

**OSMANLICA SİNEMA SÜRELİLERİNDEN
“SİNEMA YILDIZI” İSİMLİ GAZETENİN
TRANSKRİPSİYONUNU VE GÜNÜMÜZ
TÜRKÇESİNE ÇEVİRİLMESİ**

Ahmet İSTANBULLU

**Yüksek Lisans Tezi
Radyo, Televizyon ve Sinema Ana Bilim Dalı
Doç. Dr. Ülhak ÇİMEN
2023
Her Hakkı Saklıdır**

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
RADYO, TELEVİZYON VE SİNEMA ANA BİLİM DALI

Ahmet İSTANBULLU

OSMANLICA SİNEMA SÜRELİLERİNDEN “SİNEMA YILDIZI”
İSİMLİ GAZETENİN TRANSKRİPSİYONU VE GÜNÜMÜZ
TÜRKÇESİNE ÇEVİRİLMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TEZ YÖNETİCİSİ
Doç. Dr. Ülhak ÇİMEN

ERZURUM – 2023

TEZ BEYAN FORMU

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

BİLDİRİM

Atatürk Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Uygulama Esaslarının ilgili maddelerine göre hazırlamış olduğum “OSMANLICA SİNEMA SÜRELİLERİNDEN “SİNEMA YILDIZI” İSİMLİ GAZETENİN TRANSKRİPSİYONUNU VE GÜNÜMÜZ TÜRKÇESİNE ÇEVİRİLMESİ” adlı tezin/raporun tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin/raporumun kâğıt ve elektronik kopyalarının aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım.

Gereğini bilgilerinize arz ederim * .

Tezimin/Raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

Tezimin/Raporumun makale için **altı ay**, patent için **iki yıl** süreyle erişiminin ertelenmesini istiyorum.

[Ahmet İSTANBULLU]

Aslı Islak İmzalıdır

* LİSANSÜSTÜ TEZLERİN ELEKTRONİK ORTAMDA TOPLANMASI, DÜZENLENMESİ VE ERİŞİME AÇILMASINA İLİŞKİN YÖNERGE

.....

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Lisansüstü tezlerin erişime açılmasının ertelenmesi **MADDE 6– (1)** Lisansüstü teze ilgili **patent başvurusu yapılması veya patent alma sürecinin devam etmesi durumunda**, tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulu **iki yıl süre ile tezin erişime açılmasının ertelenmesine karar verebilir.**

(2) Yeni teknik, materyal ve metotların kullanıldığı, henüz **makaleye dönüşmemiş veya patent gibi yöntemlerle korunmamış** ve internetten paylaşılması durumunda 3. şahıslara veya kurumlara haksız kazanç imkanı oluşturabilecek bilgi ve bulguları içeren tezler hakkında tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulunun gerekçeli kararı ile **altı ay aşmamak üzere tezin erişime açılması engellenebilir.**

Gizlilik dereceli tezler MADDE 7– (1) Ulusal çıkarları veya güvenliği ilgilendiren, emniyet, istihbarat, savunma ve güvenlik, sağlık vb. konulara ilişkin lisansüstü tezlerle ilgili gizlilik kararı, tezin yapıldığı kurum tarafından verilir. Kurum ve kuruluşlarla yapılan işbirliği protokolü çerçevesinde hazırlanan lisansüstü tezlere ilişkin gizlilik kararı ise, ilgili kurum ve kuruluşun önerisi ile enstitü veya fakültenin uygun görüşü üzerine üniversite yönetim kurulu tarafından verilir. Gizlilik kararı verilen tezler Yükseköğretim Kuruluna bildirilir.

(2) Gizlilik kararı verilen tezler gizlilik süresince enstitü veya fakülte tarafından gizlilik kuralları çerçevesinde muhafaza edilir, gizlilik kararının kaldırılması halinde Tez Otomasyon Sistemine yüklenir.

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Graduate School of Social Sciences

TEZ KABUL TUTANAĞI

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Ülhak ÇİMEN danışmanlığında, Ahmet İSTANBULLU tarafından hazırlanan bu çalışma 12 / 01 / 2023 tarihinde aşağıda isimleri yazılı jüri tarafından. Radyo Televizyon ve Sinema Ana Bilim Dalı'nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan: Doç.Dr. Ömer ALANKA

İmza Aslı Islak İmzalıdır

Jüri Üyesi: Doç.Dr. Ülhak ÇİMEN

İmza Aslı Islak İmzalıdır

Jüri Üyesi: Doç.Dr. Cüneyt Korkut

İmza Aslı Islak İmzalıdır

Prof. Dr. Sait UYLAŞ

Enstitü Müdürü

Aslı Islak İmzalıdır

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	III
ABSTRACT.....	IV
RESİMLER DİZİNİ.....	V
TABLolar DİZİNİ.....	IX
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

OSMANLI İMPARATORLUĞU'NDA SİNEMA.....	3
1.1. OSMANLI İMPARATORLUĞU'NDA SİNEMANIN SERÜVENİ.....	3
1.1.1. İlk Sinema Gösterimleri.....	4
1.1.2. Osmanlı Sinemasında Gayrimüslim Hegemonyası.....	6
1.1.3. Türklerin Attığı Adımlar.....	8

İKİNCİ BÖLÜM

OSMANLI'DA SİNEMA SÜRELİLERİ (1914-1928 ARASI).....	9
2.1. TÜRK SİNEMASI (1914).....	10
2.2. SİNEMATOGRAF (1914).....	10
2.3. SİNEMA HABERLERİ (1914).....	10
2.4. SİNEMA (1914).....	11
2.5. FEREH (1914).....	11
2.6. SİNEMA POSTASI (1923).....	12
2.7. SİNEMA MECMUASI (1924).....	13
2.8. SİNEMA YILDIZI (1924).....	13
2.9. OPERA-SİNE/OPERA-CİNÉ (1924).....	14
2.10. MÜDHİKE (1924).....	14
2.11. SİNEMA REHBERİ (1924).....	15
2.12. SİNEMA MİHVERİ (1926).....	15
2.13. FİLM MECMUASI (1926).....	16
2.14. ARTİSTİK SİNE (ARTİSTİC-SİNE) (1926).....	17
2.15. MUSAVVER TÜRK SİNEMASI (CİNE-TURC) (1927).....	17

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ÇALIŞMANIN ÖNEMİ VE AMACI	19
3.1. ÇALIŞMANIN YÖNTEMİ	20
3.2. ÇALIŞMANIN KAPSAM VE SINIRLILIKLARI	20
3.3. SİNEMA YILDIZININ TRANSKRİPSİYONU VE YORUMLANMASI	21
3.4. SİNEMA YILDIZI'NIN 12 HAZİRAN 1924 TARİHLİ BİRİNCİ SAYISININ TRANSKRİPSİYONU VE YORUMLANMASI	22
3.5. SİNEMA YILDIZI'NIN 19 HAZİRAN 1340 TARİHLİ İKİNCİ SAYISININ TRANSKRİPSİYONU VE YORUMLANMASI	59
3.6. SİNEMA YILDIZI'NIN 26 HAZİRAN 1340 TARİHLİ ÜÇÜNCÜ SAYISININ TRANSKRİPSİYONU VE YORUMLANMASI	100
3.7. SİNEMA YILDIZI'NIN 31 TEMMUZ 1340 TARİHLİ DÖRDÜNCÜ SAYISININ TRANSKRİPSİYONU VE YORUMLANMASI	134
SONUÇ	168
KAYNAKÇA	170
ÖZGEÇMİŞ	172

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

OSMANLICA SİNEMA SÜRELİLERİNDEN "SİNEMA YILDIZI" İSİMLİ
GAZETENİN TRANSKRİPSİYONUNU VE GÜNÜMÜZ TÜRKÇESİNE
ÇEVİRİLMESİ

Ahmet İSTANBULLU

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Ülhak ÇİMEN

2023, 172 sayfa

Jüri: Doç. Dr. Ülhak ÇİMEN
Doç. Dr. Ömer ALANKA
Doç. Dr. Cüneyt KOEKUT

Batı'da ortaya çıkan pek çok yeniliğin aksine, sinemanın Osmanlı ülkesine girişi ve yayılması erken tarihlere dayanmaktadır. Osmanlı'da neredeyse Avrupa ülkeleri ile paralel bir tarihte rastlanan sinemanın hızla yaygınlaşması, bu doğrultuda tematik sinema dergilerinin ortaya çıkmasını da beraberinde getirmiştir. Her ne kadar Birinci Dünya Savaşı yıllarında sinema dergiciliği, diğer tüm dergilerde olduğu gibi kısa süreli kesintiye uğrasa da savaş sonrasında daha güçlü bir şekilde varlığını sürdürmüştür. Bu ilerleme, Cumhuriyet döneminde de devam etmiştir ve yeni Cumhuriyetle birlikte pek çok sinema dergisi de yayın hayatına girdi. Sinema Yıldızı bu dönemde yayın hayatına giren dergilerden biridir. Mesul müdürlüğünü Mehmet Rauf'un üstlendiği bu derginin günümüze ulaşan dört nüshası bulunmaktadır. Bu çalışmada, transkripsiyon ve yorumlama yöntemleri bir arada kullanılarak, Sinema Yıldızı'nın mevcut dört sayısı incelenmiştir. Derginin, çağdaşlarına göre daha geniş bir vizyona sahip olduğu, kullanıcı katılımına önem verdiği, geniş bir muhabir ağı inşa ettiği ve Anadolu sinemacılığını da yakından takip ettiği saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı Sineması, Sinema Yıldızı, Transkripsiyon.

ABSTRACT**YÜKSEK LİSANS TEZİ****TRANSCRIPTION AND INTO CONTEMPORARY TURKISH TRANSLATION
OF THE NEWSPAPER NAMED "CINEMA YILDIZ", ONE OF THE
OTTOMAN CINEMA PERIODICALS****Ahmet İSTANBULLU****Advisor: Assoc. Prof. Dr. Ülhak ÇİMEN****2023, 172 sayfa****Jury: Assoc. Prof. Dr. Ülhak ÇİMEN
Assoc. Prof. Dr.Ömer ALANKA
Assoc. Prof. Dr.Cüneyt KORKUT**

Contrary to many innovations that emerged in the West, the entry and spread of cinema in the Ottoman country dates to early times. The rapid spread of cinema, which was found in the Ottoman Empire at a date almost parallel to the European countries, brought about the emergence of thematic cinema magazines. Although cinema journalism experienced a short interruption, as in all other journals, during the First World War; It continued to exist even more strongly after the war. This progress continued during the Republic period and many cinema magazines also entered the publishing life with the new republic. Cinema Yıldızı is one of the magazines that entered the publishing life in this period. There are four copies of this magazine that have survived to this day, whose responsible director was Mehmet Rauf. In this study, four existing issues of Cinema Yıldızı were examined by using a combination of transcription and interpretation methods. It was determined that the magazine had a wider vision compared to its contemporaries, valued user participation, built a wide network of correspondents, and closely followed Anatolian cinema.

Keywords: Ottoman Cinema, Sinema Yıldızı, Transcription.

RESİMLER DİZİNİ

Resim 1. Sinema Yıldızı'nın 12 Haziran 1924 Tarihli Birinci Sayısının Kapak Sayfası	22
Resim 2. Sinema Yıldızı'nın 12 Haziran 1924 Tarihli Birinci Sayısının İkinci Sayfası.	23
Resim 3. Sinema Yıldızı'nın 12 Haziran 1924 Tarihli Birinci Sayısının Üçüncü Sayfası.	26
Resim 4. Sinema Yıldızı'nın 12 Haziran 1924 Tarihli Birinci Sayısının Dördüncü Sayfası.	27
Resim 5. Sinema Yıldızı'nın 12 Haziran 1924 Tarihli Birinci Sayısının Beşinci Sayfası.	28
Resim 6. Sinema Yıldızı'nın 12 Haziran 1924 Tarihli Birinci Sayısının Altıncı Sayfası.	33
Resim 7. Sinema Yıldızı'nın 12 Haziran 1924 Tarihli Birinci Sayısının yedinci Sayfası.	36
Resim 8. Sinema Yıldızı'nın 12 Haziran 1924 Tarihli Birinci Sayısının sekizinci Sayfası.	39
Resim 9. Sinema Yıldızı'nın 12 Haziran 1924 Tarihli Birinci Sayısının dokuzuncu Sayfası.	41
Resim 10. Sinema Yıldızı'nın 12 Haziran 1924 Tarihli Birinci Sayısının Onuncu Sayfası.	43
Resim 11. Sinema Yıldızı'nın 12 Haziran 1924 Tarihli Birinci Sayısının On Birinci Sayfası.	46
Resim 12. Sinema Yıldızı'nın 12 Haziran 1924 Tarihli Birinci Sayısının On İkinci Sayfası.	49
Resim 13. Sinema Yıldızı'nın 12 Haziran 1924 Tarihli Birinci Sayısının On Üçüncü Sayfası.	51
Resim 14. Sinema Yıldızı'nın 12 Haziran 1924 Tarihli Birinci Sayısının On Dördüncü Sayfası.	53
Resim 15. Sinema Yıldızı'nın 12 Haziran 1924 Tarihli Birinci Sayısının On Beşinci Sayfası.	56

Resim 16. Sinema Yıldızı'nın 19 Haziran 1924 Tarihli İkinci Sayısının Birinci Sayfası.....	59
Resim 17. Sinema Yıldızı'nın 19 Haziran 1924 Tarihli İkinci Sayısının Kapak Sayfası.....	60
Resim 18. Sinema Yıldızı'nın 19 Haziran 1924 Tarihli İkinci Sayısının İkinci Sayfası.....	62
Resim 19. Sinema Yıldızı'nın 19 Haziran 1924 Tarihli İkinci Sayısının Üçüncü Sayfası.....	65
Resim 20. Sinema Yıldızı'nın 19 Haziran 1924 Tarihli İkinci Sayısının Dördüncü Sayfası.....	68
Resim 21. Sinema Yıldızı'nın 19 Haziran 1924 Tarihli İkinci Sayısının Beşinci Sayfası.....	71
Resim 22. Sinema Yıldızı'nın 19 Haziran 1924 Tarihli İkinci Sayısının Altıncı Sayfası.....	74
Resim 23. Sinema Yıldızı'nın 19 Haziran 1924 Tarihli İkinci Sayısının Yedinci Sayfası.....	75
Resim 24. Sinema Yıldızı'nın 19 Haziran 1924 Tarihli İkinci Sayısının Sekizinci Sayfası.....	76
Resim 25. Sinema Yıldızı'nın 19 Haziran 1924 Tarihli İkinci Sayısının Dokuzuncu Sayfası.....	82
Resim 26. Sinema Yıldızı'nın 19 Haziran 1924 Tarihli İkinci Sayısının Onuncu Sayfası.....	84
Resim 27. Sinema Yıldızı'nın 19 Haziran 1924 Tarihli İkinci Sayısının On Birinci Sayfası.....	87
Resim 28. Sinema Yıldızı'nın 19 Haziran 1924 Tarihli İkinci Sayısının On İkinci Sayfası.....	90
Resim 29. Sinema Yıldızı'nın 19 Haziran 1924 Tarihli İkinci Sayısının On Üçüncü Sayfası.....	92
Resim 30. Sinema Yıldızı'nın 19 Haziran 1924 Tarihli İkinci Sayısının On Dördüncü Sayfası.....	93
Resim 31. Sinema Yıldızı'nın 19 Haziran 1924 Tarihli İkinci Sayısının On Beşinci Sayfası.....	97

Resim 32. Sinema Yıldızı'nın 26 Haziran 1924 Tarihli Üçüncü Sayısının Birinci Sayfası.....	100
Resim 33. Sinema Yıldızı'nın 26 Haziran 1924 Tarihli Üçüncü Sayısının Kapak Sayfası.....	101
Resim 34. Sinema Yıldızı'nın 26 Haziran 1924 Tarihli Üçüncü Sayısının İkinci Sayfası.....	103
Resim 35. Sinema Yıldızı'nın 26 Haziran 1924 Tarihli Üçüncü Sayısının Üçüncü Sayfası.....	106
Resim 36. Sinema Yıldızı'nın 26 Haziran 1924 Tarihli Üçüncü Sayısının Dördüncü Sayfası.....	108
Resim 37. Sinema Yıldızı'nın 26 Haziran 1924 Tarihli Üçüncü Sayısının Beşinci Sayfası.....	110
Resim 38. Sinema Yıldızı'nın 26 Haziran 1924 Tarihli Üçüncü Sayısının Altıncı Sayfası.....	113
Resim 39. Sinema Yıldızı'nın 26 Haziran 1924 Tarihli Üçüncü Sayısının Yedinci Sayfası.....	114
Resim 40. Sinema Yıldızı'nın 26 Haziran 1924 Tarihli Üçüncü Sayısının Sekizinci ve Dokuzuncu Sayfaları.....	118
Resim 41. Sinema Yıldızı'nın 26 Haziran 1924 Tarihli Üçüncü Sayısının Onuncu Sayfası.....	120
Resim 42. Sinema Yıldızı'nın 26 Haziran 1924 Tarihli Üçüncü Sayısının On Birinci Sayfası.....	122
Resim 43. Sinema Yıldızı'nın 26 Haziran 1924 Tarihli Üçüncü Sayısının On İkinci Sayfası.....	125
Resim 44. Sinema Yıldızı'nın 26 Haziran 1924 Tarihli Üçüncü Sayısının On Üçüncü Sayfası.....	127
Resim 45. Sinema Yıldızı'nın 26 Haziran 1924 Tarihli Üçüncü Sayısının On Dördüncü Sayfası.....	128
Resim 46. Sinema Yıldızı'nın 26 Haziran 1924 Tarihli Üçüncü Sayısının On Beşinci Sayfası.....	131
Resim 47. Sinema Yıldızı'nın 31 Temmuz 1924 Tarihli Dördüncü Sayısının Birinci Sayfası.....	134

Resim 48. Sinema Yıldızı'nın 31 Temmuz 1924 Tarihli Dördüncü Sayısının Kapak Sayfası.	135
Resim 49. Sinema Yıldızı'nın 31 Temmuz 1924 Tarihli Dördüncü Sayısının İkinci Sayfası.	136
Resim 50. Sinema Yıldızı'nın 31 Temmuz 1924 Tarihli Dördüncü Sayısının Üçüncü Sayfası.	139
Resim 51. Sinema Yıldızı'nın 31 Temmuz 1924 Tarihli Dördüncü Sayısının Dördüncü Sayfası.	142
Resim 52. Sinema Yıldızı'nın 31 Temmuz 1924 Tarihli Dördüncü Sayısının Beşinci Sayfası.	144
Resim 53. Sinema Yıldızı'nın 31 Temmuz 1924 Tarihli Dördüncü Sayısının Altıncı Sayfası.	146
Resim 54. Sinema Yıldızı'nın 31 Temmuz 1924 Tarihli Dördüncü Sayısının Yedinci Sayfası.	147
Resim 55. Sinema Yıldızı'nın 31 Temmuz 1924 Tarihli Dördüncü Sayısının Sekizinci Ve Dokuzuncu Sayfaları.	151
Resim 56. Sinema Yıldızı'nın 31 Temmuz 1924 Tarihli Dördüncü Sayısının Onuncu Sayfası.	153
Resim 57. Sinema Yıldızı'nın 31 Temmuz 1924 Tarihli Dördüncü Sayısının On Birinci Sayfası.	156
Resim 58. Sinema Yıldızı'nın 31 Temmuz 1924 Tarihli Dördüncü Sayısının On İkinci Sayfası.	159
Resim 59. Sinema Yıldızı'nın 31 Temmuz 1924 Tarihli Dördüncü Sayısının On Üçüncü Sayfası.	160
Resim 60. Sinema Yıldızı'nın 31 Temmuz 1924 Tarihli Dördüncü Sayısının On Dördüncü Sayfası.	162
Resim 61. Sinema Yıldızı'nın 31 Temmuz 1924 Tarihli Dördüncü Sayısının On Beşinci Sayfası.	165

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo 1. 1914-1928 Yılları Arası Basılan ve Arşiv Araştırmasında Tespit Edilen

Sinema Süreliileri..... 18

GİRİŞ

Sinema, Batıda ortaya çıkan yenilikler arasında Osmanlı'da en erken benimsenen az sayıdaki gelişmeden biridir. Neredeyse Avrupa ile eş zamanlı olarak Osmanlı ülkesine giren sinema, bu alandaki dergicilik faaliyetlerinin ortaya çıkmasının da itici gücü olmuştur. Osmanlı döneminde başlayan sinema dergiciliği faaliyetleri, Cumhuriyet döneminde de hız kesmeden devam etmiştir. Özellikle genç Cumhuriyetin ilk yıllarında yayın yapan pek çok sinema dergisi bulunmaktaydı. Sinema, Osmanlı ülkesinde yaygınlaşmaya başladığı ilk dönemlerde, yerli ve yabancı filmlerin gösterimi için kurulmuş olan sinema salonlarında gösterilmekteydi. Bu sinema salonları, özellikle İstanbul ve Ankara gibi büyük şehirlerde yoğunluk gösterirken, diğer şehirlerde de zamanla yaygınlaşmaya başlamıştır. Osmanlı döneminde sinema, özellikle İstanbul'da çok popüler hale gelmiş ve çeşitli sinema salonları açılmıştır. Bu sinema salonları, çoğunlukla yabancı filmlerin gösterildiği yerler olmasına rağmen, zamanla yerli filmler de bu salonlarda gösterilmeye başlamıştır.

Cumhuriyetin ilk yıllarında ise, yerli film üretimi hız kazanmış ve yerli filmlerin gösterimi için özel sinema salonları açılmıştır. Bu dönemde, sinema dergiciliği de hız kesmeden devam etmiş ve çeşitli sinema dergileri yayınlanmaya başlamıştır. Bu dergiler hem yerli hem de yabancı filmler hakkında bilgi veren ve sinema ile ilgili yorumları yapan yayınlardır.

Osmanlı döneminde sinema yayıncılığı yapan dergilerin büyük bir kısmı, yalnızca sinemanın yerel gelişimine odaklanmış ve bu doğrultuda yayın hayatlarını sürdürmüşlerdir. Sinemacılığın daha çok büyük şehirlerde gelişmiş olmasından dolayı da bu dergiler genellikle büyük kentlerle sınırlı kalmışlardır. Hem okur kitlesi hem de haber kaynağı olarak sınırlarını aşamamışlardır. Üstelik Osmanlı dönemi sinema dergilerinin önemli bir kısmının yayın hayatları, yalnızca birkaç sayı ile sınırlı kalmıştır. Bundan daha uzun ömürlü olmayı başaran dergilere dair kaynaklar ve nüshalar ise oldukça sınırlıdır. Dönemin sinema dergilerinin bu denli kısa ömürlü olmasının temelinde; okuyucu kitlesinin sınırlılığı, haber ve gelişme kaynaklarının sınırlı olması, tek yönlü bir dergicilik anlayışının benimsenmesi yer almaktadır. Cumhuriyet döneminin eseri olan Sinema Yıldızı ise bu durumu tersine çevirmiştir. Ulaşılabilen nüsha sayısı az olsa bile etkisi açıkça görülmüştür.

Sinema, Osmanlı döneminde yaygınlaşmaya başladığı ilk dönemlerden bu yana, özellikle İstanbul ve Ankara gibi büyük şehirlerde yoğun bir ilgi görmüştür. Bu ilgi, zamanla diğer şehirlerde de yayılmış ve sinema, Türkiye'de genel olarak çok sevilen bir eğlence aracı haline gelmiştir. Sinema dergiciliği de bu dönemlerde hız kazanmış ve çeşitli sinema dergileri yayınlanmaya başlamıştır. Bu dergiler hem yerli hem de yabancı filmler hakkında bilgi veren ve sinema ile ilgili yorumları yapan yayınlardır. Bugün de Türkiye'de sinema, hala çok sevilen bir eğlence aracı olarak kalmaktadır ve sinema dergiciliği de hala aktif bir şekilde devam etmektedir.

1924 yılında dergicilik dünyasına atılan ve diğer sinema dergilerinden çeşitli yönleriyle ayrılan Sinema Yıldızı da bu dergilerden biridir. Mesul müdürlüğünü Mehmet Rauf'un yaptığı bu dergi, yurtiçinde ve yurtdışında sinema faaliyetlerini takip ederek okurları ile paylaşmıştır. Osmanlı Türkçesi kullanılarak çıkarılan dergi, Türkiye'de sinema faaliyetlerinin gelişmesi ve sinema izleyicilerinin genel kültür düzeylerinin artması noktasında da önemli bir rol oynamıştır.

Diğer dergicilik alanlarında olduğu gibi, sinema dergiciliğinde de dönem ve dönemin koşulları belirleyici bir role sahiptir. Bu yüzden de sinema dergilerinin incelenmesi esnasında, bu koşulların da göz önünde bulundurulması gerekir. Örneğin günümüzde gelişen bilgi ve iletişim teknolojileri sayesinde Amerika Birleşik Devletleri'nden ya da Avrupa'dan haber alabilmek ve bunu anlık olarak yayımlayabilmek mümkünken; iletişim olanaklarının çok sınırlı olduğu ve bir haber için belki de haftalarca beklemenin gerekli olduğu dönemlerde aynı şey mümkün değildi. Bu yüzden de günümüz açısından basit olan bir şeyin, o gün için ne kadar değerli ve yenilik yaratan bir durum olduğunun bilinmesi ve dile getirilmesi gerekmektedir.

BİRİNCİ BÖLÜM

OSMANLI İMPARATORLUĞU'NDA SİNEMA

1.1. OSMANLI İMPARATORLUĞU'NDA SİNEMANIN SERÜVENİ

Osmanlı Devleti'nin gerileme sürecinde Batı'da meydana gelen teknik gelişmelerin büyük bir kısmı, farklı nedenlerden dolayı Osmanlı ülkesinde oldukça geç benimsenmiştir. Sinema ise Batı ile neredeyse eş zamanlı olarak benimsenen az sayıdaki yenilik arasında yer almaktadır. İcadından kısa bir süre sonra Osmanlı'ya giriş yapan sinematograf cihazı sayesinde, 1896 yılında İstanbul ve İzmir'de film gösterimleri yapılmıştır.

Osmanlı Devleti'nin, sinematograf olarak adlandırılan bu yeni buluş ile tanışması, Mösyö Jamin adındaki bir Fransız'ın, Fransız sefaretçi aracılığı ile göndermiş olduğu bir yazıya dayanmaktadır. Fransız sefaretçi tarafından Osmanlı Hariciye Nezareti'ne 17 Haziran 1896 tarihinde iletilen yazıda, sinematograf için Mösyö Jamin'in gereksinim duyduğu lambanın gümrük geçişi için izin talep edilmekteydi. İkinci Abdülhamit'in yeni buluşlara, özellikle de elektrikli aletlere karşı duyarlılığını bilen Sadrazam Halil Paşa, kendisine Nezaret tarafından iletilen yazıda bahsedilen aletin ne olduğunun öğrenilmesi için araştırma talimatı vermiştir. 20 Eylül 1896 tarihinde Halil Paşa'ya sunulan araştırma raporunda, sinematograf olarak adlandırılan aletin insanlığa faydalı olduğu bilgisi yer almaktaydı. Bu rapor sayesinde, Osmanlı'da sinema faaliyetleri erken bir dönemde başlayabilme olanağı bulmuştur (Özuyar, 2008: 11).

Osmanlı'nın sinema ile erken bir dönemde tanışmış olması, yine de sinemanın yaygın hale gelebilmesi adına yeterli olmamıştır. Zira sinema da Osmanlı ülkesine giriş yaptıktan hemen sonra, İkinci Abdülhamit'in kuşkucu kişiliği ve temkinli davranışlarından nasibini almıştır. Bu yeni buluşun, kitlelere hitap edebilme potansiyelinin yüksek olması ve bu potansiyelin Osmanlı karşıtı propaganda amacıyla kullanılması ihtimali, Abdülhamit'in sinemaya karşı takınmış olduğu tutumun temel nedeni olarak kabul edilmektedir. Özuyar (2008: 12), 1903 yılında Bulgar Prenslüğince yaratılan Makedonya sorunu karşısında, Avrupalı devletlerden destek alabilmek adına sahnelenen "Osmanlı Mezalimi" adlı kısa filmin, sinemanın kontrol altına alınmasına giden yolda önemli bir basamak olduğunu vurgulamaktadır. Bu türden girişimlerin

çoğalmaya başlaması ile birlikte, 1903 yılında “Memalik-i Şahanede Sinematograf Temaşa Ettirilmesinin Şerait-i İmtiyaziyyesi” adıyla, sinema gösterimleri yasal bir zemine oturtulmuştur (Toprak, 2019: 82).

1.1.1. İlk Sinema Gösterimleri

Sinemanın yeni bir düzenleme ile kontrol altına alınması, ilerleyen yıllarda sinemacıların çeşitli zorluklar yaşamlarını da beraberinde getirmiştir. Karaca (2022: 1). 25 maddeden oluşan bu düzenlemenin hem Müslimlere hem de gayrimüslimlere film gösterimleri düzenleme ve bunun için anonim şirket kurabilme kolaylığı getirdiğini ifade etmektedir. Ancak film çekimi için aynı serbesti söz konusu değildir. Bu dönemde yabancılar için Anadolu’da film gösterimleri düzenlemek serbest olsa da casusluk ihtimali dolayısıyla film çekimine izin verilmemiştir. 1905 yılında film çekimleri için de izin verilmiştir. Bu yılda ilk film çekilmiş olmasına rağmen, elde herhangi bir delilin olmamasından dolayı bu film ilk film olarak kabul edilmemiştir (Fikriyat, 1). Yanaki ve Milton Manaki kardeşlerin 1907 yılında kendi büyükannelerini kayda alarak çekmiş oldukları film, Osmanlı ülkesinde çekilen ilk film olarak kabul edilmektedir (Toprak, 2019: 85). Ancak Manaki kardeşlerin Makedonyalı olması ve kendilerini Türk olarak görmemeleri dolayısıyla, bu film de Türk sinema tarihinin ilk filmi olarak nitelendirilememektedir.

1908 yılında İkinci Meşrutiyet’in ilan edilmesi ve sonrasında yürürlüğe konulan Kanuni Esasi, padişahın otoritesi üzerinde sarsıcı bir etki yaratmıştır. Bir yıl sonra 31 Mart Vakası ile sultan Abdülhamit’in tahttan indirilmesi, onun kuşkucu kişiliğinden kaynaklanan pek çok baskıcı uygulamanın da ortadan kalkmasına neden olmuştur (Özuyar, 2008: 12). Osmanlı’da erken dönemde ortaya çıkan sinema da bu tarihten itibaren daha rahat bir zeminde gelişebilme olanağına kavuşmuştur. 1908 yılında Osmanlı ülkesinde Sigmund Weinberg tarafından ilk yerleşik sinema salonu Tepebaşı’nda açılmış ve bu salona Pathé Sineması ismi verilmiştir. Sonrasında ise ismi değiştirilerek Şehir Tiyatroları olarak faaliyetlerini sürdürmüştür (Toprak, 2019: 81).

14 Kasım 1914 tarihinde Fuat Uzkınay tarafından kayda alınan “Ayastefanos Abidesi’nin Yıkılışı” ya da “Ayastefanos’taki Rus Abidesi’nin Yıkılışı” adlı film, Türk sinema tarihinin başlangıç noktası olarak kabul edilmektedir. İsmail Enver Paşa’nın talimatı ile Hamidiye zırhlısından açılan ateş sonucu havaya uçurulan anıt, Fuat Uzkınay

tarafından kayda alınmıştır. Uzun yıllar çekilip çekilmediğine dair pek çok tartışmaya konu olan bu film, 2018 yılında ulaşılan belgelerle birlikte kesinlik kazanmıştır (Fikriyat, 2). Film esasında Ruslara karşı bir mesaj niteliği taşımaktaydı. Ruslar tarafından Yeşilköy'e dikilen ve kendilerince zafer anıtı olarak kabul edilen bu anıt yıkılarak kayda alınmıştır. Kayda alınan bu film, 1915 yılında sinema salonlarında da gösterilmiştir.

Birinci Dünya Savaşı'nın patlak verdiği döneme denk gelen bu yıllarda, sinemanın hem ordu hem de toplum üzerinde bir propaganda aracı olarak kullanılabileceği keşfedilmiş ve bu doğrultuda farklı adımlar atılmıştır. Karaca (2022: 3)'ya göre, 1915 yılına gelinceye kadar, birkaç belge film dışında yerli yapıma rastlanmamaktadır ve bu bağlamda Türk sineması, Avrupa sinemasına göre daha farklı bir seyir izlemiştir. 1915 yılında İsmail Enver Paşa'nın talimatı ile kurulan Merkez Ordu Sinema Dairesi ya da o dönemki adıyla Dersaadet Merkez Kumandanlığı Sinema Dairesi, Osmanlı ülkesinde sinemanın yerleşik hale gelmesinde önemli bir rol oynamıştır (İstanbul, 2019). Merkez Ordu Sinema Dairesi, savaş yıllarında propaganda amaçlı filmlerin çekilmesinde ve ordu içerisinde gösterilmesinde kullanılmıştır. İlk Türk sinema filmi olarak kabul edilen Ayastefanos'taki Rus Abidesi'nin Yıkılışı filmi de bu daire tarafından sinema salonlarında yayınlanmıştır. Merkez Ordu Sinema Dairesi'nin peşi sıra sinemaya dair pek çok kurum kurulmuş ve Darülaceze, Hilal-i Ahmer gibi yerleşik kurumlar da sinema faaliyetlerini desteklemiştir.

1917 yılında, henüz 17 yaşında bir genç olan Sedat Simavi'nin yönetmenliğini üstlendiği Casus ve Pençe adındaki filmler, ilk kurmaca Türk filmleri olarak kayıtlara geçmiştir (Toprak, 2019: 83). Pençe filmi, Mehmet Rauf'un aynı adı taşıyan romanından uyarlanmıştır. Yapımcı şirketi ise Müdafaa-i Milliye Cemiyeti olmuştur (Türk Sineması Araştırmaları, 1). Filmde; şehvet düşkünü olan bir kadın, bu kadınla samimi bir ilişki kurmayı başaran Pertev ve evli olan bir kadın için kendi yuvasından vazgeçen Vasfi'nin hikayesi anlatılmaktadır. Casus filminin yapımcılığını da aynı şekilde Müdafaa-i Milliye Cemiyeti üstlenmiştir (Türk Sineması Araştırmaları, 2). Filmde, Birinci Dünya Savaşı yıllarında meydana gelen bir casusluk olayı konu alınmaktadır.

Çekimlerine 1916 yılında başlanan, ancak 1918 yılında tamamlanabilen Himmet Ağa'nın izdivacı, Moliere'in "Zor Nikah" oyunundan uyarlanmıştır. Merkez Ordu Sinema Dairesi tarafından yapımcılığı üstlenen bu filmin çekime başladığı yılda Sigmund

Weinberg görüntü yönetmeni, Fuat Uzkınay ise onun yardımcılığı görevini üstlenmiştir. Ancak sonradan Uzkınay, Weinberg'in görevini de yerine getirmiştir. Film, her ne kadar bir uyarlama olsa da o dönemde uyarlamaların büyük değişimlere uğradığı göz önünde bulundurulduğu zaman, konusuna dair kesin bir şey söylemek zorlaşmaktadır (Şener, 1979: 85).

1917 yılında, dünya sinemalarında Charlie Chaplin etkisi ön plana çıkmaya başlamış ve Osmanlı'da da bu durum kendini göstermiştir (Toprak, 2019). Şadi Fikret Karagözoğlu tarafından 1917-1921 yılları arasında çekimleri yapılan Bican Efendi Serisi, bu etkinin bir göstergesidir. Bu seride; Bican Efendi Belediye Müfettişi, Bican Efendi Tebdil-i Havada, Bican Efendi Yeni Zengin, Bican Efendi Para Peşinde, Bican Efendi Vekilharç, Bican Efendi'nin Rüyası ve Bican Efendi Mektep hocası filmleri yer almaktadır (Türk Sineması Araştırmaları, 3). Şener'e göre (1979) bu filmler arasında; Bican Efendi Vekilharç, Bican Efendi Mektep Hocası ve Bican Efendi'nin Rüyası filmleri daha önemlidir. Bican Efendi Vekilharç filmi, aynı zamanda ilk Türk komedi filmi olarak da anılmaktadır. Bu film bir köşkte vekilharçlık yapan Bican Efendi'nin hikayesi anlatılmaktadır. İzleyiciler tarafından büyük ilgi gören bu filmden sonra, Bican Efendi Mektep Hocası ve Bican Efendi'nin Rüyası filmleri çekilmiştir. Bu üçleme, Malul Gaziler Cemiyeti tarafından çekilmiştir.

Görüntü yönetmenliğini Fuat Uzkınay'ın yaptığı ve Ahmet Fehim'in yönetmen olduğu Mürebbiye filmi, ilk dönem filmleri arasında günümüze ulaşabilmiş nadir örneklerden biridir. 1919 yılında çekilen ve 75 dakika olan bu filmin yapımcılığını ise Malul Gaziler Cemiyeti üstlenmiştir. Ayrıca Cumhuriyet döneminde de 1966 ve 1973 yıllarında iki kez özel gösterim yapılarak yeniden izleyici ile buluşturulmuştur. Mürebbiye, Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın aynı adlı eserinden sinemaya uyarlanmıştır (Şener, 1979: 86).

Sinemanın Osmanlı ülkesindeki ilk yıllarında, farklı türleri deneme eğilimi oldukça yüksektir. Bu dönemin filmlerinde tiyatroların ve uyarlamaların büyük etkisine rastlanmaktadır. Ayrıca yabancı etkisi de göz ardı edilemeyecek kadar fazladır.

1.1.2. Osmanlı Sinemasında Gayrimüslim Hegemonyası

Osmanlı'da gayrimüslim azınlık olarak kabul edilen Rumlar, Ermeniler ve Yahudiler, daha sinema Osmanlı ülkesine gelmeden önce gösteri sanatları alanında

önemli bir yere sahipti (Lüleci ve Nas, 2020: 6). Evliya Çelebi'nin Seyahatname adlı eserinde, Yahudilerin 17.yüzyılda İstanbul'un farklı noktalarında dramatik oyunlar sergilediklerine dair izlenimlerine dikkat çekmektedir (<https://www.agos.com.tr/tr/yazi/5602/yesilcamda-ermeniler-tonton-rumlar-iffetsiz>).

Gösteri sanatları alanında uzmanlaşmış olan Ermenilerin, sinemanın ilk yıllarında oyuncu olarak Osmanlı sinemasına katkıda bulduklarını belirtmektedir.

Osmanlı Devleti'nin sinema ile tanışması, daha önceki bölümde de ifade edildiği gibi, Mösyö Jamin adındaki bir Fransız sayesinde olmuştur. Gayrimüslimlerin çabası ile Osmanlı ülkesine giriş yapan sinema, aynı zamanda uzun yıllar boyunca bu alanda bir gayrimüslim hegemonyası yaratmıştır (Karaca, 2022: 1). 1914'lü yıllara kadar Osmanlı'da sinemanın gelişip yaygınlaştığını, ancak bunun Türk sineması olmadığını vurgulamaktadır. Bu dönemde Osmanlı'da sinematograf cihazının ve bu cihazda kullanılan parçaların imalatı yapılmadığı için, sinema malzemelerinin yurt dışından getirilmesi gerekmektedir. Ancak İkinci Abdülhamit'in güvenlik nedeniyle yürüttüğü sıkı gümrük politikası, bu cihazların ülkeye sokulmasında büyük zorluklar yaratmaktaydı. Özuyar (2008: 12) bu yıllarda sinema cihazlarının ülkeye sokulabilmesinin, ancak yabancı sefaretlerin devreye girmesiyle mümkün olabildiğinin altını çizmektedir.

Sinema gösteriminde kullanılan makinelerin gayrimüslimler tarafından üretilmesi ve dağıtılması da Osmanlı sinemasında gayrimüslim egemenliği görülmesinin bir diğer nedenidir. Lumiere kardeşler tarafından icat edilen sinematograf cihazı, ilk yıllarda oldukça sınırlıydı ve cihazın istenildiği gibi dağıtımı yapılamıyordu. Sinema makinelerine duyulan talebin artmasıyla birlikte Charles Pathe de bu alana yönelmiş ve chronophotographe adını verdiği sinema gösterim cihazını geliştirmiştir (Sadoul, 1948'den aktaran Özön, 2010: 35). Pathe tarafından geliştirilen bu makineler, Polonyalı bir Yahudi olan Sigmund Weinberg tarafından Osmanlı ülkesine getirilmiştir (Temel, 2013: 23). Weinberg aynı zamanda Osmanlı'nın ilk yerleşik sinema salonu olan Pathe Sineması'nın da kurucusudur. Bu girişimi ile birlikte Osmanlı ülkesinde sinema saraya ait olmaktan kurtulmuş ve halk tarafından da erişilebilir hale gelmiştir. Sinema gösterimlerinin halkta büyük karşılık bulması, yabancı girişimcilerin yeni sinema salonlarını birbiri ardına açmalarına neden olmuştur.

1.1.3. Türklerin Attığı Adımlar

Sinema, İstanbul başta olmak üzere Osmanlı ülkesinde kısa süre içerisinde benimsenmiştir. Özellikle seyyar sinema gösterimlerinin yerini alan salonların kurulmasıyla birlikte, sinemaya duyulan ilgide büyük artış yaşanmıştır. Öyle ki Ramazan aylarının vazgeçilmezi olan Karagöz ve Hacivat gösterileri gibi, sinema da eğlence kültürünün bir parçası haline gelmeyi başarmıştır. Hem yasal sorunlar hem de sinema makinelerine ulaşmanın neden olduğu zorluklar, Türk müteşebbislerin sinemanın ilk yıllarında bu alanda varlık göstermelerine engel olmuştur. Ancak sinemanın popülerlik kazanması ve sinema makinelerinin yaygınlaşmasıyla birlikte, bu alanda Türk varlığı da görülmeye başlanmıştır.

1914'e kadar İstanbul'da açılan sinema salonlarının sahipleri ve işletmecileri gayrimüslimlerden ve yabancılardan oluşuyordu. 1913 yılında beş yeni sinema salonun açılması, bazı yerli girişimcileri bu alana yöneltmiştir. 19 Mart 1914 tarihinde Şehzadebaşı'nda Cevat (Boyer) ve Murat Bey tarafından Türkiye'nin ilk yerli sinema salonu olan "Millî Sinema" açıldı (Özön, 1968: 42 akt. Özuyar, 2008). 1914 yılı aynı zamanda sinemada Türk filmlerinin de görülmeye başladığı yıl olarak kabul edilmektedir. Osmanlı vatandaşı Türklere ait sinema salonlarının artması, sinema dergilerinin doğuşunda da büyük rol oynamıştır. Çoğu zaman salon sahipleri tarafından çıkarılan sinema dergileri ile birlikte, halkın sinema ile kurduğu bağlar da güçlenmiştir (Odabaşı, 2019: 320). Gayrimüslim hegemonyası ile başlayan Osmanlı sinemacılığı, ilk yıllarda Beyoğlu (Pera) bölgesinde yoğunlaşmıştı. Türk müteşebbislerin girişimleri, bu durumun aşılmasında ve sinemanın halk ile buluşmasına büyük katkı sağlanmıştır.

Osmanlı'da Türk girişimcilerin faaliyetleri, sinemanın gelişiminin yanı sıra farklı alanların gelişmesine de aracılık etmiştir. Türklere ait sinema salonlarının çoğalmasıyla birlikte rekabet ortamı oluştuğunun altığı çizen Özuyar (2008: 13), salonların kendi tanıtımlarını yapabilmek için ilan ve broşürler başta olmak üzere çeşitli yöntemleri benimsediklerini, bu sayede reklamcılık sektörünün gelişmeye başladığını belirtmektedir. Artık sinema izleyicilerinin yalnızca filmlerle yetinmemesi ve sinemayla alakalı merakın giderek artması, sinemaya dair süreli yayınların ortaya çıkmasına da zemin hazırlanmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

OSMANLI'DA SİNEMA SÜRELİLERİ (1914-1928 ARASI)

Belirli aralıklarla seri halinde çıkan, genellikle bir tema etrafında şekillenen ve ilk çıktığı dönemde ne zaman sonlanacağı bilinmeyen yayınlar, süreli olarak adlandırılmaktadır. Sıra numarası ya da tarih verilerek birbirinden ayrılan süreli yayınlar arasında gazeteler ve dergiler ilk sırada yer almaktadır. Süreli yayınlar belirli aralıklarla yayınlanabildikleri gibi, çeşitli aksaklıklar nedeniyle geniş bir zaman diliminde dağınık olarak da çıkartılabilmektedir. Nitekim Osmanlı'daki ilk dönem dergilerinin büyük bir kısmında, bu ikinci yolun izlendiği görülmektedir. Osmanlı'da gazetelerde olduğu gibi, dergicilik alanında da Batıya kıyasla gecikme yaşanmıştır. Osmanlı ülkesinin pek çok yenilikle tanıştığı II. Mahmut döneminin bir ürünü olan dergilerin ilki, 1849 yılında yayınlanan Vaka-yı Tıbbiye'dir. Demir'e (2016) göre 1860'lı yıllarla birlikte dergilerin kamuoyu oluşturma gücü fark edilmiş ve bu tarihten sonra da farklı alanlarda dergiler çıkarılmaya başlamıştır.

Osmanlı ülkesinde sinemanın yaygınlaşmaya başlamasıyla birlikte; halkı sinemaya dair bilgilendirme, yeni sinema filmlerinden haberdar etme ve sinema dünyasıyla alakalı çeşitli paylaşımlar yapma amaçları doğrultusunda süreli yayınlara duyulan ihtiyaç da artmıştır. Türk müteşebbislerin sinemaya yöneldikleri ve Türk yapımı filmlerin görülmeye başladığı 1914 yılı, sinema sürelieleri için de başlangıç olarak kabul edilmektedir.

Osmanlı'da yerleşik ve kurumsallaşmış ticari sinema salonları yalnızca sinema tarihi açısından değil; basın tarihi için de özel bir önem taşımaktadır. Zira sinema gazetelerinin neredeyse tamamı, salon işletmecileri tarafından, salonların yayın organları olarak çıkarılmıştır. Diğer bir ifadeyle salonlar, dergi ve gazete sahipleri olarak aktif yayıncılık da yapmışlardır. İlk Türkçe sinema yayınlarına 1914'te rastlanması, o yıl ilk kez Türklerin sahip olduğu salonların açılmasından kaynaklanmaktadır (Odabaşı, 2019: 320).

Osmanlı Devleti'nde düzenlenen sinema gösterimleri, sinema sürelielerinin çoğalmasını da beraberinde getirmiştir. 1914 yılında yayım hayatına başlayan sinema sürelieleri ise sinemanın tanıtımında ve yaygınlaşmasında son derece etkili olmuştur. 1914

yılında tematik yayın yapan sinema sürelieleri, Birinci Dünya Savaşı'ndan dolayı bir süre ara vermiş olsalar da Cumhuriyet döneminde sinemanın giderek yaygınlaşması bu sürelielerin hem sayı bağlamında hem de içerik bağlamında gelişmesini beraberinde getirmiştir. Sürelielerin basım dönemleri incelendiği zaman şu durum görülmektedir: Sürelielerin önemli bir kısmı (9 tanesi) 1923 ile 1927 yılları arasında basım yapmıştır. Bu dönem ülkemize ilk önemli sinema filmlerinin (Muhsin Ertuğrul dönemi) çekildiği döneme denk gelmektedir (Çimen, Alanka ve Değirmenci, 2022: 539).

2.1. TÜRK SİNEMASI (1914)

Türk Sineması Salonu, Türkiye'de sinema yayıncılığını başlatan bir organizasyondur. Türk Sineması gazetesi, Türkçe yazılmış en eski sinema süreliisi olarak kabul edilir ve ilk sayısı 7 Mayıs 1914 tarihinde basılmıştır (Odabaşı, 2019: 339).

Dergi'nin imtiyaz sahibi ve sorumlu yöneticisi Raif Mehmet Bey'dir. Osmanlı Türkçesi ve Fransızca olarak yayınlanan dergide resimler, makaleler, film hikayeleri, haberler ve reklamlar gibi içerikler yer almıştır. Gazetenin 3 nüshasını tespit etmiştir ancak makalesinde nereden bulunduğunu belirtmemiştir. Arşiv araştırmasında ilgili döneme ait sonuç bulunamamıştır (Çimen, Alanka ve Değirmenci, 2022: 534).

2.2. SİNEMATOGRAF (1914)

Bu dergi 7 Mayıs 1914 tarihinde ilgili makamlara müracaat etmiştir. İmtiyaz sahibi Mesrob Efendi ve sorumlu müdürü Süleyman Tevfik Özzorluoğlu Bey olarak belirtilmiştir (Odabaşı, İ.A., 2019: 319). Ancak, sürenin imtiyazının alınıp çıkarılmamış olması da mümkündür (Yılmaz, 2021:316). Arşivlerde hala bu sinematograf süresine rastlanmamıştır (Evren, 1993: 27).

2.3. SİNEMA HABERLERİ (1914)

Ali Efendi Sineması'nın yayın organı olarak kabul edilen bu gazete, sinema yayıncılığı alanında ilk ve önemli örnekler arasında yer almaktadır. Odabaşı (2018) yürütülen araştırmalar sonucunda, gazetenin 9 Aralık 1914 tarihli 67 numaralı sayısına erişim sağlanmıştır. Yayın için alınan imtiyazın tarihi 15 Temmuz 1914 olarak belirlenmiş ve haftada üç kere yayın yapılmıştır. Bu bilgiler dikkate alındığında, ilk yayın zamanının temmuz ayının ortalarına denk geldiği tahmin edilmektedir. Ali Efendi Sineması'nın bülten görünümündeki gazete, ilanlar, reklamlar, sinema programları ve

sinema yayıncılığı hakkında kısa yazılar yayınlamıştır. Ancak, gazetenin en önemli özelliği, Ayastefanos filmi hakkında bilgi sunmasıdır ve bu yüzden birincil kaynak olarak kabul edilmektedir (Çimen, Alanka ve Değirmenci, 2022: 535).

2.4. SİNEMA (1914)

Özuyar (2008: 19), 1914 yılında yayın hayatına giren Sinema dergisinin, sinema alanında ulaşılabilen en eski yayın olduğunu belirtmektedir. Haftada üç defa yayımlanan derginin günümüze ulaşan tek nüshası 5 Şubat 1915 (23 Kanun-i Sani 1330) tarihli 62. sayıdır. Nüshası 10 paradır. İdari merkezi Cağaloğlu'ndadır. Üçüncü sayfadaki M. Şadi'nin dışında başka yazar kadrosuna dair başka bir bilginiz bulunmamaktadır (Yılmaz, 2021: 308). 1914 yılına ait nüshalarına ulaşamayan bu derginin çıkış tarihini hesaplamak için, elde bulunan ve şu anda Milli Kütüphane'de yer alan tek nüshadan yola çıkılmaktadır. 1915 tarihli ve 62 sayılı bu dergiden periyodik olarak geri sayım yapıldığında, derginin çıkış tarihinin 1914 olduğu anlaşılmaktadır.

Dört sayfadan oluşan derginin ilk sayfasının üst kısmında siyah ve kalın puntolarla derginin klişesi; klişenin sağ ve sol yanlarında ise derginin kimlik bilgileri bulunmaktadır. Tek sütun halinde yayınlanmış derginin yalnızca üçüncü sayfasında sinematografi temsil eden bir fotoğrafa yer verilmiştir. Bu görselin dışında da herhangi bir fotoğraf kullanılmamıştır (Temel, 2015: 54). Osmanlı'daki sinema süreliyelerinin ilki olarak kabul edilen Sinema dergisi, aynı zamandan kendisinden sonraki sinema dergilerinin de öncüsü ve rol modeli olmuştur. Takip eden yıllarda çıkan sinema dergileri incelendiğinde, küçük değişiklikler dışında Sinema Dergisi'nin biçiminin izlerine rastlanmaktadır.

2.5. FEREH (1914)

Ferah adıyla yayın hayatına başlayan ve haftada üç kez yayınlanan gazete, günümüze ulaşan en eski tarihli sinema gazetelerinden biri olarak kabul edilmektedir (İstanbul, 2019: 31). Literatür taramalarında az bilinen bu gazete, Feridun Fazıl Tülbentçi özel koleksiyonundan temin edildikten sonra kütüphane arşivlerine dahil edilmiştir. Ancak, yalnızca 11 Şubat 1915 tarihli 57. sayısına erişebildiğimiz gazetenin sahibi Kavakibizade Selahaddin Bey olarak belirlenmiştir. Gazetenin kapağında "Tiyatro ve sinematograf ve sına-i nefiseden bahseder ve haftada üç defa neşrolunur gazetedir" ifadesi bulunmaktadır. Bu gazete, özellikle sinema programlarının tanıtımını yapma konusunda

ön plana çıkmaktaydı. Gazetenin kapatılmasından sonra, ülkemizde sinema süreli yayımlanmamıştır (Çimen, Alanka ve Değirmenci, 2022: 535).

2.6. SİNEMA POSTASI (1923)

8 Aralık 1923'te yayın dünyasına adım atan derginin sahibi, Nazım Hikmet'in babası Hikmet Nazım'dır. Dergide Hikmet Nazım ile başyazar Vedat Örfi'nin (Bengü) yazıları yer almaktadır. "Haftalık resimli sinema ve temâşâ mecmuası" klişesi ile çıkarılan derginin ilk 8 sayfasında Osmanlı Türkçesi, kalan kısımlarında ise Fransızca kullanılmıştır. Yalnızca Türk sinema dünyasına dair olaylar ve filmlerle sınırlı kalmayan Sinema Postası, dünyada sinemaya dair yaşanan gelişmelere de yer vermiştir. Hem içerik hem de görsellik yönünden zengin bir dergidir (Yılmaz, 2021: 317).

Derginin kapağı Osmanlıcadır ve kapağın orta bölümünde yer alan bir çember içerisinde, Şarlo tarafından taklit edilen Milro Harris yer almaktadır. Kapağın kenar kısımları ise 17 farklı kadın oyuncunun küçük fotoğraflarıyla donatılmıştır. Birinci ve ikinci sayfalarında Vedat Örfi imzalı "Milli Filmler" başlıklı bir makale yer almaktadır. Osmanlı'daki ilk sinema filmlerini sanatsal yönleriyle ele alan ve toplumun bu filmlere gösterdiği ilgiyi anlatan bu makale, Türk Sinema Tarihi alanındaki birincil kaynaklar arasında yer almaktadır (Çakır, 2012: 53).

Özuyar (2008: 21) ise Cumhuriyet döneminin ilk sinema dergisi olan Sinema Postası hakkında şu bilgilere yer vermektedir: "Derginin ilk sayfasında gösterimde olan, ileriki sayfalarda ise gösterime girecek olan filmlere yer veriliyordu. Dergide ayrıca sinema salonlarının son durumuna yer veriliyor ve bazı salonlar işletmecilik konusunda uyarı niteliğinde eleştiriliyordu. Dergide "Temaşa Haberleri" başlıklı bir bölüm bulunuyordu. Bu bölümde daha çok yerli sinema ile ülkemizdeki tiyatro faaliyetlerinden haberler yer alıyordu. Haftalık bir dergi olan Sinema Postası'nın, o dönem dergilerine göre, iyi bir yazar kadrosu bulunuyordu. Kadroda Vedat Örfi, Fehmi Şükrü ve Orhan Memduh öne çıkan isimlerdi. Vedat Örfi tarafından başlatılan "sinema romanları" uygulaması bir hayli ilginçti. Film konularının birkaç sayıda uzun uzadıya anlatıldığı bu uygulama, dönemin diğer dergileri tarafından da kabul gördü ve sinema dergilerinin değişmez bir bölümü haline geldi."

2.7. SİNEMA MECMUASI (1924)

Sinema Mecmuası, 1920'lerde Türkiye'de yayınlanan bir Türk film dergisidir. Türkiye'de ilk film dergilerinden biri olan Sinema Mecmuası, yeni çıkan filmlerin eleştirileri, oyuncular ve yönetmenlerle yapılan röportajlar ve sinema dünyasındaki son gelişmeler gibi geniş bir konu yelpazesini kapsamaktaydı. Dergi İstanbul'da yayınlanmaktadır ve Türkiye dışında film tutkunları tarafından geniş bir okur kitlesi tarafından takip edilmekteydi. Derginin ne kadar süre yayınlandığı ve kaç sayı çıktığı konusunda net bir bilgi bulunmamaktadır.

Haftalık resimli sinema ve temâşâ mecmuası olan bu yayın, bazı kaynaklarda Sinema Postası'nın devamı olarak bilinir. Sahibi ve müdürü Hikmet Nazım'dır ve başyazarı Opera-Sine'nin de başyazarı Vedat Örfi'dir (Evren, B. 1993: 15)

2.8. SİNEMA YILDIZI (1924)

Sinema Yıldızı, 1924 yılında İstanbul'da yayınlanan Türk film dergisidir. Türkiye'de ve dünya genelinde film endüstrisine ilişkin haberler, incelemeler ve özellikleri içeren bir dergiydi. Dergide ayrıca oyuncular, yönetmenler ve diğer film profesyonelleriyle röportajlar yapılır, film tarihi ve teorisiyle ilgili makaleler yayımlanırdı. Derginin ne kadar süre yayınlandığı ve kaç sayı çıktığı belirsizdir.

Derginin ilk sayısı 12 Haziran 1924 tarihinde çıkmış ve Amedi Matbaası'nda basılmıştır. Fiyatı ise 5 kuruştur. İçerisinde, "Yedinci Sanat" adlı bir makale bulunmakta ve bu makale, derginin yayın hayatına çıkma serüvenini anlatmaktadır. Dergi, sinema teknikleri, hileleri ve oyuncuların hayatları gibi konulara yer verirken aynı zamanda Dünya ve Türkiye'deki sinemaların güncel gelişmelerine de değinmekteydi. İstanbul'daki sinemaların adları, programları ve gösterimdeki filmler hakkında da bilgiler sunulmaktadır. Dergide yazarlar arasında Mazhar Necati, Kemalettin ve Nureddin İbrahim gibi isimler yer almaktadır ve imzasız tercüme makaleler de mevcuttur.

Arşiv taramasında, gazetenin ilk 4 sayısına erişilebilmiştir. Daha sonraki sayılarının yayımlanıp yayımlanmadığı bilinmemektedir (Çimen, Alanka ve Değirmenci, 2022: 536).

2.9. OPERA-SİNE/OPERA-CİNÉ (1924)

4 Kasım 1924 tarihinde yayımlanmaya başlanan bu haftalık dergi, Türkçe ve Fransızca dilinde çıkmaktaydı. Künyesine göre, derginin sahibi ve müdürü Osman Mazhar Bey'dir ve Vedat Örfi [Bengü] başyazar olarak görev yapmaktaydı. Baki Bülent ve V. F. K. gibi diğer yazarlar da derginin içeriğine katkıda bulunmaktaydı. İlk sene derginin idarehanesi Beyoğlu'daki Opera Sineması'ndadır, ancak ikinci sene Galata'daki Havyar Han 73 numarada bulunur. Derginin ücreti 7,5 kuruş olup, L. Babuk ve Mahdumu matbaasında basılmaktaydı. İlk sayılarda, Opera Sineması'nda gösterilen ve gösterilecek filmler önemli bir yer tutmaktaydı. Daha sonraki sayılarda ise, İstanbul'daki diğer sinemaların programları, yerli ve dünya sinemalarına dair haberler, özellikle de Amerikan sinemasındaki gelişmeler takip edilmekteydi (Türk Sineması Araştırmaları, t.y.)

Opera Sineması ile olan bağlantısı nedeniyle, sinemada gösterilen veya gösterilecek olan filmlerin eleştirileri, tanıtımları, afişleri ve fotoğrafları üzerine odaklanan derginin arşivlerinde, ilk ve ikinci yıllarına ait toplam 4 sayısı bulunmaktadır (Çimen, Alanka ve Değirmenci, 2022: 537).

2.10. MÜDHİKE (1924)

Literatürde, bu dergi hakkında sınırlı bir şekilde bahsedildiği görülmektedir. Dergi, ilk baskısını 17 Kanuni evvel 1340 Rumi tarihinde yapmıştır, yani 17 Aralık 1924 tarihinde. Literatür taramasında derginin 3 sayısına ulaşılmıştır. Bu dergilerin dijitalleştirilmesi yapılmıştır, ancak derginin künye bilgilerinin dergide yazılı olmadığı anlaşılmıştır. Dergi, yayın süresi boyunca Emniyet Sandığı'nın karşısında Yerebatan'daki Amedi Matbaası'nda Daire-i Mahsusa'da basılmıştır. Dergi'nin ilk sayısının kapağında "Bu sayıda kağıt üzerine rastgele şekilde 50 bedava abone dağıtılacaktır" ibaresi mevcuttur. Dergi, her yerde 5 kuruş olan fiyatıyla birlikte abonelik posta ücreti dahil 250 kuruş senelik ücretle satılmıştır. Dergi, Neşbin Matbaası tarafından Osmanlıca olarak yazılmış fotoğraf, makale, afiş, karikatür ve deneme gibi içerikleri basarak yayımlamıştır. Yapılan arşiv araştırmasında derginin ilk üç sayısı tespit edilmiştir. Dergi'nin ilk üç sayı dışında baskı yapıp yapmadığı bilinmemektedir. (Çimen, Alanka ve Değirmenci, 2022: 537).

2.11. SİNEMA REHBERİ (1924)

Sinema Rehberi, 1924 yılında yayın hayatına başlayan bir diğer sinema dergisidir. Diğer sinema dergileri gibi haftalık olarak yayınlanmıştır. Uzun soluklu bir dergi olduğu düşünülen Sinema Rehberi'nin kataloglarda yer alan son sayısı, yirminci sayıdır (Özuyar, 2008: 31). Literatürde bahsedilen ilk yılın 14., 18. ve 20. sayıları dışında, 15., 16. ve 17. sayıları da arşiv taraması sırasında bulunarak dijitalleştirilmiştir (Çimen, Alanka ve Değirmenci, 2022: 537).

Derginin sorumlu müdürü Cemal Nadir'dir. Haftalık olarak yayınlanan dergide yer alan başka bir yazar adı da bulunmamaktadır. Derginin yeri, Babıali Caddesi'nde Maarif Kütüphanesi'nin üst katındadır. Kapağında "Tiyatro, spor, sinema ve saireden bahis, memleketin maruf ticaret evlerini halka tanıtan gazetedir, her gün intişar eder" ibaresi yer almaktadır. Nüshası 1 kuruştan satılmaktadır. Genellikle sinemalardaki filmlerin ilânları, reklâmlar, ticareti reklamlar ve arkası yarım tarzında hikayelerden oluşmaktadır (Yılmaz, 2021: 318).

2.12. SİNEMA MİHVERİ (1926)

Günümüze yalnızca ilk sayısına ulaşabilmiş Sinema Mihveri, 11 Mart 1926 tarihlidir. Hakkı Tarık Us kütüphanesinde yer alan bu nüsha, toplamda 9 sayfadır ve hem ön hem de arka kapaklarında France Dhelia'nın fotoğrafları yer almaktadır. Derginin başka bir nüshası bulunmadığı için, kaç nüsha çıktığına dair bir bilgiye de ulaşamamaktadır. Derginin ilk sayfasında çıkış amacı olarak, memlekette sinemaya duyulan ilgiden yola çıkıldığı ve bu doğrultuda halkın bilinçlendirilmeye çalışıldığı ifade edilmektedir. Ayrıca yabancı ülkelerden Osmanlı ülkesine gelecek olan filmlerin tenkidinin yapılması da derginin kuruluş amaçları arasında yer almaktadır. Aynı zamanda Paris'te bulunan iki muhabirleri aracılığıyla, ilerleyen sayılarda Avrupa'daki güncel sinema olayları da takip edilerek okuyucularla buluşturulacağı da vaat edilmektedir (Çakır, 2012: 43).

Haftalık sinema ve tiyatro dergisi olan Sinema Mihveri'nin sahibi Cevat Rıza; mesul müdürü ise Necil Düsri idi. Her çarşamba günü çıkan dergi, toplamda on iki sayfadan oluşmaktaydı ve dili de Osmanlıcaydı. Sinema Mihveri'nin (Ekseni) irtibat adresi, Babıali'de bulunan Cağaloğlu Yokuşu, 17 numaradaki Metanet Matbaası'ydı. Dağıtım mahalli de aynı şekilde Babıali'de yer alan Cemiyet Kütüphanesi idi. Sinema

Mihveri, yazmak isteyen herkes için açık bir dergiydi. Yani sayfaları herkese açıktı. Bu dergide yazı yayımlanabilmenin tek şartı, yazıların sinema ile alakalı olmasıydı. Ayrıca yayımlanmayan yazılar, yazara geri iade edilmiyordu. Sinema Mihveri ile aynı dönemde çıkarılan sinema dergileri arasında, içerik açısından bazı benzerlikler mevcuttu. Derginin birinci sayısında da görüldüğü gibi, Sinema Mihveri, sinema ile sinema sanatını konu edinen makalelere yer vererek, diğer sinema dergilerine kıyasla daha farklı olduğunu gösteriyordu. İlk sayıda Cevat Rıza tarafından kaleme alınan “Sanatın Ruhu” başlığını taşıyan makale de bunlardan biriydi. Cevat Rıza, bu yazısında sanat ve sanatkâr kavramlarını ele almaktaydı. Sinema Mihveri, dönemin bazı sinema dergilerinde olduğu gibi, yurt içi ve yurt dışı abonelik sistemi ile dağıtılıyordu. Derginin bir yıl için yurtiçi abonelik ücreti 380, yurt dışı ise 480 kuruştur (Özuyar, 2008: 39).

Derginin ön ve arka kapak tasarımları şu şekildedir: Sayfanın üst kısmında derginin ücreti, alt tarafta ise koyu dikdörtgen bir çerçeveye içerisinde beyaz renkli büyük puntolar kullanılarak yazılmış derginin klişesi bulunmaktadır. Dergi adının altında ise “perşembe günleri çıkan sinema ve tiyatro mecmuasıdır” yazısı vardır ve bunun sağ ile sol taraflarında derginin sayı bilgileriyle tarihi yer almaktadır. Derginin ulaşılabilen tek sayısı birinci sayıdır. Bu sayı dokuz sayfadan oluşmaktadır ve yazılar üç sütun halinde dizilmiştir. Ayrıca dergide fotoğraflara da yer verilmiştir (Temel, 2015: 100).

2.13. FİLM MECMUASI (1926)

İlk olarak 14 Nisan 1926 tarihinde yayınlanan Film Mecmuası, her çarşamba günü haftalık olarak yayınlanmaya devam etmiştir. Sinema ve tiyatro dünyasında meydana gelen gelişmeleri düzenli olarak takip eden ve bunları okuyucularına haftalık olarak aktaran derginin yalnızca 21 sayısı günümüze kadar ulaşabilmiştir. Osmanlıca ve Fransızca olmak üzere iki dilde çıkarılan bu sayının ön kapağında, “Sefiller” filminin başrol karakterlerinden olan Valjein’in ve birinci sayfasında da filmin yapımcısı olan Dofler’in fotoğrafları yer almaktadır (Çakır, 2012: 45).

Film Mecmuası’nın haftalık resimli sinema ve teması olduğunu ifade eden Yılmaz (2021: 320) ise başyazarlığını Hikmet Nazım’ın yaptığı bu derginin, daha önceden yayınlanan Sinema Postası’nın devamı olduğunu belirten kaynaklardan söz etmektedir.

2.14. ARTİSTİK SİNE (ARTİSTİC-SİNE) (1926)

Yayın hayatına 4 Kasım 1926'de başlayan Artistik Sine dergisinin sahibi Pierre Sarian, mesul müdürü ise Leon Antonyan'dı. Derginin başyazarlığını Antoine Paul'un üstlenmişti. İdare merkezi ise Beyoğlu Elhamra Çarşısı'nda 22 numaradaydı. Fransızca ve Osmanlıca olmak üzere iki dilde yayımlanan derginin idare memurluğunu Anthony P.Stoll yapmaktaydı. Derginin künyesinde "Haftalık ve Şark Balkan Sinema Mecmuası" ibaresi bulunan Artistik-Sine dergisi, haftanın çarşamba günleri yayımlanıyordu. Nüshası on kuruştan satılan derginin tercümesi Ragıp Rıfkı tarafından yapılıyordu. İlk sayısı 2500 adet basılan Artistik-Sine, okuyucuların ciddi bir ilgisini yakaladı. 2000 nüshası bir hafta içerisinde tükendi. Günümüzde yayınlanan sinema dergileri için bile az sayılmayacak bir tiraja ulaşan dergi, o dönemde çoğu derginin yakalayamadığı bir başarı elde etti (Özuyar, 2008: 40).

Artistik-Sine'nin dergisinin ilk yayımlandığı 4 Kasım 1926 tarihli 1. sayısı, 16 Aralık 1926 tarihli 6. sayısı; ikinci yıl yayınlanan 23 Şubat 1927 tarihli 13. sayısı, 16 Mart 1927 tarihli 16. sayısı ve 7 Nisan 1927 tarihli 19. sayısı Hakkı Tarık Us Kütüphanesi'nde bulunmaktadır. Artistik-Sine'nin yalnızca kapak sayfaları renklidir. İç sayfaları siyah beyaz renklidir. Dergideki yazılar, iki sütunlu olarak yayınlanmıştır (Temel, 2015: 138). Yapılan arşiv araştırması sonucunda, derginin toplam 16 sayısına erişilerek dijitalleştirilmiştir (Çimen, Alanka ve Değirmenci, 2022: 538).

2.15. MUSAVVER TÜRK SİNEMASI (CİNE-TURC) (1927)

1927 yılının 5 Mayıs tarihinde ilk sayısını yayımlayan Artistik-Sine dergisinin devamı olarak görülmektedir. Dergi, perşembe günleri yayımlanan ve senelik ücreti 3.5 Türk Lirası olan bir yayındır. Eğer yabancı bir ülkede satılırsa, senelik ücreti 2.5 dolardır.

Dergi, Galata Körükcü Başı Hane Numara 12'de yönetilmektedir ve Osmanlıca ve Fransızca sinema içeriklerini içerir. İlk sayının kapağında "Michel Strogoff'un başlıca mümessilleri" yazısı bulunur ve kapağın alt kısmında "Saçların dökülmesine katiiyen mâni olup, baştaki kepekleri tamamıyla izale eder. Saçları ipek gibi yumuşatır ve parlatır, her yerde satılır" diyen bir Şampuan Cemil reklamı vardır.

Dergi, fotoğraf, resim, ilan, reklam, makale ve röportaj gibi içerikler içerir. Arşiv araştırmaları sonucunda derginin 4 sayısı tespit edilmiş ve dijitalleştirilmiştir. (Doğan, 2018: 22).

Tespit edilen sinema sürelieleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 1. 1914-1928 Yılları Arası Basılan ve Arşiv Araştırmasında Tespit Edilen Sinema Sürelieleri.

Tespit Edilen Sürelinin Adı	Tespit Edilen Sürelinin Yayın Yılı	Tespit Edilen Sürelinin Sayısı
Sinema Haberleri	1914	- 1. Sene 67 Numara
Sinema	1915	- 1. Sene 62 Numara
Ferah	1915	- 1. Sene 57 Numara
Sinema Postası	1923	- 1. Sene 2/6/8 Numara
Sinema Yıldızı	1924	- 1. Sene 1/2/3/4 Numara
Opera-Sine	1924 1925	- 1. Sene 3 Numara - 2. Sene 1/3/6 Numara
Sinema Rehberi	1924	- 1. Sene 14/15/16/17/18/20 Numara
Mudhike	1924	- 1. Sene 1/2/3 Numara
Sinema Mihveri	1926	- 1. Sene 1 Numara
Film Mecmuası (Le Film)	1925 1926 1927 1929	- 1. Sene 4 Numara (Film Mecmuası) - 1. Sene 1/2/3/4/5/13/16/17/18/19 Numara - 2. Sene 3/5/6/7/8/11/14 Numara - 3. Sene 1/3/4 Numara
Artistik-Sine (Artistik-Cine)	1926 1927	- 1. Sene 1/2/3/5/6/7/8 Numara - 2. Sene 9/10/11/13/14/15/16/19/22 Numara
Musavver Türk Sineması (CineTure)	1927 1928	- 1. Sene 1 Numara - 2. Sene 3/8/26 Numara

Kaynak: Çimen, Alanka ve Değirmenci, 2022: 541.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ÇALIŞMANIN ÖNEMİ VE AMACI

Edebiyat ve müzik ile kıyaslandığında, sinemanın ülkemizdeki varlığı daha çok yenidir. Buna karşın; daha birkaç yıl önce yüzüncü yılını doldurmuş olan sinema yayıncılığına dair gerçekleştirilen pek çok BİLİMSel ve akademik çalışma bulunmaktadır. Osmanlı'da ve Cumhuriyetin ilk yıllarında sinemanın tarihi, bu dönemlerde gösterime giren yerli ve yabancı filmler, sinemanın gelişmesine bağlı olarak ortaya çıkan süreli yayınların analizi bu çalışmanın başlıca konularını oluşturmaktadır. Sinema alanında uzun yıllar devam eden yabancı hegemonyasından sonra Türklerin de bu yönde teşebbüslerde başlamasıyla birlikte ortaya çıkan ve gelişen sinema süreli gazetecilik, tarih ve basın tarihi gibi alanlar için iyi bir çalışma kaynağı teşkil etmektedir.

Yapılan bu çalışmada, Cumhuriyet döneminin ilk sinema dergilerinden olan Sinema Yıldızı'nın günümüze kadar ulaşan ve Hakkı Tarık Us Kütüphanesi'nde bulunan dört sayısının Türkçe çevirisinin yapılması; çeviri işlemiyle elde edilen içeriğin de analize tabi tutulması amaçlanmaktadır.

Çalışma için Sinema Yıldızı'nın tercih edilmesinin temelinde; bu derginin sayfa, düzen, içerik ve mizanpaj bakımından dönemin dergilerine göre daha ileri düzeyde olması yer almaktadır. Ayrıca Sinema Yıldızı, sinemanın yalnızca yurt içindeki gelişimi ve durumu ile ilgilenmemiş; Avrupa ülkeleri başta olmak üzere yurt dışındaki gelişmeleri de yakından takip ederek okuyucularıyla buluşturmuştur. Sinema Yıldızı'nı bir inceleme konusu haline getiren hususlardan biri de Türk edebiyatının önemli isimleri arasında kabul edilen Mehmet Rauf'un, bu derginin mesul müdürlüğünü yapmasıydı. Ayrıca sinemanın Anadolu'daki yayılımı ve gelişimi ile ilgilenen sayılı dergilerden biriydi. Dergide yer alan haberlerde yabancı basın kaynakları referans gösterilerek paylaşılan istatistikler de bu dergiyi öne çıkarmaktadır.

Türk sinema tarihi ya da sinema sürelileri hakkında yapılan çalışmalar, genel bir dönem taramasından oluşmaktadır. Bu çalışmalarda hem Osmanlı'nın son yıllarındaki hem de Cumhuriyetin ilk yıllarındaki sinema sürelileri genel olarak ele alınmakta ve herhangi bir süreli derinlemesine incelenmemektedir. Öyle ki en nitelikli kaynaklar arasında gösterilen çalışmalarda bile bu süreli için ayrılan alan birkaç sayfayı

geçmemektedir. Yer verilen birkaç sayfa ise transkripsiyon ya da analizden ziyade, dergi hakkındaki genel bilgileri içermektedir. Yapılan bu çalışmanın önemi de bu noktada ortaya çıkmaktadır. Cumhuriyet'in ilk yıllarında yayınlanan Osmanlıca sinema dergilerinden biri olan Sinema Yıldızı, bu çalışmada hem Türkçeye çevrilecek hem de bu Türkçe metinler üzerinden dergiye dair analiz yapılmıştır. Yapılan çalışmanın, Cumhuriyet'in ilk yıllarındaki sinema dergilerinin durumunun daha iyi anlaşılması ve bu dönemde sinema sürelilerinde işlenen konuların neler olduğunun kavranması adına bir kaynak olması hedeflenmektedir.

Bu dönemde çıkan sinema dergileri arasında tüm sayılarına ulaşabilen sayılı dergilerden biri olması da sinema yıldızı bu çalışmanın öznesi haline gelmesinde rol oynamaktadır.

3.1. ÇALIŞMANIN YÖNTEMİ

Yapılan bu çalışmada, transkripsiyon ve yorum yöntemi bir arada kullanılacaktır. Transkripsiyon ile öncelikle Sinema Yıldızı Dergisi'nin ulaşılabilen dört sayısı ele alınmış ve kapakları da dahil olmak üzere bu dört sayıdaki Osmanlıca olan tüm parçalar Türkçeye çevrilmiştir. Çeviri sonrasında ise yorumlama yöntemi ile yapılan transkripsiyon işlemi pekiştirilmiştir. Çalışmanın beşinci bölümünde gerçekleştirilen transkripsiyon ve yorumlama için, her sayı ayrı bir alt başlık olarak değerlendirilmiştir.

3.2. ÇALIŞMANIN KAPSAM VE SINIRLILIKLARI

Yapılan bu çalışmanın kapsamı, Cumhuriyet döneminin ilk dönem sinema sürelieleri arasında yer alan Sinema Yıldızı dergisinin, 12 Haziran 1924 tarihli ilk sayısı, 19 Haziran 1924 tarihli ikinci sayısı, 26 Haziran 1924 tarihli üçüncü sayısı ve 31 Temmuz 1924 tarihli dördüncü sayısında oluşmaktadır. Derginin ulaşılabilen başka nüshasının olmaması, derginin bu sayılarını aynı zamanda bir sınırlılık haline getirmektedir.

3.3. SİNEMA YILDIZININ TRANSKRİPSİYONU VE YORUMLANMASI

Türk sinema tarihi açısından büyük önem arz eden Sinema Yıldızı'nın günümüze ulaşabilmiş dört sayısının transkripsiyonu ve yorumlamasından önce, bu dergiye dair temel bilgilere değinilmesi gerekmektedir. İlk olarak 12 Haziran 1924 tarihinde yayınlanan bir haftalık dergi olan Sinema Yıldızı, tamamı Osmanlıca olan 15 sayfadan oluşmaktaydı. Türk edebiyatının öncü isimlerinden olan Mehmet Rauf ise derginin mesul müdürlüğünü yapmaktaydı.

Sinema dünyasındaki meydana gelen gelişmelere dair bilgi vermeyi, dünyanın farklı ülkelerindeki sinema şirketlerinin yarattığı ve yaratacağı filmlere yönelik en güncel ve ayrıntılı haberleri okuyucularına ulaştırmayı amaçlayan Sinema Yıldızı'nın önceliklerinden biri de Anadolu'daki sinema faaliyetleriydi. Ancak bu konuda derginin okuyucularından ciddi bir beklentisi vardı (Özuyar, 2008: 25).

Amedi Matbaası'nda basılan Sinema Yıldızı'nın satış ücreti 5 kuruştur. Mazhar Necati, Kemalettin ve Nureddin İbrahim gibi isimler derginin yazar kadrosunda yer almaktaydı. İmzasız, tercüme ve makalelere rastlamak da mümkündür. İlk sayısında K. imzası ile yazılmış "Yedinci Sanat" başlıklı makalede derginin yayına başlama hikayesi şöyle ifade edilmektedir: "Sinemanın, memleketimizde bulunan hararetli taraftarlarını, sinemaya taparcasına sevenleri mutlu edecek, dünyadaki sinema olaylarına dair sıcağı sıcağına bilgi verecek, sinemayı, yaşayan ve yaşatan sanatkârlar ve dâhileri tanıttacak bir mecmuanın yayımlanmasını uygun bulduk" (Yılmaz, 2021: 318).

Cumhuriyetin ilk senelerinde yayın dünyasındaki yerini alan Sinema Yıldızı, sayfa mizanpajı ve biçim bakımından aynı dönemdeki diğer dergilere kıyasla daha düzenli bir dergidir. Dergide yer alan yazılar iki sütun olarak dizilmiş ve fotoğraflara da sıklıkla yer verilmiştir. Özellikle derginin iç sayfalarında düzenli fotoğraf kullanımı ile sayfa düzenini sağlamış ve dergi görsel olarak daha etkili bir hale getirilmiştir. Derginin 1. sayısı 12 Haziran 1924, 2. sayısı 19 Haziran 1924, 3. sayısı 26 Haziran 1924, 4. sayısı 31 Temmuz 1924 tarihinde yayınlanmıştır. Bugüne kadar ulaşmış olan bu nüshalara Hakkı Tarık Us Kütüphanesi'nden ulaşılabilir. Sinema Yıldızı'nın yayın hayatının ne kadar olduğu hakkında ise kesin bir bilgiye ulaşılamamıştır (Temel, 2015: 72).

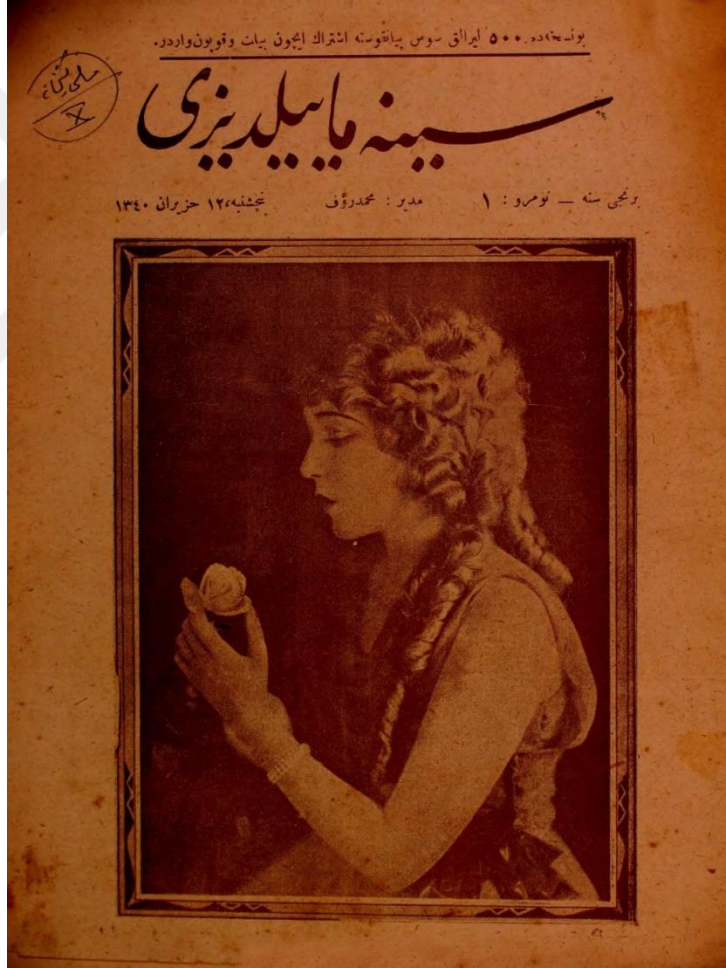
3.4. SİNEMA YILDIZI'NIN 12 HAZİRAN 1924 TARİHLİ BİRİNCİ SAYISININ TRANSKRİPSİYONU VE YORUMLANMASI

Sinema Yıldızı'nın 12 Haziran 1924 tarihli birinci nüshasının kapağında şu bilgiler yer almaktadır:

Bu nüshada 500 liralık süs piyangosuna iştirak için bilet ve kupon vardır.

Sinema Yıldızı

Perşembe 12 Haziran Müdür: Mehmet Rauf Birinci Sene- Numara: 1
1340

Resim 1. Sinema Yıldızı'nın 12 Haziran 1924 Tarihli Birinci Sayısının Kapak Sayfası

يٰلدنجى صنعت

ايچنده بشاديقمز عصر مدنيتك محقر افتخار
ايده جي موقيني ، هيچ شهبه بوق كه سينه مادر .
كوندن كونه تكمل ايدرك واصل اولدني بوكونكي
قدرتلي صنعت موقى سينه ماني بر علم ، بر فن ،
حتي بر قوت حاله انقلاب ايند برمشدور . بوندن
سكزاون سه اوله ارجاع تحظر ايده جك ولور ساق
بو پك يقين ماضي تدقيق ايده جك نظر لر بزه
سينه ما هر دلو صنعت روحندن اوزاق بر اكلنجه

بوكونكي قدرتلي واراني
اون سنه صوكره كوز
قاماشد بره چق خارقه لر
طوغوره جقدر . بوكامپير .
بوسيله دركه سينه مانك
مملكه تمزدهده موجود
حرارتلي طرفدارلري ،
پرستشكارلري نظرين
ايده جك ، جه ن سينه ما
شئونته دائر صبحاني صبحاغنه

مشدرجات	
يٰلدنجى صنعت	سينه ما حيله لري
استقبالك خيالى	آيبه س آبره س
آندرين كان شهرت	الهام و عشق
سينه ما آر تيستي	بوسه مسئله سي
اولاق ايچون	و سانسور
جهك قوغان	سينه ما حوادت لري

واسطه سي شكلده كورونور
بو ساقى شكل بوكونكي
مترق ، متكمل حال ايله
نقايه اعكس قانقارسوق
آراده كى فرقك و سهنى
قارشوسنده بيرنه دوشورز .
بديعيات متخصصلرينك
« يٰلدنجى صنعت » ديه
توصيف ايندكلري بوكونكي
سينه ما آرتق اون سنه

معلومات و بره جك ، سينه ماني بشايان و بشادان
صنمتكار و دهن الرى طائيفه چق بر مجموعه نك نشرني
موافق بولوق . « سينه ما يٰلدنجى قايشته بومقصدله
چيقيبور . « سينه ما » نك سريخ تكدي و انكشاف
كي « يٰلدنجى » مزده قارشو و قارنلر نك رغبت
سايه سنده بك جابوق تكمل و توق ايده جكدر .
ك ...

اولكي كى بسيط بر اكلنجه واسطه سي دكلدر .
بوكونكي سينه ما ، بر درس صحنه سي ، بر بديعيات
كريمسي ، صنابع نفيسه نك و دهامى بفره ك اك
ايجه ، اك حساس بر مشهورى و « بزاق اولشدر .
« سينه ما » بوكون كوزدن دماغه و قلبه اك
كيدر مه يولى بولان و آجان بر قدرتدر . بوكونك
شاعرلك قلبي ايله نرم ايندكارى شاه ابر لري
خلق شمدي كوزلر ايله كورونور و او ابر لري

كله جك نسخه ده : آچيق فيلملر - و سانسور .

كله جك نسخه ده : سعادت پرده سي

كله جك نسخه ده : دارالبدايع يكي هيئت اداره سي ، حقتنده

كله جك نسخه ده : دارالبدايعك بوكونكي ايكيلى

Resim 2. Sinema Yıldızı'nın 12 Haziran 1924 Tarihli Birinci Sayısının İkinci Sayfası.

Yedinci Sanat

İçinde yaşadığımız asır medeniyetin bihakkın iftihar edeceği muvaffakiyeti, hiç şüphe yok ki sinemadır. Günden güne tekemmül ederek vasıl olan bugünkü kudretli sanatın mevkiî sinemayı bir ilim bir fen, hatta bir kuvvet haline inkılap ettirmiştir. Bundan size on sene evvele irca tahattur edecek olursak bu pek yakın maziyi tetkik edecek nazarlarımıza sinema her türlü sanat ruhundan uzak bir eğlence vasıtası şekilde görünür, bu sabık şekli bugünkü müterakki, mütekemmil hali ile mukayese etmeye kalkarsak aradaki farkın vesieti karşısında hayrete düşeriz, bediat mütehassislerinin (Yedinci Sanat) diye tavsif ettikleri bu günkü sinema artık on sene evvelki gibi basit bir eğlence vasıtası değildir. Bu günkü sinema, bir ders sahnesi, bir bediat sergisi, sanayi-i nefisenin ve daha beşerin en ince, en hassas bir meşheri ve mizani olmuştur. Bugün gözden dimağa ve kalbe en kestirme yolu bulan ve açan bir kudrettir. Yüksek şairlerin kalpları ile terennüm eden şah eserleri halk tarafından şimdi gözler ile görünür ve o eserleri bizzat şiir kadar, belki daha canlı, daha kudretli yaşıyor.

Bütün matların bilaistisna bütün halkı, sinema salonlarının karanlık muhitleri içindi, gözleri önündeki beynelmilel perdenin elektrik nurları ile yıkanan sihirler, sathında hayatın mazi, hal, hatta istikbal safhalarını zevk içinde seyrediyoruz. Sinemanın on sene evvelki hiçliğe karşı bu günkü kudretli varlığı on sene sonra göz kamaştırarak harikalar doğuracaktır. Buna eminiz. Bu sebepledir ki sinemanın memleketimizde de mevcut hararetli taraftarlığını, perestişkârlarını tatmin edecek, cihan sinema şüûnüne dair sığacağı malumat verecek, sinemayı yaşayan ve yaşatan sanatkâr ve dahi ileri tanıtacak bir mecmuanın neşrini muvafık bulduk. Sinema Yıldızı kayışta bu maksatla çıkıyor. Sinemanın seri tekemmülü ve inkişafı gibi Yıldız'ımız da karia ve karilerimizin rağbeti sayesinde pek çabuk tekemmül ve terakki edecektir.

Mündericat

Yedinci Sanat	Sinema Hileleri
İstikbalin Hayali	Anyes Ayres
Ansızın Gelen Şöhret	İlham ve Aşk

Sinema Artisti

Buse Meselesi

Sinema Artisti Olmak İçin

Sansür

Jaki Kogan

Sinema Havadisleri

Gelecek Nüshada: Açık Filmler ve Sansür.

Gelecek Nüshada: Saadet Perdesi

Gelecek Nüshada: Dar el Bedayi Yeni Heyet İdaresi, Hakkında

Gelecek Nüshada: Dar el Bedayi'in Bugünkü İkiliği

Bihakkın: Haklı olarak.

Bediat :Güzel ve güzellik olan ilim.

Mütekâmil: tekemmül eden.

Bilaistisna: istisnasız.

Şüûn: İşler, faaliyetler.

Karia: Bayan okuyucu.

Metnin Yorumlaması:

Birinci sayısının iç kısmında K. imzası taşıyan “Yedinci Sanat” başlıklı bir metin bulunmaktadır. Aynı zamanda derginin kuruluş manifestosu olarak da kabul edilmektedir.

Yedinci Sanat başlıklı bu makalede, ilk altı sanat olarak bilinen müzik, dans, heykel, resim, şiir ve mimariden sonra yeni bir sanat olarak sinemanın varlığı ve doğuşu vurgulanmaktadır. Sinemanın, bu altı sanattan geri kalır herhangi bir yönünün olmadığı belirtilmektedir. Sanatın toplumun eğitilmesinde ve toplumsal ilerleyişindeki rolünün ön plana çıkarıldığı bu metinde, sinemanın artık yalnızca bir gösterim olmadığı; toplumun geleceği açısından önem taşıyan bir sanat olduğu ifade edilmektedir.

و مسعود اولاجقلى . بورايه قدر كنج قيزا حياتى
 تام بر سعادتمنده كچيور . . . فقط بوتمن سكره . . .
 طالعسزلك باش كوسترييور . موسيو آرنوى اوغلى
 لوسيهن حابلزك برى . بورجلرى اودمك ايجون
 ناباسندن بر جك چاليور . چكك چالديق ميدانه
 چيقور . موريله . . . ايسلكرنى كوره كي بو
 عالمك ناموسنى وقايه ايجون كنديسى فدان
 چيكنيور و « بكي بن چالدم . . . دييور . . . » نك بر
 فداكارنى اولديقى موسيو آرنو بيليور و كنج
 قيزى حفاترله قوشيور . آرتق موريله ايجون حياتك
 سرسرى . . . آج . . . و مضطرب صفحهسى باشمشدر .
 بچاره قيز بشارق ايجون محادله ايدرك سورويور . . .
 طالعسزلك بو قدرله ده قالميه اى . قلك زوالى قوسبتون
 ازمك ايجون اولاه مساعد بر چهره كوسترييور .
 موسيو آرنو نهايت موريله ك فداكارلىقى
 اوكرنمشدر . اوقى اقتاع ايدمك تكرار ياته آليور .
 كنج قيزك آرتق مسعود اولمى . لازم
 دكلنى ؟ . . . نه كزر . . .
 موسيو آرنو بر كون موريله ي غير
 اختييارى اوپو ويرسيور . . . بو قى پرده آالفندن
 كورن مادام آرنو . . . طبيى قيصقاييور موريله ي
 اونده ايسته ميور .
 موريله شمدى سو كيليلى قلود مورتنك نرهنده در .
 ازدواجه قرار ويرمشلر . حان جهان اولمك ازوره لر .
 فقط تصادفك مشغوم قوتى بوراده ده كندى كوسترييور .

زوالى قادين ، نه سويله ديكى بيليوردي .
 ياوروسنك بشيكي اوزرينه اكيلمش « كوزلرندن
 ملوفان كي آقان باشلر آره سنده هينجقره هينجقره
 سارص بيليوردي . بو صيره ده قولوبه نك فراكلق
 اوطنه سي بردن آبدى نلاندى . اورته بردن برده بياض
 بر خيال بليردى . بو خيال بواش بواش ميرتابه
 طوغرى ايلريله دى و :

- ميرتا . . . ديدى . ايشته كلدم . بن ملك اوتوم .
 ارزوكى برينه كتهر جكم قيزكك يشامه سنى
 ايستورسك دكلنى . . . بك اعلا . فقط بو آرزوكى
 يامازدن اول قيزك يشابه جق اولورسه حياتك
 اصل كچه جكنى سكا كوسترمك ايسترم . برق . . .
 واوكا كوره قرارىكي و بر . . .

ميرتلك كوزلرندمك برده صبيرلدى و قيزنك
 استقبالى . . . بر رسم كچيد كي سير ايتدى :
 موريله . . . بتم قالنجه موسيو ومادام آرنو
 اسمنده زنكيين بر عالمه طرفندن حايه ايدلييور .
 بو عالمك لوسيهن اسمنده بر اوغللرى ز سه ميل
 اسمنده ده بر قيزلرى وار . بكمى ياشنه باصدينى
 زمان موريله موسيو آرنونك كاتب خصوصيى
 اوليور و « آرنو مؤسسسه سي » سر مهنديى
 قلود مورتن ي سه ويور . يقينده اولمك جكلر

Resim 4. Sinema Yıldızı'nın 12 Haziran 1924 Tarihli Birincisi'nin Dördüncü Sayfası.

آيورم . دامارلردهكى بايامك قانى، عرقزه
خاص اولان سرسريلكه و سرگذشته طوغرى
بى سوق ايدييور .. الوداع .. دييور.
و فرار ايدييور .

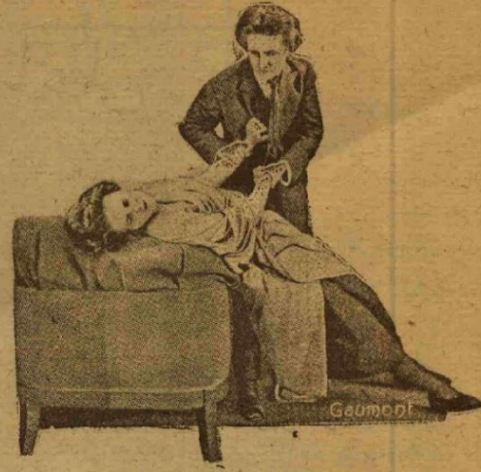
موربهل .. بو قدر / تلاكتنن .. بو قدر
شدتلى اضطرابلردن .. حياتك تجريره لرندن
موكره آرتق نه زكين .. بى تاب برحاله در .
معنوياتي قيريلش . اراده بى ضعيفلامش و تحمل
ايچون متاخى قالماسد . فرار ايدرك كيتديكى
بولك كنارينه ييقيليرجه سینه دوشيور . سمايه
قالدرديني كوزلردن باشلر بوشا تيركن صولمش
وتيرهك دوداقلرى شوبله ميريلدانييور :

— يارنى ! بى ايچون خلق ايندك ..
بو عذاب و اضطرابي چكديره چككه كوچوك
ايكن چاغى آله ابدك اولماز ميمدى ؟ ..

استقبالك خيالى سيلندى . شمدى عزرائيل رياض
فقط قورقونج شكلى ايله كوچك موربهل ك
بشيكى اوزونه اكيلمش .. ميرتاك ويره چكى قرارى
بكيوردى . بدتخت آنه .. آكلادى . توكل و متانت
ايله قدره قارشو باش ا اكدى .

— يارنى ! ديه اينكلدى . چچك آيديني زمان
دالى قيره چق اولدقدن موكره بارى فدان ايكن
قوروت .. راضى م ..

كمال الدين

كنج قيز .. قلودك .. آرونك قيزى سه ميل تعاطى ايله ايند .
كارى اعلان و اعتراف عشق مکتوبلر بى بوليور . او قورور .
زوالينك حياتي ايسته ينه بوون اميدلرى ايله
برابر تکرار سونمشدر . بر بشقه سنك اميدله ..
خيال ايله .. عشق ايله باغلاندينى سعادتي غضب
ايتك حقي كندنده كوره يور . حياتده ايكن اطرافنه
و سودكلرينه دائما فلاكت داغيته غنه قناعت
كيرييور . و قلوده خطاباً يازدينى مکتوبده :
— سزه و برديكم ازدواج سوزبى كرى

مارى يفتورد ، زوجى دوغلاس فه پربانق ايله برابر بر فيلمى تديق ايدييور : او قدر دالغن بولونيورلر كه
(دوغلاس) ك ا لنده كي سيفاره نك ، سريع الاشتغال اولان فيلمى عالونديره چككى دوشونه يورلر .

Resim 5. Sinema Yıldızı'nın 12 Haziran 1924 Tarihli Birinci Sayısının Beşinci Sayfası.

İstikbalin Hayali

Hissi Sinema Romanı

Baş Mümessile: Suzan
Despir.

Film - Gomon - Seri:
Pakser

Vaz Sahne ve Müellifi:
Leon Puvarye

Orta halli bir köy otelinde sakin bir hayat yaşamakta olan Merta oldukça güzel bir kızdı. Müşterilere güler yüzü ve tatlı sözü ile hizmet ettiği için herkesin hasani nazar ve muhabbeti kazanmıştı. Bir gün otele bir çingene delikanlısı geldi. Merta'yı görünce aklı başından gitti ve onu iğfalkar sözleri ile kendine bent etti. Tecrübesiz Merta'nın çingeneden bir kız çocuğu dünyaya geldi. Tabii vaka duyuldu ve Merta yeni doğmuş çocuğu ve ciğer parasıyla beraber sokağa, serseri bir hayatın insafsız pencereleri arasına atıldı. Artık hiç kimse yüzüne bakmıyordu. Artık hiç kimse haline merhamet etmiyordu. Zavallı tecrübe ve safvet kurbanı, kucağındaki masum yavrusu ile bir kulübe içinde yaşıyor... Yaşıyor değil, sürünüyor ve bir lokma ekmek için bin kişinin hakaret ve nefretine tahammül gösteriyordu. Moreyel... Hayatın daha manası anlamadan cefasına maruz kalan ve bedbaht annesi gibi insanların haksız nefretlerine hedef olan bu biçare yavru ise, mini mini beşiği içinde mışıl mışıl uyuyor. Ve uyandığı zamanlar annesinin üzerine sanki her şeyi biliyormuş gibi tatlı nazarlar atfediyordu. Bu bakışlar zavallı Merta'nın esasen yaralı kalbini mahrumiye acısıyla bir kere daha kanıyordu.

Aradan sekiz sene geçti. Moreyel sekiz yaşına basmıştı. Bir akşam zavallı anne kızının fena halde hasta olduğunu gördü. Evlat muhabbetinin bütün kuvveti analık şefkatinin bütün cüreti ile imdat aramaya koştu. Komşularına, köylülere, sokakta rast geldiklerine... Velhasıl herkese müracaat etti. Herkese başvurdu. Herkesten ölmek üzere bulunan kızı için yardım, imdat dilendi. Efsus... Sekiz sene evveli kendisini haksız bir nefretle aralarından, cemiyet hayatlarından kovan, tard eden bu insanların ahlaklarında bir tebeddül olmamıştı. Merta'nın tazaarukar sözleri, gözyaşları ile suladığı yalvarmaları cevapsız kaldı. Hatta daha fazla nefreti mucip oldu. Artık iradesini büsbütün kaybeden Merta yeis ve ümitsizlik içinde kendinden geçti. Şuuruna sahip değildi. Çılgın gibi bir halde kulübesine döndü. İnsanları ve Allah'ını telin etti. Yüksek sesle ölümü çağırmaya başladı: "Ey Ölüm... diyordu. Ey Azrail... Gel... gel! Artık çektiğim yeter... Beni bu insan

denen vahşi tabiatlı mahlûkların, merhamet bilmez hissizlerin arasından al beni kurtar fakat yavrum yaşasın onu öldürme. Biliyorum ben yaşadıkça o da benim yüzümden mesut olmayacaktır... Bunu istemiyorum. Sen de mi gelmiyorsun... Sen de mi bana merhamet etmiyorsun ey Azrail!”

Zavallı kadın, ne söylediğini bilmiyordu. Yavrusunun beşiği üzerine eğilmiş gözlerinden tufan gibi akan yaşlar arasında hıçkırma hıçkırma sarsılıyordu. Bu sırada kulübenin karanlık odası birden aydınlandı. Orta yerden bir de beyaz bir hayal belirdi. Bu hayal yavaş yavaş Merta’ya doğru ilerledi ve: “Mertha!.. dedi, işte geldim. Ben melek el mevtim. Arzunu yerine getireceğim, kızının yaşamasını istiyorsun değil mi? Pekâlâ. Fakat bu arzu ki yapmazdan evvel kızın yaşayacak olursa hayatının nasıl geçeceğini sana göstermek isterim. Bak!... Ve ona göre kararını ver...”

Martha’nın gözlerindeki perde serildi ve kızının istikbalini bir resim geçit gibi seyretti Moryel yetim kalınca mösyö ve madam Arnu isminde zengin bir aile tarafından himaye ediliyor. Bu ailenin Lüsyen isminde bir oğulları, Zesil isminde bir kızları var. Yirmi yaşına bastığı zaman Moreyel, mösyö Arnu’nun hususi kâtibi oluyor ve (Arnu müessesesi) ser mühendisi Cloud Morten’i seviyor. Yakında evlenecekler ve mesut olacaklar. Buraya kadar genç kızın hayatı tam bir saadet içinde geçiyor... Fakat bundan sonra... Talihsizlik baş gösteriyor. Mösyö Arnu’nun oğlu Lüsyen haylazın biri. Borçlarını ödemek için babasından bir çek alıyor. Çekin çalındığı meydana çıkıyor. Moreyel... İyiliklerini göreceği bu ailenin namusunu vikaye için kendisi fedadan çekinmiyor ve ‘Çeki ben çaldım’ diyor. Bunun bir fedakârlık olduğunu mösyö Arnu bilmiyor ve genç kızı hakaretle kovuyor. Artık Moreyel için hayatın serseri, aç ve muzdarip safhası başlamıştır. Biçare kız yaşamak için mücadele ederek sürünüyor... Talihsizlik bu kadarla da kalsa yine iyi. Felek zavallıyı büsbütün azmin için evvela müsait bir çehre gösteriyor. Mösyö Arnu nihayet Moreyel’in fedakarlığını öğrenmiştir. Onu ikna ederek tekrar yanına alıyor. Genç kızın artık mesut olması lazım değil mi? Ne? ...

Mösyö Arnu bir gün Moreyel’i gayri ihtiyari öpüveriyor... Bunu perde aralığından gören madam Arnu tabii kıskanıyor ve Moreyel’i evinde istemiyor. Moreyel şimdi sevgilisi Cloud Morten’nin nezdindedir. İzdivaca karar vermişler. Hemen hemen evlenmek üzereler. Fakat tesadüfen meşum kuvveti burada da kendini gösteriyor. Genç kız, Cloud’un Arnu’nun kızı Sesil teati ile ettikleri ilan ve itiraf aşk mektuplarını buluyor.

Okuyor. Zavallının hayatı işte yine bütün ümitleri ile beraber tekrar sönmüştür. Bir başkasının umuduyla hayal ile aşk ile bağlandığını saadeti gasp etmek hakkını kendinde göremiyor. Hayatta iken etrafına ve sevdiklerine daima felaket dağıtacağına kanaat getiriyor. Ve Cloud'a hitaben yazdığı mektupta: 'size verdiğim izdivaç sözünü geri alıyorum. Damarlarımdaki babamın kanı, ırkımıza has olan serseriliğe ve sergüzeşte doğru beni sevk ediyor, elveda" diyor ve firar ediyor.

Moreyel bu kadar felaketten, bu kadar şiddetli ızdıraplardan, hayatın tecrübelerinden sonra artık ezgin bitap bir haldedir. Maneviyatı kırılmış. İradesi zayıflamış ve tahammül için metanetini kalmamıştır. Firar ederek gittiği yolun kenarına yıkılırcasına düşüyor. Semaya kaldırdığı gözlerinden yaşlar boşanırken solmuş ve titrek dudakları şöyle mırıldanıyor: "Ya Rabbi! Beni niçin halk ettin... Bu azap ve ızdırabı çektireceğine küçük iken canımı alsaydın olmaz mıydı?"

İstikbalin hayali silindi. Şimdi Azrail beyaz fakat korkunç şekli ile küçük Moreyel'in beşiği üzerine eğilmiş, Merta'nın vereceği kararı bekliyordu. Bedbaht anne ağladı. Tevekkül ve metanet ile kadere karşı baş eğdi: "Ya Rabbi! Diye inledi. Çiçek açtığı zaman dalını kıracak olduktan sonra bari fidan iken kurut, razıyım..."

Mary Pickford, zevci Douglas Fairbanks ile beraber bir filmi tetkik ediyor. O kadar dalgın bulunuyorlar ki (Douglas'ın) elindeki sigaranın, serfül iştiâl olan filmi alevlendireceğini düşünemiyorlar.

İğfalkar: Gafil

Bent etmek: Bağlamak, kendine çekmek, hükmü altına almak.

Tazaarukar: Yalvaran.

Tard: Kovmak.

Tebeddül: Değişmek.

Melek el mevt: Ölüm meleği

Zevç: Eş

Telin: Lanetlemek.

Haylaz: Yaramaz, Aylak.

Vikaye: Koruma. Koruyuculuk. Sahib olma. Arka çıkma. Kayırma.

Gayri ihtiyari: Düşünmeden, İstemeksizin.

İzdivac: Çift olmak, birbirine eş olmak. Meşru nikâhla evlenmek.

Teati: Karşılıklı alıp vermek.

Gasp: Haksız yere zorla alma.

Metanet: Sağlamlık. Kavilik. Sözüden ve kararından dönmemeklik. İnsanın, fikrinde sabır, azminde kavi ve akidesinde rüşuh sahibi olması.

Halk etmek: Yaratmak.

Serîül iştiâl: Hızlı yanan.

Metnin Yorumlaması:

Sinema Yıldızı Dergisi'nin ilk sayısında, içindekiler bölümünden hemen sonra "İstikbalin Hayali" adıyla kısa bir roman yer almaktadır. Birkaç sayfayı kaplayan bu roman "hissi sinema romanı" olarak tanımlanmaktadır.

Derginin üçüncü, dördüncü ve beşinci sayfalarını kaplayan bu kısa romanda, kaldığı köy otelinde gayrimeşru bir çocuk edinen ve bu yüzden de toplum tarafından dışlanan Merta'nın hikayesi anlatılmaktadır. Hayatın sefasından çok cefasını gören küçük çocuğu Moreyel'in yaşayabilmesi için, Azrail'e kendi canını almasını dileyen Merta, Azrail'in çocuğun geleceğine dair kendisine gösterdiklerinden sonra bu tutumundan pişman olmakta ve kadere teslim olmaktadır.

سینه ما عالمی

جنوہہ فعالیت :

مادمازل فرانس دہ لیا ایلہ واضع صحنہ موسیو غاسٹون رودس «ٹوہی» اسمی فیلم خارجی اقسامی فیلمہ آلمی ایچون جنوہہ حرکت ایدہ جکلر در. کورونشہ نظرآ بوسنہ جنوہہ پک جوق فیلملر چکیلہ جکلدر. طبیعتک لطیف منظرہ لر بخش ایندیکی بو مستثنا محیطک قیمتی یواش یواش آ کلاشلہفہ باشلابور دیمکلدر .

جہ کی قوغان ، اعانہ طوپلامغہ چیقیور

سوملی کوچک آرٹیسٹ «جہ کی قوغان» فلسطین سوربہ وشرقدہ کی یتیم چوققلر ایچون امریقادہ اعانہ طوپلامغہ وبومقصد ایچون سیاحتہ باشلامشدر. بر میلیون دولار قدر پازہ طوپلامغہ جہی علاقہ دار محافظدہ امید اولنیور . «جہ کی قوغان» طوپلادینی اعانہ یی تبلیہرہ بالذات توزیع ایتمک اوزرہ شرعہ حرکت ایدہ جکلدر .

فنی برفیلم :

آلمانپادہ «دولینغ» قومانیہ سی امراض زہہ بو. یهک طرزسرایتی تمامآ کوستر بر برقیلی اکیال انک اوزرہ در. بو فیلم اوچ آہ قدر ختام بولاجتدر.

جنرال غورونک دعوتی :

الیوم پازسدہ بولتقدہ اولان امریقآ آرٹیسٹلر دن دوغلاس فہ بریاتیق و ماری بیقفوردی پارس قومانیانی جنرال غورو ٹہ نوالید اولتندہ یتمک دعوت ایتمشدر. جنرال غورو حرارتی بر سینه ما محی در .

سینه ما پردہ سنندن ... صحنہ یہ :

سہوملی سینه ما آرٹیسٹی ژینا پالہرم عینی زمانہ کوزل سسلی بوکسک بر اوپرت صنعتکاریدر . ۱۶ مایسدہ پارس اولیبیا تیاروسندہ یہ «اوپرت» حیانتہ عودت ایتمشدر . معماقیہ صنعتکارک بیض پردہ دن موقت بر زمان ایچون آریلیدی سولنیور .

آنسزین کلن شہرت

ہہلن شادویق « امریقآ سینه ما جیفنک ییلدیزلرندن بریدر . سینه ما حیانتہ کیرمسی پک غریب بر شکلدہ وآنسزین اولمشدر . رسامک بری ، ہہلن شادویق ک رسمنی یاپار . بو رسم « امریقان ماغازین » اسمندہ کی بر مجموعہ تک قابغی تزین ایدر . پاتہ امریقان سینه ما مؤسسہ سی مدیری رسمی پک بکنیدر . ورسامدن کیمہ ٹاڈ اولدیغی صورار . رسام سولہ من . ابرتنی کونی درحال غرقدہ شویلہ بر اعلان نشر اولنور :

« امریقان ماغازین » مجموعہ سنک قابغندہ رسمی اولان کنج قیزک درحال پاتہ امریقان سینه ما قومانیہ سنہ مراجعتی رجا اولنور . « ہہلن شادویق اعلانی اوکور . مراجعت ایدر بو صورتلہ بر « ییلدیز » اولور .

— ہہلن شادویق حقندہ کلہجک صابی مزدہ کی مراسلی ورسلی بریازی بیہمہ حال اوکورکنز —

Sinema Alemi

Cenova'da Faaliyet

Matmazel Frans Dalia ile vaz sahne mösyö Gaston Rodes (Eveyi) isimli filmin harici aksamını filme almak için Cenova'ya hareket edecekler. Görünüşe nazaran bu sene Cenova'da pek çok filimler çekilecektir. Tabiatın latif manzarlar bahşettiği bu müstesna muhitin kıymeti yavaş yavaş anlaşılmaya başlıyor demektir.

Jackie Coogan, İane Toplamaya Çıkıyor

Sevimli küçük artist Jackie Coogan Filistin, Suriye ve şarktaki yetim çocuklar için Amerika'da iane toplamaya ve bu maksat için seyahate başlamıştır. Bir milyon dolar kadar para toplayacağını alakadar mahafilde ümit olunuyor. Jackie Coogan topladığı ianeyi yetimlere bizzat tevzi etmek üzere şarka hareket edecektir.

Fenni Bir Film

Almanya'da Duling kumpanyası emraz-i zühreviyenin tarz sirayetini tamamen gösteren bir filmi ikmal etmek üzeredir. Bu film üç aya kadar hitam bulacaktır.

General Gouraud'un Daveti

Elyevm Paris'te bulunmakta olan Amerika artistlerinden Douglas Fairbanks ve Mary Pickford'u, Paris komandanı General Gouraud, Enwalid otelinde yemeye davet etmiştir. General Gouraud hararetli bir sinema muhibbidir.

Sinema Perdesinden Sahneye

Sevimli sinema artisti Jenna Palerm aynı zamanda güzel sesli yüksek bir operet sanatkarıdır. 16 mayısta Paris Olympia tiyatrosunda operet hayatına avdet etmiştir. Mamafih sanatkarın beyaz perdeden muvakkat bir zaman için ayrıldığı söyleniyor.

Ansızın Gelen Şöhret

Helen Shaddock Amerika sinemacılığının yıldızlarından biridir. Sinema hayatına girmesi pek garip bir şekilde ve ansızın olmuştur. Ressamın biri, Helen Shaddock'ın resmini yapar. Bu resim Amerikan Magazin ismindeki bir mecmuanın kapağı tezyîn eder. Pata Amerikan sinema müessisi müdürü resmi pek beğenir. Ve ressamdan kime ait olduğunu sorar. Ressam söylemez. Ertesi günü derhal gazetede şöyle bir ilan neşr olunur: "Amerikan Magazin" mecmuasının kapağında resmi olan genç kızın derhal Pata

Amerikan sinema kumpanyasına müracaatı rica olunur.” Helen Shaddock ilanı okur. Müracaat eder ve bu suretle bir yıldız olur.

Helen Shaddock hakkında gelecek sayımızdaki meraklı ve resimli bir yazıyı behemehal okuyunuz.

İane: Yardım.

Tevzi etmek: Dağıtım yapmak.

Emraz-i zühreviye: Sırt Hastalıkları.

Elyevm: Bugün.

Muhibbi: Sevgi besleyen.

Tezyin: Süslemek.

Muvakkat: Geçici.

Behemehal: Her durumda ne olursa olsun ne yapıp yapıp, kesin olarak, kesin bir biçimde.

Metnin Yorumlaması:

Sinema Yıldızı'nın birinci sayısının altıncı sayfası boyunca, “Sinema Alemi” başlıklı bir yazı bulunmaktadır. Bu yazı, dünyanın farklı bölgelerindeki sinema olaylarından ve gelişmelerinden söz etmektedir.

“Sinema Alemi” başlıklı bu yazı, yurtdışında sinemaya dair meydana gelen gelişmelerden ve yabancı sinema aktörlerinden söz etmektedir. Bu da Sinema Yıldızı'nın yalnızca ulusal bir sinema dergisi olmadığını göstermektedir.

سینه ما استاتستیقی

اصریقایلیر — (اصریقا مستقنا اولقی اوزره) بوتون دنیاده موجود سینه مالرك بر استاتستیقی
باشلر . بو استاتستیقی موجینجه :

سینه ما	۳۵۰۰	—	روسیاده	سینه ما	۳۷۳۱	—	آلمانیاده
»	۲۴۰۰	—	فرانسهده	»	۳۰۰۰	—	انگلیزدهده
»	۸۰۰	—	آوستریاده	»	۲۲۰۰	—	ایتالیاده
»	۷۰۳	—	سقاندینا، یاده	»	۷۷۸	—	باجیقاده
»	۲۲۷	—	هولانداده	»	۳۰۰	—	پولونیاده
»	۱۵۶	—	اسپانیاده	»	۱۸۰	—	مجارستانده
»	۱۲۳	—	اسویچرهده	»	۲۳	—	چکوسلواقیاده
»	۳۲	—	تورکیاده	»	۱۱۷	—	یوغوسلواقیاده
»	۷۵۰	—	قاناداده	»	۲۳	—	باقانلرده
»	۵۰۰	—	مرکزی آمریقادده	»	۱۲۰۰	—	آمریقای جنوبیده

سینه ما موجوددر . آفریقا ، آسیا و آوستریا یاده کی سینه مالرك موجودی ۱۶۳۱ در .
اك فضلہ رواج بولان فیلملر ، (اونیوه رسال) (فونس) (نورست ناسیونال) (پارامونت)
مؤسسہ لر نك فیلملر بدر .

بر سینه ما ایستاتستیقی دها :

۱۹۲۳ سنه سی ایچون بابلان وکچن آئی نشر
ایدیلین بر ایستاتستیقه فرانسهده ۲۴ سینه ما دارا .
اصناعه سی ، ۵۴ رژیسور ، ۹۰ سینه ما آلیجی سی
۱۱۹ واضح صحنه ، ۱۵۷ آجنته موجود اولدینی
مذکوردر .

سینه ما مکتبی :

آلمانیاده حکومتک شخصصافی ایله اداره اولنان بر «سینه ما
مکتبی» موجوددر . بو مکتبده بو سنه دن اعتباراً خلقه
یحانی قونفرانسلر ویرلکه باشلانجه قدر . قونفرانسلره
بر آئی سوکره ابتدار اولنه جنی آلمان غزته لری ایله
اعلان اولومشدر . پروفیسور بولنان صنایع نفیسه
تاریخندن ، پروفیسور قیشنر ملترک طرز تلبلرندن ،
دوقتور سنانده بدیعیتدن بحث ایده جکلردر .

نویورقده نه قدر سینه ما وار ؟

۱۹۱۹ سنه سنده نویورقهده ۴۲۳ سینه ما سالونق
موجود ایکن ۱۹۲۳ سنه سنده بو مقدار ۵۷۸
عددیته یوکسلمشدر . بو ۵۷۸ سینه ما سالونق درتیوز
یکرمی سکرز بیک طقوز یوز یکرمی آئی کشی سی
استیمابه قابیلدیدر .

بر سینه ما مؤسسہ سنک کاری :

« اوبر » فیلم اعمالخانه سی بو سنه بیلاجوسی
نیجه سنده مهم مقدارده اولان آمورتیسان یکونندن
ماعدنا صافی کار اولارق بر میلیون فرانک قازامشدر .

سینه ما جمعونی

ایتالیا مجلس مبعوثاننده .. موسیو برآتولو ..
ایتالیا سینه ماجیلینی نامنه مبعوث اولارق بولمدهدر .

Resim 7. Sinema Yıldızı'nın 12 Haziran 1924 Tarihli Birinci Sayısının yedinci Sayfası.

Sinema İstatistiği

Amerikalılar (Amerika müstesna olmak üzere) bütün dünyada mevcut sinemaların bir istatistiğini yapmışlar. Bu istatistik mucibince:

Almanya'da	3731	sinema	Rusiye'de	3500	sinema
İngiltere'de	3000	sinema	Fransa'da	2400	sinema
İtalya'da	2200	sinema	Avusturya'da	800	sinema
Belçika'da	778	sinema	İskandinavya'da	703	sinema
Polonya'da	300	sinema	Hollanda'da	227	sinema
Macaristan'da	180	sinema	İspanya'da	156	sinema
Çekoslovakya	23	sinema	İsviçre'de	123	sinema
Yugoslavya	117	sinema	Türkiye'de	32	sinema
Balkanlarda	23	sinema	Kanada'da	750	sinema
Amerikayı Cenubiye	1200	sinema	Merkezi Amerika'da	500	sinema

Sinema mevcuttur. Afrika, Asya ve Avustralya'daki sinemaların mevcudu 1631'dir. En fazla revaç bulan filmler Universal, Fox, First National, Paramount müesseselerinin filmleridir.

Newyork'ta Ne Kadar Sinema Var?

1919 senesinde Newyork'ta 423 sinema salonu mevcut iken 1923 senesinde bu miktar 578 adedine yükselmiştir. Bu 578 sinema salonu, dört yüz yirmi sekiz bin dokuz yirmi aktı kişiyi istiaba kabiliyetidir.

Bir Sinema Müessesesinin Kârı

Ober film İmalathanesi bu sene bilançosu neticesinde mühim miktarda olan amortisman yekününden mâadâ safi kâr olarak bir milyon frank kazanmıştır.

Sinema Mebusu

İtalya meclis mebusanında... Mösyö Bratollu... İtalya sinemacılığı namına mebus olarak bulunmadadır.

Bir Sinema İstatistiği Daha

1923 senesi için yapılan ve geçen ayı neşredilen bir istatistikte Fransa'da 23 sinema Darül sinaası, 54 rejisör, 90 sinema alıcısı, 119 vaz sahne, 157 acente mevcut olduğu mezkurdur.

Sinema Mektebi

Almanya'da hükümetin tahsisatı ile idare olunan bir sinema mektebi mevcuttur. Bu mektepte bu seneden itibaren halka meccani konferanslar verilmeye başlanacaktır. Konferanslara bir ay sonra ibtidâr olunacağı Alman gazeteleri ile ilan olunmuştur. Profesör bulunmayan sanayi nefise tarihinden, Profesör Kışner milletlerin tarz telebbüslerinden, doktor Sinan da bediyattan bahsedeceklerdir.

İstiab: İçine alma

Meccani: Bedava

İbtidâr: Bir işe girişme, başlama

Telebbüs: Giyme, giyinme

Metnin Yorumlaması:

Sinema Yıldızı'nın yalnızca Osmanlı ülkesindeki sinema gelişmeleriyle ilgilenen yüzeysel bir dergi olmadığıнын, sinemaya dair tüm dünyadaki gelişmeleri takip ettiği ve sinema izleyicileriyle buluşturduğunun bir diğer delili de yedinci sayfada yer alan "Sinema İstatistikleri" başlıklı kısımdır. Bu kısmın yorumlaması da şu şekildedir:

Derginin bu kısmında, dünyanın gelişmiş ülkelerinde sinema salonlarının sayısına ve bu ülkelerde meydana gelen bazı gelişmelere yer verilmiştir. Bu da Sinema Yıldızı'nın tüm dünyada sinemaya dair gelişmeleri yakından takip ettiği anlamına gelmektedir.

سینه‌ماده بوسه مسئله‌سی

امریقا قومدیلرینک خان هبسی برر اوزون بوسا
ایله ختام بولور . آخقی ، امریقا سانسوری بو بوسا
مسئله‌سندن قوشقولاش و سانسور وضع ایشدر . اولجا
بوسه‌لرشید اوزرنده سکن اون‌متره امتداد ایدردی .
شمدی سانسورک وضع ابتدیی احکام موجینجه آخقی
برینچی متره سوره‌جکدر . سینه‌ما صریلی ، سانسورک
بالطه‌سی آنته دوشمه‌مک ایچون بوسه صحنه‌لری قیصا
اولارق تریب اتمکده در . امریقایلیر ، فرانسلرکی
یاناقدن ساجدن توپکی سوزیلر .. بو طرز « معصوم
بوسه‌لر » اولرک عندرلنده مرغوب دکدر . بوسه‌نک
ذوق یالکنز دوداقده در . دیرلر . بوکار رع
سانسوردن صوکره مجبوراً فرانسلرک طرزینه عودت

ایتمشدر . زیرا سانسور یالکنز
دوداق اوزرنده کی بوسه ایچون
حدود تعیین ایدیور . یناق ویا
صاج توپولورکن مدته لزوم
کوریلیور .

مع مافیله امریقایلیر ، بوسه‌نک
تأثیریی ویرمک ایچون .. اوپوشمزدن
اول ایکی سودازده دوداقلری

یاقلاشد بربرییورلر ... کوزلری کوزلرینک ایچنده ... اوزون
مدت حریرص نظرله بربرلری سوزییورلر ... دوداقلری نیتره بور .
ونهایت هیجان ایچنده سانسورک وضع ابتدیی مدت قدر بربرینه
یابیشور ، رسملریز سانسوردن صوکره بوسه مسئله‌سنک آلدینی
صوکه شکلی کوسترمکده در .

Resim 8. Sinema Yıldızı'nın 12 Haziran 1924 Tarihli Birinci Sayısının sekizinci Sayfası.

Sinemada Buse Meselesi

Amerika komedilerinin hemen hepsi birer uzun buse ile hitam bulur. Ancak Amerika sansürü bu buse meselesinden kuşkulandı ve sansür vazetmiştir. Evvelce buseler şerit üzerinde sekiz on metre imtidad ederdi. Şimdi sansürün vazettiği ihkam mucibince ancak bir buçuk metre sürecektir. Sinema mürettepleri, sansürün baltası aletine düşmemek için buse sahnelerini kısa olarak tertip etmektedir. Amerikalılar, Fransızlar gibi yanaktan saçtan öpmeyi sevmezler. Bu tarz (masum buseler) onların indlerinde mergup değildir. Busenin zevki yalnız dudaktadır derler. Buna rağmen sansürden sonra mecburen Fransızlara avdet etmişlerdir. Zira sansür yalnız dudak üzerindeki buse için hudut tayin ediyor. Yanak veya saç öpülürken müddete lüzum görülüyor.

Mamafih Amerikalılar, busenin tesirini vermek için, öpüşmezden evvel iki sevdazede dudaklarını yaklaşıyorlar. Gözleri gözlerinin içinde, uzun müddet haris nazarlarla birbirlerini süzüyorlar. Dudakları titriyor ve nihayet heyecan içinde sansürün vazettiği müddet kadar birbirine yapışıyorlar. Resimlerimiz sansürden sonra buse meselesinin aldığı son şekli göstermektedir.

İmtidad: Yaymak, Uzatmak

İnd: yan, nezd, taraf, -e göre, -e nazaran (edat)

Haris: Hırslı

Metnin Yorumlaması:

Sinema yıldızının yedinci sayfasında, “Sinemada Buse Meselesi” başlıklı bir metin yer almaktadır. Bu yazıda, Amerikan sinemasında öpüşme sahnelerine dair genel bilgiler verilmektedir.

Bu metin de Sinema Yıldızı'nın detay konularda bile dünya sineması hakkında derinlikli bilgi sahibi olduğunu ortaya koymaktadır. Ayrıca bugün özgürlükler ülkesi olarak anılan Amerika'da da bir zamanlar sinemada sansür uygulanmış olduğu da görülmektedir.

Resim 9. Sinema Yıldızı'nın 12 Haziran 1924 Tarihli Birinci Sayısının dokuzuncu Sayfası.

Sinema Hileleri

Sevimli artist Harold Lloyd'in bu tehlikeli vaziyeti, insana büyük bir dehşet veriyor değil mi? Halbuki bu şey hiç de zannedildiği gibi bir tehlikeye maruz değildir. Hatta o kadar değildir ki, eğer kaza ile düşecek olsa bile bir şey olmaz. Bu bir hiledir. Fakat bir rüyet hilesinden ibarettir. Sinema payitahtını tesmiye edilen Los Angeles'de bir cadde var. Bu cadde tüneller vasıtasıyla dik yokuşlardan, tepelerden geçerek uzanır. Bu tepelerden herhangi birisinin üzerine çıkılacak olursa bütün cadde ayak altında ve kuş bakışı bir manzara arz eder. İnsana adeta bir apartmanın üst katından caddeyi seyrediyormuş hissi gelir. Lloyd bu tepelerden birinin kenarına bir metre irtifada bir apartman cephesi yaptırmış ve burada müteaddit komediler oynamıştır. Kenar Tehlikeleri ve Cennete Seyahat filmleri bu tepede alınmıştır. Demek Lloyd'in perde üzerinde gördüğümüz tehlikeli vaziyeti bir maharet değil, iyi düşünülmüş bir hileden ibarettir. Ancak bu hile Los Angeles gibi Avarîz zemini müsait yerlere daha doğrusu yalnız Los Angeles'e münhasır bir hiledir.

Tesmiye edilen: Adlandırılan.

İrtifa: Yükseklik.

Müteaddit: Birçok.

Münhasır: Bir kimse ya da bir şey için ayrılmış olan.

Metnin Yorumlaması:

Derginin sekizinci sayfasında "Sinema Hileleri" başlığıyla farklı bir metin bulunmaktadır. Burada da günümüzde sınırları oldukça geniş olan ve insanların da farkında olduğu sinema hilelerinin, o dönemki basit hallerinden söz edilmektedir. Bakış ve kamera açısı nedeniyle illüzyona neden olan basit hileler, dönemin seyircisine hikayemsi bir dil ile anlatılmaktadır.

عشق و الهام

ماهر استادلارك نقيس پارچه لرنى تكرارلامقلا
كچيرير وديكر زمانلرنى ده اوقومقلا حصر ايلدى .
آنجق، تيره سى ميس قونستانس، يكتلا چوق
اوقومسنى ده تعقيب ايتديكى طرز تريبه منافى
كوروردى . و قارلوتا يه اوقومق ايجور هيچ
كتاب آليوردى . بركت و برسون ميس اتهل
ريله ي . . .

ميس « تهل ريله ي » ميس قونستانس امنييت
واعهادى قازاغش و قارلوتا ايله كوروشه بيلمك
خصوصنده يكانه مساعدى آلمش اى قلم كنج
برقاديندى . زوجنك كتيخانه سندن آلدنى كتابلرى
ميس قونستانس خبرى اولادن كنج قيزه كيردى .
قارلوتا بوله جه بر جوق اثر اوقودى .

اوقودقلا ده يازى يازمق صرق و آزوسى
فكرنده بر طوندى . كوچوك دفترته هيچ ده هم
حادثه لرله علاقه دار اولمايان هر كونكى يكتنق ريسيط
طرز حياتى نوط ايتكه باشلادى . بونى اوقدر
قولاي بولسور و كندى روخى تحليل ايدن بو
سطرلرى اوقودقلا اوقدر درين بر ذوق حس
ايدىوردى كه . . . قلمى . . . كندى ده خبرى اولادن
حسى بر رومان واديسنه طوغرى آقدى .

بو رومان شكلنه كيرن نوطلارك موجوديتندن
يالكز بولان مجبسى ميس تهل خيردرى .
قارلوتا نوطلرى اوقومق ايجور محبسه
ويردى . ميس تهل دفترى كنج قيزه اعاده
ايدركن طويدينى حس تقدبرى صافلامدى . حتى :
— سو كيلي قارلوتا جتم . . . ديدى . سن بر
خارقه سلك . . . حتى ادرجه مدهش و بو كك بر
خارقه سلك . . . يازدقلىكى بو بو كك بر علاقه و عشق
ما بعدن وار .

كله جك نسخه دن اعتباراً سينه ما تفرقه من ايكى
صحيغه ورسلى اولارق دوام ايدمكدر .

ميس قونستانس پيل نكلتره ده ، برسوله ي
شهرينك صيفيه لرندن . نده مئزوى فقط ساكن و
طاطلى بر حيات پشايوردى . بوتون سو كيسى ، بيك
بر اهميله بنشدرديكى كللرى و بو بو كك همشيره سنك
قيزى اولوب آتسه سنك و قاتى متعاقباً يانه آلدنى
قارلوتا آره سنده تقسيم ايتشدى . ميس قونستانس
بفچه . . . نى زينلندبرن كللرنى نصل شفقتله سو بو رو
صولاملرى ايجور نصل عتتا ايدىيورسه اولسبتنده ده
قارلوتا نك تريبه سته تحصيلنه و اخلافنه اعتنا
كوسه ترييور و اهميت و برييوردى . بر جيچكى ،
صولدبرمه سبب اولان قونلى بر كوشدن نصل
وقايه ايتك لازمه ، بر كنج قيزى ، بكارت روح
و صافيت اخلاقيه سنى بوزه جق هر هانكى بر فنا
تأثيردن اوزاق طومق الزدى .

قارلوتا نى كنجلكك حرارتلى و ذوقى
ميطلرندن اوزاق طوتان . . . هر نوع اكله بجه دن
تجربيد ايدن بو صيق تريبه اصلولى . . . كنج قيزى
بر آرز فضلله متأثر ايدمك ظن ايديلير . . . حالبوكه
خير . . . قارلوتا بوندى متأثر دكلى . فى الواقع
كرك سن حرارتى ، كرك حس غلباتى تأثيرى آلتنده
ايلك او كجه لرى بر پارچه اوزولدى دكل . . . فقط
كندى تسلى ايدمك . . . حتى اكلندبره جك ايكى
مهم واسطه امدادينه يتشدى :

موسيقى واديبات . . . بوايكى واسطه . . . كنج قيزك
خيالپرور طبيعتنده كى بوشاقى طولديردى . رۇيا
و خيالرئنه قوت و بردى .

موسيقى و ادبيات ! . قارلوتا آرتق بوتون
موجوديتى . . . بوتون عشقنى حريص و معصوم بر
سر بو طيله بوايكى قطبه باغلامشدى .

كونك اكثر ساعتلرنى بيانوسنك باشنده ، اك

Büyük Sinema Romanı

Aşk ve İlham

Mis Konstans Pil İngiltere’de Brussels şehrinin sayfiyelerinden birinde münzevi fakat sakin ve tatlı bir hayat yaşıyordu. Bütün sevgisini, bin bir ihtimale yetiştirdiği gülleri ve büyük hemşiresinin kızı olup annesinin vefatını müteakiben yanına aldığı Karlotta arasında taksim etmişti. Mis Kongsants bahçesini ziynetlendiren güllerini nasıl şefkatle seviyor, sulamaları için nasıl itina ediyorsa o nispette de Karlotta’nın terbiyesine, tahsiline ve ahlakına itina gösteriyor ve ehemmiyet veriyordu. Bir çiçeği soldurmaya sebep olan kuvvetli bir güneşten nasıl vikaye etmek lazımsa, bir genç kızı, bekaret ruh ve safiyet ahlakıyesini bozacak herhangi bir fena teessürden uzak tutmak elzemdi.

Karlotta’yı gençliğin harareti ve zevki muhitlerinden uzak tutan, her nev eğlenceden tecrit eden bu sıkı terbiye usulü, genç kızı biraz fazla müteessir edecek zannedilir. Halbuki hayır, Karlotta bundan müteessir değildi. Filvaki gereksin harareti, gerek his galeyani teessürü altında ilk önceleri bir parça üzülmedi değil. Fakat kendini teselli edecek, hatta eğlendirecek iki mühim vasıta imdadına yetiştirdi: Musiki ve edebiyat. Bu iki vasıta genç kızın hayalperür tabiatındaki boşluğu doldurdu. Rüya ve hayallerine kuvvet verdi. Musiki ve edebiyat! Karlotta artık bütün mevcudiyetini, bütün aşkını haris ve masum bir merbutiyetle bu iki kutba bağlamıştı.

Günün ekser saatlerini piyanosunun başında, en mahir üstatların nefis parçalarını tekrarlamakla geçirir ve diğer zamanlarını da okumaya hasrederdi ancak, teyzesi Mis Konstanes, yakının çok okumasını da takip ettiği tarz terbiyeye menafî görüyordu ve Karlotta’ya okumak için hiç kitap almıyordu. Bereket versin Mis (Etel Reyli) Mis Konstanes’in emniyet ve itimadını kazanmış ve Karlotta ile görüşebilmek hususunda yegâne müsadeyi almış iyi kalpli genç bir kadındı. Zevcinin kütüphanesinden aldığı kitapları Mis Konstanes’in haberi olmadan genç kıza getirirdi. Karlotta böylece birçok eser okudu.

Okudukça yazı yazmak merakı ve arzusu fikrinde yer tuttu. Küçük defterine hiç de mühim hadiselerle alakadar olamayan her gününü yeknesak ve basit tarz hayatını not etmeye başladı. Bunu o kadar kolay buluyor ve kendi ruhunu tahlil eden bu satırları okudukça o kadar derin bir zevki hissediyordu ki; Kalemi, kendi de haberi olmadan hissi bir roman vadisine doğru aktı.

Bu roman şekline giren notların mevcudiyetinden yalnız bulunan muhibbesi Mis Etel haberdardı. Karlotta notları okumak için muhibbesine verdi. Mis Etel defteri genç kıza iade ederken duyduğu hissi takdiri saklamadı. Hatta:

- Sevgili Karlottacığım, dedi. Sen bir harikasın. Hatta o derce müthiş ve yüksek bir harikasın ki- yazdıklarında büyük bir alaka ve aşk mabadı var.

Gelecek nüshadan itibaren sinema tefrikamız iki sayfa ve resimli olarak devam edecektir.

Münzevi: İnsanlardan kaçan, tek başına yaşamayı seven.

Ziynetlendiren: Süslendiren.

İtina: Özen

Tecrit: Ayrı bir yerde tutma. Ayırma.

Hayalperür: Hayalperest.

Merbutiyet: Bağlılık. İlişkililik.

Muhibbe: kadın sevgili.

Mabadı var: Devam edecek, sürecek, arkası var.

Metnin Yorumlaması:

Sinema Yıldızı Dergisi'nin dokuzuncu sayfasında, bir roman yer almaktadır. Annesinin ölümünden sonra akrabaları tarafından koruma altına alınmış ve yanlışa düşmemesi için her yönden tecrit edilmiş Karlotta'nın edebiyat ve müzik etrafında şekillenen hayatını konu alan bu sine-romanın, sonraki sayılarda da devam edeceği vurgulanmaktadır. Roman mekanının İngiltere olması ve kahramanların da bu ülkenin vatandaşlarından seçilmesi, bir dış etkilenme göstergesidir.

مارى پيقفورد

قاپاقده بيوك رسمك صاحبي كوزل صنعتكار

مارى پيقفورد ، امريكا سينه ما بيلديزلر بىك قرايچمه سيدر . وعينى زمانده ده سينه ما قرالى دوغلاس فه برانكك زوجه سيدر . ۱۸۹۲ سنه سنده قانادا نك طورونتو شهرنده دنيايه كلشدر . پدى فاجمه آقتورى ايدى . ماري پيقفورد هنوز كنج ايكن يتيم قالدى . بش باشنده سخنه به چيقدى . ماري پيقفوردى ايلك دفعه سينه ما به آلان مشهور غريفت اولمشدر . كوزل صنعتكار اول اووهن مور نامده بر آرتيست ايله اولدى . بالاخره بو آرتيستدن بوشانهرق دوغلاس فه بر بانق . واردى . دوغلاس فه بر بانق ده ايلك زوجه سنى تطبيق ايتش بولتيوردى . شمدي بوايكي آرتيست عائله حياتلى ايله صنعت حياتلى برلشدر برهرك مسعود باشامقده درلر .

سينه ما آرتيستي اولق ايچون

مارى پيقفورد سينه ما آرتيستي اولق ايچون اون شرطك الزم اولديغى سويابور . بوشطارى عيناً يازيبورز :

- ۱ — برسنهك معيشتى تامين ايتزدن اول بومسلكه آله !
- ۲ — موفقيتسزلك حالنده بوسل ايلكك اوزره يشقه بومسلكه صاحب اوله دن سينه ما آرتيستلكه هوس ايمه .
- ۳ — اكر كنج برقيز ايسهك .. يانكه بيمه حال والدهكى آل .. او ، مشفق نصيحتلى ايله سكا بوبوك بريارديجى وظيفه سنى كورور .
- ۴ — سخنه اوصاف و مزايا سنى حائز بولديفكه دائر كندى كندى تامين ايت .
- ۵ — قابله ، سينه ما مسلكنه تشبث ايتزدن اول سخنده بر تجربه ياب .
- ۶ — صراحت ايدركن برابر كده ابي چقمش بك چوق فوطوغرافك بولونسون . فوطوغراف نه قدر چوق اولورسه قبول امكانى اوقدر قولايلاشير .
- ۷ — غاودر بوبك زنگين و متنوع اولسون .
- ۸ — صراحت ايتزدن اول چيقارغش اولديفك فوطوغرافلر اوزرنده دوشون واولا كندى كندى كندى كندى (فوتوزه نيك) اولديفكه يعنى رسمه كوزل كوزوكديفكه قناعت كتير .
- ۹ — سينه ما مسلكنى براكلنجه تاني ايدرسهك ، سنك ايچون مشثوم نتيجه لر و برر . بومسلك بك كوچ برصنعت مسلكىدر .
- ۱۰ — هر مسلكنده اولديغى كى بومسلكنده چالیشان ... و چاليشمه سته ذكا .. ارزو وعزمى علاوه ايدن قازانير . موفق ارلور .

Resim 11. Sinema Yıldızı'nın 12 Haziran 1924 Tarihli Birinci Sayısının On Birinci Sayfası.

Mary Pickford

Kapakta Büyük Resmin Sahibi Güzel Sanatkâr

Mary Pickford, Amerika sinema yıldızlarının kraliçesi. Ve aynı zamanda da sinema kralı Douglas Fairbanks'ın zevcesidir. 1893 senesinde Kanada'nın Toronto şehrinde dünyaya gelmiştir. Pederi facia aktörü idi. Mary Pickford henüz genç iken yetim kaldı. Beş yaşında sahneye çıktı. Mary Pickford'u ilk defa sinemaya alan meşhur girift olmuştur. Güzel sanatkâr evvela İvan Mor namında bir artist ile evlendi. Bilahare bu artistten boşanarak Douglas Fairbanks'a vardı. Douglas Fairbanks da ilk zevcesini tatlik etmiş bulunuyordu. Şimdi bu iki artist aile hayatları ile sanat hayatlarını birleştirerek mesut yaşamaktadırlar.

Sinema Artisti Olmak İçin

Mary Pickford sinema artisti olmak için on şartın elzem olduğunu söylüyor. Bu şartları aynen yazıyoruz:

1. Bir senelik maişetini temin etmezden evvel bu mesleğe atlama!
2. Muvaffakiyetsizlik halinde tevessül üzere başka bir mesleğe sahip olmadan sinema artistliğe heves etme.
3. Eğer genç bir kız isen, yanına behemehal valideni al. O, müşfik nasihatları ile sana büyük bir yardımcı vazifesini görür.
4. Sahne evsaf ve mezâyâsını haiz bulunduğuna dair kendi kendini temin et.
5. Kâbile, sinema mesleğine teşebbüs etmezden evvel sahnede bir tecrübe yap.
6. Müracaat ederken berberinde iyi çıkmış pek çok fotoğrafın bulunsun fotoğraf ne kadar çok olursa kabul imkânı o kadar kolaylaşır.
7. Gardırobun zengin ve mütenevvi olsun.
8. Müracaat etmezden evvel çıkartmış olduğun fotoğraflar üzerinde düşün evvela kendi kendinin (fotojenik) olduğuna yani resimde güzel gözüktüğüne kanaat getir.
9. Sinema mesleğini bir eğlence telakki edersen, senin için meşum neticeler verir. Bu meslek tek güç bir sanat mesleğidir.

10. Her meslekte olduğu gibi bu meslekte de çalışan ve çalışmasına zekâ, arzu ve azmini ilave eden kazanır. Muvaffak olur.

Bilahare: Daha sonra, sonradan, sonraları, sonra, sonunda.

Tatlik: Bořanmak

Maiřet: Geçinme

Tevesül: Ulařma

Behemehal: Her durumda, ne olursa olsun, kesin olarak, kesin bir biçimde.

Mezâyâ: Üstün özellikler

Metnin Yorumlaması:

Derginin onuncu sayfasında, Kanadalı sinema artisti Mary Pickford tanıtılmakta ve kısaca yaşamından bahsedilmektedir. Aynı zamanda derginin kapağında da yer alan bu artistin, nasıl sinema sanatçısı olunacağına dair verdiği on ipucu da yazının devamında bulunmaktadır.

Pickford'un özel yaşamından kesitlerin de sunulduğu bu metin, Sinema Yıldızı'nın ilgisinin yalnızca yurtdışındaki sinema faaliyetleri ile sınırlı kalmadığını; çeşitli ülkelerdeki sinema aktörlerini de yakından takip ederek okuyucularıyla paylaştığını göstermektedir.

جه کی قوغان

شارل شاپلنك كيد فيلى انيايه
بو بوك آر تيستك موجوديتى طائيتيرى ،
بو بوك آر تيست طفوز ياشنده ايلان
ميتى جيك قوغان د . جه کی قوغان اسمى
بك آز زمان ايجنده ايت يته مش ممكت
قالاديني كى اونك سويلى بوزى . مستكار
روللرى بيض برده ده سير اتمش ايلان
خان جان بوق كيدر . ۱۹۱۵ ستمنده
نوبورده طوغمش اولان جه کی قوغانك نهرنى
كيد فيلى ايله باشلار . بومورباغك
كدرى اوليوه بوست فيلملردن سوگرايسه
دنياك اك معروف آر تيستلرى سچيسنه
كيشدر . صاحلى قرال ، كوزلى سيادر .

بوق طفسان درت سانيه تره در .
باشنه نسبتاً چوق بوكسك
ذكابه صاحيدر . حاضر
جوايدر . حيوانلرى بالخاصه
كوبكاري بك چوق سور .
دها اون آلتى ايلق ابكن
« آنته كهله - مان »
غروبنده فانتازى دانسلراجرا
ايدن آنته سي ايله صحنه به
چيقمشدر . بوغروب سينما
باي تخنى اولان لوس آتزه .
لوسده بر توره آناسنده
شارل شاپلن جه کی قوغانى
كورمش ودر حال « كيد »
فيلى ايجون اونى آتفه
اتمشدر .

جه کی شارل شاپلننى چوق
سور . اونى دنياك برنجى
صنف آر تيستى كى كورور
وكنديك شارلودن سوكره
كلديكنى آلاى طرزنده ادعايدر . ماري بيقفورد ، دوغلاس
فهرباتق اك چوق سوديكي كيمسهر مياننده در .

Resim 12. Sinema Yıldızı'nın 12 Haziran 1924 Tarihli Birinci Sayısının On İkinci Sayfası.

Jackie Coogan

Charlie Chaplin'in (Kid) filmi dünyaya büyük bir artist mevcudiyeti kazandırdı. Bu büyük artist dokuz yaşında olan mini mini Jackie Coogan. Jackie Coogan ismini pek az zaman içinde işitmemiş memleket kalmadığı gibi; onun sevimli yüzünü, sanatkâr rollerini beyaz perdede seyretmemiş olan hemen hemen yok gibidir. 1915 senesinde New York'ta doğmuş olan Jackie Coogan'ın şöhreti Kid filmi ile başlar. Yumurcağın kederi, Oliver Twist filmlerinden sonra ise dünyanın en maruf artistleri sırasına geçmiştir. Saçları kumral, gözleri siyahtır. Boyu doksan dört santimetredir. Yaşına nispeten çok yüksek zekaya sahiptir. Hazır cevaptır. Hayvanları bilhassa köpekleri pek çok sever. Daha on altı aylık iken (Annet Kelman) gurubunda fantezi danslar icra eden annesi ile sahneye çıkmıştır. Bu grup sinema payitahtı olan Los Angeles'ta bir turna esnasında Charlie Chaplin Jackie Coogan'ı görmüş ve derhal (Kid) filmi için onu angaje etmiştir.

Jackie, Charlie Chaplin'i çok sever. Onu, dünyanın birinci sınıf artisti gibi görür ve kendinin Charlie'den sonra geldiğini alay tarzında iddia eder.

Mevcudiyet: Var olma. Varlık. Var oluş

Maruf: Bilinen.

Angaje: sözlü ya da yazılı olarak bir yüküm altına girmiş, bir sözveride bulunmuş olan (kimse).

Metnin Yorumlaması:

Sinema Yıldızı'nın bir sonraki sayfasında da yabancı aktör tanıtımına devam edilmektedir. Bu defa tanıtılan, henüz dokuz yaşında olan Jackie Coogan'dır. Charlie Chaplin tarafından keşfedilen ve onunla beraber sahne aldığı Kid filminden sonra ün kazanan Coogan, bir sayfalık kısa bir metinle okuyucuya tanıtılmaktadır.

Resim 13. Sinema Yıldızı'nın 12 Haziran 1924 Tarihli Birinci Sayısının On Üçüncü Sayfası.

Agnes Ayres

Agnes Ayres, Amerika sinema yıldızları arasında gerek sanatkârlığı gerekse güzelliği ile oldukça mühim bir mevki kazanmıştır. Carbondale’de doğmuş ve tahsilini Chicago’da yapmıştır. Saçları kumral, gözleri mavidir. Ata ve bisiklete biner. Golf oynar. Çiçek, bilhassa gül yetiştirmesini sever. Chicago’da tahsilini yaparken günün birinde sinema artisti olacağını hiç hatırına getirmemişti. Bütün hülyası avukat olmaktı. İlk defa figüran olarak sinema hayatına dahil olmuş ve pek çabuk ilk saffa geçmiştir. Agnes Ayres evvela fotoğraf kumpanyasında meşhur Amerikan müellifi Ohetri’nin komedilerinde mühim rolleri ifa etmiş sonra Paramount sinema müessesesine geçerek burada çalışmaya başlamıştır.

Mühim: Önemli.

Tahsil: Öğrenim.

Saff: Sıra.

İfa: Bir işi yerine getirme.

Hülya: Hayal.

Metnin Yorumlaması:

Derginin on ikinci sayfasında da önceki iki sayıda olduğu gibi, yabancı bir sinema artistinin tanıtımına yer verilmiştir. Böylelikle bir sayıda üç yabancı aktör okuyucular ile buluşturulmuştur. Bu da Türk okuyucusuna, yerel sinema dünyasının dışında, dış dünyaya da açılabilme ve haberdar olabilme olanağı sağlamıştır.

سینه ما گوپکاری نه قازانیورلر ؟

سینه ماده بیاض پرده اوزرنده کوربلن کوپکارک قازانیورلر حقتده قارئلریزه بر فکر و بر ماک ایچون اولردن بعضیلرینک اسملری ایله واردانلرینک مقدارینی بیلدیریوروز .
 ماق سه نه تک قومدیله رنده کوریلن « نه دی » اسملی بو یوک دانبارقه کوپکی هفته ده (۲۷۰) دولار ،
 « بوددی » اسملی دیگر بر کوپک هفته ده (۲۵۰) دولار ، هارری لوسته ی . عاند « پالا » هفته ده (۲۰۰)
 دولار قازانقنده در . « اونیورسال » سینه ما مؤسسهنده چالیشان « بروه نی » اسملی کوپکک ایسه (۱۵) دولار
 یومیسه هفته ده (۴۵۰) دلار بخشیش واردر . یوقاریده اسی کچن « پالا » تک یوروسی ایسه هفته ده
 (۱۰۰) دولار آلفده در . انسان بونی اوقویجه .. کوپکاره « زاوالی » دیمکه دیلی واریری ؟

قارنه وقارئلریزه

احتیاجلری نه شکلدر ؟ هانکی قیللری کورمک
 ایستیورسکز ؟

۶ — شهریکزده کی سینه مانک صاحب کیمندر ؟
 بو-ؤالره و برله جک حوایلرله همملکنزده کی
 عمومی سینه ما حیاتی حقتده عموم قاره آوقادانلریکزه
 معلومات و برمش همده احتیاجلرکزی تأمین پالیشدیق
 غایه سنی تعقیب اینن مجموعه سینه معاوتت ایش
 اولورسکز .

سینه مایه دایر :

هر نوع سؤالکزه ، قیللره ، آرتیستلره ،
 آرتیستلرک آدره سلرینه دایر معلومات و بره جکز .
 بناء علیه هیچ تردد ایتمه دن یازیکز . نه یی صورتی
 ایستیورسکز ؟
 نه یه صراق ایتمدیکنز ؟ سینه ماده کوردیکنز هر
 هانکی بر حاد نه یی فوق الماده ی بولدیکنز ؟ بونک نامل
 یابلدیقنی می ا کلامق ایستیورسکز ؟ بزه یازیکز . در حال
 جوابی مجموعه سینه بولا جکز .

برجا :

[سینه ما بیلدیزی] ، سینه ما دنیا شونو حقتده
 معلومات و برمی . . دنیانک هر طرفنده کی سینه ما
 مؤسسهرینک اعمال ایدلش و اعمال ایدله جک
 قیللرینه دایر صوک واک مفصل خبرلری نشر
 ایتمکی پروگرامنه ادخال ایتمشدر . داخل ولایتلریکزه کی
 سینه ما حاد نه لرینکده نشری هم بزی همده قارئلریکزه کی
 علاقه دار ایدله جک بر مسئله اولدیقتن آنا تولیده کی
 قارنه وقارئلریکزه رجا ایدییوروز :

- ۱ — بولدیکنز محیطده سینه ما واریمیدر ؟
 وارسه بناسی نصلدر ؟ قاچ کشیلکدر ؟ ممکنسه بر
 فوطوغرافنک ارسالی .
- ۲ — خلقک سینه مایه رغبتی نه درجه ده در ؟
- ۳ — الکز یاده هانکی قیللر کورستریور .
- ۴ — شمیدی یه تدر کورستریلن قیللرک اسملری
 نه لدر ؟
- ۵ — بولدیکنز محیط خلقنک سینه ما

Resim 14. Sinema Yıldızı'nın 12 Haziran 1924 Tarihli Birinci Sayısının On Dördüncü Sayfası.

Sinema Köpekleri Ne Kazanıyorlar?

Sinemada beyaz perde üzerinde görülen köpeklerin kazançları hakkında karîlerimize bir fikir vermek için onlardan bazılarının isimleri ile varidatlarının miktarını bildiriyoruz.

Mak Senatik komedilerinde görülen Tedy isimli büyük Danimarka köpeği haftada 270 dolar, Budy isimli diğer bir köpeğin haftada 250 dolar, Harry Losto'ya ait Pala haftada 200 dolar kazanmaktadır.

Universal sinema müessesesinde çalışan Veroni isimli köpeğin ise 75 dolar yevmiyesi ve haftada 450 dolar bahşîşi vardır. Yukarıda ismi geçen Pala'nın yavrusu ise haftada 100 dolar almaktadır. İnsan bunu okuyunca, köpeklere zavallı demeye dili varır mı?

Karia ve Karîlerimize Bir Rica

Sinema Yıldızı, sinema dünya şüûni hakkında malumat vermeyi, dünyanın her tarafındaki sinema müesseselerinin imal edilmiş ve imal edilecek filimlerine dair son ve en mufassal haberleri neşretmeyi programına ithal etmiştir. Dahil vilayetlerimizdeki sinema hadiselerinin da neşri hem bizi hem de karîlerimizi alakadar edecek bir mesele olduğundan Anadolu'daki karî ve karîlerimizden rica ediyoruz:

1. Bulduğunuz muhitte sinema var mıdır? Varsa binası nasıldır? Kaç kişiliktir? Mümkünse bir fotoğrafının irsali
2. Halkın sinemaya rağbetini ne derecededir?
3. En ziyade hangi filmler gösteriliyor.
4. Şimdiye kadar gösterilen filmlerin isimleri nelerdir?
5. Bulduğunuz muhitte halkın sinema ihtiyaçları ne şekildedir? Hangi filmleri görmek istiyorsunuz?
6. Şehrinizdeki sinemanın sahibi kimdir? Bu suallere verilecek cevaplarla hem memleketimizdeki umumi sinema hayatı hakkında umum karî arkadaşlarınıza malumat vermiş hem de ihtiyaçlarınızı temine çalışmak gayesini takip eden mecmuamıza muavenet etmiş olursunuz.

Sinemaya Dair

Her nev sualınıza, filmlere, artistlere, artistlerin adreslerine dair malumat vereceğiz. Binaenaleyh hiç tereddüt etmeden yazınız. Neyi sormak istiyorsunuz? Neyi merak ettiniz? Sinemada gördüğünüz herhangi bir hadiseyi fevkalade mi buldunuz? Bunun nasıl yapıldığını mı anlamak istiyorsunuz? Bize yazınız, derhal cevabını mecmuamızda bulacaksınız.

Kari: Erkek Okuyucu.

Karie: Bayan Okuyucu.

Şüûn: İşler.

Metnin Yorumlaması:

Sinema Yıldızı Dergisi'nin birinci sayısının on dördüncü sayfasında, sinema filmlerinde yer alan köpeklerin kazançlarına dair verilerin yer aldığı bir metin bulunmaktadır. İfade edilen rakamlara göre, o dönem sinema filmlerinde kullanılan köpekler, bugün bile milyonlarca insan için hayal olan rakamlar kazanmaktadır. Özellikle bilinirliği yüksek film yapım şirketlerinde kazançların daha yüksek olduğu görülmektedir. Yazının son kısmında ise bu şartlarda insanların, köpeklere “zavallı” demelerinin zor olduğu yönünde bir ironiye yer verilmiştir.

Sinema Yıldızı, sinemaya dair dünyadaki gelişmeleri yakından takip ederken; aynı zamanda bulunduğu toprakları da ihmal etmemiştir. Derginin on dördüncü sayfasında yer alan “Karia ve Karîlerimize Bir Rica” başlıklı yazıda, okuyucular aracılığıyla Anadolu'daki sinema gelişmelerinden haberdar olunmak istenildiği görülmektedir. Bu kısımda okuyuculara altı soru yöneltilmiş ve bu soruları yanıtlamaları rica edilmiştir.

On dördüncü sayfanın devamında yer alan “Sinemaya Dair” başlıklı kısa metinde, okuyucuların sinemaya dair her türlü merak ve sorularını dergiye yazmaları ve bu soruların dergide yanıtlanacağı ifade edilmiştir. Buradan da derginin okur etkileşimini ön planda tuttuğu, tek yönlü bir bilgi aktarımından ziyade okuyucunun görüşlerine de yer vermeye özen gösterildiği anlaşılmaktadır.

سینه ما ییلدیزی قارلری ۵۰۰ لیرالق سوس پیاقوسنه اشتراك ایده جگار

بو صحیفه نك آلتنده ایکی قوپون، وغزته نك ایچنده بر نومرولی بیت بوله جقسکز، قوپونلردن آلتنده « برنجی ترتیب » یازیلی اولان قوپونی کسوب آرقه سنه بیلتکیزده کی نومرولی ایله اسمکیزی آدرسکیزی یازیکز، وساقلابکیز؛ ایکنجی، اوچنجی، دردنجی سینه ما ییلدیزیک برنجی ترتیب قوپونلرینه عینی نومرولی واسمکیزی آدره سکیزی یازوب، بر آی سوکره اداره خانه منزه کوندرسه کز ۵۰۰ لیرالق سوس پیاقوسنه اشتراك ایدرسکیز .

بو پیاقوده بر ۱۰۰، ایکی ۵۰، اوچ ۲۰، درت ۱۰، لیرا، واون سوس، اون کلنجک اون کلنک اون سینه ما ییلدیزی آونیه سی، یوزدانه ۲۵، الی دانه ۵۰، بکری بش عدد، ۱۰ غروشلق کتاب که جمعا بکون ۵۰۰،۰۰۰ غروشلق ۲۲۵ اکرامیه واردر .

اگر بو اکرامیه لری نام اوله رق قازاغی ایترسه کز، سینه ما ییلدیزی ایله کلنجک وسوس مجموعه لری نك قوپونلری ده کسوب کوندرمایسکز . یالکز سینه ما ییلدیزی نك قوپونی کوندرسه کز اکرامیه تصادف ایتمدیکی تقدیرده آنجق ربعی آلابیرسکز . سوس فیاتی اون غروش اولدینی ایچون نصف، کلنجکله سینه ما ییلدیزی ربع حقه مالکدرلر .

دیگر قوپون اوچ ایده چکیله جک بووک اکرامیه قوپونیدر؛ سوکرا اونک صره سی کلجکدر . سوس مجموعه سنک جمعا یرتسی کونی نشر اوله جق ایکنجی سنه برنجی نومرولر سینه پیاقونک سوس قوپونی، بازار کونی نشر اوله جق کلنجک مجموعه سنده پیاقونک ایکنجی کلنجک قوپونی بولونه قدر .

کلنجک

مملکت نك یکانه رنگلی مزاج مجموعه سیدر؛ بو اطاعتده بر مجموعه هنوز نشر ایلمدیکی هرکس اعتراف ایدیور؛ بو هفته محمد رؤف بکک صوک یازدینی احترصلی هیجانلی « بوکورتلن » رومانی تفرقه سنه باشلائیور . آلکز، اوقوبکیز، سیر ایدیکز؟ فیثانی ۵ غروشیدر .

سوس نشریاتنک از میر صرکزی

از میرده یاوز کتبخانه سی سوس نشریاتنک خاملره مخصوص «سوس»، رنگلی ادبی مزاجی «کلنجک»، و «سینه ما ییلدیزی» مجموعه لری نك یکانه مرجی اولوب اسکی نومرولر کاملا اوراده بولور . استانبولده نشر اولوندقلری کون از میرده ده بولور .

سوس پیاقوسی
سینه ما ییلدیزی قوپونی
نومرو ۱ - ۱۲ جزیران ۱۳۴۰
بووک اکرامیه

سوس پیاقوسی
سینه ما ییلدیزی قوپونی
نومرو ۱ - ۱۲ جزیران ۱۳۴۰
برنجی ترتیب

Resim 15. Sinema Yıldızı'nın 12 Haziran 1924 Tarihli Birinci Sayısının On Beşinci Sayfası.

Sinema Yıldızı Karîleri 500 Liralık Sûs Piyangosuna İştirak Edecekler

Bu sayfanın altında iki kupon ve gazetenin içinde bir numaralı bilet bulacaksınız, kuponlardan altında “birinci tertip” yazılı olan kuponu kesip arkasına biletinizdeki numara ile isminizi adresinizi yazınız ve saklayınız; ikinci, üçüncü, dördüncü Sinema Yıldızı’nın birinci tertip kuponlarına aynı numarayı ve isminizi adresinizi yazıp, bir ay sonra idare hanemize gönderirseniz 500 liralık sÛs piyangosuna iştirak edersiniz.

Bu piyangoda bir 100, iki 50, üç 20, dört 10, lira; ve on SÛs, on Gelincik, on Kelebek ve on Sinema Yıldızı aboneliği; yüz tane 25, elli tane 50, yirmi tane 5 adet 10 kuruşluk kitap ki cemân yekun 50,000 kuruşluk 225 ikramiye vardır.

Eğer bu ikramiyeleri tam olarak kazanmak isterseniz, Sinema Yıldızı ile Gelincik ve SÛs mecmualarının kuponlarını da kesip göndermelisiniz. Yalnız Sinema Yıldızı’nın kuponunu gönderirseniz, ikramiye tesadüf ettiği takdirde ancak rebîni alabilirsiniz. SÛs fiyatı on kuruş olduğu için nısf, Gelincik ile Sinema Yıldızı rebii hakka maliktirler. Diğer kupon üç ayda çekilecek büyük ikramiye kuponudur, sonra onun sırası gelecektir. SÛs mecmuasının cumartesi günü neşir olunacak ikinci sene birinci numarasında piyango’nun SÛs kuponu, pazar günü neşir olunacak Gelincik mecmuasında Piyango’nun ikinci Gelincik kuponu bulunacaktır.

Gelincik

Memleketimizin yegâne renkli mizah mecmuasıdır, bu letafette bir mecmua henüz neşredildiğini itiraf ediyor, bu hafta Mehmet Rauf Bey’in son yazdığı ihtiraslı, heyecanlı “böğürtlen” romanı tefrikasına başlanıyor. Alınız, okuyunuz, seyrediniz. Fiyatı 5 kuruştur.

SÛs Neşriyatının İzmir Merkezi

İzmir’de Yavuz Kütüphanesi SÛs Neşriyatının hanımlara mahsus “SÛs”, renkli edebi mizahi “gelincik” ve Sinema Yıldızı mecmualarının yegâne merci olup eski numaralar kâmilten orada bulunur. İstanbul’da neşir olundukları gün İzmir’de de bulunur.

SÛs piyangosu

SÛs piyangosu

Sinema Yıldızı Kuponu

Sinema Yıldızı Kuponu

Numara 1- 12 Haziran 1340

Numara 1- 12 Haziran 1340

Birinci tertip

Büyük İkramiye

Tertip: Düzenleme.

Cemân: Toptan, hep birlikte, cümleten.

Yekun: Toplama işleminin sonucu, toplam.

Rebî: Çeyrek.

Nısf: Yarım.

Kâmilin: Tamamen.

Metnin Yorumlaması:

Sinema Yıldızı'nın ilk sayısının on beşinci sayfasında, bir piyango çekilişine dair duyuru yer almaktadır. Nakit para ve Gelincik, Sinema Yıldızı ve Süs dergilerinin aboneliklerinin ikramiye olarak sunulduğu bu çekiliş, farklı dergiler arasında işbirliği olduğunu ve birbirlerinin okur kitlelerine hitap edebilmek adına ortak çekilişler düzenlediklerini göstermektedir.

Derginin on beşinci sayfasının devamında yer alan "Gelincik" başlıklı birkaç satırlık yazıda, Sinema Yıldızı ile aynı yayınevinden çıkan Gelincik dergisinin tanıtımı yapılmaktadır. Bu yönüyle Sinema Yıldızı'nın reklam barındıran bir dergi olduğunu söylemek de mümkündür. Devamında yer alan "Süs Neşriyatının İzmir Merkezi" başlıklı metinde ise Süs, Gelincik ve Sinema Yıldızı'nın basımını yapan Süs Neşriyat işletmesine ait bir reklam ve bilgilendirme yapılmaktadır. Ayrıca dergilerin eski sayılarının bu adreste bulunabileceği belirtilerek, bu dergilerin önceki sayılarının arşivlendiği de ifade edilmektedir.

3.5. SİNEMA YILDIZI'NIN 19 HAZİRAN 1340 TARİHLİ İKİNCİ SAYISININ TRANSKRİPSİYONU VE YORUMLANMASI

Sinema Yıldızı Dergisi'nin ilk sayısından kısa bir süre sonra yayınlanan ikinci sayısının kapağında, ilk sayıda da yer alan piyango çekilişine dair küçük bir bilgilendirme; derginin adı, sayı numarası, sorumlu müdürün adı ve yayınlanma tarihi yer almaktadır. Ayrıca dönemin ünlü sinema yıldızlarından Doris Deane'e ait fotoğraf da derginin kapağında bulunmaktadır.

Bu nüshada 500 liralık Süs piyangosuna iştirak için ikinci kupon vardır.

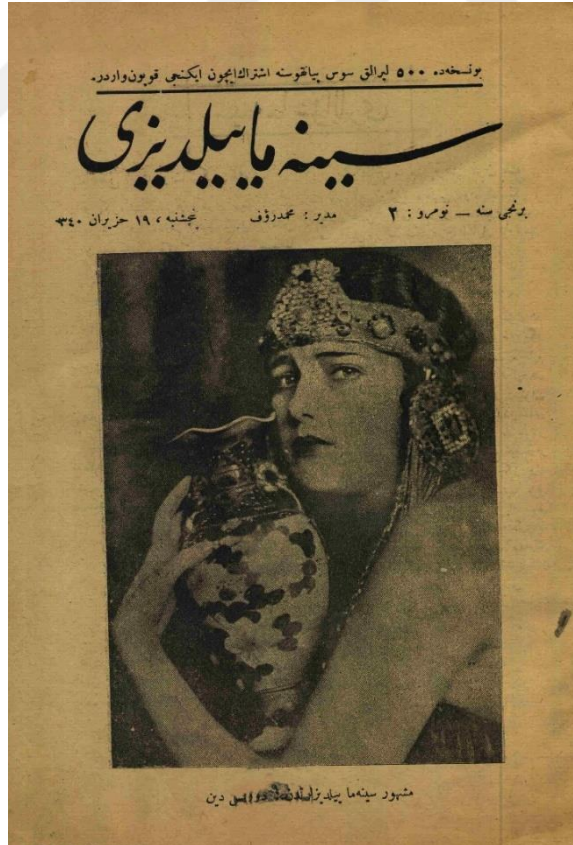
Sinema Yıldızı

Birinci Sene - Numara: 2

Müdür: Mehmet Rauf

Perşembe, 19 Haziran 1340

Meşhur Sinema Yıldızlarından: Doris Deane

Resim 16. Sinema Yıldızı'nın 19 Haziran 1924 Tarihli İkinci Sayısının Birinci Sayfası.

Resim 17. Sinema Yıldızı'nın 19 Haziran 1924 Tarihli İkinci Sayısının Kapak Sayfası.

Fiyatı 5 kuruştur

Evrakı ve nukut yere batanda Amidi matbaasında Süs müdüriyeti, namına gönderilmelidir.

Abonemen: seneliği 250, altı aylığı 125, üç aylığı 75 kuruştur.

Mildred Jon

Müteaddid komik filmlerde, bilhassa hafif ve açık sahnelerde yüksek bir eser sanat göstermiştir. Arkasında banyo elbisesi olmasına rağmen rollerini denize girmeden ifa eder.

Amedi Matbaası

Metnin yorumlaması:

İkinci sayının giriş sayfasında da dergiye dair çeşitli bilgilere yer verilmiştir. Derginin fiyatı, dergiye gönderilecek evraklar için adres, yıllık ve aylık abonelik ücretleri gibi bilgilerin bulunduğu bu sayfada, Mildred Jon isimli bir aktörden de iki cümle ile bahsedilmiştir.

سینه ما سؤالری

بشکطاش - م. برهان الدین ک

توجهکزه تشکرلر، طبیی دوام ایسجکز .
ارطغرل محسن حیاتی اوزون زمانه تیری صنعته
حصر ایش بر صنعتکاردر . ایتالیان اولردن
و ایتالیان آرتیستلرندده بحث ایسجکز .
هیچ شهبه سز آتشدن کوملکدر .

ف . ک

عزیزم و یاخود عزیزم، او قدر چوق سؤال، هم

نام یکریمی برسؤال موربور
سکیز . هم دهدها صوره جفلم
وار دیبورسکز . اگر هر

قارتمز سزک کی سؤالرنه جواب
ایسته سه مجموعه باشن آشانغی
سؤال و جواب ای طولار
حتی بشمز . بیله ؛ معنیه آزار
آزار جواب و بره جنز وت
فیلملرده آرتیستلر حقیقه اویو .
شورلر . صحنه ده یك چوق

آرتیست واردر که اولی اولدقلری حالده بشنلری ایله
رول بائقده درلر . ماقس لیندهر اولیدر . دها بکی
اولنشدن . ایوم و یا نه ده بوتقده در . آرتیستلکدن
چکیلش دکدر . هارولد لوقنک آدره سی :
لوس آیزه لوس ، صوت هووهر ستریت
نومرو ۳۶۹ در .

قاضی کوینده رضا شکیب بک -

توجهکزه تشکرلر . آرزو کزی برینه کتیرمه
چالیشه جنز . هر نسخه من کیتدجه تکمل بر شکل
عرض ایده جکدر . دکز آلتنده نصل سینه ما
آلتدیفنی سینه ما حبله لرتده بحث ایسجکز .

قاضی کوینده جیو جیو -

اجل کوپرسی فیلمی دها استانبولده در .

بهالی و بریلدیکی ایچون سینه ما
صاحبلری کیرالامه جسارت
ایده میورلر .

ازمیر - قوقاریالی م . ن

چه کی فوغان فرانسزدکدر .
مع مافیله فرانسه ده چه کی فوغانه
رقیب اولارق یتشن کوچوک
صنعتکارلر واردر . بونلردن
بحث ایسجکز .

تزییه بلند خانم

سینه ما آرتیستی اولوق ایستیورسکز . برنجی نسخه منده کی
ساری پیفرردک شرطلرنی ای او قود کزی ؟

بشکطاشده فخریه اجلال خانم

چوق کوزلش سکیز . اعلا . ملی سینه ما آرتیستی
اولوق ایستیورسکز . بوده مکمل . یا به جفکنش
یزده سینه ما جیلق باشلانجه به قدر صبر ایتمکدر .

مندرجات

دارالبدایع هیئت اداره سی
سانسور و جیلاق رسملر
سینه ما حبله لری
سعادت پرده سی
مونیک قریزه س
هوکت دوفلوس
سینه ما حوادتلری
الهام عشق، تفرقه مابعدی

Resim 18. Sinema Yıldızı'nın 19 Haziran 1924 Tarihli İkinci Sayısının İkinci Sayfası.

Sinema Sualları

Kadıköy'de Rıza Şekip Bey

Teveccühünüze teşekkürler. Arzunuzu yerine getirmeye çalışacağız. Her nüshamız gittikçe tekemmül bir şekil arz edecektir. Deniz altında nasıl sinema alındığını sinema hilelerinde bahsedeceğiz.

Kadıköy'de Cıvcıv

Ecel köprüsü filmi daha İstanbul'dadır. Sahipleri kiralamaya cesaret edemiyorlar.

İzmir- Konaklı M.N

Jackie Coogan Fransız değildir. Mamafih Fransa'da Jackie Coogan'a rakip olarak yetişen küçük sanatkârlar vardır. Bunlardan bahsedeceğiz.

Nezihe Blend Hanım

Sinema artisti olmak istiyorsanız. Birinci nüshamızdaki Mary Pickford'un şartlarını iyi okudunuz mu?

Beşiktaş'ta Fahriye İclal Hanım

Çok güzelmişsiniz. Âlâ. Milli sinema artisti olmak istiyorsunuz. Bu da mükemmel. Yapacağınız şey biz de sinemacılık başlayıncaya kadar sabretmektir.

Beşiktaş- M. Burhanettin Bey

Teveccühünüze teşekkürler, tabi devam edeceğiz. Ertuğrul Muhsin hayatını uzun zamandan beri sana da hasretmiş bir sanatkârdır. İtalyan eserlerden ve İtalyan artistlerinden de bahsedeceğiz. Hiç şüphesiz ateşten gömlektir.

F.K

Azizim veyahut azizem, o kadar çok sual, hem nam yirmi sual soruyorsunuz. Hem de daha soracaklarım var diyorsunuz. Eğer her kârimiz sizin gibi suallerine cevap istese mecmua baştan aşağı sual ve cevap ile dolar hatta yetişmez. Bile, mamafih azar azar cevap vereceğiz. Evet filmlerde artistler hakikaten uyuşurlar. Sahnede pek çok artist vardır ki evli oldukları halde başkalarıyla rol yapmaktadırlar. Max Linder evlidir. Daha yeni evlenmiştir. Elyvm Viyana'da bulunmaktadır. Artistlikten çekilmiş değildir. Harold Lloyd'un adresi: Los Angeles, South Hovver Street No 369'dur.

Mündericat

Darulbadayi heyet idaresi

Sansür ve çıplak resimler

Sinema hileleri

Saadet perdesi

Monick Krezis

Hoket Doflos

Sinema havadisleri

İlham aşk, tefrika mabadi

Metnin Yorumlaması:

Sinema Yıldızı'na dair bilgilerin yer aldığı sayfadan sonra, "Sinema Sualları" başlıklı bir kısım bulunmaktadır. Bu kısımda, yanıtlanmak üzere çeşitli sorularını dergiye ileten bireylerin soruları cevaplanmıştır. Okuyuculardan bazıları kendi isimleriyle, bazılarıysa takma isimlerle sorularını iletmişlerdir. Sayfanın devamında ise derginin gelecek sayfalarındaki yazılar, içindekiler listesi şeklinde sunulmuştur.

دارالبدایع حقیقه:

شهر تیاتروسی (دارالبدایع) کی هیئت اداره سی

غزیه لرك ووردیكى خبره نظراً شهر تیاتروسی
تشکیلاتی ایچون خالد خیا بلك متعدد دفعه تحت ریاستندمه
اجتماع ایدرک بر نظامنامه ترتیب ایدن قومیسون نهایت
اجرا آت درجه سته یکمیش اولیور. وایلك ایش اوله رق
یکی بر هیئت اداره تشکیل ایدلدیکنی اوکره نیورز.
بیك گره شایان تأسف درکه بو ایلك اجرا آت حالا
اسکی بولده، اسکی ایدرله یورومکده اولدیغیزی
ارائه ایتمکدن باشقه بر شی یامامش اولدی .

یک هیئت اداره دارالبدایعی اولجه تأسیس وبلا آخره
تغریب ایدن عینی ذاتلردن مرکب اولقدن باشقه
بر شی دکادر؟ بو ذاتلر دکلیدی که، اجرا آتلیله
ایشلریله دارالبدایعی بو کونکی هراج وصرح حالته
کثیرمک خصوصنده باشلیجه سبب وعامل اولشلردی.

ایلك سنه لرده دارالبدایع بر موجودیت
صنعتکارانه کوسترمش، فقط صوکره بو هیئت اداره نك
وعینی ذاتلردن متشکل هیئت ادبیه نك سقیم اجرا آتلیله
یاواش یاواش کمربله رك بو صنعت مؤسسسه سی بو
کونکی حال هیچی وانقسامه سقوط ایتمه مشیدر؟

ایلك سنه لرده دارالبدایع بر موجودیت
صنعتکارانه کوسترمش، فقط صوکره بو هیئت اداره نك
وعینی ذاتلردن متشکل هیئت ادبیه نك سقیم اجرا آتلیله
یاواش یاواش کمربله رك بو صنعت مؤسسسه سی بو
کونکی حال هیچی وانقسامه سقوط ایتمه مشیدر؟

فکریمجه بونک سبب اصلسی، هیئت اداره ده
عینی زمانده صاحب اثر ذاتلرک بولومسیدر؟ بو ذاتلر
اداره هییتی صفتیله الرنده بولنان قوت و قدرتی
کندی اثرلریخی تمثیل، کندی نفوذلریخی تأسیس،
کندی منفعللریخی تأمین نقطه نظرلردن صرف
ایستدکلری ایچوندرکه تمثیل هیئتنده انفعالر، تیاترو محررلری
آره سنده حقیقی اغبرارلر کوکلنمش، و بو انفعالر
سبب اوله رق نهایت بر ایش یایه جنی ظن اولنان
بو صنعت هیئتک داغلاماسنی موجب اولشدر .

بونک ایچوندرکه شهر تیاتروسی هیئتک ایلك
ایش اوله رق بزه بویه سقامتی مجرب بر هیئت اداره
حلویلامسی فال خیر اوله سه کرکدر .

اولورلر !

ماضیدن درس آلامیانلر استقباله متضرر
اولورلر !

Resim 19. Sinema Yıldızı'nın 19 Haziran 1924 Tarihli İkinci Sayısının Üçüncü Sayfası.

Dârul Bedayi Hakkında:

Şehir Tiyatrosu'nun (Dârul Bedayi) Yeni Heyet İdaresi

Gazetelerin verdiği habere nazaran şehir tiyatrosu teşkilatı için Halit Ziya Bey'in müteaddit defa taht riyasetinde içtima ederek bir nizamname tertip eden komisyon nihayet icraat derecesine geçmiş oluyor. Ve ilk iş olarak yeni bir heyet-i idare teşkil edildiğini öğreniyoruz. Bin kere şayan teessüftür ki bu ilk icraat hala eski yolda, eski adımlarla yürümekte olduğumuzu icra etmekten başka bir şey yapmamış oldu.

Yeni heyet-i idare Darül Bedayi evvelce tesis ve bilahire tahrip eden aynı zâtlardan mürekkep olmaktan başka bir şey değildir. Bu zatlar değişmedi ki, icraatlarıyla işleriyle Darül Bedayi bu günkü herc ü merc haline getirmek hususunda başlıca sebep ve amil olmuşlardı.

İlk senelerde Darül Bedayi bir mevcudiyet-i sanatkârâne göstermiş, fakat sonra bu heyet idarenin ve aynı zâtlardan müteşekkil heyet edebiyenin sakim icraatlarıyla yavaş yavaş gerilemiştir. Bu sanat müessesesi bu günkü hal hiçi ve inkısama sukût etmemiş midir?

Fikrimce bunun sebep aslisi, heyet-i idare de aynı zamanda sahip eser zatları bulunmasıdır. Bu zatlar idare heyeti sıfatıyla ellerinde bulunan kuvvet ve kudreti kendi eserlerini temsil, kendi nüfuzlerini teyit, kendi menfaatlerini temin noktayı nazarından sarf ettikleri içindir ki temsil heyetinde infiallar, tiyatro muharrirleri arasında haklı iğbirarlar köklenmiş ve bu infiallar sebep olarak nihayet bir iş yapacağı zannolunan bu sanat heyetinin dağılmasını mucip olmuştur.

Bunun içindir ki şehir tiyatrosu heyetin ilk iş olarak bize böyle sakâmeti mücerreb bir heyetin idare toplaması fal hayır olmasa gerektir.

Hele heyet edebiyede yine – sabıkı gibi bu zatlardan teşekkül ederse, yine eski vakaların aynen tekerründen başka bir şey olmayacağına emin olmalıdır. Vaka tarih tekerrürden ibaret ise böylesi değildir zannedirim.

Esasen bir heyet-i idare ve bir heyet-i edebiyeye ne lüzum olduğunu takdir etmek müşküldür. Her biri ayrı ayrı kaviyü-l şekime bir iş adamı olabilecek altı yedi zatın bir tiyatroyu idare edemeyecekleri biltecrübe sabit değil mi? Son senelerin tecrübe derslerinden olsun istifade etmeyecek miyiz?

Avrupa’da hangi tiyatronun bir heyet-i idaresi ve bir heyet-i edebiyesi var? Tiyatro için en lazım olan şey bütün mesuliyeti haiz müstebit bir müdür ile müstefit bir müdür edebi olmak lazım gelir.

Eserlerin kabulünde, umur idarenin tanziminde railerin nasıl toplandığı her gün görülmüyor mü?

Bu mudhikelere Hala neden lüzum görülüyor? Bu mudhikeleri İdare odalarından ziyade sahnelere saklasak daha faydalı bir iş yapmış olmaz mıyız?

Bir kere bütün tiyatro muharrirleri bu tertibin aleyhinde oldukları gibi heyet temsile de elbette aleyhindedir. Aktörler de tabi halden müşteki olmak lazım gelir... Çünkü, hususi tercihlerle, hususi teveccühlerle hasıl olan ciddiyet cereyanları onlarca da mazbut ve malumdur.

Maziden ders alamayanlar İstikbalde mutazarrır olurlar!

Herc ü merc: Darmadağınık. Karmakarışık. Allak bullak.

İnfial: Can sıkılma. Teessür.

İğbirar: Kırılma, alınma, gücenme.

Sakâmet: Bozukluk, ziyan, noksan, zarar, eksiklik.

Mücerrib: Deneyimli.

Kaviyü-l şekime: Güçlü.

Biltecrübe: Tecrübe ile.

Rai: Düşünce.

Metnin Yorumlaması:

Sinema Yıldızı Dergisi’nin ikinci sayısının ikinci sayfasında, Halit Ziya Bey’in girişimleri ile şehir tiyatrosuna bir yönetim heyetinin atanması eleştirilmektedir. Tiyatro için bir müdürün yeterli olacağının, nizamname ve heyet ile idare edilen tiyatrodan istenilen verimin alınamayacağının altı çizilmektedir.

سانسور:

آچيق رسملر

فكر لر تقدیر بوكه لیرسه بوكه لیرین ، انسانلر
حقیقی اولدیغی کبی کورمکی تقدیر آرزو ایدولرسه اینسونلر
بینه هر برده متعصب ذهنیتلرک، هنوز قوتلری غائب
ایتمش جاهل ، متعصب مجرملرینه، عروض قالمده درلر.
مثلا ک سربست مملکت آمریکا و فرانسه دکلی .؟
بو مملکتلر اها ایسنک حیات مادیه و خصوصیه لرنده
حریت تامه یه مالک اولدیلرینه دائر حکایه لر حادثه لرله
قولالریز طولیریری؟.. بناء علیه آمریکا و فرانسه نك
سینه ماده کی آچیق رسملر حقیقه اولان سانسور
تدبیرلری بیك غریب بولمده اولدیغی سولرسه ک
حقق اولوروز. بالخاصه آمریکاده بو سانسور مسئله سی
بیك غریب نتیجه لر ویرمکده در .

مثلا ، معلومدرکه آمریکا ، متعدد حکومتلردن
متمشکل بر هیئت مجتمعه در . بو حکومتلرک هر بریسنک
طرز تلقیلرینه کوره سانسور تعاملی بشقه بشقه در.
بعض برلرده سینه ماده جنایت ، آدام تولد بریمک
خرسزلق ایتمک ممنوعدر

بو کبی فیلملری سانسور درحال کسر ، آچیق ،
فوق العاده آچیق فیلملره مساعد ویرر .
دیگر طرفلرده ایسه خیرسزلق ، نورصاناق ،
حیدودلق ایچون بر شی سویلنمز . یالکز دکل
چیپلاق رسم ، چورایی بر آیغک دیز قاپاغندن
یوقاری طرفنک کورولدی ممنوعدر . حتی دهها
غریبی ، آمریکانک بعض برلرنده آرقاسنه (مايو)
کیمش برقادین صحنه سی سانسور طرفنده کسلدیکی حالده
چیپچیللاق برقادین رسمنه طوقونولامشدر. سوزده
قادین ، ماو ایله چیپلاق شکلندن دهها جاذب ودها
سحرکار کورونورمش .. کچن نسخه مزده بحث
ایتدیکنز بوسه مسئله سی ده تحف صفحه لر کچیریر .
(یان سیلوانیا) ده سانسور ، دکل اوپوشمینی ،

حقق ساریلی وقادین ایله ارککک حریم حاکمترلرله
بر برینه یاقلاشالری بیله منع ایدر . رسمیز ،
دائما ده قوتله قادینلرله سینه ما قلیملری یایان مشهور
امریقالی واضع صحنه « ماق سه نوت » ک سانسور
طرفندن کسلیمش برقیلمنی کوستورور . قرانه ده ده
سانسور غریبه لرینه تصادف ایلمکده در . پارسده
مساعده ایدیلن آچیق بر قیلله ولایتلرده اکثریا
مساعده ایدلز . آچیق ، پارس سانسورنک مساعده
ایتمدیکی فیلملر ، آچیق و اخلاق بوزوجی فیلملر
دکل ، فرانسه بی (فنا بر پرو پو فاندا) ایله لکه به جک
اولان فیلملردر . فرانسه سانسورنک بو کبی فیلملره
قارشو بالطسی بیك ککیندر .

سانسور غریبه لری ، مستولی بر عت کبی
بزه ده سرایت ایتدی . فقط بزده کی شکل دهها
غریبدر . استانبولده مساعده ایدیلن (لارصون
- ارکک قیز) فیلمنه انقره ده مساعده ایلدی ،
آنقره دن کلدکدن صوکره ایسه استانبولک هر
طرفنده بلا اعتراض کوستردی . « لاغارمون »
فیلمنده سانسوری اندیشه یه دوشوره جک ندر بر

Sansür:

Açık Resimler

Fikirler ne kadar yükselirse yükselsin, insanlar hakikati olduğu gibi görmeyi ne kadar arzu ederlerse etsinler yine her yerde mutaassıp zihniyetlerin, henüz kuvvetlerini kaybetmemiş cahil, mutaassıp hücumlerine maruz kalmaktadırlar. Mesela en serbest memleket Amerika ve Fransa değil mi? Bu memleketler ahalisinin hayat maddi ve hususilerinde hürriyeti tammaya malik olduklarına dair hikayeler hadiselerle kulaklarımız dolmuyor mu? Binaenaleyh Amerika ve Fransa'nın sinemadaki açık resimler hakkında olan sansür tedbirlerini en garip bulmakta olduğumuzu söylersek haklı oluruz. Bilhassa Amerika'da bu sansür meselesi garip neticeler vermektedir.

Mesela, malumdur ki Amerika, müteaddit hükümetlerden müteşekkil bir heyet müctemiadır. Bu hükümetlerin her birisinin tarz telakkilerine göre sansür talimatı başka başkadır. Bazı yerlerde sinemada cinayet, adam öldürmek hırsızlık etmek memnudur.

Bu gibi filmleri sansür derhal keser, açık fevkalade açık filmlere müsaade verir. Diğer taraflarda ise hırsızlık, korsanlık, haydutluk için bir şey söylenmez. Yalnız değil çıplak resim, çoraplı bir ayağın diz kapağından yukarı tarafının görülmesi memnudur. Hatta daha garibi, Amerika'nın bazı yerlerinde arkasına mayo giymiş bir kadın sahnesi sansür tarafında kesildiği halde çırılçıplak bir kadın resmine dokunulmamıştır. Sözde kadın, mayo ile çıplak şeklinden daha cazip ve daha sihirkar görünürmüş. Geçen nüshamızda bahsettiğimiz buse meselesi de tuhaf safalar geçirir. Pensilvanya'da sansür, değil öpüşmeyi, hatta sarılmayı ve kadın ile erkeğin haris hareketlerle birbirine yaklaşmalarını bile meneder. Resmimiz, daima dekolte kadınlarla sinema filmleri yapan meşhur Amerikalı vaz sahne Mack Sennet'in sansür tarafından kesilmiş bir filmini gösteriyor. Fransa'da da sansür garibelerine tesadüf edilmektedir. Paris'te müsaade edilen açık bir filme vilayetlerde ekseriyen müsaade edilmez. Ancak, Paris sansürletin müsaade etmediği filmler, açık ve ahlak bozucu filmler değil; Fransa'yı fena propaganda ile lekeleyecek olan filmlerdir. Fransa sansürünün bu gibi filmlere karşı baltası pek keskindir.

Sansür garibeleri, müstevli Bir illet gibi bize de sirayet etti. Fakat bizdeki şekil daha gariptir. İstanbul'da müsaade edilen "La Garson Erkek Kız" filmine Ankara'da

müsaade edildi. Ankara'dan geldikten sonra ise İstanbul'un her tarafında bilaitiraz gösterildi. La Garson filminde sansürü endişeye düşürecek kadar bir durum yoktur.

Mutaassıp: Bağnaz, Tutucu.

Hürriyeti tamma: Tam Hürriyet.

Müctemia: Tonlanan.

Memnu: Yasak.

Sihirkar: Büyülü.

Müstevli: Bir yeri istila eden, yönetimi altına alan.

Bilaitiraz: İtirazsız.

Metnin Yorumlaması:

Derginin dördüncü sayfasında, dünyanın farklı ülkelerinde sinemaya uygulanan sansürlerden söz edilmekte ve bunlar çifte standartlı oldukları için eleştirilmektedir. Çıplak resimlere sansür uygulanmazken, açık kıyafetleri olan bir kadına sansür uygulanması ya da hırsızlık, cinayet, gasp gibi pek çok gayri ahlaki fiil doğrudan gösterilirken, çıplaklığa izin verilmemektedir. Bunun nedeni olarak da o dönemde, bugünün özgürlükçü ve demokrat ülkeleri olarak anılan batılı ülkelerde hâkim olan muhafazakarlık gösterilmektedir. Batılı ülkelerden verilen örneklerden sonra, aynı durumun Türkiye'de de görüldüğü belirtilmektedir.

هوكت دوفلوس

بوکسک برصنعتکار اولان هوکت دوفلوس فرانسه سینمه مارینک پارلاق بریلدی بیزیر. بوتون اثرلریده هنکسک تقدیر و آلفیشلری قازا. تمقده در. بالخاصه صوک (کونیفسارق) فیلمنده کوستردیکی بوکسک قدرت سینمه پرستشکارلری حیران براقشدر. یازیلن مکتوبلره جواب ویریر. آدره سی: پارس - تلیزه - قامبه سه رهس سوقاخی نومرو ۱۲

ماری پیقورد ایله دوغلاس فربانق ایچون

پارسده یاپیلان ایلیک مراسم

ایدیله جک آدییه صرف ایده جکدر. مسامره ده امریقالی آرتیستلر خلقه اک صوک اثرلری اولان « بغداد خریزی » ندن برقاچ سه ری کوستردیلر، و بر چوق آلفیشلانیدیلر. مسامره کونی غومون پالاسک فیاتلری انسانه دهشت ویره جک برصرتیه ده ایدی. لوجه لریک بیکر، قولوقلرک الیشتر فرانسه کبرالاندیغی ویربولونمه دیغی سویلرسم مسامره حاصلاتنک نتیجه سی حقتده بر فکر ایدیغین اولورسکز. هفته بوسته سیله سزه بوسته پارسک ایکی فیلملردن بوراده «مورت سهزون» دینلن «تولوموس» اناسنده سینمه مارک حیانتدن بیح ایده جکم.

پارس : ۶ - خزیران - اوپزه کتیف -

مخبر مخصوصمزدن :

امریقا سینمه مایله بزرگی ماری پیقوردوزوجی دوغلاس فربانق ۳۰ مایس جمعه کونی مادریددن پارسه کلدیلر. بوتون سینمه مانتیبلری وخلق طرفدن فوق العاده استقبال ایدیله یلر. ماری پیقورد، زوجنک قولنده ، کندیسنی آلفیشلایان پرستشکارلرینه متبسم سلاملر اعاده ایدیوردی. بو ایکی آرتیستک پارسه ووردی مهم بر سینمه حادثه سی ایش گبی بر تأثیر بر اقدی. شرفلرینه ۶ خزیران بازار کونی «غومون - پالاس» ده جنرال (غورو) نک ریاستی آلتنده برمسامره ویریلدی. بو مسامره نک حاصلاتی بوکسک بر یکون طوبدی. جنرال غورو بو صورتله الیه ایدیلن مبلغی شامپانیا ساحه حرینده ترک حیات ایدنلر ایچون رکز

Hoget Dovles

Yüksek bir sanatkâr olan Hoget Dovles Fransa sinemalarının parlak bir yıldızdır. Bütün eserlerinde herkesin takdir ve alkışlarını kazanmaktadır. Bilhassa son “Gonigs Marc” filminde gösterdiği yüksek kudret sinema perestişkârlarını hayran bırakmıştır. Yazılan mektuplara cevap verir. Adresi: Paris -Elize- Kampeseris Sokağı, Numara: 12.

Mary Pickford ile Douglas Fairbanks için

Paris’te Yapılan İlk Merasim

Muhabir Mahsusumuzdan:

Amerika sinema yıldızları Mary Pickford ve zevci Douglas Fairbanks 30 Mayıs Cuma günü Madrid’den Paris’e geldiler. Bütün sinema müntesipleri ve halk tarafından fevkalade istikbal edildiler. Mary Pickford, zevcinin kolunda, kendisi alkışlayan perestişkârlarına mütebessim selamlar iade ediyordu. Bu iki artistin Paris’e vürûdu mühim bir sinema hadisesi imiş gibi bir tesir bıraktı. Şereflerine 1 Haziran Pazar günü Gaumont Palace de General Gouraud’un riyaseti altında bir müsamere verildi. Bu müsamerenin hasılatı yüksek bir yekûn tuttu. General Gouraud bu suretle elde edilen meblağı şampanya sahayı harbinde terk hayat edenler için rekzedilecek abideye sarf edecektir. Müsamerede Amerikalı artistler halka en son eserleri olan Bağdat Hırsızları’ndan birkaç seri gösterdiler ve birçok alkışlandılar. Müsamere günü Gaumont Palace’in fiyatları insana dehşet verecek bir mertebede idi. Locaların biner, koltukların ellişer franga kiralandığını ve yer bulunmadığını söylersem müsamere hasılatının neticesi hakkında bir fikir edinmiş olursunuz. Hafta postasıyla size bu sene Paris’in en yeni filmlerinden ve burada Mort Sezon denilen ölü mevsim esnasında sinemaların hayatından bahsedeceğim.

Paris: 6- Haziran- Opjektif-

Perestişkâr: Taparcasına seven.

Mahsus: Özel.

Müntesip: Mensup, Bağlı.

İstikbal etmek: Karşılama.

Mütebessim: Tebessüm eden. Hafif ve lâtif tarz ile gülen. Gülümseyen.

Vürûd: Geliş. Gelme. Vârid olma. Gelip yetişme.

Riyaset: Başkanlık.

Müsamere: Gece eğlencesi.

Hasılat: Herhangi bir işten elde edilen şeyler, gelir, kazanç, kâr.

Yekûn: Toptan, hepsi. Netice. Toplam.

Meblağ: Tutar, miktar.

Rekz: Dikme, yere saplayıp sabit kılma.

Metnin Yorumlaması:

Sinema Yıldızı'nın ikinci sayısının beşinci sayfasında biri uzun, diğeri kısa olmak üzere iki metin bulunmaktadır. İlk metinde, birinci sayıda da olduğu gibi yabancı sinema artistlerinden olan Hoget Dovles kısaca tanıtılmaktadır.

İkinci metinde ise Mary Pickford ve Douglas Fairbanks adlı iki aktörün Paris ziyaretleri, orada bulunan bir dergi muhabirinin ağzından aktarılmaktadır. Birbirleri ile evli olan bu iki aktörün Paris ziyaretleri, kentte büyük bir sevinçle karşılanmış ve kendileri için çeşitli organizasyonlar hazırlanmıştır. Bu anlatımdan da anlaşılacağı üzere, Sinema Yıldızı'nın önemli yurtdışı merkezlerinde muhabirleri bulunmaktadır. Dünyada sinema alanındaki gelişmeleri yakından takip ederek okuyucularına ulaştırmayı temel amaçlarından biri olarak ifade eden Sinema Yıldızı, muhabirleri aracılığı ile haber akışını sağlamaktadır. Üstelik o dönemde çoğu dergi ve gazetenin yurtiçinde bile doğru düzgün muhabiri yokken, Sinema Yıldızı'nın yurtdışı muhabirlerinin bulunması da derginin ciddiyetini ortaya koymaktadır.

سعادت پرده سی

فیلم : لوتی ایبر

قله مانسونک اثرندن مقتبس

فوق العاده حسی سینما مارومانی

« شرف ، نفوذ ، ثروت صمیمیت و عشق !.. ایشته سنک قلبی و موجودیتی
تزیین ایدن شیلر ... بونلرک هپسی زمان ایله آشینیرلر ، محو اولورلر . شونو بی که بوکون
مالک اولدیغک شیئه دائمی اولارق » « مالک دکلک . زمان سکا بونی اثبات ایده جکدر . »

چین راهلرندن برینک بو قاریکی سوزلری نامدار
شاعر « چانغ-بی » نك بوتون حیاتک حزین برترجه
حالیدر . حالوکه چانغ - بی - چوق مسعود دملرده
کچیرمشدر . مقدس چین امپراطورلنک اک کوزل
قیزی [سی - چون] ایله اولندکدن سوکره کی
حیاتی شعر ، سعادت و خویلا ترغلی ایچنده
کچیرودی . هله عشقنک یکانه محسولی اولان پک
سوکیلی اوغلی « وین - سیو » ؛ صیمی آرقداشی
« طورفو » و صادق کاهی « لی - کیانغ » شاعرک
شور شمر حیاتنک اطرافنی بر سعادت خلقسی
ایله چویره شلردی .

کورمدیکی ایچون یازیلنده طبیعت اکرنج فناقلری
تصویر ایتبور و هرکسی متکمل برانسان ، بر
نمونه فضیلت و احلاق اولارق تجسم بتدبریوری .
کوزلری ثورتن پرده .. سعادت آزالنماش ..
بالعکس فضله لاشدر برمشدی .
برکون تصادف اثری اولارق بروقتوره راست
کلدی . دوقتور ، شاعرک کوزلریته قابل تداوی
اولدیغنی سوبلدی و :

چانغ - بی آرتق بوتون الهاملری عشقندن ،
اولادندن ، آرقداشک صمیمیتندن و کاتینک صداقتندن
آلیور و بوتون اثرلری مزهر املره یکی یکی اقلر
آچاجق قدر قدرتی و جانلی اولوبوردی .
مع الاسف بو بوکک شاعرک سمای سعادت
مظله بر بولوط بردنبره کلرک قاپاندی . تاهلندن
اون ایکی سنه سوکره کوزلریته ایکیسنده غائب ایتدی .
بوغیغ فلاکت چانغ-بی نك حیاتنده پک او قدر مهم برنحول
میدانه کتیرمدی . فی الواقع شاعرک آرتق کوزلری
کورمیوردی . فقط ولود دماغی ، انسانی حسله
چاریان عالیجناب قلبی ینه مسعود الهامله تقویه
بولدی . متادیا سوبلیور و صادق کاهی یازیوردی .
یکی اثرلری دهما فضله رغبت بولدی . چونکه کوزلری

— آل شوشیتنه بی .. دیدی . لوتک ایچنده کی
صودن کوزلریکه اوچر دامله داملات او آنده شفا
بولورسک .. چانغ - بی شیت بی آلهه . مع مافیه
ابی اولتی ایسته میوردی . نسی اکیکی ؛ کوزلری
کور اولدینی ایچون حیاتک ، ایگری تظاهراهی
کورمه مکله ممنون اولتی دکلیدی ؛ قط سوکیلی
زوجه سنک ، یاوروسنک ، صیمی آرقداشک فداکار
کاتینک یوزلری کورمه مک !.. ایشته یالکز بو
دوشونجه بووک شاعری متاثر ایدبور وهلاجی .
استعمال ایدوب اتمکده ترده دوشیریوردی .
أئنده علاج شیشه سی اوبه کلدی . کاهی
« لی - کیانغ » ه مسئله بی آجدی . فقط لی کیانغ :
— استاد دیدی . بو علاجی استعمال اتمکدن
صاقینکز . اکر دوقتورک دیدی کی حقیقه کوزلرک زایی
اولاجق اولورسه ایچنده یشادیکز حیاتنک نرفت
ایده جکسکز . اطرافکرده یشایانرک هیطلکرده کی

انسانلرك هېسنگ شعرلر كزده ترم ايتديككز كي
 برر ملك دكڭ .. فقط برر وحشى ، برر ظالم ،
 برر شيطان اولدقلى كوره جكسكز . بوتون اميدلر كز
 سونه جك وحس ايتديككز سعادتي غائب ايده جكسكز .
 چانغ-يى ، كاتيك بوسوزلرني معقول بولدى .
 وعلاجي استعمال ايتدى .

برقاج زمان دها كچدى . بركون ، بر اهدام
 محكومى اهدام ايدلزدن اول بووك شاعري كورمك
 اونكه قونوشق و تسلى بولق ارزوسنى اظهار
 ايتدى . شاعر بدبخت محكومى قبول ايتدى .
 اوكا تسليتكار سوزلر سويلدى . وعفو ايدلسى
 حفته منظوم بر استرحامنامه سويله بهرك كاتيك
 يازدى . ايمراطوره كوتردى . قدرتلى شاعرك
 سحر روحندن قويان بو استرحامنامه ايمراطورك
 حيرت و تقديريني قازاندى . محكومى عفو ايتكدن
 ماعدا (چانغ-يى) به يك جوق هديه لر كوتدره رك
 خاطريني صور دوردى . چانغ-يى آرتق سعادتك اوج
 بالاسته بوكلمشدى . عشقه اولاد مجتبه ، ارقاداش
 سدا كار افته نائلتدن ماعدا .. برده اهدام محكومى
 عفو ايتديرمش ، بر حيات قازانديرمش ، عيني زمانده ده
 ايمراطور طرفندن تقدير ايدلشدى . حياتك الك مسعود
 صفحه لرني «چانغ-يى» نك طالعه ده نجلى ايديووردى .
 زولالى اعلى بوتون كوني و د و سرور ايجنده
 كچردى و راحت براويقوبه دالدى .

اوياندينى زمان .. كيجه اولشدى .. سعادتي
 تكرر دوشوندى .. فقط شمدي اوني .. بررؤيا ظن
 ايديووردى . اوت .. بررؤيا .. طبع بررؤيا . .
 كورمكدن .. سوكللى قارىسنگ ، جكر پاره يا وروسنگ ،
 فداكار دوستنگ ، صادق كاتيك بوزلر نده كي سعادت
 و مسرت ايزلرينه شاهد اولامدقن سوكره طويدينى
 مسعود حسك زؤيادن نه فرق واردى ؟
 عقلنه علاج كلدى . شعور سز بر حركتله ياناقدين
 فيرلادى . كورمك .. رؤيتنى تورن پرده يي آرتق
 بيرتق ايتيووردى . شيشه دن اوج داملا كوزلرينه
 داملاندى . برقاج ناييه قدر سورن قيصه بر

اضطرابي متعاقب كوزلري آچيلدى كوكسى درين .
 برسه وينج شيق ايله شيشدى . ماهتابك طائلى
 رنگلى توري ايله ايدى لانان اوله ده اوزون زمانديبري
 كورمكدن محروم اولدينى اشيا لرى . . موبيله لرني
 كوردى . بونلرك آراسنده ايمراطورك هديه لرني ده .
 بوليووردى .. شاعر كندى سنى جتده ظن ايتدى .
 تام بوئنده قولانغه برسس كلدى . همان كوزلرني
 قايپارق اعلى وضعيتنى طاقيندى .. كان بركون اول
 اهدامدن قورتاردى بجرمدى .

شاعرك كورلكندن استفاده يي دوشونمش
 و ايمراطورك كوتردى كي هديه لرني چالغه كلشدى .
 چانغ-يى ، حياتك بونانكور صفحه سندن متأثر اولق .
 اوزره ايكن اولاديتك قهقهه سنى طويدي . سسلك
 كلديكى طرفه كيتدى . بوتون باهالى حسى ايله سوديكي
 اوغلى براوله ده .. كندى سنى قلد يي باييور ..
 كوزلرني قايلى . . قانا پاره چارپارق ديوار لره سورو .
 نرك طولاشيور و شن ، اكلنجه لي قهقهه لرله اطراف
 چينلا تيووردى . كوزلرني كورمكه باشلا دى برقاج
 دقيقه دنبري شاهد اولدينى بو ايكنجى سقوط خيال دن
 دهشت ايجنده اوز افلاشدى . نظرينه ، ماصه سنگ .
 اوزرنده طوران بر كتاب ايلشدى . بو كتاب ، الك
 صوك اولارق تنظيم ايتديكى و صادق كاتيك (لي كيانغ) .
 يازدى بردينى اردى . نهالكله آلدى .. كتابك اوزرينه
 مؤلف ديه لي كيانغ كندى امضاسنى آتمشدى ..
 بره آتلىش برقاج كل بووك شاعره بر پارچه تسل
 و بردى ، بو كوللرك قوقوسى كوزل سوكل يي
 خاطر لاندى . قاج زماندر عشقنه متحسر كوزلرني
 آرتق او كسوز قاليه جقدى . دنيا ايشيني ايله نورلانان
 نظرلرني ، برقاج ناييه سوكره زوجه سنه قاوشه .
 جقدى . چيچكل يولدن زفاف اوله سنه طوغرى
 توجه ايتدى .. قيو قايلىدى . آجق ايجون آلى
 اوز اتدينى سرده بوتون وجودى صارصيلدى ،
 دماغنده بر فورطنه قويدى ، قلبى چانلا جق كي
 اولدى . قولانغه برسس كلشدى .. ديكلدى و بر
 بوسه تماطيسى سنى ايشيتدى . قارىسى ، صيبى

Resim 23. Sinema Yıldızı'nın 19 Haziran 1924 Tarihli İkinci Sayısının Yedinci Sayfası.

مونيك قريزه سن

بو سه وبعلى آرتيست ايلك دنه اولارق (غوسهت)
 فيلمنده « لوسين دورهي » رولنده هر كسى حيرت و تقديره
 دوشورن بر موفقيت كوستر مشدر . (غوسهت) دن اول
 لورد آتوييد ساويلك جنايى ، پارس فيلملرندده قدرت
 صنعتكارانه سنى كوستر مشدر .

خرسز قاچدى . . چوجك قهقهه لرى صوصدى .
 عاشق ايله معشوقه بر برلرنيك قوللرى آرهستده بلا
 حركت ، مبهوت و مدهوش قالدیلر . بو يوك شاعر
 چانغ - نى ، حيالك و دنيا نك ايكرنج صغمايى
 كورمه مك ايجون بارمقلرى ايله كوزلرسي چيتارمش ،
 نظرلرى اوكنه س هادت پرده سنى كرهوك اله لرك
 قدسى مقانه بوكسلشدى .

كالم الدين

آرقداش ايله كنديسنه اهانت ايديبوردى . ساي
 س-مادتنده كي بوتون ييلدزلر برر برر سوندى . .
 پارچه لاندى .

— مادام كه ، ديدى نيم بوتون عشقى و برديكم
 سى - چون بكا اهانت ايديبور . . يالان سويلبور .
 ديمك . . دنيا يالاندر . حيات ، عشق ، صداقت هب
 ريا . . هب يالاندر . سعادت ايجنده باشماق ايجون
 سطلقا حقيقتك چيركين شكلنى ئورتن بر پرده لازمدر .
 كيجه نك غيغ قراكلغى آجى . بر جيفلق بيرندى .

Resim 24. Sinema Yıldızı'nın 19 Haziran 1924 Tarihli İkinci Sayısının Sekizinci Sayfası.

Saadet Perdesi

Kalemanson'un Eserinden Fevkalade Hissi Sinema Film: Lev Ober
Muktabas Romanı

(Şeref, nüfuz, servet samimiyet ve aşk! İşte senin kalbini ve mevcudiyetini tezyin eden şeyler. Bunların hepsi zaman ile aşınırlar, mahvolurlar. Şunu bil ki bugün malik olduğunun şeye daimî olarak malik değilsin. Zaman sana bunu ispat edecektir.

Jin rahiplerinden birinin yukarıdaki sözleri namdar şair Çang-yi'nin bütün hayatının hazin bir tercüme halidir. Halbuki Çang-yi çok mesut demlerde geçirmiştir. Mukaddes Jin imparatorluğun en güzel kızı Si-Jon ile evlendikten sonraki hayatı şiir, saadet ve hülya terennümleri içinde geçiyordu. Hele aşkının yegâne mahsulü olan pek sevgili oğlu Yen Sio, samimi arkadaşı Dorfu ve sadık kâtibi Li- Kiyang şairin çeviri şiir hayatının etrafı bir saadet halkası ile çevirmişlerdi.

Çang-yi artık bütün ilhamlarını aşkıandan, evladından, arkadaşının samimiyetinden ve katibinin sadakatinden alıyor ve bütün eserleri müzehher emellere yeni yeni ufuklar açacak kadar kudreti ve canlı oluyordu.

Maalesef bu yüksek şairin sema saadetini muzlim bir bulut birdenbire gelerek kapattı. Teehhülünden on iki sene sonra gözlerinin ikisini de kaybetti. Bu feci felaket Jang-yi'nin hayatında pek o kadar mühim bir tahavvül meydana getirmede. Filvaki şairin artık gözleri görmüyordu. Fakat velut dimağı, insani hislerle çarpan alicenap kalbi yine mesut ilhamlarla takviye buldu. Mütemadiyen söylüyor ve sadık kâtibi yazıyordu. Yeni eserleri daha fazla rağbet buldu. Çünkü gözleri görmediği için yazılarında tabiatın iğrenç fenalıklarını tasvir etmiyor ve herkesi mütekamil birer insan, birer numuneyi fazilet ve ahlak olarak tecsim ettiriyordu. Gözlerini örten perde saadetini azaltmamış, bilakis fazlalaştırmıştı.

Bir gün tesadüf eseri olarak bir doktora rast geldi. Doktor, şairin gözlerinin kabil-i tedavi olduğunu söyledi ve:

- “Al şu şişeyi” dedi. Bunun içindeki sudan gözlerine üçer damlat. O anda şifa bulursun. Chang-yi şişeyi aldı. Mamafih iyi olmak istemiyordu. Nesi eksikti? Gözleri kör olduğu için hayatın, iğrenç tezahüratı görmemekle memnun olmalı değil miydi? Fakat sevgili zevcesinin, yavrusunun samimi arkadaşının fedakâr katibinin yüzlerini görememek! İşte yalnız bu düşünce büyük şairi müteessir ediyor ve ilacı istimal edip etmemekte tereddüte düşürüyordu. Elinde ilaç şişesi evine geldi. Kâtibi Li-Kiyang’a meseleyi açtı. Fakat Li Kiyang:

- Üstat dedi. Bu ilacı istimal etmekten sakınınız. Eğer doktorun dediği gibi hakikaten gözleriniz iyi olacak olursa içinde yaşadığınız hayattan nefret edeceksiniz. Etrafınızda yaşayanların, muhitinizdeki insanların hepsinin şiirlerinizdeki terennüm ettiğiniz gibi birer melek değil; fakat birer vahşi, birer zalim, birer şeytan olduklarını göreceksiniz. Bütün ümitleriniz sönecek ve hissettiğiniz saadeti kaybedeceksiniz. Chang-yi, katibinin bu sözlerini makul buldu. Ve ilacı istimal etmedi.

Birkaç zaman daha geçti. Bir gün, bir idam mahkûmu idam edilmezden evvel büyük şairi görmek onunla konuşmak ve teselli bulmak arzusunu izhar etti. Şair bedbaht mahkûmu kabul etti. Ona teselliyetkar sözler söyledi. Ve affedilmesi hakkında manzum bir istirham-name söyleyerek katibine yazdırdı. İmparatora göndertti. Kudretli şairin sahhâr ruhundan kopan bu istirhamname imparatorun hayret ve takdirini kazandı. Mahkûmu affettikten mâadâ Chang-yi’ye pek çok hediyeler göndererek hatırını sordurdu. Chang-yi artık saadetin evc-i balasına yükselmişti. Aşka, evlad-ı muhabbete, arkadaş fedakarlığına nailiyetten mâadâ, bir de idam mahkumunu affettirtmiş, bir hayat kazandırmış, aynı zamanda da imparator tarafından takdir edilmişti. Hayatın en mesut sayfaları Chang-yi’nin talinde tecelli ediyordu.

Zavallı a’mâ bütün günü ve serur içinde geçirdi ve rahat bir uykuya daldı.

Uyandığı zaman gece olmuştu. Saadetini tekrar düşündü. Fakat şimdi onu bir rüya zannediyordu. Evet, bir rüya. Tıpkı bir rüya. Görmedikten, sevgili karısının, şeker pare yavrusunun, fedakâr dostunun, sadık katibinin yüzlerindeki saadet ve meserret izlerine şahit olamadıktan sonra doyduğu mesut hissin rüyadan ne farkı vardı?

Aklına ilaç geldi. Şuursuz bir hareketle yataktan fırladı. Görmek rüyetini örten perdeyi artık yırtmak istiyordu. Şişeden üç damla gözlerine damlattı. Birkaç saniye süren kısa bir ızdırabı müteakip gözleri açıldı, göğsü derin bir sevinç şehiki ile şişti. Mehtabın

tatlı renkli nuru ile aydınlanan odada uzun zamandan beri görmekten mahrum olduğu eşyaları, mobilyaları gördü. Bunların arasında imparatorun hediyeleri de bulunuyordu. Şair kendisini cintide zannetti. Tam bu esnasında kulağına bir ses geldi. Hemen gözlerini kapayarak a'mâ vaziyetini takındı. Gelen bir gün evvel idamdan kurtardığı mücrimdi.

Şairin körlüğünden istifadeyi düşünmüş ve imparatorun konurduğu hediyeleri çalmaya kılmıştı. Chang-yi hayatın bu nankör sayfasından müteessir olmak üzere iken evladının kahkahasını duydu. Sesin geldiği tarafa gitti. Bütün babalık hissiyle sevdiği oğlu bir odada, kendisinin taklidini yapıyor. Gözleri kapalı, kanepelere çarparak duvarlara sürünerek dolaşüyor ve Chen, eğlenceli kahkahalarla etrafı çınlatıyordu. Gözleri görmeye başladığı birkaç dakikadan beri şahit olduğu bu ikinci sukut-u hayalden dehşet içinde uzaklaştı. Nazarına, masanın üzerinde duran bir kitap ilişti. Bu kitap en son olarak tanzim ettiği ve sadık kâtibi Li-Kiyang'a yazdırdığı eserdi. Tehâlûkle aldı, kitabın üzerine müellif diye Li-Kiyang kendi imzasını atmıştı. Yere atılmış birkaç gül büyük şaire bir parça teselli verdi. Bu güllerin kokusu güzel sevgiliyi hatırlattı. Kaç zamandır aşkına mütehasir gözleri artık öksüz kalmayacaktı. Dünya ışığıyla nurlanan nazarları, birkaç saniye sonra zevcesine kavuşacaktı. Çiçekli yoldan zifaf odasına doğru teveccüh etti. Kapı kapalıydı. Açmak için elini uzattığı sırada bütün vücudu sarsıldı, dimağında bir fırtına koptu, kalbi çatlayacak gibi oldu. Kulağına bir ses gelmişti. Dinledi ve bir buse teatisi sesini işitti. Karısı samimi... ..Arkadaşı ile kendisine ihanet ediyordu. Semayı saadetindeki bütün yıldızlar birer birer söndü, parçalandı.

- Mademki, dedi benim bütün aşkıyı verdiğim Ci-Chon bana ihanet ediyor, yalan söylüyor; demek ki dünya yalandır. Hayat, aşk, sadakat hep riya, hep yalandır. Saadet içinde yaşamak için mutlaka hakikatin çirkin şeklini örten bir perde lazımdır. Gecenin feci karanlığını acı bir çığlık yırttı. Hırsız kaçtı, çocuğun kahkahaları sustu. Aşık ile maşuka birbirlerinin kolları arasında bila-hareket, mebhut ve medhûş kaldılar. Büyük şair Chang-yi hayatın ve dünyanın iğrenç safahatını görmemek için parmakları ile gözlerini çıkarmış, nazarları önüne saadet perdesini gererek ilahların kutsi makamına yükselmişti.

Kemalettin

Monique Chryses

Bu sevimli artist ilk defa olarak Gossette filminde Lucienne Dornay rolünde herkesi hayret ve taktire düşüren bir muvaffakiyet göstermiştir. Gossette'den evvel Lord Arthur Savile cinayeti ve Paris filmlerinde de kudret sanatkaranesini göstermiştir.

Müzehher: Çiçeklerle bezenmiş, çiçeklenmiş, çiçek açmış.

Muzlim: karanlıkta bırakmak.

Tahavvül: Dönüşüm

İstimal etmek: Kullanmak

İzhar: açığa çıkmak.

Sahhâr: Büyücü

Tecelli: ortaya çıkma, belirme, görünme.

A'mâ: Kör

Serur: Mutluluk

Şehik: Soluk alma

Mücrim: Suçlu

Tehâlük: Can atış, can atma, atılma, çok arzu etme.

Mütehassir: Özleyen, hasret çeken. Mahrum kalan. İsteğine erişemiyen.

Zifaf: gerdeğe girme, gerdek.

Bila-hareket: Hareketsiz

Mebhut: Hayretle, şaşkın, mütehayyir. Sersem.

Kutsi: Kutsal

Metin Yorumlaması:

Sinema Yıldızı'nın ikinci sayısının altıncı ve yedinci sayfalarında, "Saadet Perdesi" adlı bir romandan küçük bir kesit yer almaktadır. Bu iki sayfada, gözlerini kaybetmiş bir yazar ile onun yakın çevresindekilerin hikayesi anlatılmaktadır. Anlatının sonuna doğru yazarın gözlerinin açılması ve etrafındakilerin ihanetleri ile yüzleşmesi, bu romanın bir ihanet romanı olduğu izlenimini yaratmaktadır.

Derginin bu sayısının sekizinci sayfasında ilk olarak Monique Chryses adlı yabancı bir aktör, oynadığı iki filmle beraber kısaca tanıtılmaktadır. Birkaç satırdan oluşan bu yazıdan sonra ise altıncı ve yedinci sayfalarda yer alan kısa romanın devamı yer almaktadır. Romanın sonunda ise “Kemalettin” imzası bulunmaktadır.

Resim 25. Sinema Yıldızı'nın 19 Haziran 1924 Tarihli İkinci Sayısının Dokuzuncu Sayfası.

Zigoto

Zigoto unvanıyla maruf Larry Semon Amerika komikleri arasında Charlie Chaplin'in vefatından sonra gelir. Ressamlıkla evvela New York Herald sonra da (?????) gazetelerinde çalışmıştır. Bir gün, gazete idare hanesinden çıkarken Vitagraph sinema kumpanyasının direktörü ile karşılaşmış ve direktör Larry ile üç sene müddetli ve üç milyon altı yüz bin dolar kıymetli bir mukavele akdetmiştir. Artık Larry herkesi kahkahalarla güldüren sevimli bir artist olmuş ve az zamanında terakki ederek Vitagraph kumpanyasının komik filmleri müdüriyetine terfi etmiştir.

Sinema Hilelerinden

Tırmanmak

Ekseriye, sinemanın beyaz perdesi üzerinde artistlerin dik ve altı uçurum kayalara büyük bir cesaretle tırmandıklarını, süvari kabilelerinin, yüksek dağ yamaçlarına suretlerini hafifletmeden çıktıklarını ve hatta baş döndürücü bir suretle uçuruma yuvarlanır gibi inişlerden indiklerini hayret, takdir ve biraz da korku ile seyretmişsinizdir. Artistler nasıl oluyor da kendilerini tehdit eden büyük tehlikeye göz yumuyorlar, hayatları behâsına, neticesi feci olacak hareketlerde bulunuyorlar? Gösterdikleri bu cüret ve cesarete hayran olmamak kabil mi? Fakat hayır, aldanıyorsunuz. Bu bir cüret ve cesaret değil. Sadece bir hileden ibarettir. Bu hileyi tatbik için cambaz olmaya da lüzum yoktur. Altı yaşındaki bir çocuk bile en yalçın kayalara tırmanabilir. Daha doğrusu tırmanır gibi gözükebilir be mesele pek basittir vasıl vazifeyi gören artist değil operatördür yani sinemayı alan kimsedir.

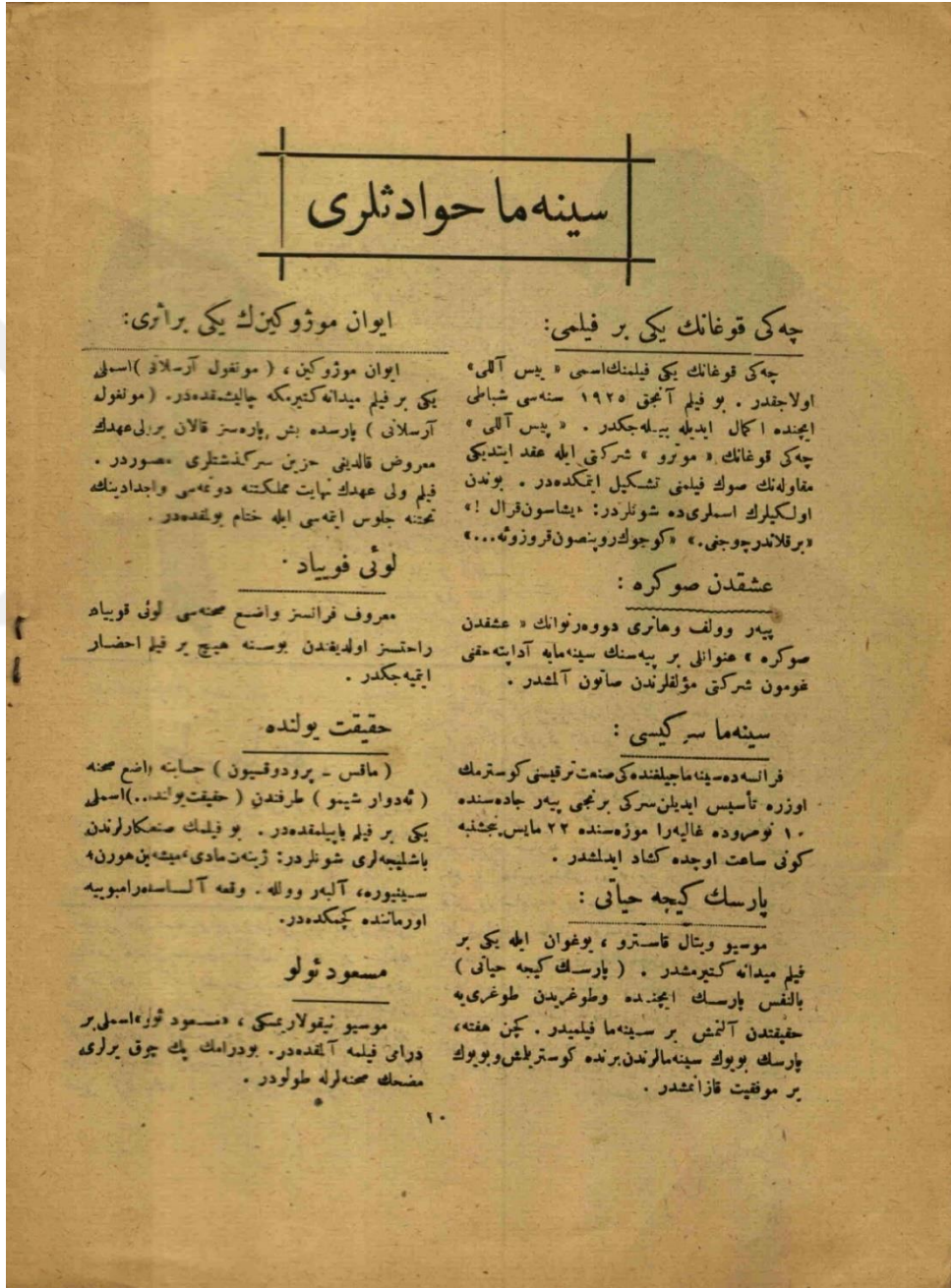
İzah edelim: Dik değil, dümdüz bir kayalık.

Mabadı var.

Metin Yorumlaması:

Sinema Yıldızı'nın bu sayısının dokuzuncu sayfasında, iki kısa metin mevcuttur. İlk metinde "Zigoto" takma adını kullanan Larry Semon isimli Amerikalı bir komedyen tanıtılmaktadır. Önceki sayıda da sıkça görülen bu durum, televizyonların henüz olmadığı

bir dönemde sinema severlerin genel kültür düzeylerini yükseltmek adına önemli bir adımdır. İkinci metinde ise sinemadaki tırmanma hilesi anlatılmaktadır. Aktörlerin sarp kayalıkları cesurca tırmanmalarının ya da dik yamaçlardan korkusuzca inmelerinin esasında bir sinema hilesi olduğunun anlatıldığı bu metinden sonra ise devamının geleceğine dair bir not bulunmaktadır.

Resim 26. Sinema Yıldızı'nın 19 Haziran 1924 Tarihli İkinci Sayısının Onuncu Sayfası.

Sinema Havadisleri

Jackie Coogan Yeni Bir Film

Jackie Coogan'ın yeni filminin ismi Pis Allı olacaktır. Bu film ancak 1925 senesi şubatı içinde ikmal edilebilecektir. Pis Allı, Jackie Coogan'ın Motro şirketi ile akdettiği mukavelenin son filmini teşkil etmektedir. Bundan evvelkilerin isimleri de şunlardır: Yaşasın Kral!, Bir Kalandır Çocuğu, Küçük Robinson Crusoe.

Aşktan Sonra

Piyer Wolf ve Henry ?????? "Aşktan Sonra" unvanlı bir piyesinin sinemaya adapte hakkını Gomon şirketi müelliflerinden satın almıştır.

Sinema Sergisi

Fransa sinemacılığındaki sanat terakkisini göstermek üzere tesis edilen sergi birinci Piyer caddesinde, 10 numarada Galeri müzesinde 22 Mayıs Perşembe günü saat üçte küşat edilmiştir.

Paris'in Gece Hayatı

Mösyö Vetel Castro, Yuguan ile yeni bir film meydana getirmiştir. "Paris'in Gece Hayatı" binnefis Paris'in içinde ve doğrudan doğruya hakikaten alınmış bir sinema filmidir. Geçen hafta, Paris'in büyük sinemalarından birinde gösterilmiş ve büyük bir muvaffakiyet kazanmıştır.

İvan Mosjoukine'in Yeni Bir Eseri

İvan Mosjoukine, "Mongol Arslanı" isimli yeni bir film meydana getirmeye çalışmaktadır. Mongol Arslanı, Pariste beş parasız kalan bir veli-i ahdin maruz kaldığı hazin sergüzeşleri musavverdir. Film veli-i ahdin nihayet memleketine dönmesi ve ecdadının tahtına cülûs etmesi ile hitam bulmaktadır.

Levy Fuyad.

Maruf Fransız vaz sahnesi Levy Fuyad rahatsız olduğundan bu sene hiçbir film ihzar etmeyecektir.

Hakikat Yolunda

Maks Prodüksiyon hesabına vaz sahne Edward Şimo tarafından “Hakikat Yolunda” isimli yeni bir film yapılmaktadır. Bu filmin sanatkarlarından başlıcaları şunlardır: Jinet Madi, Mishleyin Horun, Seniyora Alper Vuallu. Vaka ormanında geçmektedir.

Mesut Ölü

Mösyö Nicola Remicki “Mesut Ölü” isimli bir dramı filme almaktadır. Bu dramın pek çok yerleri muzhik sahnelerle doludur.

İkmal: Tamamlamak. Bitirmek. Mükemmelleştirmek.

Akdetmek: Bağlanma.

Küşat: Açma.

Musavver: Tasvir olunmuş, görünür hâle gelmiş.

Cülûs: Oturma.

İzhar: Göstermek, Ortaya çıkarmak.

Muzhik: Komik, Güldürü.

Metin Yorumlaması:

“Sinema Havadisleri” başlıklı bir metnin yer aldığı dokuzuncu sayfada, Türkiye’den ve dünyadan yeni sinema filmlerine dair haberler yer almaktadır. Birkaç satırlık kısa haber metinlerinden oluşan bu kısım, derginin yurtdışı sinema takibindeki başarısını bir kez daha göstermektedir.

استانبول سینهمالری

یازموسیقی، سینهما علمنجه (مورت-سزون) یعنی تولو موسم دیبه یادایدیلیر .

حزیراندن ایلوله قدر برچوق برلرده سینهمالر قیادیلیر. چونکه بوموسمه ایش اولیسه جنی ایچون سینهما صاحبیلری یکی فیلملری کیرالایه صزلر . کیرالایه لر ییله وارداتلری مصرفلرینه قابل ایدمه. شهر ضده تعدد سینهمالر بوسیدن وقت بر استراحت دوره سنه کیرمشلردر . أز جمله کال بک، شه نوال، بالاس و آئی سینهمالری بکری کون اول قیامشدر. لوکسمبورغ، مازیق، الحرائک صوک هفته لریدر . دیگر سینهمالر آجیق قیلاجقدر. آجیق بو آجیق قالان سینهمالرده وقتیه بر کره دها کوریلش اولان فیلملرک ه ایکنجی و بزبون هی کوستریلکده در . سینهما صاحبیلری یاز موسیقی ایچونده، قیاتلرنده حس اولنه جق درجه ده تزیلات بامشلردر . استانبول جهتنده علمدار ، علی افندی، زخل، مل و فلک سینهمالری پروغراملری هفته ده ایکی دفعه تبدیل صورتیه کوندوز و کیجه فعالیتلرینه دوام ایتمکده درلر .

پینامه نیکیلی استانبوله کلیور

استخباراتغه نظراً مشهور ایتالیان آرتیستی پینمانیکلی یقینده تاریخچه له علاقه دار برقیلم میدانه کتیر مک اوزره شهر ضره کله جکدر .

فاخر بک ... پارسده

الحرا صاحبیلردن فاخر بک ایکیجی، بر آیدن فضله بر زماندنبری پارسده بولتمقددر . موقوف اولارق ایشیتدی کمزه کوره فاخر بک اوکزده کی صوک بهار وقیش موسملری ایچون سینهما فابریقه لر بک الک کوزل فیلملری رقابت قبول ایتمه به جک بوسک قیاتلره کیرالایمقددر . اکلاشیلدیغنه نظراً الحرا سیه ماسی ۱۹۲۴ - ۱۹۲۵ سنه سی شاه اثرلری خلقمزه یالکیز کنندیسی طابق آرزوسنده در . شهر ضره دیگر سینهما مؤسسملری فاخر بک بو خصوصده رقابت ایدمه میه جک ، چونکه جیاقینجه سنه پاره دوکدیکنی سوبایورلر .

سینهمالر :

علمدار ، علی افندی ، زخل ، مل ، فلک سینهمالری هفته ده ایکی دفعه پروغرام دکیشد برلر .

مسیرلر :

چیتلک پارق : ماچقه ایله طوله باغچه آراسنده تراموای موقنندن بدی دقیقه مسافه ده - هر کون ایجه ساز جمه و بازار علاوه اولارق باندو موزیقه ، استانبولک الک بکار ، الک بوسک تیره مجلیدر .

چوقلی مسیره سی :

دارالعلم موسیقی هیئت طرفندن جمه بازار منتخب فصللر .

فیلولیه پلاژی :

بو جمه کونی رسم کشادی اجرا ایدلشدر آوروپا طرزنده لوقنطه ، فوطوغرافخانه ، دانس بری ، خصوصی قاینلر، اورکترا - اکلنجه لر . دخولیه ۱۰ غروش .

تقسیم سرخسیه قورولنی :

سرن ، فرحفا بیجه - دانسیغ - اورکترا - ته دانسان .

اسکدار - فستق آغاجی بکار اوغلی بقیچه سی

بقیچه بازار آقشاملری و جمه کونی کوندوز استانبول تاشا هیئت طرفندن مناقبان افندی بک اربه په تووارلردن و ملی آرلردن منتخب بیسلر تمیل ایتمکده در .

تقسیم بقیچه سنده :

بقیچه اکلنجه سی - محانا سینهما - تیایروده : ایتالیان اوپرت قومانیه سی هراقشام اوپون، و جمه ، بازار کونلری ماتینه .

İstanbul Sinemaları

Yaz mevsimi, sinema alemince Mort Sezon yani ölü mevsim diye yadedilir.

Hazirandan eylüle kadar birçok yerlerde sinemaları kapattılar. Çünkü bu mevsimde iş olmayacağı için sinema sahipleri yeni filmleri kiralayamazlar. Kiralasalar bile varidatları masraflarını tekabül edemez. Şehrimizde de müteaddit sinemalar o sebepten muakkat bir istirahat devresine girmişlerdir. Az cümle Kemal bey Etuval, Palas ve Anfi sinemaları yirmi gün evvel kapanmıştır. Luxemburg, Majik, Elhamra'nın son haftalarıdır. Diğer sinemalarda vaktiyle bir kere daha görülmüş olan filmlerin ikinci vizyonu gösterilmektedir. Sinema sahipleri yaz mevsimi içinde fiyatlarında his olunacak derecede tenzilat yapmışlardır. İstanbul cihetinde Alemdar, Ali Efendi, Zühal, Milli ve Felek sinemaları programlarını haftada iki defa tebdil suretiyle gündüz ve gece faaliyetlerine devam etmektedirler.

Pinama Negelli İstanbul'a geliyor

İstihbaratımıza nazaran meşhur İtalyan artisti Pinama Negelli yakında tarihimizle alakadar bir film meydana getirmek üzere şehrimize gelecektir.

Fahir Bey Paris'te

El-Hamra sahiplerinden Fahir Bey İpekçi, bir aydan fazla bir zamandan beri Paris'te bulunmaktadır. Mensup olarak eşitliğimize göre Fahir Bey önümüzdeki sonbahar ve kış resimleri için sinema fabrikalarının en güzel filmlerini rekabet kabul etmeyecek yüksek fiyatlarla kiralamaktadır. Anlaşıldığına nazaran El-Hamra sineması 1924-1925 senesi şah eserlerini halkımıza yalnız kendisi tanıtmak arzusundadır. Şehrimizde diğer sinema müesseseleri Fahir beye bu hususta rekabet edemeyecek, çünkü çılgıncasına para döndüğünü söylüyorlar.

Sinemalar

Alemdar, Ali Efendi, Zuhhal, Milli, Felek sinemaları haftada iki defa program.

Mesireler

Çiftlik Parkı

Magic ile Dolmabahçe arasında tramvay mevkiinden 7 dakika mesafede her gün ince saz, cuma ve pazar ilave olarak Pando muzika, İstanbul'un en kibar, en yüksek tenezzüh mahallidir.

Çubuklu Mesiresi

Darül-talim musiki heyeti tarafından Cuma ve Pazar müntahap fasıllar.

Florya Plajı

Bu cuma günü resim küşadi icra edilmiştir Avrupa tarzında lokanta, fotoğrafhane, dans yeri, hususi kabineler, orkestra, eğlenceler. Duhuliye 10 kuruş.

Taksim Serhasiye Koruluğu

Serin, ferah, feza bahçe, dans, orkestra. Tedansan.

Üsküdar Fıstık Ağacı Beyler Oğlu Bahçesi

Perşembe ve pazar akşamları ve cuma günü gündüz İstanbul temaşa heyeti tarafından Manikin efendinin ??????? ve milli eserlerden müntahaap piseler temsil etmektedir.

Taksim Bahçesinde

Bahçe eğlencesi -meccanen sinema- tiyatroda. İtalyan Operet kumpanyası her akşam oyun ve Cuma- pazar günleri matine.

Muakkat: Geçici

Tenzilat: İndirim

Tenezzüh: Gezinti

Müntahap: Seçilen

Metin Yorumlaması:

Sayının onuncu sayfasında da bir önceki sayfada olduğu gibi çeşitli sinema haberleri bulunmaktadır. Bu haberlerden sonra ise İstanbul'da bulunan sinema alanları ve mesire yerleri tanıtılmaktadır. Mesire alanlarında düzenlenen çeşitli etkinliklerin tanıtımlarının yapıldığı bu sayfa, aynı zamanda reklam niteliği de taşımaktadır.

ضعيفلامق ايچون

كچن نسته مزده (ههلهن شادويق) ك سینه ما
 ماننه نصل غریب بر طرزده آنجق طالانك سويقه
 داخل اولدیني یازمشدق. بو جاذبه لی وسویلی آریست
 آرزمان ایچنده سینه ما مانك صایلی ییلدیزلی
 صرهنه کچمشدر. سنه نك
 مقن زمانلرنده چالیش بر
 وکندیسی ایچون مقن
 زمانلرده استراحت ایدر،

تبدیل هوا به کین
 کین سه بوله
 تبدیل هوا سیاحتن
 عودتنده سیاحت
 دیرکتوری (ههله)
 - شادويق) ك تام اون بر کیلو فضه
 ثقلت پیدا ایندیکنی کورمش و آریسته
 ضعيفلامق لازمکلدیکنی، عکس تقدیره
 قیلده رول آلامه جسی قطیینه ییلدیرمش،
 ههلهن شادويق آغلامه باشلاجه شوهر

مقابله به معروض قالمش :

— مادموازل ۴ آغلامق و کوزیا شلری انسانی ضعيفلامق ایچون کافی
 برتدبیردکلدر . دها اساسلی دوشونکیز. ناچار بروضه یئنده قالان ههلهن
 همان بردوقنوره مهاجرت ایش و دوقنوز، کندینه ضعيفلامق چاره لری
 سوبلشدر. بو چاره لر قوشق، ایب آتلامق و طوب اوبنامقدن عبارتدر.
 فی الحقیقه بر آی ایچنده آریست دوقنوزک وصایاسی تعقیب ایش
 وضعيفلامق، موفق اولمشدر.

Resim 28. Sinema Yıldızı'nın 19 Haziran 1924 Tarihli İkinci Sayısının On İkinci Sayfası.

Zayıflamak için

Geçen nüshamızda Helen Shaddock'un sinema alemine nasıl garip bir tarzda ancak talihinin sevkiyle dahil olduğunu yazmıştık. Bu cazibeli ve sevimli artist az zaman içinde sinema aleminin sayılı yıldızları arasına geçmiştir. Senenin mukannen zamanlarında çalışır ve kendisi için mukannen zamanlarda istirahat eder, tebdil- i havaya gider. Geçen sene böyle bir tebdil hava seyahatinden avdetinde sinema direktörü Helen Shaddock'un tam on bir kilo fazla sıklet peydâ ettiğini görmüş ve artiste zayıflamak lazım geldiğini, aksi takdirde filmde rol alamayacağı katıyetle bildirmiş, Helen Shaddock ağlamaya başlayınca şöyle bir mukabeleye maruz kalmış:

- Matmazel, ağlamak ve gözyaşları insanı zayıflatmak için kâfi bir tedbir değildir. Daha esaslı düşününüz. Naçar bir vaziyette kalan Helen hemen bir doktora müracaat etmiş ve doktor, kendisine zayıflamak çarelerini söylemiştir. Bu çareler koşmak, ip atlamak ve top oynamaktan ibarettir. Filhakika bir ay içinde artist doktorun visayasını takip etmiş ve zayıflamaya muvaffak olmuştur.

Mukannen: Belli, belirli, kesinleşmiş, şaşmaz.

Tebdil: Değiştirme.

Naçar: Çaresi, çözümü olmayan, çaresiz olan.

Peydâ: Mevcud, var olan, açık, âşikâr, meydanda olan.

Visaya: Tesviye.

Metnin Yorumlaması:

Sinema Yıldızı'nın ikinci sayısının on birinci sayfasında, bir önceki sayıda da ismi zikredilen Helen Shaddock'tan söz edilmektedir. Bir tatil dönüşünde aktörün çok fazla kilo aldığı ve kilolarını vermediği sürece yeni rol alamayacağı yönünde bir uyarı aldığı vurgulandığı bu metinde, Shaddock'un doktorun basit tavsiyelerine uyarak fazla kilolarından kurtulduğu ifade edilmektedir.

چونك سينه ما رومانى

عشق والهام

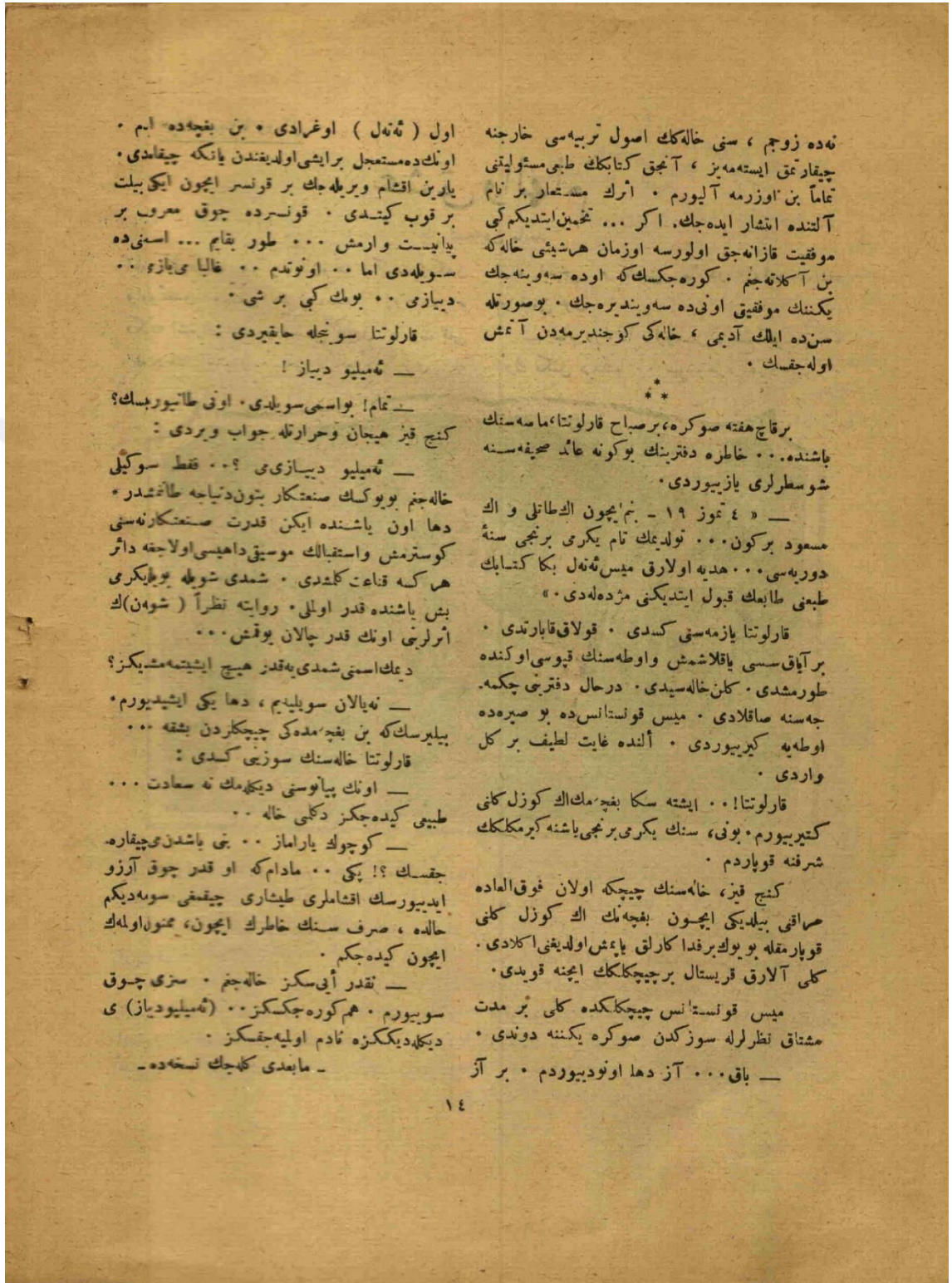
كچن نسنه دن مابعد

ايله او قودقن سوكره زوجه كو سترمكنن ازاله ايديجي بر ماهيتي حائزدر . او قدر... بشقه
 و او قوتقن نفسى منع ايده مدم . زوجده بنم بر قيمتى يوق .
 فكرمه اشتراك ايديور وسنى بوتون حرارت قلبى — جانم قارلوتتا ، لزومسز تواضع كو - سترمه .
 ايله تبريك ايديور . حتى طابعلردن برى ايله اترك مكنل ديكيا . . سوزومزه اعتماد ايت . .

كوروشولورك بونك طبع اينلسى مسئله سنى ده
 تدقيق ايده جك .
 قارلوتتا ، حجاب و تواضع ايله قارشيق برفرياد
 قوپاردى .
 — نصل ، نصل ؟ بر طابع ايله قونوشوبده
 باصديرمق . . . كتاب اولارق نشر ايتديرمكى
 ايستيور . . . فقط نه ديورسك نه تل . . . بن بونى
 هيچ عقلمه كتيروه ، شدم . يازيلرم جانك صيقيتيسنى
 حتى زوجم لوندرونك مشهور طابى (ايسپه تلوه)
 ايله بالذات كوروشه جك . . . احبابى ايمش .
 — لكن . . . عزيمه ! سو كيلي خالم نه دير ؟ . .
 سن اونك ده ها هنوز ابتدا تيلكنن قورتولامامش
 ذهنيته بك اعلا بيلورسك . بكا رومان بيله
 او قونويوردى . نره ده . قالدى كه بالذات يازديتم بر
 رومانك طبع اينلسنه مساعده و برسون .
 — قارلوتتا . . . بك كوزل بيليرسك كه نه بن ،

Resim 29. Sinema Yıldızı'nın 19 Haziran 1924 Tarihli İkinci Sayısının On Üçüncü Sayfası.

Resim 30. Sinema Yıldızı'nın 19 Haziran 1924 Tarihli İkinci Sayısının On Dördüncü Sayfası.

Büyük Sinema Romanı

Aşk ve İlham

Geçen nüshadan mabat

İle okuduktan sonra zevceme göstermekten ve okutmaktan nefsimi menedemem. Zevcem de benim fikrime iştirak ediyor ve seni bütün hararet kalbi ile tebrik ediyor. Hatta tabîlerden biri ile görüşülerek bunun tabedilmesi meselesini da tetkik edecek.

Karlotta, hicap ve tevazu ile karışık bir feryad kopardı.

- Nasıl, nasıl? Bir tabî ile konuşup da bastırmak, kitap olarak neşrettirmek mi istiyor? Fakat ne diyorsun Etel! Ben bunu hiç aklıma getirmemişim. Yazılırim canımın sıkıntısını izale edici bir mahiyeti haizdir, o kadar. Başka bir kıymeti yok.

- Canım Karlotta, lüzumsuz tevazu gösterme. Eserin mükemmel dedik ya. Sözüme itimat et. Hatta zevcem Londra'nın meşhur tabî İспенl ile bizzat görüşecek. Ahbabı imiş.

- Lakin, azizem! Sevgili halem nedir? Sen onun daha henüz iptidailikten kurtulamamış zihniyetini pekâlâ biliyorsun. Bana roman bile okutmuyordu. Nerde kaldı ki bizzat yazdığım bir romanın tabedilmesine müsait versin.

- Karlotta! Pek güzel bilirsin ki ne ben ne de zevcem, halenin usul-u terbiyesi haricinde çıkartmak istemeyiz, ancak kitabının tabî mesuliyetini tamamen ben üzerime alıyorum. Eserin müstaar bir nam altında intişar edecek. Eğer tahmin ettiğim gibi muvaffakiyet kazanacak olursa o zaman her şeyi hale ki ben anlatacağım. Göreceksen ki o da sevinecek, yeğenin muvaffakiyeti onu da sevindirecek. Bu suretle sen de ilk adımı, haleyi gücendirmeden atmış olacaksın.

Birkaç hafta sonra, bir sabah Karlotta, masasının başında, hatıra defterinin bugüne ait sayfasına şu satırları yazıyordu.

- 4 Temmuz 19- benim için en tatlı ve en mesut bir gün. Tevellüdümün tam yirmi birinci seneyi devriyesi. Hediye olarak Mis Etel bana kitabın tab'ini tabîn kabul ettiğini müjdeledi.

Karlotta yazmasını kesti. Kulak kabarttı. Bir ayak sesi yaklaşmış ve odasının kapısı önünde durmuştu. Gelen halesiydi. Derhal defterini çekmecesine sakladı. Mis Konstanes de bu sırada odaya giriyordu. Elinde gayet latif bir gül vardı.

Karlotta! İşte sana bahçenin en güzel gülünü getiriyorum. Bunu, senin yirmi birinci yaşına girmekliğin şerefine kopardım.

Genç kız, halesinin çiçeğe olan fevkalade merakı bildiği için bahçenin en güzel gülünü koparmakla büyük bir fedakârlık yapmış olduğunu anladı. Gülü alarak kristal bir çiçekliğin içine koydu.

Mis Konstanes çiçeklikte gülü bir müddet müştak nazarlarla sözünden sonra yenine döndü.

- Bak, az daha unutuyordum. Biraz evvel Etel uğradı. Ben bahçede idim. Onun müstacel bir işi olduğundan yanına çıkmadı. Yarın akşam verilecek bir konser için iki bilet bırakıp gitti. Konserde çok maruf bir piyanist varmış. Dur bakayım, ismini de söyledi ama unuttum. Galiba Miyaz mı Diyaz mı bunun gibi bir şey.

Karlotta sevinçle haykırdı:

- Emiliyo Diyaz!

- Tamam! Bu ismi söyledi. Onu tanıyor musun? Genç kız heyecan ve hararetle cevap verdi:

- Emiliyo Diyaz mı? Fakat sevgili haleciğim bu yüksek sanatkâr bütün dünyaca tanınmıştır. Daha on yaşında iken kudret sanatkaranesini göstermiş ve istikbalin musiki dâhisi olacağına dair herkese kanaat gelmişti. Şimdi şöyle böyle yirmi beş yaşında kadar olmalı. Rivayetine nazaran (Chopinin) eserlerini onun kadar çalan yokmuş...

Demek ismini şimdiye kadar hiç işitmemişsiniz?

- Ne yalan söyleyeyim daha yeni işitiyorum. Bilirsin ki ben bahçemdeki çiçeklerden başka...

Karlotta halesinin sözünü kesti:

- Onun piyanosunu dinlemek ne saadet, tabii gideceğiz değil mi hala..

- Küçük yaramaz, beni baştan mı çıkaracaksın? Peki, mademki o kadar çok arzu ediyorsan akşamları dışarı çıkmayı sevmediğim halde, sırf senin hatırın için, memnun olman için gideceğim.

- Ne kadar iyisiniz haleciğim. Sizi çok seviyorum. Hem göreceksiniz. Emiluo Diyaz'ı dinlediğinize nadim olmayacaksınız.

Mabadı gelecek nüshada

İzale: Giderme.

Müstaar: Eğreti, takma.

İntişar: Dağılma, çıkma, yayılma.

Tevellüt: İnsanın doğumu.

Müştak: Özleyen.

Müstacel: Acele yapılması lüzumlu olan, çabuk yapılması gereken.

Maruf: Tanınan

Hale: Teyze

Metnin Yorumlaması:

Sinema Yıldızı'nın ilk sayısında bulunan ve devamı ikinci sayıya ertelenen "Aşk ve İlham" adlı sinema romanı, bu sayının on üç ile on dördüncü sayfalarında yer almaktadır. Bu sayıda da Karlotta'nın serüveni anlatılmaya devam edilmekte ve aynı şekilde devamının gelecek sayıda olacağı bildirilmektedir.

سوس قاپاقلرنی طبع ایدن طاش مطبعه سنده بوسوک هفته ظرفنده وقوعه کن عارضه سوکیلی قارلرمنک مرهفته غزته لرندن محرومیتی موجب اولدی . آلدیفمن لایمک مکتوب صاحبیرنی تأمین ایدرز : سوس اداره سی یکی نشره باشلادی کلبجک وسینه ما ییلدیزی مجموعهرلرنک ده اثبات ایده جکری وجهله اک قوتلی بولندی بر زمانده تعطیل نشریات اتمکدن الحمدلله بک اوزا قدر .

باصیلان قاپاق بوکونه قدر هیچ بری بکنلمدیکی حاده اداره طرفندن مجبوریت الیمه ابله قبول ایدلن دیگر قاپاقلردن اوقدر بریاد بر حالده ایدی که ، ردایمک مطبق بر وظیفه حالسه کلدی . اولاً تصحیحی دوشو بولوردی ، فقط بالاخره بونک ممکن اولدینی آکلاشینجه ، برهفته تأخیری لازم کلدی . حالبوکه ، یکیدن باشه بر مطبعه ده باشه بر قاپاق طبع اتمک ایچون زمان ده مفقود اولدیندن بونسخه جقه اترتسی کونی قاپاقسنر نشر اولنه جق وبش غرر شه صائله جقدر .

سوس ایچون قارلرمنک ممنونیتی موجب اولق اوزرر بر چوقی نصـور اتمز اولدنی وبونلری بیدری قارلرمنه عرض و تقدیم ابله میاهی اوله جقمزی تأمین ایدرز .

بیانقوسنک اساسی

برچوق صراجملردن آکلا بوزر که بیانقوسنک طرزی لایقوله آکلا شیلما شدز : داغدیغمن نوصولده بیلتردن همدات ایچون بردانه کافیدر ؛ لازم اولان شی بر نوصو تدارک اتمکدر . بونوصو دن سوکر قونلری طوبلاقم لازمدر . اکر امیه بی تام اوله رق ایسته بیلر « سوس ، کلبجک ، سینما ییلدیزی » نصف حصه ایسته بیلر یالکمز سوس ؛ ربع حصه راضی اولانری یالکمز سینما ییلدیزی ویا کلبجک قونولری ۱۰ ، ۲ ، ۳ ، ۴ نوصو لیلری طوبلا یوب ارقه لرینه اللرنده کی نوصو ابله اسملرنی وادرسلرنی یاز جقه بواجیق درت دانه طوبلا دقبری وقت اداره خانه سره کوندره جکدر .

بوکونه قدر ۲۰۱ نوصولی کلبجک کرده برنجی وایکنجی سینما ییلدیزی نسخهلرنده برنجی وایکنجی قونولر داغیدلمش ، « اوکرده کی جقه اترتسی کونی نشر اولنه جق ۵۳ نجی سوسده برنجی سوس قونولی داغیدیله جقدر .

بشنجی صحیفه دن ما بعد تصور ایدیکمز ، بو قایالک اوزرینه آرینست یوزی قویون یانار . و قایالک حقیقتلردن لرری ابله طونونه رق سورونمکه باتلار .

وضیعتنه ، سرکانه ، آفالرنی اوینا عاسنه کوره طقی بوکسک بریره طیرمانیورمش کی شکلر بربر .

(سینه ما آلیجی سی) ده بوضیعتی ما کتسه چکر آنجیق رسمده کوره جککمز وجهله اگری طوتار . بوضورته میدانه کن فیلمی سیرایتدی ککمز زمان دوز قایالک اوزرنده سورون آرینستی ، دیک بر قایالده قورقاندن طیرمانیور کی کورورسکمز . بو قوشلی آراضی ده ، یالچین قایالر اوزرنده کوروان سواری یاریشلی ،

همولر ، تعقیبلر . اینشلر ، چیغیشلر ، هپ دوز برلرد یاپلش فقط (اوپه راتور) ک ما کتسه وبردیکی قوی بش ویا دها فضله در جهلک برزاویه سایه سنده ، رویتکمز آلدانمشدر . اساساً سوک زمانلرده ، - - - - - ماده حیلله مسئله سی عادتاً بر علمه شکنه بورونمکده در . دکتر ایچنده آلتان فیلملر ، هواده سیاحتلر ، مجادلر ، آپارتمانک اوست قانتدن سقرط ، جانلانان رسملر کوزوکن خیالار . هبسی ده بر حیلله دن عبارتدر آنجیق بر حیللر غایت اینی دوشونولمش و فوطوغراف صنعتنه (ضیا) قدرتی ده علاوه ایدیلرک فرق ایدرز بر حاله کتیرلشددر . هر نسخه منده بو حیللردن بشت ایده جکمز وعد ایدرز .

سوس بیانقوسی
سینه ما ییلدیزی قونولی
نومرو ۲ - ۱۹ حزیران ۱۳۴۰
بو یوک اکر امیه

سوس بیانقوسی
سینه ما ییلدیزی قونولی
نومرو ۲ - ۱۹ حزیران ۱۳۴۰
برنجی ترتیب

Süs kapaklarını tabeden taş matbaasında bu son hafta zarfında vukua gelen arza sevgili karîlerimizin bir hafta gazetelerinden mahremiyetini mucip oldu. Aldığımız la ya'd mektup sahiplerini temin ederiz: Süs idaresi yeni neşre başladığı Gelincik ve Sinema Yıldızı mecmualarının da ispat edecekleri vecihle en kuvvetli bulunduğu bir zamanda tatil-i neşriyat etmekten elhamdülillah pek uzaktır.

Basılan kapak bugüne kadar hiçbiri beğenilmediği halde idare tarafından mecburiyet elime ile kabul edilen diğer kapaklardan o kadar bir Riyad bir halde idi ki, reddetmek mutlak bir vazife haline geldi. Evvela tashihi düşünülüyordu, fakat bilahare bunun mümkün olmadığı anlaşılınca, bir hafta tehiri lazım geldi. Halbuki yeniden başka bir matbaada başka bir kapak tabetmek için zamanda mefkûd olduğundan bu nüsha cumartesi günü kapaksız neşr olunacak ve beş kuruşa satılacaktır.

Süs için karilerimizin memnuniyetini mucip olmak üzere birçoğu tasavvuratımız olunduğu ve bunları peyderpey karilerimize arz ve takdim ile mubahi olacağımızı temin ederiz.

Piyangomuzun Esası

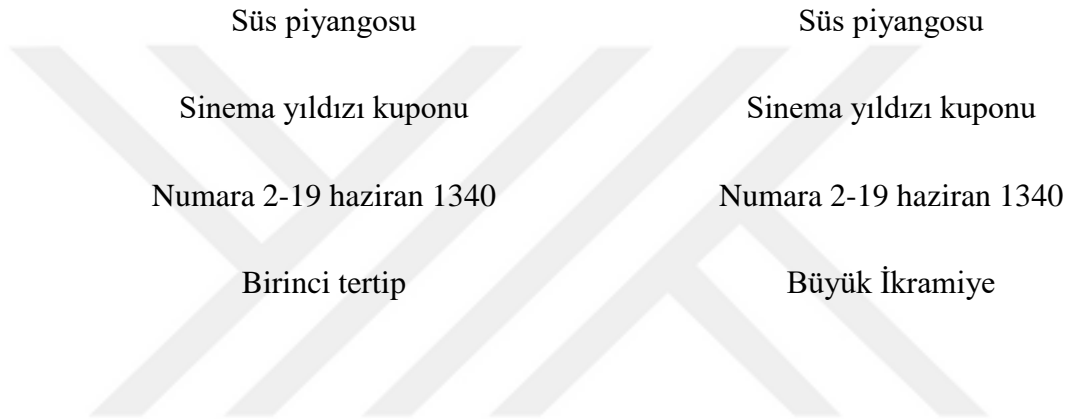
Birçok müracaatlardan anlıyoruz ki piyangomuzu tarzı layıkla anlaşılmamıştır: Dağıttığımız numaralı biletlerden her zat için bir tane tarifdir, lazım olan şey bir numara tedarik etmektir. Bu numaradan sonra kuponları toplamak lazımdır. İkramiyeyi tam olarak istenilir (Süs için). Gelincik ve Sinema Yıldızı nısf-ı hisse istenilir. Yalnız Süs, rub-u hisseye razı olanlar yalnız Sinema Yıldızı veya Gelincik kuponlarının 1,2,3,4 numaralarını toplayıp arkalarına ellerindeki numara ile isimlerini ve adreslerini yazacak ve ancak dört tane topladıkları vakit idare hanemize göndereceklerdir.

Bugüne kadar 1,2 numaralı Gelincikler de ve birinci ve ikinci Sinema Yıldızı çıkmıştır.

Beşinci Sayfadan Mabâd

Tasavvur ediniz, bu kayalığın üzerine artist yüzü koyun yatar. Ve kayalığın hakikatlerinden elleri ile tutunarak sürünmeye başlar. Vaziyetine, hareketlerine, ayaklarını oynatmasına göre tıpkı yüksek bir yere tırmanıyormuş gibi şekiller verir. Sinema Alıcısı da bu sahneyi makinesine çeker ancak resimde göreceğiniz vecihle eğiri tutar. Bu suretle meydana gelen filmi seyrettiğiniz zaman düz kayanın üzerinde sürünen

artisti, dik bir kayalığa korkmadan tırmanıyor gibi görürsünüz. Yokuşlu arazide, yalçın kayalar üzerinde görülen süvari yarışları, hücumlar, takipler, inişler, çıkışlar hep düz yerlerde yapılmış fakat operatörün makinesinin verdiği ayarla düzeltilmiştir. Beş veya daha fazla derecelik bir zaviye sayesinde rüyetinizi aldatmıştır. Esasen son zamanlarda sinemada hile meselesi adeta bir ilim şekline bürünmektedir. Diğer içinde alınan filimler, havada seyahatler, mücadeleler, apartmanın üst katından sükût, canlanan resimler gözüken hayaller... Hepsi de birer hileden ibarettir ancak bir hileler gayet iyi düşünülmüş ve fotoğrafa sanatına ziya kudreti de ilave edilerek fark eder bir hale getirmiştir. Her nüshamızda bu hilelerden bahsedeceğimizi vadederiz.

la ya'd: Sayılmaz.

Mefkûd: Kayıp.

Tasavvurat: Bir şeyi zihinde şekillendirmek. Tasarlamak.

Mubahi: Övünen.

Metnin Yorumlaması:

Sayının on dördüncü sayfasında da birden fazla metin bulunmaktadır. İlk metinde Süs dergisinin kapaklarında yaşanan basım problemi nedeniyle derginin bir hafta tehir ettiği belirtilmekte ve bu durum okuyucular ile paylaşılmaktadır. İkinci metinde, bir önceki sayıda başlatılmış olan piyango çekilişine dair anlaşılmayanlar ve soruların yanıtlanmaktadır. Piyangonun esasları detaylı bir şekilde ifade edilmektedir. Son metinde ise beşinci sayfada yarım bırakılan tırmanma hilelerinin anlatımı devam ettirilmektedir. Bu metnin neden iki parçaya bölüdüğü ise bilinmemektedir. En sonda ise piyango çekilişine ait kuponlar ve numaralar vardır.

3.6. SİNEMA YILDIZI'NIN 26 HAZİRAN 1340 TARİHLİ ÜÇÜNCÜ SAYISININ TRANSKRİPSİYONU VE YORUMLANMASI

Sinema Yıldızı'nın 26 Haziran 1340 tarihli üçüncü nüshasının kapağında, diğer sayılarda da olduğu gibi dergiye dair rutin bilgiler yer almaktadır. Bu sayıda da kapağa kadın film aktörü konulması geleneği bozulmamış ve dönemin ünlü aktörlerinden Suzanne Bianchetti kapakta yer bulmuştur.

Hediye kuponlarını dikkatle takip ediniz.

Sinema Yıldızı

Birinci Sene - Numara:3

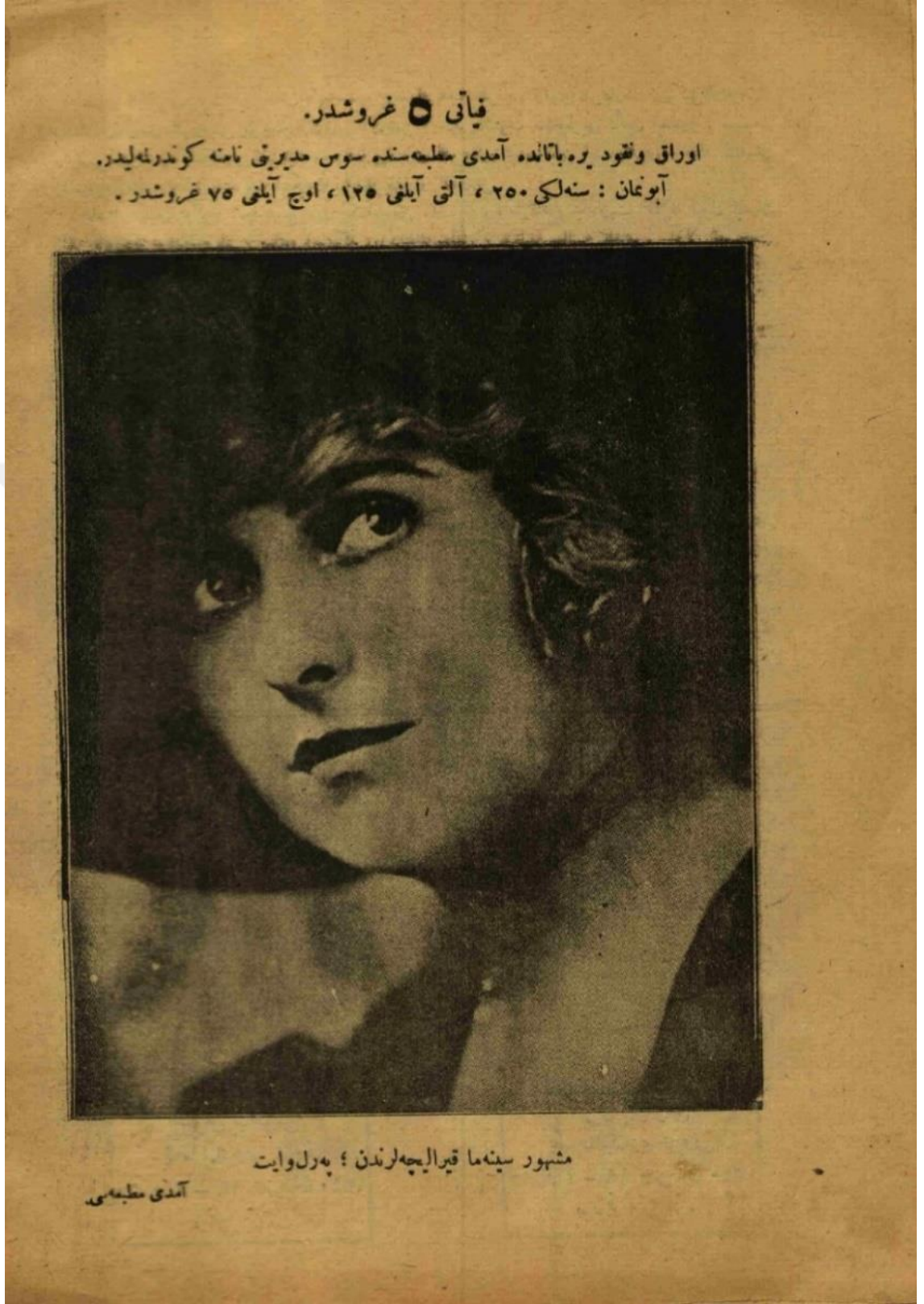
Müdür: Mehmet Rauf

Perşembe, 26 Haziran 1340

Meşhur Sinema Yıldızlarından: Suzanne Bianchetti

Resim 32. Sinema Yıldızı'nın 26 Haziran 1924 Tarihli Üçüncü Sayısının Birinci Sayfası.

Resim 33. Sinema Yıldızı'nın 26 Haziran 1924 Tarihli Üçüncü Sayısının Kapak Sayfası.

Fiyatı 5 kuruştur.

Evrak ve nukud Yerebatan'da amedi matbaasında Süs müdüriyeti namına gönderilmelidir.

Abonemen: Seneliği 250, altı aylığı 125, üç aylığı 75 kuruştur.

Meşhur Sinema Kraliçelerinden, Perel Wait

Amedi Matbaası

Metnin Yorumlaması:

Derginin kapaktan hemen sonraki sayfasında da yine dergiye dair bilgilere yer verilmiştir. Derginin fiyatı, nerede basıldığı ve abonelik seçenekleri yine bu kısımdadır. Ayrıca bu sayfada da yabancı bir kadın aktör olan Perel Wait'a ait bir fotoğraf vardır.

سینه ما سؤالری

اسماعیل حق بکه - مکتوبکنز بزی چوق علاقه دار
اشهدر : ارزولرکز قسماً مجموعە تک مستقبل
نوصولنده تظمن ایدله جکدر . دوشون یککنز
طرزده بر مجموعە دکل بزده ، آوروپاده بیله موجود
دکدر . غایه من درس کنشانی باقی دکل فقط
قارئلرغیزی اکلند بره دک سینه ما بیله علاقه دار ایمکدر .
ظهر نیجانی بکه - تنکر ایدرز . وعدیکزی

بکلورز . پوسته ایله کوندره بیلیرکنز .
قله لیدن ف . ن بکه :

شهندو فرک بووار لاء سی ،
واپورلرک باطمه سی برر
جیلهدن عبارتدر . سینه ما
جیلهدن بحث ایده جکدر .
مه مانیه بعضاً حقیقی فاجه لری
تصادفاً سینه ما یه آلیرلر .
بوونلری فیئامه تطبیق
ایدرلر . آسریقان فیلملرندە
آرینستلرک تعاملی اینتکلری

بو صوقلر حقیقی بو صوقلردر . چونکه بو نییل
فیلملرده کی آرینستلرک جان هپسی بو صورو سیور ایدرلر .
ایکنجی سؤالکنزی اوقریامدق علی بوسنف
پهلوان ایکی دانهدر . بری ینتسابق واپورنده
غرق ولدی . دیکری ایوم شیقاغوده جهان
شامیونیدر . بعضاً سینه ما آرینستلکی باپار .

مذرجات
سینه ما جیلهدن : آبارتاندن دوشمک .
آغلاقی ایچون .
شهر صره فیلملر نصل کنتر نیلیر ؟
و دیام . س . هارث .
ضعف روللر .
هم کی بر شهر « سینه ما رومانی »
سینه ما حوادث بری .
عشق و لاهم سینه ما رومانی .
از میر و برده سینه ما حیاتلری .
اکنجه محارری و هدده وسائره ..

بکی فیلملری . کورمک ایچون ایلوله قدر صبر
ایده جککنز .
قاضی کوی ، عبدالله سری بکه - آرینستلردن
فوطوغرافلری ایسترن مکتوبکنزه اوقق بر بیلم
علاوه ایدیکنز . اصولنددر .

سرکه چی - استانبون

لوقنطه و بیر اخانه سی

استانبولرک الک کبار و تمیز مجلیدر . یاناقلی و اغوردا کیره س شرکتک اداره سنده در . - غارصونلرک
نزا اکتی و مکتلرک نفاسقی شایار تقدردر . هر نوع بوزلی مشروبات و مسکرات - تک پورسیونلری
خارجده کنک بر مثلی فضله مقدارده در . - « سینه ما یلدیزی » قارئلرغی بوزده بکری تزیلات و اودر .
[اون بشنجی صحیفه فی اوقوبکنز .]

Resim 34. Sinema Yıldızı'nın 26 Haziran 1924 Tarihli Üçüncü Sayısının İkinci Sayfası.

Sinema Sualları

İsmail Hakkı Bey'e- Mektubunuz bizi çok alakadar etmiştir. Arzularınız kısmen mecmuanın müstakbel numaralarında tatmin edilecektir. Düşündüğünüz tarzda bir mecmua değil bizde, Avrupa'da bile mevcut değildir. Gayemiz ders kitabı yapmak değil fakat karîlerimizi eğlendirerek sinema ile alakadar etmektir.

Muzhir Necati Bey'e- Teşekkür ederiz. Vaadinizi bekliyoruz. Posta ile indirebilirsiniz.

Kaleli'den F.N Bey'e- Şimendifer yuvarlanması, vapurların batması birer hileden ibarettir. Sinema hilelerinden bahsedeceğiz. Mamafih bazen hakiki facialara tesadüfen sinemaya alırlar. Ve bunları filme tatbik ederler. Amerikan filmlerinde artistlerin teati ettikleri yumruklar hakiki yumruklardır. Çünkü bu kabil filmlerdeki artistlerin hemen hepsi boksörü spor tamdırlar. İkinci sualınızı okuyamadık Ali Yusuf pehlivan iki tanedir. Biri Titanik vapurunda gark oldu. Diğeri Elyvm L Chicago'da cihan şampiyonudur bazen sinema artistliği yapar.

İzmir'de Muhyeddin Bey'e- Teşekkürler ederiz, yardımınızı bekliyoruz.

Fındıklı: M. Ekrem Bey'e- Yakında o da olacaktır.

Göztepe'de Hayri Bey'e- Herkes sizin gibi düşünmez, fiyatımızı artırmadan daha mükemmel çıkarmaya çalışacağız.

Hikmet Hakkı Bey'e- Kemal-ı film müesses hakkında gelecek nüshada malumat vereceğiz. İstikbalde daima ümit vardır. Almanya meselesi için Ertuğrul Tahsin Bey'e yazınız.

Bayazıt Nuri Bey'e- Arslan'ın parçaladığı tabii artist değil yerine koyulmuş bir kukladır.

Erenköy Pakize Hanım'a- Yeni filmleri görmek için eylüle kadar sabredeceksiniz.

Kadıköy Abdullah Sırrı Bey'e- Artistlerden fotoğraflarını isterken mektubunuzda ufak bir meblağ ilave ediniz.

Mündericat

Sinema Hilelerinden: Apartmandan Düşmek

Ağlamak İçin

Şehrimize Filmler Nasıl Getirtilir?

Wiliyam. S. Harth

Muzâaf Roller

Cehennem Gibi Bir Şehir (Sinema Romanı)

Sinema Havadisleri

Aşk ve İlham Sinema Romanı

İzmir ve Pruse Sinema Hayatları.

Eğlence Muhalleri ve Hediye Vesaire

Sirkeci – İstasyonu Lokanta ve Birahanesi

İstanbul'umuzun en kibar ve temiz mahalidir. Yataklı vagon ekspres şirketinin idare hanesindedir. Garsonların nezaketi ve yemeklerin nefaseti şayana takdirdir. Her nev buzlu meşrubat ve müskirat bulunur. Yemek porsiyonları haricindeki bir misli fazla miktardadır. Sinema Yıldızı karîlerine yüzde yirmi tenzilat vardır.

Müstakbel: Karşılanan, istikbâl edilen, önde bulunan. İlerdeki, gelecek.

Teati: Alıp verme.

Gark: Batmak, suda boğulmak.

Tenzilat: İndirim.

Metnin Yorumlaması:

İkinci sayfanın başında okuyucu sorularına verilen yanıtlara ve içindekilere yer verilmiştir.

İçindekiler kısmından hemen sonra, kısa bir reklam yer almaktadır. Alkollü bir restorana ait olan bu reklam, birkaç cümleden oluşmaktadır. Ayrıca Sinema Yıldızı okurları için restoranda yüzde yirmi indirim uygulandığı ifade edilmektedir. Bu da derginin karşılıklı ticari anlaşmalar yaptığını göstermektedir.

سینه ما حیللرندن :

آپارتماندن دوشمك

آتلش كې بر-حقيقت شكلى و برر . ديه جكسكز كه آرتيست بره باييلمش پرده اوزرنده بو قاربدن آشاغى به دوشيورمش كې عيني سرعته يورلانه بيليرى ؟
طبيى يورلانه ماز .. فقط سينه ماى آلان شيريدى متعدد محللرندن كسكك صورتيله بو (يورلانه) به سررع بر (سقوط) شكلى غايت قولاي وبره بيلير .
اسكيدن .. دها سينه ما حيله لرنيك بر فن اولارق تقي ايدلديكي زمانده بو كې آتلاق و سقوط ايتك مسئله لرنده آرتيستنه تاماً مشابه تحته وبا ياقولى قوله لر قوللاقلقده ايدى . خيالى حقيقته ياقلاشديرمق ، او كا تاماً حقيقت شكلى وبرمك غايه سنى تعقيب ايدن بو كو نكي سينه ما فنى ، آرتقى (قولله) كې ابدتى حيله لره هميت وبرمه مكددر .

آغلامق ايجون

سينه ماى سير ايتك ايجون طاتلى بر موسيقى نك نغمه كار بسترلى عاشارا كرانك سامعه سى ايجون نصل الزم بر احتياج ايسه سينه ماده رول صاحبرى ايجون ده اونسبتده مهم ولزومليدر . آسريقا سينه ما ييلديزلى ، روللر بى بايارلر كن مطلقا طاتلى بر موسيقى نك معاوتنه احتياج كورمكددر لر . لطيف ، آهنگدار بر موسيقى ، آرتيستك اوضاع و حركانته دها قلبى ، دها حسى شكلى و برر . سومتى و قدرتلى آرتيست هه لن سه د غوين ، « شرفلى دلى » بيه سنده حال احتضارده بولونان بر تولونك باشى اوجنده آغلا ركن دها ائى آغلامق ايجون (بههونن) ك بر (صوتات) تى كان ابله چالديرغش و كان چالاركن آغلامق رولى باعشدر .

كرك قوميقى ، كركه درام فيلملرنده آرتيستك بوكسك بر آپارتمانك بر قانندن كنديسنى فيرلاوب آشاغى به آتديغنى بر چوق دفعه كورسيورز . آرتيست كوزلرنيك او كنده آپارتمانك جبهه سندن بيليرم سرعته يره دوشيور . وطبيى سقوط نتيجه سى اضطراب ايجنده قيورانرق ثوليور و يا خود باغين ، كندردن كچيور . عينا سينه ما آرتيستلرى تمثيل ايتديكاري اثر ايجابى حقيقت كنديليرى بچره دن آشاغى به آتيورلرى ؟ سينه مانك اساسنك - يله دن عبارت اولديغى او كرنديكن صو كره بويله بر احتمالى دوشونك طبيى عث اولور . فى الواقع آرتيست ، هر كسك كوزى او كنده كنديسنى مثلا بر آپارتمانك بكر منجى قانندن آشاغى به فيرلا تيور . فقط بز يلكز بو آرتيستك بچره دن آتديغنى كورسيورز ، دوشديكي دكل . آرتيست ، آتيلير آتيلماز سينه ما به آينور . دوشديكي بر ايسه .. بر ايكي قات آشاغى ده ، خصصرى ترتيبات ابله ييلش بر چارشافدر . بوندن صو كره .. بو آپارتمانك جبهه سى تاماً بوبوك بر بز و يا مقوانك اوزرنيه رسم ايديلير . بو بز ، يره باييلير . سينه ما آليجى سى بوكسك بر آغلامق اوستنه و يا او طه ده ايسه طاوانده اخذ موقع ايدر . ما كنه نك او بزه كتيغى زمينه متوجدر . آرتيست ، برده .. آپارتمانك جبهه سنك رسى اولان برده اوزرنده دوشيورمش كې بو وارلانير . وسينه ماسى آينير . صو كره .. حقيقتى آپارتمانك او كنده عيني آرتيست بردن اولديغى كې يره دوشور . قيورانقه باشلار . ايشته حيله بوندن عبارتدر . سينه ماى آلان .. آرتيستك بچره دن آتلا دىغى آن ابله برده اوزرنده بو وارلانديغى و يره بيقله رقى قيورانديغى آنلرى برلشديرر و فيلمه حقيقت . آپارتماندن آشاغى به

Sinema Hilelerinden:

Apartmandan Düşmek

Gerek komik gerekse dram filmlerinde artistin yüksek bir apartmanın bir karından kendisini fırlatıp aşağıya attığını Birçok defa görüyoruz. Artist gözlerimizin önünde apartmanın cephesinden Yıldırım suretiyle yere düşüyor. Ve tabii sukut neticesi İzdırap İçinde kıvranarak ölüyor veyahut baygın, kendinden geçiyor. Acaba sinema artistleri temsil ettikleri eser icabı hakikaten kendilerini pencereden aşağıya atıyorlar mı? Sinemanın esasının hileden ibaret olduğunu öğrendikten sonra böyle bir ihtimali düşünmek tabii abes olur. Filvaki artist, herkesin gözü önünde kendisini mesela bir apartmanın yirminci katından aşağıya fırlatıyor. Fakat biz yalnız bu artistin pencereden atıldığını görüyoruz, düştüğünü değil. Artist, atılır atılmaz sinemaya alınıyor. Düştüğü yer ise bir iki kat aşağıda, hususi tertibat ile yapılmış bir çarşaftır. Bundan sonra, bu apartmanın cephesi tamamen büyük bir bez veya mukavvanın üzerine resmedilir. Bu bez, yere yapılır. Sinema alıcısı yüksek bir ağacın üstüne veya odada ise tavanda ahz-ı mevki eder. Makinanın objektifi zemine müteveccidtir. Artist, yerde, apartmanın cephesinin resmi olan perde üzerinde düşüyormuş gibi yuvarlanıyor ve sineması alınır. Sonra hakiki apartmanın önünde aynı artist birden olduğu gibi yere düşer. Kıvranmaya başlar. İşte hile bundan ibarettir. Sinemaya alan artistin pencereden atladığı an ile perde üzerinde yuvarlanır ve yere düşer. Kıvrandığı anları yerleştirir ve filme hakikaten apartmandan aşağıya atılmış gibi bir hareket şekli verir. Diyeceksiniz ki artist yere yapılmış perde yukardan aşağıya düşüyormuş gibi aynı süratle yuvarlanabilir mi?

Tabii yuvarlanamaz. Fakat sinemayı alan şeridi müteaddit mahallerinden kesmek suretiyle bu yuvarlanmaya seri bir sukut şeklini gayet kolay verebilir. Eskiden daha sinema hilelerinin bir fen olarak telakki edilmediği zamanda bu gibi atlamak ve sukut etmek meselelerinde artiste tamamen müşabih tahta veya pamuklu kuklalarla kullanılmakta idi. Hayali hakikate yaklaştırmak, ona tamamen hakikat şeklini vermek gayesini takip eden bu günkü gibi sinema fenni, artık kukla gibi iptidai hilelere ehemmiyet vermektedir.

Abes: Oyuncak kabilinden faydasız ve boş amel. Lüzumsuz ve gayesiz iş.

Mukavva: Sağlamlaştırılmış, kavileştirilmiş.

Mütevccid: Kendinden geçecek derecede dalgınlık gösteren, vecde gelen.

Ahz-ı mevki: Yer edinme, makam kazanma.

Metnin Yorumlaması:

Sinema Yıldızı'nın üçüncü sayısının ikinci sayfasında, bir önceki sayıda da olduğu gibi sinema hilelerinden söz edilmiştir. İnsan aklının sınırlarını zorlayan ve çok tehlikeli görülen sahnelerin nasıl çekildikleri, çekim esnasında hangi açı ve tekniklerin kullanıldığı okuyucu ile paylaşılmıştır.

Resim 36. Sinema Yıldızı'nın 26 Haziran 1924 Tarihli Üçüncü Sayısının Dördüncü Sayfası.

Muzaaf Roller

Meşhur Fransız artisti Seniors, Revolver ile sahnede kendi kendini tehdit ediyor.

Karîlerimizin nazarlarına arz ettiğimiz bu resim çarşı çocuğu piyesinin bir sahnesidir. Resimde genç bir adamın elinde tuttuğu Revolver ile karşısındaki ihtiyari tehdit ettiği görölüyor. Bu artistlerin ikisi aynı şahsiyettir. Bunun ikisi de artist (Seniors)'dır.

Mühim olduğu için seniors hem Romesin hem de Mortimer rolünü ahde etmiş ve aynı sahnede kendi kendisi ile oynamıştır. Biz de Kemal Film mamulatından Kız Kulesi Faciası'dır. Muktedir artistimiz Ertuğrul Muhsin Bey aynı sahnede hem baba hem de oğlu rolünü muvafakatiyle idare etmiştir. Bu nasıl kabil oluyor? Karîlerimize bu hususta "Sinema Hileleri" kısmında malumat vereceğimizi vadederiz.

Sinema Artisti Hakiki Bir Haydut

Korsika'da, Romaneti isminde, şöhreti cihat meşmul bir haydut vardır. On iki seneden beri etrafa dehşet saçan bu haydut tam üç defa gıyaben idama mahkûm olmuş ve hiç ele geçmemiştir. Romaneti'nin ulu cenabı, kahramanlığı Korsika'da efsanevi bir şekil almıştır. Haydut, daima hileli yollarla zengin olanlara hücum eder, servetlerini alır ve fukaraya dağıtır. Bu itibarla kimse onu hükümete ihbar etmez. Fenalığın ve hırsızlığın düşmanı olan haydut Romaneti hakkında bazen hakikat ve bazen de hayal olarak binlerce muakıb zikrediliyor. Çenarodini isminde cüretkâr bir sinema vaz sahnesi, hayduda müracaat ve sinemasını almaya teklif ediyor. Bu teklifi Romaneti kabul etmekle beraber kendi sergüzeştlerinden bir tanesini bizzat tasvir ve teccesüm ettireceğini vaat ediyor. Çenarodini müteaddit artistler ile haydudun nezdine gidiyor ve Korsika'da haydut ile sinemayı çekiyorlar. Çenarodini "Elyvm" mezkûr filminin geliştirilmesi ile meşguldür. Bakalım sansür müsaade edecek mi?

Muzaaf: İki kat, Bir şeyin iki misli.

Revolver: Tabanca, küçük silah.

Meşmul: kaplanmış, etrafı çevrilmiş.

Muakıp: cezalandıran.

Metnin Yorumlaması:

Üçüncü sayının Dördüncü sayfasında iki farklı metin bulunmaktadır. Bunlardan ilki yine sinema hileleri ile alakalıdır. Bir kişinin aynı anda iki sahneyi oynamasının nasıl mümkün olduğunun beyan edildiği bu metinden sonra ise gerçek bir haydudun hikayesinin filme alınmasına dair bir haber paylaşılmıştır. Korsika'da nam salmış olan Romaneti isimli haydudun hikayesinin anlatıldığı filmde, Romaneti'nin kendisi de rol almaktadır.

ویلیام.س.هارت

آمریقا فیلملری خلق چوق سوسی،
 بو فیلملرک ک زیادہ قهرمانلق و خارق العاده
 سرگذشتی بک چوق اولسننددر . جان
 هر صحنه ی خیالی املقه برابر السانی حیرت
 ودهشته انقا ایدہ جک سرگذشتلرله مال اولان
 سینما رومانلری یالکز آمریقا ده دکل ،
 فرانسه ده ، آلمانیا ده بک بو بوک بر رغبته
 مظهر اولفدهدر . بالخاصه بزم ممکنیزده
 و آنا تولیده خلق . چوققلر (آمریقارومان) .

ایشید برایشتمز مطلفه سینما به قوشه قدده در آوروپا ده
 جدی سینما مارلیله خلق آرزوسنی اطمین ایچون
 پروگراملری آره سنه اکثریا بو فیلملری قوعتی جیورینی
 حسن ایدیبورلر . آمریقان سینما رومانلری غنیلدیکی
 قدرنی ایله نقره ایدن و بین الملل بر خلق کتله سنک
 محبت و تقدیری قازانان بر آرتیست واردر . اوده

بو عمللر . فابریقه لرینه فیلملری ، بینه فابریقه لرک
 حسابته کیرالارلر و کنددی قومیسونلری آلیرلر .
 استانبول سینما عالی نقطه نظرندن اوچه تقسم
 ایدیشدر . بک اوغلی ، قاضی کوی و استانبول
 جهنلری هر هانکی بر فیلمک بورالده ایلمک کورستلری
 حق بیایدن . ایکنه یسی او حوزدر .
 مثلا بک اوغلنده بر دفعه کورستلش اولان
 (أجل کورپرسی) قاضی کوینده کورستلدیکی ایچون
 قاضی کوی سینما لرندن بریمی طرفدن طلب ایدیلسه
 بهالی بر فیات طلب ایدیلیر . حالیکه بک اوغلی واستانبول
 سینما لرندن بر باشقه سی ایستسه ده ها او حوزو بر بایر
 چونکه (أجل کورپرسی) وقتیله بر دفعه بک اوغلنده
 کورستلدر . بو سببله درکه مذکور فیلمک ساحی
 اولان (مازینق سینما یی) قاضی کوی (ویزبون) نه
 یکی دیبه بوکک بر فیات طلب ایتکدهدر .

شهر مزه فیلملر نصل کتیر بلیرونصل کیرالانیر
 اوزویا و آمریقا فیلملری شهر مزه ایکی صورتله
 ادخال ارنور . برنجیسی سرمایه دار بر ذات طوغریندن
 طوغری به کنددی حسابته بر فیلمی مقن بر مدت
 ایچون کیرالایور و بو مدت نظرندمه معین محللده
 کیرالایق حقنی آلمش اولیور . مثلا فلان فیلم ، آتی
 آتی مدته تورکیا ، بونانستان ، مصر و سوریه ایچون
 .منبر اولق اوزره فلان قدینک اوزرنده در کی ...
 او فلان اندی ، بو قبلی مملکت زده بونانستانده
 مصر و سوریه ده کیرابه و بر بیور ، و نتیجه ده
 کنددی و بر دبی یاره لکه کیرادن آلبینی یاره آراستنده کی
 فرق ده کاری تشکیل ایدیر .
 دیگر صورت ایسه ، سینما فابریقه لرینک
 شهر مزه ده کی عمللری و وکیللری طرفندن اولاندر .

Resim 37. Sinema Yıldızı'nın 26 Haziran 1924 Tarihli Üçüncü Sayısının Beşinci Sayfası.

William S. Hart

Amerikan filmlerini halkın çok sevmesi, bu filmlerin en ziyade kahramanlık ve harikulade sergüzeştlere pek çok olmasındandır. Hemen her sahneyi hayali olmakla beraber İnsanı Hayret ve dehşete ilka edecek sergüzeştlele mali olan sinema romanları yalnız Amerika'da değil, Fransa'da, Almanya'da pek büyük bir rağbete mazhar olmaktadır. Bilhassa bizim memleketimizde ve Anadolu'da halk, çocuklar Amerika romanı iştir iştir mutlaka sinemaya koşmaktadır. Avrupa'da ciddi sinemalar bile halkın arzusunu tatmin için programları arasına ekseriyen bu filmleri koymak mecburiyeti hissediyorlar. Amerikan sinema romanlarını temsildeki kudreti ile teferruat eden ve beynelmilel bir halk kütlesinin muhabbet ve takdirini kazanan bir artist vardır. O da William S. Hart'tır. Sporun bütün şuaabâtine vukuf-u tamme olan bu artist, temsil ettiği eserlerde daima kahraman rollerini ifa etmektedir. Başlıca eserleri: İlgin'ı Kurtarmak İçin, Kalpten Uzak, Colorado, Ağabey, Kurt İşaretli Otel ve daha bir çok sergüzeşt filmleridir.

Şehrimize Filmler Nasıl Getirilir ve Nasıl Kiralanır?

Avrupa ve Amerika filmleri şehrimize iki suretle ithal olunur. Birincisi sermayedar bir zat doğrudan doğruya kendi hesabına bir filmi mukannen annen bir müddet için kir alıyor ve bu müddet zarfında muayyen mahallerde kiralamak hakkını almış olur. Mesela filan film, altı ay müddetle Türkiye, Yunanistan, Mısır ve Suriye için mutebar olmak üzere filan efendinin üzerindedir gibi. O filan efendi, bu filmi memleketimizde, Yunanistan'da Mısır ve Suriye'de kiraya veriyor ve neticede kendi verdiği para ile kiradan aldığı para arasındaki farkı da kârını teşkil ediyor.

Diğer suret ise sinema fabrikalarının şehrimizdeki mümessilileri ve vekilleri tarafından olandır. Bu Mümessiller, fabrikalarına filmlerini, yine fabrikaların hesabına kiralarlar ve kendi komisyonlarını alırlar. İstanbul Sinema alemi noktayı nazarından üçe taksim edilmiştir. Beyoğlu, Kadıköy ve İstanbul cihetleri herhangi bir filmin buralarda ilk gösterilmesi hakkı pahalıdır ikincisi ucuzdur.

Mesela Beyoğlu'nda bir defa gösterilmiş olan "Ecel Köprüsü, Kadıköy'ünde gösterilmediği için Kadıköy sinemalarından birisi tarafından talep edilse pahalı bir fiyat talep edilir. Halbuki Beyoğlu ve İstanbul sinemalarından bir başkası istese daha ucuz verilir. Çünkü film vaktiyle bir defa Beyoğlu'nda gösterilmiştir. Bu sebepledir ki mezkûr

filmin sahibi olan Magic Sineması, Kadıköy vizyonuna yeni diye yüksek bir fiyat talep etmektedir.

İlka: Ekme, bırakma.

Beynelmilel: Uluslararası.

Şuabât: Şubeler, kısımlar, takımlar, bölükler. Dallar.

Vukuf-u tamme: Tam vukufiyet, konuya tamamıyla hâkim olma.

Mukannen: Zaman ve miktarı hiç şaşmayan. Tertibe dahil olarak kararlaştırılmış olan.

Muayyen: Görülmüş olan, kat'i olarak belli olan, belli, ölçülü, tayin ve tesbit olunmuş, kararlaştırılmış.

Mümessil: Vekâlet eden. Bir şahsı bir topluluğu veya şahs-ı mâneviyi temsil eden. Rol temsil eden. Aktör.

Mutebar: Saygı Değer.

Mezkûr: Zikri geçen. Zikredilmiş. Evvelce bahsi geçmiş olan.

Metnin Yorumlaması:

Sinema Yıldızı'nın üçüncü sayısının beşinci sayfasında da iki metin bulunmaktadır. Bu metinlerden ilkinde William S. Hart adlı Amerikalı bir aktör tanıtılmakta ve kısaca filmlerinden söz edilmektedir. İkinci metinde ise Amerika ve Avrupa'da çekilen sinema filmlerinin İstanbul'a nasıl getirildiği ve bunların sinema salonlarına nasıl kiralandığı iki farklı yöntemle anlatılmaktadır.

جهنم کبی بر شهر

واضع صحنه : لامبر هیلبر

فیلم : پارامونت

ممثل : ویامس مارت

یوقاری به طوغری چکله کئی حسن ایچمه برطوزاغه
دوشدیکه ذهب اولدی . باغیرین ایسته دی
باغیره مدی . توله حکنه قناعت کتیردی باشی دوندی .
چیلد بره جقدی . برکت و برسور آسانر طوردی .
و قیوچی جون کیده جکی بری کورسی . جون
طوغروجه کاتب عدلک یانه جیقدی . و میراک
محتونه مطلع اولدی . کاتب عدل

— پارسک بوپوک موده مفازسه ، آرق سزک
مالکردر . کیدوب زیارت ایدمه بیسکز دیدی .
کنج کوبلی . صاف اودونجی جهنم دیه توصیف
ایتدیکی بو غلبه لقی شهرده شعورچی بوستون غائب
ایش ، حادثاتک آئنده عادتا بر قوچه اولمشدی .
کاتب عدلک و بردیکی آدرسه کلدی . کنسی مالی
اولان مفازه سنک اوکنده بولیوردی . شهیدی
ایجری نصل کیرمه لیدی ؟ دکانه او آنه قدر
کورمدیکی بر کنج قیز غلبه لقی واری . اوتانیدی .
جامکاتک اوکنده اختیار و شایان مرمت بر آدم
طوریوردی یانه یاقلاشدی .

— نهه باقیورسکز ؟

— هیچ اولاد .. شوراده کوزل بر قوستوم
کوردم قیزمه آلاچم ، اوزرنده کیتال برالی .. اوقدر
پارام بوق ، اونو دوشونیورم .
— اگر خده برابر دکانه کورورسک سکا
بلکه بر یاردیم طوقدر . بنده ایجری کیره جکم .
فقط وطانیورم .

— یکی اولاد .. گل برابر کورم .
جون کیدی دکانه بر یاینجی کبی کیردی .
مع مافیله ایجی قیزلردن آندره آسمنده بر تیزه .

(ورژی) اپلنتک اودونجیلوی .. اورمانر
ینه یقین کوبلرنده ، بر بالوغالی پایبرر لر هرکس ..
بولون کوبیلر ذوق و اکانجه ایچنده .. بوسیر ده
ایجری به پوسته تاناری کیریور . آئنده بر مکتوب
وار ، کیمک ؟ .. هرکس قوشیور . حتی حیاته
کیمسه سی اولیان و کیمسه دن مکتوب آلامی اتمالی
بولنمیان کنج اودونجی جون بیله صراق سائقه سیله
قوشیور ، حیات .. دائما غریبه لرله طولودر ..
نته کیم کلن مکتوب جونو حاشدر . او جون که ..
کوبده هرکس اون اوکوز بیلور .

جون ، مکتوبی هرکک وکنده آچوب اوقونجه
حیرتن طولکا قالدی . مکتوب ، پارس کاتب
عدلندن کلپور و جونو عموجه سنک وفات
ایتدیکی و یکننه کوزل بر او ابله بوپوک برموده
مفازه سی میراث قالدیقی بیلد بریوردی . عمرجه ..
او .. موده مفازه سی .. میرث .. بوکلر لونک
دماغی آلت اوست ایتدی . اولابر عموجه سنک
وجود اولدیلدن دهه یکی خبری ل لوردی . ثانیاً
کندی کبی بر کوبلو .. بر اودونجی ، پارسده
بر موده مفازه سی نه یاپه جقدی . هرکک تبریکی
آراسنده بوله جیقدی . پارسه کلدی . شهرک
غایه لقی ابله فاحشه شاشالادی . مع مافیله کاتب
عدلک دائره سی بوله بیلدی . بورای .. وتوز
قاتلی مظلم بر بنا ایدی . کوبند اعظمی او یقاتلی
بنا کورمه ک آکشمش اولان جون قورقی ایجری به
کیرمه ک دولو جسارت ایدمه مدی . مع مافیله کیرمه کدن
بشقه چاره بوقدی . قیورک ایجری بندر قارشولاین
قیوچی جونو آسانوره بیدردی . زوالی جون

ياقلاشهرق كنديسنك مال صاحبي اولديغي ، آنچن
 كيمسه به سوله مهنسي بيلديردى و ياندهكى اختياره
 ايستدكي شيئي اوجوز و برمه لرني اخطار ايتدى .
 اختيار آلا-غني آلوب طيشاري چيقنجه جون
 پيشنه طاقيلدي . يالكر اولديقندن و پارسي بيلمديكندن
 بخت ابددرك برجوق رجارلردن ، يالوار-لردن صوركه
 اختيارك نزننده قامت ابد سيلمك امچون ماعه-سني
 آلدى . برابر اوه كلديلر . اختيارك كنج و كوزل ، يينا
 اسمنده برقبزي واردى . جون بوقبزي كور و بجه عاشق
 ارلدى . فقط بيش دقيقه صوركه قترك پانته كلن
 بردليقائينك موجودتى جونك قاشلرني چايدردى .
 بو دليقائني ، كوزل (لينا) نك نشانليسي ابدى .
 آرتق شيقلاشمش ، كندينه چكى دوزن و برمش
 اولان جون ... ، كنج اودونچي ، عيي زمانده هم
 عشق ... همده قيصقامجلني بردن حس ايتشدى .
 ثروت اونى زنگين و يا قيشقيلي بردليقائني باعشدى .
 فقط سعادتتده لندن آلمدى .. شمدى بك
 بدختدى . آره صره ، قزه سنه كيديبوردى . فقط
 مستخدمينه حال كنديسني بيلدبرمه شمدى ساده مقش
 صفتي طاقتوردى . يالكر صاحبي قبز آندره آ كنديسنك
 حقيقي هويئي بيلمكده ابدى . بركون .. قزده به (لينا)
 نك نشانليسي اولان دليقائني كلدى .. صاحبي قبرى
 (آندره آ) به ياقلاشدى . برمدت قونوشد يلو صوركه
 آريلايلر . جون (آندره آ) نك متأراولديقن كوركه
 يانته كيتدى و مسئله ني كلدى : (لينا) نك نشانليسي
 (آندره آ) ني وعد ازدواجله اغفل ايتشدى .
 شمدى ده آريلايدى سوله مكه كاشدى . كنج قبز
 بوندن متأرا آقشم اوسنى كنديسني سين نويينه
 آدى . فقط (جون) طرفدن قورتارلدى . مع مافيه
 جونك فداكارلاني بر نتيجه و برمدى . (آندره آ)
 نقل ايديلديكي خسته خانه ده صباحه قارشى اولدى .
 بوون بو حاللردن متأرا اولان (جون) اساساً (-هيم)
 دبه توصيف ايتديكي پارسي ترك ايتمهك .. دكاني
 صانعده و كوينه . و زمانه دوغكه قرر و ويردى .
 كرزل (لينا) به قارشو حس ايتديكي عشق ده قلبه

كمال الدين

ازمير و ملحقانى سينما يلرينه توصيه مند

ملى

سينه ما فيلم اداره سى

كمر آلتده عقار زاده اوتلى نيمرو ،
 ازمير و ملحقانده اوتورى متماوز سينما مالك
 احتياجنى كورن كونه تايمين ابدن يكانه فيلم مؤسسه .
 سيدر . بوسنه ازمير پراسه سنه [- سن بلوغ ، صامصون
 - د ليلا ، دو قنور زاني ، حريمه ، والده سنك عزيزى ،
 شيخ احمد ، مادام طانكوراي ، اورمانلر پريسى ...
 الخ] كبي اك مستتنا فيلملري تقديم ايتشدر .

Cehennem Gibi Bir Şehir

Vaz Sahne: Lambert Film: Paramount Mümessil: William S. Hart
Hillyer

Virginia eyaletinin oduncuları, ormanlar yine yakın köylerinde, bir balo alemi yapıyorlar. Herkes, bütün köylüler zevk ve eğlence içinde. Bu sırada içeriye posta tatarı giriyor. Elinde bir mektup var, kimin? Herkes koşuyor. Hatta hayatta kimsesi olmayan ve kimseden mektup alması ihtimali bulunmayan genç oduncu John bile merak saikisi ile koşuyor. Hayat, daima garibelerle doludur. Nitekim gelen mektup John'a aittir. O John ki köyde herkes onu öksüz biliyor.

John, mektubu herkesin önünde açıp okuyunca hayretten dona kaldı. Mektup, Paris Kâtibiadlinden geliyor ve John'a amcasının vefat ettiğini ve yeğenine güzel bir ev ile büyük bir moda mağazası miras kaldığını bildiriyordu. Umumca ev, moda mağazası, miras, bu kelimeler John'un dimağını altüst etti. Evvela bir amcasının mevcut olduğundan daha yeni haberi alıyordu. Saniyen kendi gibi bir köylü, bir oduncu, Paris'te bir moda mağazasını ne yapacaktı. Herkesin tebriki arasında yola çıktı. Paris'e geldi. Şehrin kalabalığı ile fena halde şaşaladı. Mamafih katibiadilin dairesini bulabildi. Burası otuz katlı muazzam bir bina idi. Köyünde azami üç katlı bina görmeye alışmış olan John korktu içeriye girmeye bir türlü cesaret edemedi. Mamafih girmekten başka çare yoktu. Kapının içerisinden karşılayan kapıcı John'u asansöre bindirdi. Zavallı John yukarıya doğru çekildiğini hissedince bir tuzağa düştüğüne zehap oldu. Bağırarak istedi bağıramadı. Öleceğini kanaat getirdi başı döndü. Çıldıracaktı. Bereket versin asansör durdu. Ve kapıcı John'a gideceği yeri gösterdi. John doğruca katibiadilin yanına çıktı. Ve mirasın muhteviyatına muttali oldu. Katibiadil:

- Paris'in büyük moda mağazası, artık sizin malınızdır. Gidip ziyaret edebilirsiniz dedi. Genç köylü, saf oduncu cehennem diye tavsif ettiği bu kalabalık şehirde şuurunu büsbütün kaybetmiş, hadısatin elinde adeta bir kukla olmuştu. Katibiadilin verdiği adrese geldi. Kendi malı olan mağazasının önünde bulunuyordu. Şimdi içeri nasıl girmeliydi? Dükkânda o ana kadar görmediği bir genç kız kalabalığı

vardı. Utandı. Camekânın önünde ihtiyar ve şayana hürmet bir adam duruyordu yanına yaklaştı.

- Neye bakıyorsunuz?

- Hiç evladım. Şurada güzel bir kostüm gördüm kızıma alacağım, Üzerindeki fiyat pahalı. O kadar param yok, onu düşünüyorum.

- Eğer beni de beraber dükkâna götürürsen sana belki bir yardımım dokunur. Ben de içeri gireceğim. Fakat utanıyorum.

- Peki evlat. Gel beraber girelim.

John kendi dükkanına bir yabancı gibi girdi. Mamafih satıcı kızlardan Andra isminde bir kıza yaklaşıp kendisinin mal sahibi olduğunu, ancak kimseye söylememesini bildirdi ve yanındaki ihtiyara istediği şeyi ucuz vermelerini ihtar etti. İhtiyar alacağını alıp dışarı çıkınca John peşine takıldı. Yalnız olduğundan ve Paris'i bilmediğinden bahsederek birçok ricalardan, yalvarmalarından sonra ihtiyarın nezdinde ikamet edebilmek için müsaadesine aldı. Beraber eve geldiler. İhtiyarın genç ve güzel Lina isminde bir kızı vardı. John bu kıızı görünce âşık oldu. Fakat beş dakika sonra kızın yanına gelen bir delikanlının mevcudiyeti John'un kaşlarını çattırdı. Bu delikanlı, güzel Lina'nın nişanlısı idi. Artık şakalaşmış, kendine çeki düzen vermiş olan John, genç oduncu aynı zamanda hem aşkı hem de kıskançlığı birden hissetmişti. Servet onu zengin ve yakışıklı bir delikanlı yapmamıştı. Fakat saadetini de elinden almıştı. Şimdi pek bedbahtı. Ara sıra mağazasına gidiyordu fakat müstahdeminine hala kendisini bildirmemişti sadece müfettiş sıfatını dokunurdu. Yalnız satıcı kız Andra kendisinin hakiki hüviyetini bilmekte idi. Bir gün mağazaya Lina'nın nişanlısı olan delikanlı geldi. Satıcı kız Andra'ya yaklaştı. Bir müddet konuştular ve sonra ayrıldılar. John Andra'nın müteessir olduğunu görerek yanına gitti ve meseleyi anlattı: Lina'nın nişanlısı Andra'yi vaad- i izdivaçla iğfal etmişti. Şimdide ayrıldığını söylemeye gelmişti. Genç kız bundan müteessiren akşamüstü kendisini Sen nehrine attı. Fakat John tarafından kurtarıldı. Mamafih John'un fedakarlığını bir netice vermedi. Andra nakledildiği hastanede sabaha karşı öldü. Bütün bu hallerden müteessir olan John, esasen cehennem diye tavsif ettiği Paris'i terk etmeye, dükkanını satmaya ve köyüne ve ormanına dönmeye karar verdi. Güzel Lina'ya karşı hissettiği aşkını da kalbine gömecekti. O akşam ikamet ettiği

Lina'nın evine gelince bariz bir muamele gördü. Herkes kendisini Andra'nın katili zannediyordu.

Bu arada, muhabbet değil, bir parça samimiyet bulduğunu zannederken böyle meşum bir şüphe altında nefret hisleri ile karşılaşması biçare John'un esasen darmadağınık olan dimağını perişan etti ertesi sabah mutlaka Paris'i terk edecekti. Sabahleyin John'a bir mektup getirdiler. Bu mektup tesadüfen Lina'nın pederinin eline geçti. Mektup Andra'yı kurtarmaya teşebbüs ettiğinden dolayı John'a teşekkürlerle ve zavallı kızı ölüm ve felakete sevk eden Lina'nın nişanlısı hakkında lanetlerle dolu idi. Lina'nın babası meseleyi anladı. Damat olarak intihap ettiği sergüzeştçi delikanlıyı kovdu ve John'a kızı ile izdivacı teklif etti. John bu teklif karşısında sevincinden çıldıracaktı. Moda mağazasının hakiki sahibi olduğunu söyleyince gerek Lina gerekse pederi bir kat daha sevindiler. John güzel Lina ile izdivaç etti. Mağazasının idaresine geçti ve cehennem gibi olan bu şehrin bazen cennete benzer yerleri olduğunu anladı.

Kemalettin

İzmir ve Mülhakatı Sinema Yerlerine Tavsiyemiz Milli Sinema Film İdaresi

Kemer altta Akar Zade Oteli, Numara 4 İzmir ve mülhakatında otuzu müteceviz sinemanın ihtiyacını günü gününe temin eden yegâne film müessesesidir. Bu sene İzmir piyasasına Sinni Bülûğ, Samsun Delilen, Doktor Jak Hariha, Validesinin Azizi, Şeyh Ahmet, Madam Dankurayi, Ormanlar Perisi gibi en müstesna filmleri takdim etmiştir.

Katibiadil: Noter

Muhteviyat: Bir nesnenin içinde bulunan şeyler

Muttali: Haberli durumda olan, bilgi edinmiş, bilgisi olan.

Camekân: genellikle dükkânlarda malların sergilendiği, değişik biçimde camlı bölme ya da yer.

Vaad- i izdivaç: Evlenme vaadi.

İğfal etmek: Unutmak.

Meşum: kötü, uğursuz.

İntihap: Seçim. Seçme.

Sinni Bülûğ: Ergenlik yaşı.

Metnin Yorumlaması:

Sinema Yıldızı'nın üçüncü sayısında, altıncı ve yedinci sayfalarda kısa bir roman yer almaktadır. Beklenmedik bir anda büyük bir mirasın sahibi olan John ve onun aşk serüveninin anlatıldığı bu kısa romanın sonunda "Kemalettin" imzası vardır. Ayrıca altıncı sayfanın sonunda, İzmir'de yer alan bir sinemaya ait kısa bir reklam bulunmaktadır. Bu da Sinema Yıldızı'nın İstanbul dışında da önemli bir kitleye hitap ettiğini ve farklı şehirlerden de reklam aldığını göstermektedir.

Resim 40. Sinema Yıldızı'nın 26 Haziran 1924 Tarihli Üçüncü Sayısının Sekizinci ve Dokuzuncu Sayfaları.

Banyo Mevsimi ve Çıplak Bacaklar

Yaz geldi. Sıcaklar hükmünü icra ediyor. Sinema sahipleri ve sinema seyircileri için olduğu gibi, sinema artistleri için tatil hayatı başladı. İş ve kâr noktası gözünden

“ölü mevsim” addedilen bu mevsimde sinemalar gibi artistler de kısmen tatil faaliyet ederek sayfiyelere, plajlara giderler, istirahat ve eğlence ile vakitlerini geçirirler.

Mamafih bu eğlence mahallarında, bilhassa banyolarda mevsim ile alakadar filmler için çalışan, bir taşla iki kuş vuran talihli artistler eksik değildir. Yaz mevsiminin gelmesi, sıcakların başlaması banyo hayatını nasıl canlandırıyor ise dekolte hayatı da o nispette de tahrik eder. Hatta dekolte moda ya cüretkâr bir şekil verir, bilhassa Avrupa’da. Artistlerin hayatlarını yakından takip edenler onların yaptıkları bütün incelikleri, hatta kabalıkları bir moda diye telakki ederek tehalükle tatbik ederler.

Nitekim bu sene İstanbul’da da görülmeye başlanan çıplak ayak modası Avrupa’da ilk defa olan sinema yıldızlarından Gloria Swanson tarafından icat edilmiştir. Resimlerimiz, artistlerin banyo eğlencelerini ve Gloria Swanson’un çıplak ayağı üzerine bir ressamı nasıl resim yaptırdığını göstermektedir.

Mahal: Yer.

Cüretkâr: Cesur, atılgan.

Tehalük: İstekle atılma. Tehlikeye aldırış etmeden, birbirini çiğneyecek gibi koşuşma.

Tatbik: Yakıştırmak. Yerine getirmek.

Metnin Yorumlaması:

Sayının Sekizinci ve Dokuzuncu sayfalarında, “Banyo Mevsimi ve Çıplak Bacaklar” başlığını taşıyan bir metin bulunmaktadır. Bu metinde yaz aylarının gelmesi ile çıplaklığın arttığı, Avrupa’daki sinema artistlerinin yaptıkları her şeyin moda haline geldiği vurgulanmaktadır. Ayrıca yeni bir moda olan ayağa resim yaptırmaktan da söz edilmektedir.

سینه ما حوادثلری

آچاده آسیلی اولدیغی اونون یور ولوقطیه کیدرک
اوطور یور .

برک و برسون که اورماتک وروجیسی
کنج قیزی بایلیش و آسیلی برحاله کوره رک
قورناریور .

غریب برره قلام :

ذاتا آمریقایلرک نملری غریب دکلر ، غرایت
بجادی هب بو مملکتک مخصوصدر . (بیسوری)
شهرنده «مینی» اسملی برقیلم کوستریله جک . سینه ما
صاحبی شهرک نفوس ایستاتیسیتندن بیگانه خلقک
آدره سایلرینی آلیور .. فقط یالکر اراکارک ...
بونرک هینسه شوکتونی یازارک وندریور :

— سوکیلی دوئم ،

چهارشنبه کونی مازهستی تیاروستدعینی ساعت
وعیبی برده سنی بکلورم .

حرارتلی پرستکارکز

«مینی»

طیبی مکتوب آلانرک هینسی چهارشنبه کونی
بوغریب رانده وویه کلپورلر وحقیقہ «مینی» بی
بویورلر .

فقط یانلرنده دکلر ، سینه تک بیاض پرده سی
اوزرنده .

طارزانک یکی سه ریلی

آرنیست شموله تقون طرفندن اوزون وسه ریلی
اولق اورره (طارزان) ک یکی فیملری پایلماسنه
باشلاندری خبر وریور .

آیلردنبری مشتری بولامیان مهم بر فیلم :

(قوریه دولیون مسته سی) فیلمی آورپاده
و آسپاده پک چوق رغبت کورمش، پک یکی
بر فیلمدر . بو فیلم یکی اولدیغی و شهرمنده ایلمک
دفعه کوستریله جکی ایچون بوکسک برکیرا طلب
اولونقده در . سینه ما صاحبلی ، موسم اعتباریله ،
کیرا ایچون وبردکاری پاره بی چیقارهمیه جقلرندن
طولانی بو فیلمی آلاماقده درلر . ایلمک کونلر
(الخر) نلک آلاچی سولینش ایسه ده (الخر) ده
آلامه جی ، آنجق ایلورن سوکره اولورسه موافقت
ایده جکی بیلدیرمشدر .

دالغینلق :

مشغولیتی چوق اولان هرکک حیاندنه متعدد
دالغینلق وقعه سی کوربلیور هله آرنیستلرک بوتون
هرککلی تنظیم ، رولرینی توزیع ، اداره و نظارت
وظیفه یله مکلف اولان (وضع صحه) لرک
دالغینقلری پک چوقه ر ؛ آنجق ، بونلردن بریبی
غریب اولدیغی قدر فنا نجه ویرن بر دالغینلق
دوچار اولمشدر .

برهینه نلک فیلمه آلمه سی ائناسنده ، فلم عجمی
کنج برقیز بکری . اثره ارتفاعنده اولان بر آغاوه
حیدودلر طرفندن آقارلندن باغلانهرق باش آشانغی
آسیلیور . آرادن چوق کچمدن فیلمک قهرمانی
اولان آرنیست کلوب قیزی قورتاره - ق ..

فقط آرنیست کچ قالمش .. کلپور . واضح صحه
بکلپور . بش دقیقه .. اون دقیقه کلپور . قوق ..
نهایت سیکرلیور . اوقدوسیکرلیورکه ، کنج نلرک

Resim 41. Sinema Yıldızı'nın 26 Haziran 1924 Tarihli Üçüncü Sayısının Onuncu Sayfası.

Sinema Havadisleri

Aylardan Beri Müşteri Bulamayan Mühim Bir Film

“Kurye Doliyun Meselesi” filmi Avrupa’da ve Amerika’da pek çok rağbet görmüş, pek yeni bir filmidir. Bu film yeni olduğu ve şehrimizde ilk defa gösterileceği için yüksek bir kira talep bulunmaktadır. Sinema sahipleri, mevsim itibari ile kira için verdikleri parayı çıkaramayacaklarından dolayı bu filmi alamamaktadırlar. İlk günler El Hamra’nın alacağı söylenmiş ise de onun da alamayacağı, ancak eylülünden sonra olursa muvafakat edeceğini bildirmiştir.

Dalgınlık

Meşguliyeti çok olan herkesin hayatında müteaddit dalgınlık vakası görülüyor. Hele artistlerin bütün hareketlerini tanzim, rollerini tevzi, idare ve nezaret vazifesi ile mükellef olan vaz sahnelerin dalgınlıkları pek çoktur. Ancak, bunlardan birisi garip olduğu kadar fena netice veren bir dalgınlığa duçar olmuştur.

Bir sahnenin filme alınması esnasında, film, genç bir kız yirmi metre irtifanda olan bir ağaca haydutlar tarafından ayaklarından bağlanarak baş aşağı asılıyor. Artist gelip kızı kurtaracak. Fakat artist geç kalmış, gelmiyor. Vaz sahne bekliyor. Beş dakika, on dakika geçiyor. Yok. Nihayet sinirleniyor. O kadar sinirleniyor ki, genç kızın ağaçta asılı olduğu unutup ve lokantaya giderek oturuyor. Bereket versin ki ormanın korucusu genç kızı Bayılmış ve asılı bir halde görerek kurtarıyor.

Garip Bir Reklam

Zaten Amerikalıların neleri garip değil ki, garabet icadı hep bu memlekete mahsustur. Missouri şehrinde “Mini” isimli bir film gösterilecek. Sinema sahibi şehrin nüfus istatistiğinden binlerce halkın adreslerini alıyor. Fakat yalnız erkeklerin. Bunların hepsine şu mektubu yazarak gönderiyor:

- Sevgili dostum, çarşamba günü Majestic tiyatrosunda aynı saat ve aynı yerde seni bekliyorum. Hararetli perestişkarınız Mini. Tabi mektup alanların hepsi çarşamba günü bu garip randevuya geliyorlar ve hakikaten Mini’yi buluyorlar. Fakat yanlarında değil, sinemanın beyaz perdesi üzerinde.

Taraza’nın Yeni Serisi

Artist Elmu Lencolin tarafından uzun ve serili olmak üzere Tarazan'ın yeni filmleri yapılmasına başlandığı haber veriliyor.

Metnin Yorumlaması:

Üçüncü sayının onuncu sayfasında, diğer sayılarda da bulunan sinema haberlerine yer verilmiştir. Bu sayfada irili ufaklı dört haber bulunmaktadır.

ازمیرده سینهما حیاتی

ازمیر مخبرین یازیور :

مملکتیمزده سینهما حیاتی ایکی قیوسی اولدینی قبول ایدرسهک — برنجی دکن قسط او درجه — مهم اولانی شهبه سز ازمیردر . ازمیر ، تورکیا سینهما مجاری نقطه نظرندن مهم اولدینی قدر نازک و نازک اولدینی قدرده مهلك بر وصیتهدهدر . بوشییتی بر قاج مقاله امله ایضاح ایدهچکم . سینهما فیلم تجارتک معروض بولندینی خارجی تهلیکله صرتهسیله یازدهچیم .

بو مکتوبیمده پالکیز ازمیرک سینهما مارندن بحث ایدهچکم . ازمیر شهری داخلنده اون بدی سینهما سالونق وارددر . درجه وموقهلهری صرتهسیله یازیورم :

اسمی	موقی	صاحبلی	حداستیما یسی (تخمیناً)
۱ — پالاس	قوردون	سعید بک ، موسیو بیه شرکاسی	۷۵۰
۲ — سقاریه	»	ژولین عالمهسی	۵۰۰
۳ — ملی سینهما	بکارسوقاخی	ملی کتبخانه هییتی	۴۰۰
۴ — بیوک تورک	ایرغاد بازار	سعید بک	۸۰۰
۵ — لاله	کچه جیلر	توفیق و جیل قرداشلر	۸۰۰
۶ — آنقره	ایکی چشمه لک	سعید بک و شرکاسی	۶۰۰
۷ — قشله	بحری بابا	ضیا بک و شرکاسی	۸۰۰
۸ — فرح	قارشی بقه	عشق زاده معمر لطق بک	۴۰۰
۹ — صرکیز	قرقار یالی	خواجه زاده لر	۴۰۰
۱۰ — ارمیر	قره طاش	رحمی بک شرکاسی	۴۰۰
۱۱ — شرق ییلدیزی	بوچه	فائق بک	۳۰۰
۱۲ — بوربوه	بوربوه	موسیو قارلو	۲۵۰
۱۳ — خلق	کوز تیه	»	۵۰۰
۱۴ — ییلدیز	قره طاش	تورک اوچاخی	۲۵۰
۱۵ — ییلدیز	تیه چک	احمد جمدی بک	۴۰۰
۱۶ — آسانسور	قره طاش	محمد فندی و بخوراکی	۳۰۰
۱۷ — اشرف پاشا	اشرف پاشا	»	۴۰۰

۳ — سعید بک قره عثمان ازمیر شعبهسی قوردون

۴ — پالاس فیلم ادارهسی قوردون پالاس سینهما ماسی

۵ — غومون استانبول آجنته سنک ازمیر شعبهسی قوردون (سقاریه سینهما ماسی) بولردن ماعدا کرک استانبولدهکی بعض آجنته لک

۱ — «ملی» سینهما فیلم ادارهسی کمر آتی

۲ — «کال فیلم» ازمیر شعبهسی بکارسوقاخی

۱۱

Resim 42. Sinema Yıldızı'nın 26 Haziran 1924 Tarihli Üçüncü Sayısının On Birinci Sayfası.

İzmir’de Sinema Hayatı

İzmir Muhabirimiz Yazıyor:

Memleketimizde sinemacılığın iki kapısı olduğunu kabul edersek birinci değil fakat o derece mühim olanı şüphesiz İzmir’dedir. İzmir Türkiye sinema ticareti noktayı nazarından mühim olduğu kadar nazik ve nazik olduğu kadarda mühlik bir vaziyettedir. Bu vaziyeti birkaç makale ile izah edeceğim. Sinema film ticaretinin maruz bulunduğu harici tehlikeleri sırasıyla yazacağım.

Bu mektubumda yalnız İzmir’in Sinemalarından bahsedeceğim. İzmir şehri dahilinde on yedi sinema salonu vardır. Derece ve mevkilerini sırasıyla yazıyorum.

İsmi	Mevki	Sahipleri	Haddi İstiabisi
Palas	Kordon	Sait Bey – Mösyö Reşer	750
Sakarya	Kordon	Julien Ailesi	550
Milli Sinema	Beyler Sokağı	Milli Kütüphane Heyeti	400
Büyük Türk	Ergad Pazar	Sait Bey	800
Lale	Gececiler	Tevfik ve Cemil Kardeşler	800
Ankara	İki Çeşmelik	Sait Bey ve Şürekası	600
Kışla	Bahri Baba	Ziya Bey ve Şürekası	800
Fareh	Karşıyaka	Aşkizade Muammer Lütfi	400
Merkez	Karşıyaka	Hocazadeler	400
İzmir	Karataş	Rahmi Bey ve Şürekası	400

Şark Yıldızları	Buca	Faik Bey	300
Bornova	Bornova	Mösyö Karlo	250
Halk	Göztepe	??????	500
Yıldız	Karataş	Türk Ocağı	250
Yıldız-2	Tepecik	Ahmet Hamdi Bey	400
Asansör	Karataş	Muhammed Efendi	300
Eşref Paşa	Eşref Paşa	Muhammed Efendi	400

Saydım bu on yedi sinemadan on biri muntazaman hal faaliyettedir. Diğerlerine sezon (mevsim) sinemaları denilebilir. Bu kadar sinemaya malik olan bir şehirde bulunması lazım gelen film acenteleri bunlardır:

- 1- Milli sinema filmi idaresi Kemeraltı
- 2- Kemal film İzmir şubesi Beyler sokağı
- 3- Suat Bey Karaosman İzmir şubesi Kordon
- 4- Palas film idaresi kordon Palas sineması
- 5- Gomon İstanbul acentesinin İzmir şubesi Kordon

Bunlardan maâda gerek İstanbul'daki bazı acentaların filmlerini işleten ve gerek Suriye ve Yunanistan'dan kaçak kontrband film getiren gayri müslim komisyoncular vakit vakit piyasada zuhur eder! Türkiye vilayetleri için sinemacılık. Noktayı nazarından- İzmir'in ehemmiyeti hakkında Karilere ufak bir fikir verebildiğimi zannediyorum. Diğer mektuplarımda İzmir ahalesinin sinema iptilasını hangi filmlerin rağbet bulduğunu İzmir'de sinema teşkilatını mülhakat sinemalarının faaliyeti, şimdiye kadar gösterilen filmler hakkındaki intibayı tafsilatıyla ve sırasıyla yazacağım.

Muzher Necati

İzmir Palas Sineması

İzmir Sakarya Sineması

ازمیر سقاریه سینماسی
فوطو - سینما ییلدیزی

بر آی ظرفنده تعطیل فعالیت یله سدر . ملی
سینما مالک تأسیسی ایله بر سته قریدر . نیاترو
وسینما یه مساعددر . بر چوق تیاسر تمبلرینه
صحنه اولمدر . نه ایچون پایله یی بللی اکل .
- استیعامی وسطی بشیوز کیشی دره سنده در .
مستطیل شکلنده ، آرته و طرفنده (طایلاً) ایکی
قاتلی لوجه لر بولنور اورتی برده یارادیی واردر .
عیناً : استانبول - فرح تیاریوسی سیسی .. خلق
سینما یه تماماً بر متدی درجه سنده ربت ایدیور .
هر فیلمی کورمک ایسته بولر : عشق ، حسی و جنائی
فیلملری تقریبی ایده ییک بر حالده دکتر . چونکه حال
حاضرده آلمدرده بردانه مؤسسه واردر .

مؤسسه هر درلو فیلم جلب ایدیور : منتخب
ویا محدود ... هر جهته متابلدر . کوستردیکی
فیلملرک ایچنده مناره مک سی ، قاصیرنه مک قیزی ،
میوه ممنوعه ، مورچاغک کدری ، کوبوک پارس
و یا خود فیلی ، کبی - شهر فیلملر بولونور کن - استانبول
اسراری ، نیک و بستر کبی بوزوق و محدود فیلملر
اکسیک دکلدر .

شرق سینما سنده ایله « آتشدن کوملک »
کبی حقیقتاً نفیس فیلملر اراشه ایدیور کن باشقه
بر زمانده اسی بیله کیسه فی علاقه دار اجه بر فیلم
« پیشیل کوز چته سی » کوستریوردی .
معطل شرق سینماسی ندیم ییک و شرکایی
اداره ایدیوردی .
ملی سینما مالک مدیریته دریا ییک بولونیور .

ازمیر بالاس سینماسی
فوطو - سینما ییلدیزی

فیلملری ایله تن و کرک سوریه و یونانستاندن چاق
(قونتراند) فیلم کترین غیر مسام قومیسونچیلر
وقت وقت پیاسه ده ظهور ایدر !
تورکیا ولایتلی ایچمد - سینما - یلیق نقطه
نظرندن - ازمیرک اهمیتی حقنده قارنره اوق بر
فکر و بره بیلدیکمی ظن ایدیورم . دیگر مکتوبلر
ازمیر اهالی سنک - سینما اینتلاسی ، هانکی فیلملرک
رغبت بولدیغی ، ازمیرده سینما تشکیلاتی ،
ملحقان سینما مالرینک فایلیتی ، شیمدی به قدر کوسترلان
فیلملر حقنده کی انطباعی تفصیلاتیله و صره سیله
بازه جنم .

مظهر نجائی

بروسه ده سینما حیاتی

بروسه مخبر مزون :

بروسه مزنده ایکی دنه ، ملی و شرق ، سینما مالری
وارددر . شرق سینماسی اک اسکی یعنی قدم بر
مؤسسه در . کندی اسمیله مشهر اونلک آلت قات
- صالوتی اشغال ایدر . هیئت عمومی جه کوزلدر ،
- فقط تیاریوناسی اوله رق انشا اولومدر . کنیشلیکی
- طولیله متناسب دکلدر . اوست لوجه لر بر آرای سده
- یارادی مزقی سینما تاشاسنه یارمیور . صوک

Prusya'da Sinema Hayatı / Prusya Muhabirimizden

Prusya'mızda iki tane, milli ve şark, sinemaları vardır. Şark sineması en eski yani kadim bir müessesesidir. Kendi ismiyle müştehir otelin alt kat salonunu işgal eder. Heyeti umumiyeçi güzeldir, fakat tiyatro binası olarak inşa olunmuştur. Genişliği tuluyle mütenasip değildir. Üst localar biraz iyiyse de paradı mevki sinema temaşasına yetmiyor. Son bir ay zarfında tatil faaliyet eylemiştir. Milli sinemanın tesisi ise bir seneye karibdir. Tiyatro ve sinemaya müsaittir. Birçok tiyatro temsillerine sahne olmuştur. Ne için yapıldığı belli değil.

İstiabı vasati beş yüz kişi derecesindedir. Mustatil şeklinde, arka ve tarafında tulen iki katlı localar bulunur orta yerde paradisi vardır.

Aynen: İstanbul Fereh Tiyatrosu gibi, halk sinemaya tamamen bir tutku derecesinde rağbet ediyor. Her filmi görmek istiyorlar: aşkı, hissi ve cinai filmleri tefrik edecek bir halde değiliz çünkü hali hazırda elimizde bir tane müessese vardır.

Müessese her türlü film celp ediyor: Muntahap veya merdut. Her cihete mütemayildir. Gösterdiği filmlerin içinde Minarenin Sesi, Kasırganın Kızı, Meyveyi Memnua, Yumurcağın Kederi, Küçük Paris veyahut Emi gibi müştehir filmler bulunurken İstanbul Esrarı, Nik Winter gibi bozuk ve merdut filmler eksik değildir.

Şark sinemasında ise Ateşten Gömlek gibi hakikaten nefis filmler irae edilirken başka bir zamanda ismi bile kimseyi alakadar etmeyen bir film Yeşil Göz Çetesi gösteriyordu. Muattal Şark sinemasını Nedim Bey ve şürekası idare ediyordu. Milli sinemanın müdüriyetinde Süreyya Bey bulunuyor.

Karib: Yakın

Merdut: Redd olunmuş, kabul edilmeyen.

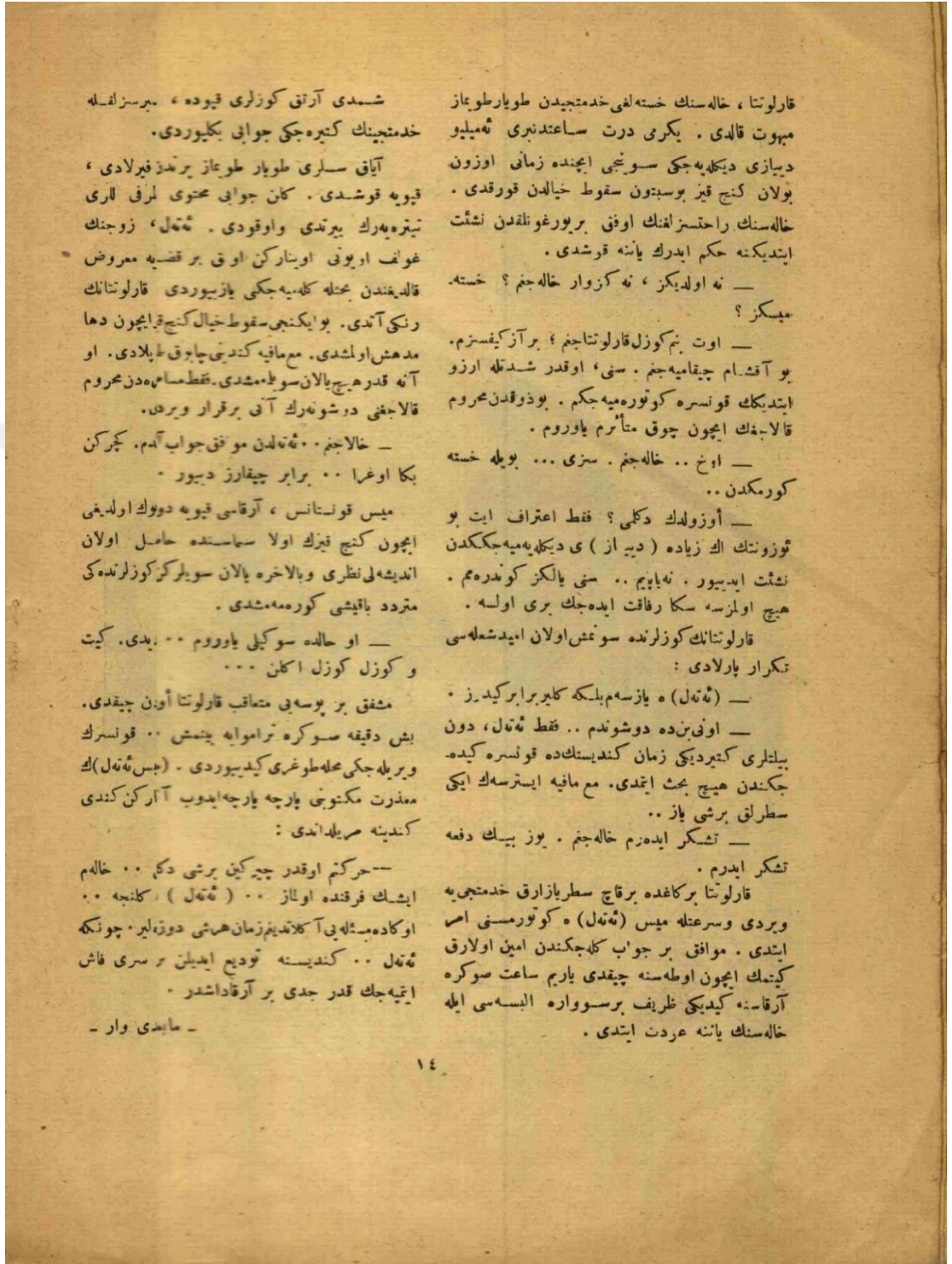
Metnin Yorumlaması:

Sinema Yıldızı Dergisi'nin üçüncü sayısındaki on birinci ve on ikinci sayfalarında, İzmir'deki sinema hayatının varlığına yer verilmiştir. Muzher Necati adıyla yayımlanmış olan metinde, bir de tablo yer almaktadır. Bu tabloda İzmir'de kaç sinema

salonunun bulunduğu, bu salonların sahipleri, konumları ve kişi kapasiteleri yer almaktadır. Detaylı bir çalışmanın ürünü olan bu tabloda, İzmir’de yabancıların da sinema sektöründe varlık gösterdiği görülmektedir. On birinci sayfanın sonunda ise Prusya’daki sinemanın durumu anlatılmaktadır. Bu da Sinema Yıldızı’nın, Türkiye dışında varlık gösterdiği merkezlerden birinin de Prusya olduğunu ortaya koymaktadır.

Resim 44. Sinema Yıldızı'nın 26 Haziran 1924 Tarihli Üçüncü Sayısının On Üçüncü Sayfası.

Resim 45. Sinema Yıldızı'nın 26 Haziran 1924 Tarihli Üçüncü Sayısının On Dördüncü Sayfası.

Büyük Sinema Romanı:

Aşk ve İlham

Geçen Nüşhadan Mabadı

- Pekâlâ, bakalım öyle olsun. Senin bu meşhur Diyaz'ının bana çiçeklerimden fazla zevk veremeyeceğe emin ise de haydi yemek hazır, sofraya gel.

Bütün gün, akşama kadar Carlotta ertesi akşam gidecekleri konseri düşünerek duyacağı zevki tahayyül ederek geçirdi. Gece Emilio Diyaz'ı rüyasında gördü. Onun âlemşümül bir şöhret kazanan kudret Sanatkârânesine uzaktan meftun olmuştu. Ertesi günü bir küçük çocuk gibi akşamı ipe çekmeye başladı. Saatleri hatta dakikaları saymaya başladı.

Mis Konstanes ise bu sabah vücudu biraz kırık bir halde uyanmıştı. Üzerinde bir sıkıntı vardı. Güçlkle nefes alıyordu. Mamafih akşama kadar geçeceğini ümit ettiği için rahatsızlığını Carlota ya hissettirmedi. Maalesef rahatsızlığı öğleden sonra şiddetlendi. Artık mecburen yeğenini haberdar etmek icap etti. Hizmetçiyi gönderdi odasında piyanonun yanında akşam dinleyeceği parçaları çalmakla vakit geçiren genç kızı yanına çağırttı.

Carlotta, halasının hastalığı hizmetçiden duyar duymaz mebhut kaldı. Yirmi dört saatten beri Emilio Diyaz'ı dinleyeceği sevinci içinde zamanı uzun bulan genç kız bütün Sükût-i hayalden korktu. Halasının rahatsızlığının ufak bir yorgunluktan neşet ettiğini hükmederek yanına koştu.

- Ne oldunuz, neyiniz var halacım? Hasta mısınız?

- Evet benim güzel Charlottecım, biraz keyifsizim bu akşam çıkmayacağım. Seni o kadar şiddetli arzu ettiğin konsere götüremeyeceğim. Bu zevkten mahrum kalacağın için çok müteessirim yavrum.

- Oh, halacığım. Sizi böyle hasta görmekten...

- Üzıldün değil mi? Fakat itiraf et bu üzüntünün en ziyade Diyaz'ı dinleyemeyeceğinden neşet ediyor ne yapayım. Seni yalnız gönderemem hiç olmazsa sana refakat edecek biri olsa.

Carlotta'nın gözlerinde sevinmiş olan ümit şulesi tekrar parladı:

- Ethel'e yazsam belki gelir beraber gideriz.

- Onu ben de düşündüm. Fakat Ethel dün biletleri getirdiği zaman kendisinin de konsere gideceğinden hiç bahsetmedi. Mamafih istersen iki satırlık bir şey yaz.

- Teşekkür ederim halacığım yüz bin defa teşekkür ederim.

Carlotta bir kâğıda birkaç satır yazarak hizmetçiye verdi ve süratle Mis Ethel'e götürmesini emretti. Muvafık bir cevap geleceğinden emin olarak gitmek için odasına çıktı yarım saat sonra arkasını gittiği zarif bir süvara elbisesi ile halasının yanına avdet etti. Şimdi artık gözleri kapıda, sabırsızlıkla hizmetçinin getireceği cevabı bekliyordu.

Ayak sesleri duyar duymaz yerinden fırladı, kapıya koştu. Gelen cevabı muhtevî zarfı elleri titreyerek yırttı ve okudu. Ethel, zevcinin golf oyunu oynarken ufak bir kazaya maruz kaldığından bahisle gelemeyeceğini yazıyordu. Carlotta'nın rengi attı. Bu ikinci Sukut-i hayal genç kız için daha müthiş olmuştu. Mamafih kendini çabuk topladı. O ana kadar hiç yalan söylememişti fakat müsamereden mahrum kalacağını düşünerek ani bir karar verdi.

- Halacım, Ethel'den muvaffak cevap aldım geçerken bana uğra. Beraber çıkarız diyor.

Mis Konstanes, arkası kapıya dönük olduğu için genç kızın evvela simasında hasıl olan endişeli nazarı ve bilahare yalan söylerken gözlerindeki mütereddit bakışı görememişti.

- O halde sevgili yavrum, dedi git ve güzel güzel eğlen...

Müşfik bir buseyi müteakip Carlotta evden çıktı. Beş dakika sonra tramvaya binmiş, konserin verileceği mahalle doğru gidiyordu. Miss Ethel'in mazeret mektubunu parça parça edip atarken kendi kendine mırıldandı:

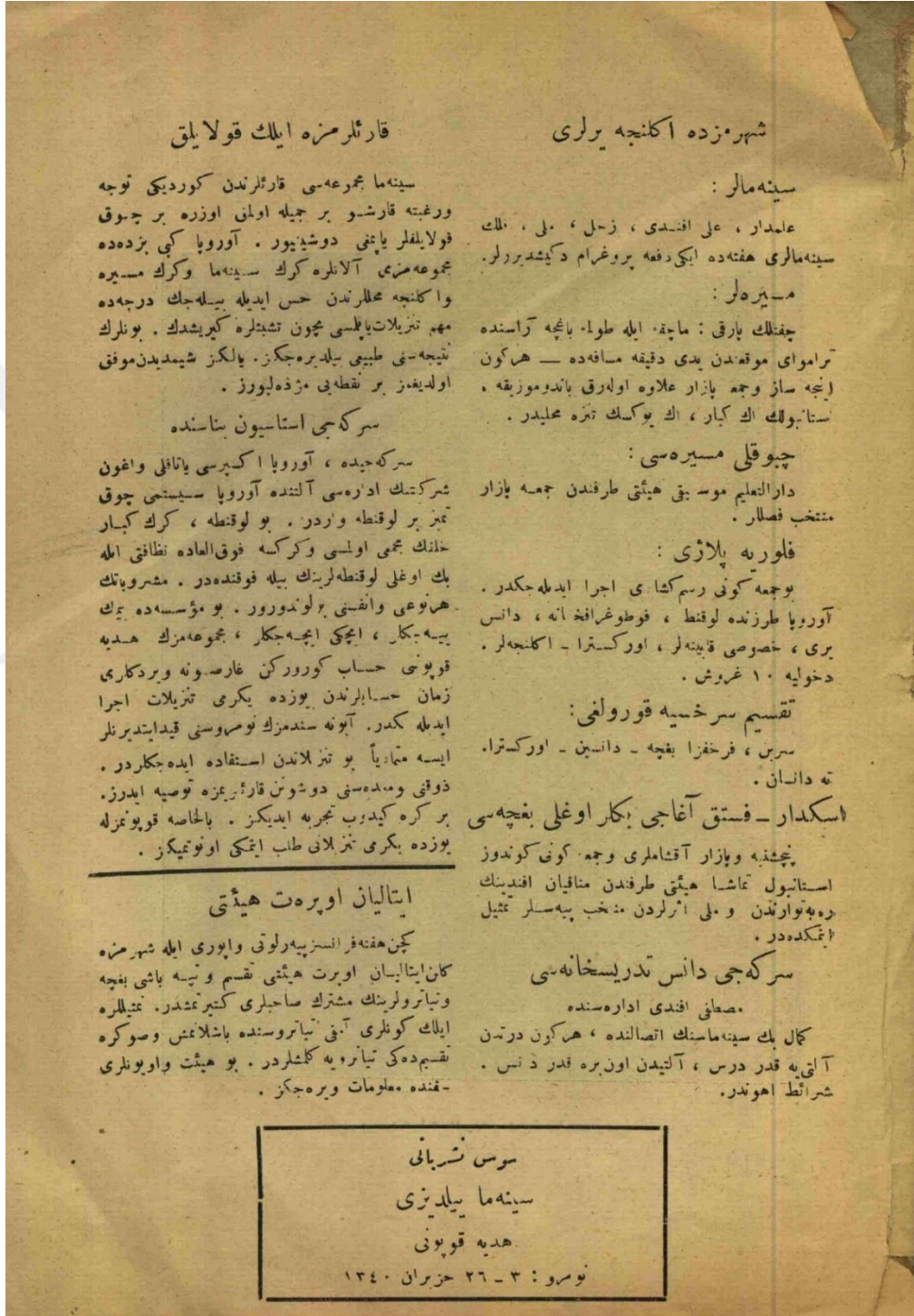
- Hareketim o kadar çirkin bir şey değil. Halam işin farkında olmaz. Ethel'e gelince ona da meseleyi anlattığım zaman her şeyi düzelir çünkü Ethel, kendisine tevdi edilen bir sırrı ifşa etmeyecek kadar ciddi bir arkadaştır.

Mebhut: Hayretle, şaşkın, mütehayyir. Sersem.

Sükût-i hayal: Hayal Kırklığı

Metnin Yorumlaması:

Bu sayının on üçüncü ve on Dördüncü sayfalarında, bir önceki sayıda yarım bırakılan “Aşk ve İlham” adlı kısa romanın devamı yer almaktadır.

Resim 46. Sinema Yıldızı'nın 26 Haziran 1924 Tarihli Üçüncü Sayısının On Beşinci Sayfası.

Şehrimizde Eğlence Yerleri

Sinemalar

Alemdar, Ali Efendi, Zühal, Milli, Felek sinemaları haftada iki defa program değiştirirler.

Mesireler

Çiftlik Parkı Magic ile Dolmabahçe arasında tramvay mevkiinden yedi dakika mesafede her gün incesaz cuma pazar ilave olarak bandomuzdaki İstanbul'un en kibar, en yüksek tenezzüh mahalledir.

Çubuklu Mesiresi

Darülmüslimîn musiki heyeti tarafından cuma pazar muntahap fasıllar.

Florya Plajı

Bu cuma günü resim küşadı İcra edilecektir. Avrupa tarzında lokanta, Fotoğrafhane, dans yeri, hususi kabineler, orkestra, eğlenceler duhuliye 10 kuruş.

Taksim serhasiye Koruluğu

Serin ferhefza bahçe -dansin- orkestra. Tedansan

Üsküdar Fıstık Ağacı Beyleroğlu Bahçesi

Perşembe ve pazar akşamları ve cuma günü gündüz İstanbul temaşa heyeti tarafından Monakyan'ın Efendi'nin repertuarından ve milli eserlerden daha piyeseler temsil etmektedir.

Sirkeci Dans Tedris Hanesi

Mustafa Efendi İdaresinde

Kemal bey sinemasının ittisalında, her gün dörtten altıya kadar ders, altıdan on bire kadar dans şerait ehvendir.

Karilerimize İlk Kolaylık

Sinema mecmuası karilerinden gördüğü teveccühü ve rağbete karşı bir cemile olmak üzere bir çok kolaylıklar yapmayı düşünüyor. Avrupa gibi biz dedi mecmuamızı alanlara gerek sinema ve gerek mesire ve eğlence mahallerinden hissedilebilecek

derecede mühim tenzilat yapılması için teşebbüsleri giriştik. Bunların neticesini tabi bildireceğiz. Yalnız şimdiden muvaffak olduğumuz bir noktayı müjdeliyoruz.

Sirkeci İstasyon Binasında

Sirkeci'de Avrupa ekspresi yataklı vagon şirketinin idaresi altında Avrupa sistemi çok temiz bir lokanta vardır. Bu lokanta, gerek kibar halkın mecması olması ve gerekse fevkalade nezafeti ile Beyoğlu lokantalarının bile fevkindedir. Meşrubatın her nevi ve enfesini bulundurur. Bu müessesede de yemek yiyecekler, içki içecekler, Mecmuamızın hediye kuponu hesap görürken garsona verdikleri zaman hesaplarından yüzde yirmi tenzilat icra edilecektir. Abone senedimizin numarasını kaydettirenler ise mütemadiyen bu tenzilattan istifade edeceklerdir. Zevkini ve midesini düşünen karilerimize tavsiye ederiz. Bir kere gidip tecrübe ediniz. Bilhassa kuponumuzla Yüzde yirmi tenzilatı talep etmeyi unutmayınız.

İtalyan Operet Heyeti

Geçen hafta Fransız Piyerloti vapuru ile şehrimize gelen İtalyan operet heyeti taksim ve Tepebaşı Bahçe ve tiyatrolarının müşterek sahipleri getirtmiştir. Temsillere ilk günleri amfi tiyatrosunda başlanmış ve sonra taksimdeki tiyatroya gelmişlerdir. Bu heyet ve oyunları hakkında malumat vereceğiz.

Süs neşriyatı

Sinema yıldızı

Hediye kuponu

Numara: 3-26 Haziran 1340.

Tenezzüh: Gezinti

Küşadı: Açılış

İttisal: Bitişime

Ehven: Birkaç kötünden en az kötü olanı, daha az kötü, daha az zararlı olan.

Nezafet: Temizlik

Metnin Yorumlaması:

Üçüncü sayının son sayfasında, önceki sayıda olduğu gibi şehrin önemli mesire alanlarından söz edilmektedir. Devamında ise Sinema Yıldızı okurlarının yararlanabilecekleri iki farklı reklam yer almaktadır. Bir önceki sayıda da yer alan restoran reklamı, bu sayıda da bulunmaktadır. En sonda ise yapılacak olan piyango çekilişine dair kupon bilgileri vardır.

3.7.SİNEMA YILDIZI'NIN 31 TEMMUZ 1340 TARİHLİ DÖRDÜNCÜ SAYISININ TRANSKRİPSİYONU VE YORUMLANMASI

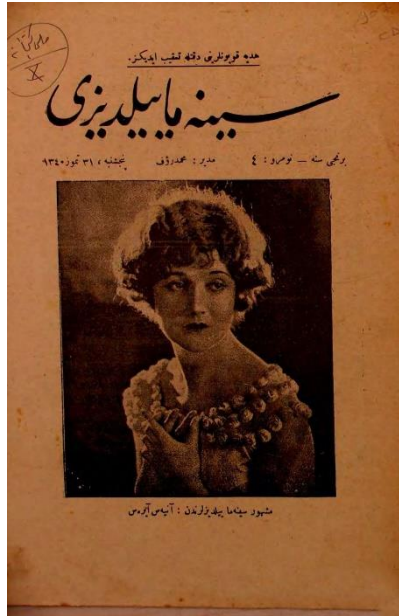
Dördüncü sayının kapak yapısı, tıpkı önceki üç sayı ile benzerlik göstermektedir. Kapakta derginin adı, sayısı, mesul müdürü ve çıkış tarihi bulunmaktadır. Ayrıca Anes Ayres adındaki yabancı aktörün fotoğrafı da kapakta yer almaktadır.

Hediye kuponlarını dikkatle takip ediniz.

Sinema Yıldızı

Birinci Sene- Numara:4 Müdür: Mehmet Rauf Perşembe, 31 Temmuz
1340

Meşhur Sinema Yıldızlarından: Anes Ayres

Resim 47. Sinema Yıldızı'nın 31 Temmuz 1924 Tarihli Dördüncü Sayısının Birinci Sayfası.

Resim 48. Sinema Yıldızı'nın 31 Temmuz 1924 Tarihli Dördüncü Sayısının Kapak Sayfası.

Fiyatı 5 kuruştur

Evrak ve nukud yere batanda Amidi matbaasında Süs müdüriyeti namına gönderilmelidir.

Abonman: seneliği 250, altı aylığı 125, üç aylığı 75 kuruştur.

Meşhur Sinema Kraliçelerinden: Mane Mori

Metnin Yorumlaması:

Kapaktan hemen sonraki sayfada derginin fiyatı, basım yeri ve basım namı vardır. Ayrıca diğer sayılardaki gibi abonelik ücretleri de bu sayfadır. Bu sayfada da Mane Mori adlı bir aktörün fotoğrafı bulunmaktadır.

حضرت اسنانبول سینه‌مالری

ملی سینه‌ما

شهرزاده باشی
تربیات و تشکیلاتی ایله تاماسینه مایچون باپلیش
کوزل پر مؤسس اولان بو ملی سینه‌مانی بوتون
قارئلمزده نویسه ایدرن. موسسک اک پارلاق اثرلری،
بالحاصه سرگذشت دراملری موفقیته کوستر .
هفته ده ایکی دفعه پروگرام دکیشدرور . مجموعه سن
قارئلریته یوزده بکری تئزلات .
اسکدار، بکلر اوغلی، بقچه سنده تیاترو
استادی مناقیان افندیگ طلبه لری
طرفندن جمعه کیجه سی، جمعه کونی،
یازار کونی ایشای درام، قومدی،
دوشو، جمعه و جمعه ایرته سی
ایشای سینه‌ما — سینه‌ماده
موسسک اک بوکسک اثرلری
کوستر لکنده در . کرک تیاترو
و کرک سینه‌ما ایچون مجموعه سن
قارئلریته یوزده الی تئزلات .

علی افندی سینه‌ماسی

هر هفته پروگرام ده کیشیر . کوندوز ایکیده
موردیته ، کیجه لری اون مجده .
قائل میرات و اوریا یکی — ایکی سرگذشت
قیلمی برابر دوام ایتمکده در .
(مجموعه سن ایچون بو ملی مؤسسک یاپیجی
تئزلات کله جک نسیخه شده در .)

مدرجات

آلمان سینه‌ما حیلمی
پارنده سوک سینه‌ما هفته سی
ماقس لیندرک برخاناره سی
عشق، کین، خیانت (سینه‌مارومان)
سینه‌ما حوادت لری
عشق و الهام (ما بعدی سینه‌مارومان)
ریشار بارتهلس
ایزبرده سینه‌ما تیریا کیلکی
آقرده سینه‌ما حیاتی
ژینا پالرمو قافه تائانده الخ الخ

ملت سینه‌ماسی

بو هفته : قونتهس نی هت
کیش و راحت اولسی اعتبارله
یاز موسنده کیدله مک اک آبی
سینه‌مادر . هر کون ایکی ماینه
— کیجه لری اون مجده اک بوکسک
آرینت لک اثرلری کوستر لیر .
هفته ده ایکی دفعه پروگرام ده کیشیر .
[مجموعه سن قارئلریته ، هدیه قوبوسی
کوستر دکاری تقدیرده یینلردن
زده الی تئزلات یاپیله جقدر]

کینجک

رتکلی رسمله باصیلان یکانه مزاح
غزته سیدر . جمعه ایرتسی وصالی کونلری
تشر اولتور ؛ هر جمعه ایرتسی کونلری سکز
محیبه اک روسن علاوه سی واردر . فیثانی
اوج غروش اولوب آتونه سی سده ک ۳۵۰ .
آتی آتی ۱۸۰ ، اوج آتی ۱۰۰
غروشدر .

نکوللر

سوک صحنه تکاملیله تام برخانره در .
بوتون صحنه لرده رتکلی رسمله ، یکی
شکل، یکی امله ، یکی ترب و یکی درجاییله
بوتون تورک مطبوعاتک مایه الانتخایدر .
« سوس » هر منور و ترقیپور خام
ایچون برلارم غرمناری نوروغرغان اولمیدر .
فیثانی : ۵ غروشدر

Resim 49. Sinema Yıldızı'nın 31 Temmuz 1924 Tarihli Dördüncü Sayısının İkinci Sayfası.

Bazı İstanbul Sinemaları

Ali Efendi Sineması

Her hafta program değişir. Gündüz ikide dörtte geceleri on buçukta.

Kanlı miras ve Avrupa yeni iki sergüzeşt filmi beraber devam etmektedir.

Mecmuamız için bu milli müessesenin yapacağı teshilat gelecek nüshamızdadır.)

Millet Sineması

Bu Hafta: Kontes Niet

Geniş ve rahat olması İtibari ile yaz mevsiminde gidilecek en iyi sinemadır. Her gün iki kez geceleri on buçukta en yüksek artistlerin eserleri gösterilir. Haftada iki defa program değişir. (Mecmuamız karilerine hediye kuponunu gösterdikleri takdirde biletlerden yüzde elli tenzilat yapılacaktır.)

Milli Sinema / Şehzade Başı

Tertibat ve teşkilatı ile tamamen sinema için yapılmış güzel bir müessese olan bu milli sinemayı bütün karilerimize tavsiye ederiz. Mevsimin en parlak eserlerini, bilhassa sergüzeşt dramalarını muzafferiyetle gösterir. Haftada iki defa program değiştirir. Mecmuamız Karilerine yüzde yirmi tenzilat.

Üsküdar Beyler oğlu bahçesinde Tiyatro üstadı Manukyan efendinin talebeleri tarafından cuma gecesi, cuma günü, pazar günü akşamı dram, komedi; Cuma ve cumartesi akşamı sinema mevsimin en yüksek eserleri gösterilmektedir. Gerek tiyatro ve gerek sinema için mecmuamız karilerine yüzde elli tenzilat.

Mündericat

Alman Sinemacılığı

Paris'te Son Sinema Haftası

Max Linder'in Bir Hatırası

Aşk, Kin ve Hıyanet (sinema romanı)

Sinema Havadisleri

Aşk ve İlham (Mabadli sinema romanı)

Reçar Parateles

İzmir’de Sinema Süreyya Kipliği

Ankara’da Sinema Hayatı

Jina Palermo Kafa Çantanda

Süs

Son sayfa tekamülüyle tam bir harikadır. Bütün sayfalarında renkli resimlerle, yeni şekil, yeni kıta, yeni tertip ve yeni mündericatıyla bütün Türk matbuatının en iyilerindedir. Süs, her münevver ve terakkiperver hanım için bir lazım gayrı mufarık nur ve irfan olmalıdır. Fiyatı 5 kuruştur.

Gelincik

Renkli resimli basılan yegâne mizah gazetesidir. Cumartesi ve salı günleri neşr olunur. Her cumartesi günleri sekiz sayfalık ilavesi vardır. Fiyatı üç kuruş olup abonesi senelik 350, altı aylığı 180, üç ayı 100 kuruştur.

Teshilat: kolaylık.

Kari: Okuyucu.

Tenzilat: İndirim.

Mufarık :Müfârat eden, ayrılan, ayrılmış.

Metnin Yorumlaması:

Bu sayfada İstanbul’da bulunan bazı sinemaların tanıtımı yapılmaktadır. Bu sinemaların bazılarında, Sinema Yıldızı okurları için ayrıcalıklar bulunmaktadır. Her sayıda olduğu gibi, içindekiler kısmı da bu sayfadadır. Ondan sonra ise Sinema Yıldızı ile aynı yayınevinden çıkan Süs ve Gelincik dergilerinin tanıtımları yapılmaktadır. İlk sayıdan sonra, her sayıda reklam sayısının arttığı görülmektedir.

آلمان سینما ما جیلغی

وده قور اعتبارله آلمان شاه اثرلری آره سننده ساغلام بر موقع قازاندی . آلمانلر بو صورتله انکلیزلی طوغریدن طوغری به علاقه دار ایدیه جک بر موضوع بولش اولدیلر . انکلیزلر . هم کندی تاریخلری همده کندی آریستلری کورمک ایچون آلمان دهاسنی القیلامق مجوریتنده بولنه جقلردر .

ایشته آلمان فیلملریک جهان پیاسه سننده یکتا ولارق آله ایتمک ، وفق اولدقلری مهم موقک سری ... هر شیردن اول « تجارت » و « کار » مفهولرینه درت آل ایله ساریلان بو ملت هر ملکته کندی حسیات ملیه سی اوقشایان فیلملری یایغی و کوندرمکده نقره ایتمکدر . « ماری آنتوانت » فیلمی یایغی ایچون آانیاده اسکي پارسک ، باستیل و سائره سی عتزی بووک بر غونه سنسک میدانه کتیرلمی آلمانلرک سینما جیلغی حیانتده نقره ترقی ایتمکله رینه بارز بر دلیلدر ، یقینده دنیالک بووک « ستودیو سی ، سینما دارالصناعه سی اولان بر آلمان مؤسسه سنندن تفصیلات لازمه ایله بحث ایده جکدر .

آلمانی ، بو کونکی دنیا سینما جیلغیده احوال ایدیلیمه جک درجه ده قدرتی بر موقع صاحبدر . کرک تکنتی ، کرکسه تمیل اعتبارله فیلملری بوتون دنیا فیلملریک فوقنده در دینه بیلیر . بو سببه درکه آلمانلرک سنوی فیلم اخراجاتی سائر ملکتلردن پک چوق فضله در . ایالیابه سوک سنلرده ادخال ایدیلن درت بوز سکان بش فیلمدن ایکوزیمتی آلمان فیلملری تشکیل ایتمکده در . اسپانیاده قیل ادخالانک بوزده یتشی آلمان در . مملکتزده کی فیلملرک نصفندن فضله سی آلمان صنعتکارلریک و آلمان صنعت مؤسسه لرینک محصول سایلیدر . حتی فرانسز لک بزدنده ده بووک بر رغبت بولمده در . فرانسز غزته لری بو نقطه بی علنا اعتراف ایدیلور و آلمانلرک سینما تکلیتمده کی موقیتی ایلری سورره رک اویدن درس آلیق لزومنی سرد ایدیلور لر . فرانسز لک نامدار آریستلردن ژینا ره لی کین سنلرده آلمانلر طرفندن ، آلمانیده جالیتمق اوزره انقازره ایدیلدر . اسوجه ، بلجیایه ، اسویچره یه ده ، امریقایه مهم مقدارده آلمان قیلی ادخال ایدیلکده در . حتی سینما قالیتمه باشلابان روسیه ده یالکز آلمان فیلملرینه رغبت ایدیلیمکی سویلرسه ک بو چالشقان خلقک موقیت ساحه سنک حدودنی تا لامش اولورز . یالکز انکله ده .. عنادجی و ملیتپرور طبیعتی ایله سوک زمانه قدر بو جریان کندی قاید برماشدی . آلمان فیلملری یالکز انکله ده مطلق درجه ده حسن تأثیر بر اقیوردی .

قورنار آلمانلر بو تکده چاره سی بولدیلر . انکلیز تاریخنه عائد فاجعه لره طولو بر صفحه یی انکله ده لک بوکسک سینما آریستلری طولقون اجر نلره آندازه ایتمک صورتیه آلمانیده تمیل ایدیلر . بو اثر .. کرک تمیل کرک وضع صحه

پول وه غنه ر

سومرون ، موننا واننا ، غولم و بالزاقک « کوره ک محکومی » فیلملریک قهرمانی بوکسک آلمان سینما صنعتکاری پول وه غنه ر بر آید . نبری شهر حظه بولمده در . بر هفته ایچون کلدیکی حالده بر آید نبری مسافرن اولان ودها بر مدت قالمق اوزوسنی اظهار ایدن قیتمی صنعتکاره بیان خوش آمدی ایلر و قارنر بزمه کله دک هفته آریست حقه ده رسمی ایله برابر فضله ابضاحات ویره جکیزی و پول وه غنه رله ارلان ملاقاتیزی نقل ایده جکیزی وعد ایدرز .

Alman Sinemacılığı

Almanya, bu günkü dünya sinemacılığında ihmal edilmeyecek derecede kudretli bir mevki sahiptir. Gerek teknik gerekse temsil itibariyle filmleri bütün dünya filmlerinin fevkindedir denilebilir. Bu sebeptendir ki Almanya'nın senevi film ihracatı sair-i memleketlerden pek çok fazladır. İtalya'ya son senelerde ithal edilen dört yüz seksen beş film den iki yüz yetmişini Alman filmleri teşkil etmektedir. İspanya'da film ithalatının yüzde yetmişini Almandır. Memleketimizdeki filmlerin nısfından fazlası Alman sanatkârlarının ve alman sanat müesseselerinin mahsul saileridir hatta Fransızların nezdinde büyük bir rağbet bulunmaktadır. Fransız gazeteleri bu noktayı alenen itiraf ediyor ve Almanların sinema tekniğindeki muvaffakiyetini ileri sürerek ondan ders almak lüzumunu serdediyorlar. Fransızların en namdar artistlerinden Cinna Relli geçen senelerde Almanlar tarafından, Almanya'da çalışmak üzere angaje edilmiştir. İsveç'e, Belçika'ya İsviçre'ye, Amerika'ya mühim miktarda Alman filmi ihraç edilmektedir. Hatta sinema faaliyetine başlayan Rusya'da yalnız alman filmlerine rağbet edildiğini söylersek bu çalışkan halkın muvaffakiyet sahasının hududunu tamamlamış oluruz. Yalnız İngiltere. İnatçı ve Milliyetperver tabiatı ile son zamana kadar bu cereyana kendini kaptırmamıştı. Alman filmleri yalnız İngiltere'de mutlak derecede hüsnü tesir bırakmıyordu.

Kurnaz almanlar bununda çaresini buldular. İngiliz tarihine ait facialarla dolu bir sayfayı İngiltere'nin en yüksek sinema artistlerini dolgun ücretlerle angaje etmek suratıyla Almanya'da temsil ettiler. Bu eser gerek temsil gerek vaz sahne ve dekor İtibari ile alman şaheserleri arasında sağlam bir mevki kazandı. Almanlar bu suretle İngilizleri doğrudan doğruya alakadar edecek bir mevzu bulmuş oldular. İngilizler hem kendi tarihlerini hem de kendi artistlerini görmek için alman dahasını alkışlamak mecburiyetinde bulunacaklardır.

İşte Alman filmlerinin cihan piyasasında yekta olarak elde etmeye muvaffak oldukları mühim mevkin sırrı. Her şeyden evvel ticaret ve kâr mefhumlarına dört el ile sarılan bu millet her memlekete kendi hissiyat milliyesini okşayan filmleri yapmak ve göndermekte teferrüt etmiştir. Marie Antoinette filmi için Almanya'da eski Paris'in, Pastil ve sairesini muhteva büyük bir numunesinin meydana getirilmesi Almanların sinemacılık hayatında ne kadar terakki ettiklerine bariz bir delildir, yakında

dünyanın en büyük (stüdyo) su, sinema darülsinaası olan bir Alman müessesesinden tafsilat lazime ile Bahsedeceğiz.

Paul Wagner

Sömüren, Monna Wanna, Golem ve Balzac'ın Gören Mahkûm filmlerinin kahramanı yüksek Alman sinema sanatkarı Paul Wagner bir aydan beri şehrimizde bulunmaktadır. Bir hafta için geldiği halde bir aydan beri misafirimiz olan ve daha bir müddet kalmak arzusunu izhar eden kıymetli sanatkara beyan hoşamedi eyler ve karilerimize gelecek hafta artist hakkında resmi ile beraber fazla izahat vereceğimizi ve Paul Wagnerle olan mülakatımızı nakledeceğimizi vadederiz.

Sai: Çalışan.

Namdar: Ünlü, şöhretli, meşhur.

Angaje: Sözlü ya da yazılı olarak bir yüküm altına girmiş, bir sözveride bulunmuş olan

Yekta: Bir eşi daha olmayan, eşi olmayan, eşi bulunmayan, eşsiz, biricik, tek.

Mefhum: Kavram.

Teferrüt: Benzeri bulunmama, benzersiz olma, sivrilme.

Muhteva: İçerik.

Tafsilat: ayrıntılı açıklamalar, ayrıntılar.

Hoşamedi: Hoş geldine gitme.

İzahat: Açıklamalar.

Nakletmek: Aktarmak.

Metnin Yorumlaması:

Sinema Yıldızı'nın dördüncü sayısındaki Üçüncü sayfada, biri kısa biri uzun iki metin yer almaktadır. Uzun olan metin, Alman sinemacılığını anlatmaktadır. Almanya'da sinemanın o anki durumu ve dünya ülkelerine Alman sinemasının yayılımı odağında ilerleyen bu metin, okuyuculara Alman sineması hakkında derin bilgiler sunmaktadır. Kısa olan ikinci metinde ise Paul Wagner isimli Alman sinema oyuncusunun İstanbul'da olduğu duyurulmakta ve gelecek sayıda onunla yapılacak bir söyleşinin paylaşılacağı belirtilmektedir.

Seniora İki Rolde Aynı Sahnede

Senioranın Muzaaf Rolü

Üçüncü nüshamızda, senioranın sahnede kendi kendisini tehdit eden muzaaf rolünden bahsederken yaklaşık olarak başka bir resim konulmuştur. Karilerimizden mazeret talep ederken bu resmin aslını takdim ediyoruz.

Paris'in Son Sinema Haftası

Elyvim Paris'te, yaz mevsimi itibariyle yalnız kırk sekiz sinema hal faaliyettedir. Bu sinemalarda temmuzun ikinci haftasında gösterilen filmlerden bazıları: Bir Buçuk Aydan Beri, Victor Hugo'nun Notre-dame de Paris, Yalnız Mario sinemasında her gün üç matine kadını elde etmek usulü ve meslek esrarı dokuz sinemasında, doktor Kalikar'ının Kabinesi (üç sinemada), Kalbin Zaferi (beş sinemada), On Sekiz Gündedir Alem (on bir sinemada), Yaşamak Hakkı (iki sinemada), Mücrim Kadın (bir sinemada), İsimsiz Matmazel (iki sinemada), Payaas (bir sinemada), Alexandre Dumas'ın Demir Markalı Adam (iki sinemada), Rüya Taciri (bir sinemada), Son Raks (bir sinemada), Serseri Prenses (dört sinemada), Atlantis (bir sinemada) gösterilmektedir. Bunlardan başka Karnaval Çocuğu, Kukla, Şeyh, Esrareniz Ada Korsanları, Kadın Sesi, Yükselen Dalgalar filmleri birer sinemada gösterilmektedir. Pate, Gomun, Oper Jurnal, Wezigotu, Lev filmleri programa ilave edildiği gibi müşteri için sinema aralarında düetler monologlar ve eğlenceler tertip olunmaktadır.

Muzaaf: Üzerine bir veya birkaç katı ilâve edilerek çoğaltılmış, iki kat, kat kat.

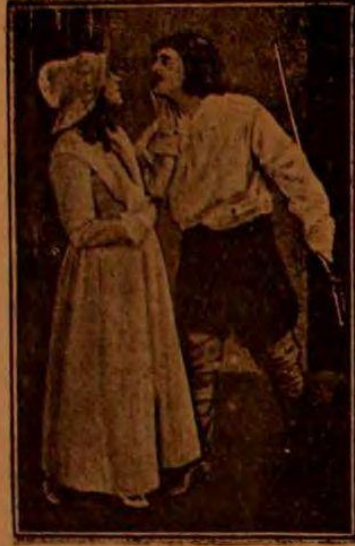
Raks: Dans.

Tertip: Düzenleme.

Metnin Yorumlaması:

Dördüncü sayfada da iki farklı metin vardır. Bunlardan kısa olan ilk metinde, bir aktörün aynı anda nasıl iki sahnede olabildiği izah edilmeye çalışılmıştır. Önceki sayıda da devam eden bu açıklamaya yönelik bir de fotoğraf bulunmaktadır. İkinci metinde ise Paris'te bulunan sinemaların yaz tatiline girecek olmasından dolayı, gösterilecek son sinema filmleri listelenmiştir. Derginin, Paris sinema hayatına dair güçlü bir haber akışına sahip olduğu, her salonda hangi filmin gösterileceğinin listelenmesinden anlaşılmaktadır.

ماقس لینده رك بر خاطره سی

ماقس لینده رك صیغه - لاشورلرده

اوپرا سینهماسی :

بك اوغلمده « جاده كبرده انشاسته باشلانان بووك اوپرا سینهماسنك تشریح اول اوام ملنده كسادى ایچون حمالی بر فعالیتله چالكلمقده در . اوپرا سینهماسی حقدده قارلمرزه دهافضله تفصیلات ویره جكمز كی مملكتترك عصری بر سینهماسی اولاجنی ایچون انشاتی حقدده هر هفته معلومات ویره جكمز . سینهماسی ایلك رسم كسادى شرفنه صوك فرانسز صنعت آری اولان « ویبولت تهیه ریال) فیلمنی خلقه تقدیم ایده جكمز . پارسده یلكمز بر سینهماده متبادیا اوج آی كوستریلین بو پوكك اترك خارق الماده سه نار بوسنی یقینده قارلمرزه تقدیم ایده جكمز .

ماقس لینده رك ، بو سوعلی واسکی صنعت استادینك صوك فیلمی « صیغه - لاشورلر » در . بالذات كندیسی بوقلمه مائد بر خاطره سی نقل ایدیور : « فیلم ایجابی بر قاطر بولفلم لازمدی . بولمه بر قاطر كه سه نار بونك ، صیغه - لاشورلر كی حرکاته اویسون ، متلاجه ایتم اولدیضی زمان بر هر لوبورومه سون ، قیچی اوزرینه اولورسون ؛ بولمه ایستدیكم كی بر حیوان بولفلم احتمالی اولان بر سیرك صاهلق ویردیلمر . كیتدم . مقصدیمی آكلاندم . ایستدیگمدن اعلا بر قاطرلری اولدیغنی سیرك دیره كتوری بالاندیره بالاندیره خبر ویردی . بو بولمه قاطرمش كه كولسی آفلاسنی ، ایکی آرق اوزرنده بورومسی ، بالانجقدن قولش كی تقلید یاماسنی . والحاصل هرشی بیلیورمش یلكمز لاقعددی ایچورمش .. او قدر مكل ایتم .. قاطری آلم . سیرك دیره كتوری قاطرك ایستینلین حرکتی یامسی ایچون ، آلدیغنی وجهه و یا قالان بر لرینه طوق بولمقده اخطار ایتمی اونونتامشدی . بنده بو نقطه لری قید ایتم .

بالخاصه قاطرك قیچی اوزرینه اولورمسی ایچون طوق بولمسی ایجاب ایدن عملی آقی ضبط ایتمكه چالیشدم چونكه بكا لازم اولان جهت یلكمز بو ایدی . فیلمك چكیلدیكى صرعه ده ، نام ایجاب ایتمدیكى زمانده . قاطیری چوكدیرمك ایچون آیا قارلمه تعریف ایدیلن نقطه به طوقوندم . هیبات ا . ایکی سانیمتره اوزاقه طوقونتم .. و طوقوندم برده .. قاطری چیفته آتدیرق ایچون آلدیریلان نقطه ایتم .. طبیی درحال یره بو اولانده یالیشم . ایکی ساعت صوكزه آیلدینم زمان آرقاداشلرم یانغمك باش اوجنده بكا « كچمش اولسون . « دیورلردی .

Max Linder'in Bir Hatırası

Max Linder'in bu sevimli ve eski sanat üstadının son filmi Sıksa Silahşorlar'dır. Bizzat kendisi bu filme ait Bir hatırasını naklediyor: Film icabı bir katır bulmaklığım lazımdı. Öyle bir katır ki senaryonun mudhik noktalarındaki harekete uysun. Mesela acele işim olduğu zaman bir türlü yürümesin kıçı üzerine otursun, böyle istediğim gibi bir hayvan bulmaklığım ihtimali olan bir sirk salık verdiler. Gittim maksadımı anlattım. İsteddiğimden hala bir katırları olduğunu sirk direktörü ballandıra ballandıra haber verdi. Bu böyle katırmış ki gülmesini ağlamasını, iki ayak üzerinde yürümesini, yalancıkta ölmüş gibi taklit yapmasını... Velhasıl her şeyi biliyormuş. Yalnız lakırtı etmiyormuş, o kadar mükemmel imiş... Katır aldım sirk direktörü katırın istenilen hareketi yapması için, alındığı vecihle ve yakalanan yerlerine dokunulacağını da ihtar etmeyi unutmamıştı. Ben de bu noktaları kaydettim.

Bilhassa katırın kıçı üzerine oturması için dokunulması icap eden mahalli iyi zapt etmeye çalıştım çünkü bana lazım olan cihet yalnız bu idi. Filmin çekildiği sırada, tam icap ettiği zamanda katırı çöktürmek için ayaklarıyla tarif edilen noktaya dokundum. Heyhat!. İki santimetre uzağa dokunmuşum. Ve dokunduğum yerde, katır çiftte attırmak için alıştırılan nokta imiş. Tabi derhal yere yuvarlandı yayılmışım. İki saat sonra ayıldığım zaman arkadaşlarım yatağımın baş ucunda bana (geçmiş olsun.) Diyorlardı.

Opera Sineması

Beyoğlu'nda caddeyi kebir de inşasına başlanan büyük opera sinemasının Teşrin-i evvel evasıtında küşadı için hamale bir faaliyetle çalışmaktadır. Opera sineması hakkında karîlerimize daha fazla tafsilat vereceğimiz gibi memleketimizin asri bir sinema binası olacağı için İnşaatı hakkında her hafta malumat vereceğiz. Sinema ilk resim küşadı şerefine son Fransız sanat eseri olan (?????????) filmi halka takdim edecektir. Paris'te yalnız bir sinemada mütemadiyen üç ay gösterilen bu yüksek eserin harikulade senaryosunu yakında karîlerimize takdim edeceğiz.

Metnin Yorumlaması:

Dördüncü sayının beşinci sayfasında, ünlü aktör Max Linder'in, rol aldığı Sıksa Silahşorlar adındaki bir filmde yaşadığı komik anısına yer verilmiştir. Devamındaki ikinci filmde ise Beyoğlu'nda yeni inşa edilen bir opera sinemasından ve burada yapılacak ilk gösteriden söz edilmektedir.

عشق، کین و جنایت

ماریاژاقوبینی نك الك صوك اثری

یا لکر طومى ژانه عاشق؟! خیر... اولیویه
موتق استنده بر عمده قیزک پشنده ر - هر کون
باره کلپور - ژانه قور باپور - ژان ایسه بو وحشی
طیعتی صردار ارککه بوز ورمیور، ایشه کومور
معدنلرنده کی حیات بو صرکزده ...

معدن صاحی ژورژ، کورفزه آی بر لیمان پایقی
فکر نده در - بونک ایچون ده کورفک تمیزلنسی ،
بالخاصه بارک اورادن اوزقلاشمسی لازم . ژورژ ،
برادر زاده سی روبره کیمسنی و باری اورته دن
قالدیرسنی امر ایدیور .

بوخیری آلان قوجه قاری تلاشده در . ژانک
پیشی براقیان اولیویه موتق ایسه فرصتدن استفاده بی
دوشونورک در حال بشقه بربرده بر بار آچقی
خصوصتده باره تکلیف ایدیور .

جادالوز قاریک خوشته کیدن بوتکلیف ژانک
جانسی سیقیور - چونکه اولیویه نکه نه مقصدله یاردم
ایتنک ایستدیکنی یکن اعلامدر کدر . خاله سنک اصرارینه
رغماً اولیویه نکه تکلیفی کمال نفرته رد ایدیور .
وباراقه لک بیقلماسی حفته رجا ایتنک اوزره معدن
ساحی ژورژک نزدیکه کیدیور .

ژورژ، ژانک رجا سی قبول ایچیور . ایرتسی کونی
روبر عمه لرله برابر باراقه بی بیخفه کلپور . صاف
طوم ، ایچین ایچین سودبکی قیزدن اوزاقلاشه جفی حس
ایستدیکی ایچون چوق متأثردر بوکا سببده هب
معدن صاحبلی دکالی ؟ تأثر نیک شدنی آره سننده
قوجامان بر ده بزی قایدینی کبی روبرک قافلاسته
ایتدیور .

ژان خاله سی بهت نیک ممانعتنه رغماً پارالان

ویلیام ایروینگ بو بوک بر بانکر در - قرده شی
ژورژک ساخته کارانه حرکاتی و ماوروسی ایله افلاس
ایدیور . بو رجلی و بره مبرک تعطیل تأدیانه جیور
اولیور . بو حال زوالی ویلیامک اوزونده فنا بر تأثیر
براقدینی ایچون در حال اختاره قرار و برسیور و فراری
تلیق ایدیور .

آیچق ، ویلیام ایروینگ اختارندن اول اسکی
آرقاداشی اولان دعوی و کیلی سمیته وقعه بی
تصیلای ایله یازارقی بیلدیرمنش و افلاس ایستدیکنی
کیسه به حتی اوغلی روبره سوله مهنسی رجا ایتمشدی .
ویلیامک قرده شی ژورژ ، برادر نیک تولومنه

کندی نیک سبب اولدینی طبیی بیلور . و وجدان
عدای ایچده چیریتور . یایدینی خطای قسماً اولسون
تعبیر ایتنک ایستور و متوفا بانکرک اوغلی روبری
یعنی برادر زاده سی ، صاحی اولدینی کومور معدنلرنده
برونظیفه ایله توظیف ایدیور .

روبر بو توظیفه به تمندن جوق ممنوعدر چونکه
آرتق محملسوز بولمه باشلادینی لوندره حیانتدن
و بوراده کی حزین خاطر لک یادندن قورتولش
اولا جقدور . روبر ، معدنلرده ایسه باشلاپور . معدن دکیز
کنارنده در . بر کورفزه چکلش ، و سال اوزرینه
انسا ایدلش کوچک بر باز ، معدنک یکنه اکنتجه
و ذوق محلی تشکیل ایتمکده در .

بو باز ، اختیار ، جادالوز برقاری اولان بهت
بردون طرفندن اداره ایدیور . بهت نیک ژان اسنده
برده یکنی ولد . ژانی بوتون معدنجیلر سویور .
بو معدنجیلر آره سننده برده صاف طوم وارکه قیزه
چالدره سی به عاشقدر .

Resim 53. Sinema Yıldızı'nın 31 Temmuz 1924 Tarihli Dördüncü Sayısının Altıncı Sayfası.

سارصشدن . پوره كنه اينور و بردنوه اولدني .
بره دوشهرك تولىور :

(روبر) ي قيصناجملنى حسيبه تعقيب ايدن
و زوروك غنة "تولومنه شاهد اولان (اوليوه) فرستدن .
استفاده بي دوشونبور و درحال " زوروكى ، روبر
تولدردى . قائل اودر . قاجيور . . . طوتك . . .
ديه ارياده باشلاور .

(روبر) ك وضيق تهلكه به دوشيور . عمرم عمله
هصيان ايمشدر . آرقاسى قوروالا بورلر . فقط (طوم)
صاف طوم امداده يتشور . (روبر) . بر آت
تدارك ايدرك فرارنى تسويل ايديور .

تعقيب ايدنك ائدن قوربولنى همچون روبر . .
(ژان) . سال اوزرنده كي بارافه سنه آنلاور . .
آرقادن يتيشن (اوليوه) ايه آويك ائدن قاجديشى
كورونجه قودورورور .
و اوده ساله آنلاور .

ايكى رقيب آراسنده بوغاز بوغاز مجادله باشلاور .
تعقيب ايدن عمللردم بشك اوزرلر . (ژان)
روبرك يك تهلكه لي بر وضيعته دوشه جگنى حس
ايدرك جان آله بر بالطه آليور وصالى ريمخته .
باغلابان خالاطلرى كيبور .

سال ، دكزه ؛ دالفارك آره سنه آنيليور . .
اوزون سورون مجادله ايه (روبر) ك ظفري ،
(اوليوه) نك دكزه بوورالامسى ايله نتيجه لنيور .
سالك اوزرنده بالكر قانان و دالفارك طالعنه توديع
مقدرات ايمش اولان ايكي كنجك ، ژان و روبرك
نظرلرى قارشولاشيور . . . بركيبور ، ويكي ،
پروزسز بر سمادت و عشق افته توجه ايدنيور .

كامل الدين

روبرى باراقه آليور . دوكتورده خسته نك برندن
برقاج كون قبالدا نامنى توصيه ايدنيور ، بوديقه دن
اعتبار آجروح روبر ايله ، يانانك باشى اوجنده
بكله بن ژان آراسنده عاشقانه برحيانك اساسلرى آتيليور .
بو ايكي كنج بربرلرني سويورلر . اوقدركه ، بهتنا
روبرك آرتق باردن چيقمسى لازم كلديكى ژانه
سولديكى زمان كنج قيز هصيان ايدنيور و مقابله
ايكي طوقات بيور .

طبيى قوجه قارى قيصناجملدن قودوران اوليوه .
نك تحريكاني ايله حركت ايمكده در .

سوكيليسنك حقارت كورديكنه شاهد اولان
(روبر) فوجه قارى به ايستدكي باره بي و برشكله برابر
باراقه بي ترك ايدنيور . [ژان] اده آرتق خاله سنك
يائنده كي حياته تحمل ايدمه جگنى اكلابور ولوندره
ده بولنان اقر بالردن برينك نردينه كايور .

تصادف ، ژانى ؛ اووقات سميت ايله قارشولاشيور
آوقات كنج قيز غلاظه دار اوليور وقاج زمانديرى نره ده
اولديشدن غافل بولندينى روبرك متوظا ارقداشه نك
چو جگنك معدنلر نده اولدينى اوكره نيور . [اوليوه] .
ژانك آرقاسندن لوندرمه بلكش و قيزك اولدني برى كشف
ايمشدر . اصردلرى و از عاجلورى نتيجه سز قايور .

ديكر طرفدن ، دعوى و كيلي سميت ، [روبر]
ايله (زوروك) ك بولندللىرى عمل اوكرنديكى همچون
درحال معدنلره كيتمه قرار و بربريور و (ژان) ده
برابر كوتورمه كه اقناع ايدرك معدنلره متوجه احرمت
ايدنيورلر ، (ژان) تكرار خاله سنك نردينه كيدنيور .
(سميت) ده طوغروجه (زوروك) ايله كوروشيور
(وويليام ابروينغ) ك اتخارندن اول بازارق كوندرديكى
مكتوبى كوسترييور .

(روبر) ده باياسنك طرز وفاته مطلع اولور
اولماز عموجه سنك يوزينه قارشو : قائل . . . ديه
باغرييور و سرعته جيقوب كيدنيور . بونون بو
جانلانان ماشينك شيع خاطره سي معدن صاحبي زوروكى

Aşk, Kin ve Cinayet

Maria Jackuini'nin En Son Eseri

William Erwing büyük bir banker kardeşi George'un sahtekarane hareketi ve manevrası ile iflas ediyor. Burçlarını veremeyerek tatil-i tediyata mecbur oluyor. Bu hal zeval de William'ın üzerinde fena bir tesir bıraktığı için derhal intihara karar veriyor ve kararını tatbik ediyor.

Ancak William Erwing intihardan evvel eski arkadaşı olan dava vekili Semit vakayı tafsilatı ile yazarak bildirmiş ve iflas ettiğini kimseye, hatta oğlu Roper'e söylememesini rica etmişti. William'ın kardeşi George, biraderinin ölümünü kendisinin sebep olduğunu tabii biliyor. Ve vicdan azabı içinde çırpınıyor. Yaptığı hatayı kısmen olsun tamir etmek istiyor ve müteveffa bankerin oğlu Roper'i yani birader zadesini sahibi olduğu kömür madenlerinde bir vazife ile tanzif ediyor.

Roper bu vazifeyi tayininden çok memnundur çünkü artık tahammülsüz bulmağa başladığı Londra hayatından ve buradaki hazin hatıraların yadından kurtulmuş olacaktır. Roper madenlerde ile başlıyor. Maden deniz kenarındadır. Bir körfeze çekilmiş ve sal üzerine inşa edilmiş küçük bir bar, madenin yegâne eğlence ve zevk mahallini teşkil etmektedir.

Bu bar, İhtiyar, cadaloz bir karı olan yetse bir don tarafından idare ediliyor. Yanta'nın Jan isminde bir de yeğeni var. Jan'ı bütün madenciler seviyor. Bu madenciler arasında bir de saf Tom var ki kıza çıldırısıya aşıktır.

Yalnız Tom mu Jan'a aşık? Hayır... Olie Monck isminde bir amele de kızın peşindedir. Her gün bara geliyor Jane kur yapıyor Jan ise bu vahşi tabiatlı murdar erkeğe yüz vermiyor. İşte kömür madenlerindeki hayat bu merkezde....

Maden sahibi George, körfeze iyi bir liman yapmak fikrindedir. Bunun için de körfezin temizlenmesi, bilhassa barın oradan uzaklaşması lazım George, birader zadesi Roper'e gitmesini ve barı ortadan kaldırmasını emrediyor.

Bu haberi alan kocakarı telaştadır. Jan'ın peşini bırakmayan Olie Monck ise fırsattan istifadeyi düşünerek derhal başka bir yerde bir bar açmak hususunda bara teklif ediyor.

Cadaloz karının hoşuna giden bu teklif Janın canını sıkıyor. Çünkü Olien'in ne maksadla yardım etmek istediğini pek ilamdır gider. Halasının ısrarına rağmen Olieyen'in teklifini kemal-i nefretle reddediyor. Ve barakaların yıkılması hakkında rica etmek üzere maden sahibi George'un nezdine gidiyor.

George, Jan'ın ricasını kabul etmiyor. Ertesi günü Roper amelelerle beraber barakayı yıkmaya geliyor. Saf Tom için için sevdiği kızdan uzaklaşacağını hissettiği için çok müteessirdir buna sebep de hep maden sahipleri değil mi? Teessürünün şiddeti arasında kocaman bir demiri kapığı gibi Roper'in kafasına ittiriyor.

Jan'ın halası yeğenin münanaatına rağmen yaralanan

Roper'i barakaya alıyor. Doktora hastanın yerinden birkaç gün kımıldanmamasını tavsiye ediyor, bu dakikadan itibaren mecruh Roper ile, yatağının baş ucunda bekleyen Jan arasında aşıkane bir hayatın esasları atılıyor. Bu iki genç birbirlerini seviyorlar. O kadar ki Petta Roper'in artık bardan çıkması lazım geldiğini Jan'a söylediği zaman genç kız isyan ediyor ve mukabilinde iki tokat yiyor.

Tabii kocakarı kıskançlıktan kuduran Olieyen'in tahrikatı ile hareket etmektedir.

Sevgilisinin hakaret gördüğüne şahit olan Roper, kocakarıya istediği parayı vermekle beraber barakayı terk ediyor. Jan da artık halasının yanındaki hayata tahammül edemeyeceğini anlıyor ve Londra'da bulunan akrabalarından birinin nezdine geliyor.

Tesadüf Jan'ı Avukat Semit ile karşılaştırıyor avukat genç kız alakadar oluyor ve kaç zamanından beri nerede olduğundan gafil bulunduğu Roper'in, müteveffa arkadaşının çocuğunun madenlerinde olduğunu öğreniyor. Olye Jan'ın arkasından Londra'ya gelmiş ve kızın olduğu yeri keşfetmiştir. İsrarları ve izaçları neticesiz kalıyor.

Diğer taraftan, dava vekili Semit, Roper ile George'un buldukları mahalli öğrendiği için derhal madenlere gitmeye karar veriyor ve Jan'ı da beraber götürmeye ikna ederek madenleri müteveccihen hareket ediyorlar, Jan tekrar halasının nezdine gidiyor. Semit de doğruca George ile görüşüyor ve William Erwing'in intihardan evvel yazarak gönderdiği mektubu gösteriyor.

Roper de babasının tarz vefatına muttali olur olmaz umumcasının yüzüne karşı: katil!... Bütün bu canlanan mazinin feci hatırası maden sahibi George'u sarmıştır. Yüreğine iniyor ve birdenbire olduğu yere düşerek ölüyor.

Roper'i kıskançlık hissiyle takip eden ve George'in feceten ölümüne şahit olan Oliye fırsattan istifadeyi düşünüyor ve derhal George'u Roper öldürdü, katil odur. Kaçıyor, tutun diye feryada başlıyor.

Roper'in vaziyeti tehlikeye düşüyor umum amele isyan etmiştir. Arkasını kovalıyorlar. Fakat Tom, saf Tom imdada yetişiyor. Roper'a bir at tedarik ederek firarını teshil ediyor.

Takip edenlerin elinden kurtulmak için Roper Jan'a sal üzerindeki barakasına atlıyor. Arkadan yetişen Oliye ise evinin elinden kaçtığını görünce kuduruyor. Ve o da sala atlıyor.

İki rakip arasında boğaz boğaza bir mücadele başlıyor. Takip eden amelelerden yetişmek üzereler. (Jan) Roper'in pek tehlikeli Bir vaziyete düşeceğini hissederek hemen elini bir balta alıyor ve Salı rıhtıma bağlayan halatları kesiyor.

Sal, denize, dalgaların arasına atılıyor... Uzun süren mücadele ise Roper'in zaferi Oliye'nin denize Yuvarlanması ile neticeleniyor. Salın üzerinde yalnız kalan ve dalgaların talihine tevdi mukadderat etmiş olan iki gencin, Jan ve Roper'ın nazarları karşılaşılıyor... Birleşiyor ve yeni pürüzsüz bir saadet ve aşk ufkuna teveccüh ediyor.

Kemalettin

Manevra: Bir aracın işleyişini düzenleme, yönetme eylemi ya da biçimi.

Tediyat: Ödemeler.

Murdar: Kirli, pis, iğrenç.

İlam: Bildirme, anlatma.

Mümanaat: Karşı çıkma, engelleme, mâni olma, muhâlefet.

Mecruh: Yaralı.

İzaç: Tedirginlik verme, bunaltma, sıkma.

Hulus: Hâlislik. Saflık.

Müteveffa: Ölü.

Feceten: Aniden.

Tevdi: Birisine bırakmak, emanet etmek.

söylersek karilerimize bir fikir vermiş oluruz. Sinemanın (fotoğraf) esasına istinat ettiği malum olduktan sonra hayalin nasıl filmi alındığı Kendiliğinden anlaşılır. Bu basit bir hiledir, iki muhtelif sahnenin bir yeri üzerine bir şeride tabedilmiş olmasından ibarettir. Bu sahnelerden biri tabii hayal vazifesini görecektir olan sanatkâr tarafından idare edilmiştir. En ziyade İsveç filmlerinde hayal ve hortlaklı mevzular bulunur. Halkın bu kabil eserlere fazla rağbet göstermesi sinema hayatında yeni yeni mevzular aranmasına saik olmuştur. Son zamanda bir Fransız sinema müessesesi sırf ruhlar tarafından temsil edilmiş garip bir film meydana getirmiştir. Almanların da bu vadide hazırlanmak üzere olan yeni bir filmi vardır bu filmin ismi “Sen Kimsin”dir. Daha henüz meydana gelmediği için teknik hakkında bir fikir veremeyiz. Fakat bütün alman sanat eserleri gibi bu filmde büyük bir muvaffakiyet kazanacağı mahâfilinde ümit edilmektedir.

Karilerimize bu sayfamızda takdim ettiğimiz resimler müteaddit ve müntahap hayalli filmlere aittir.

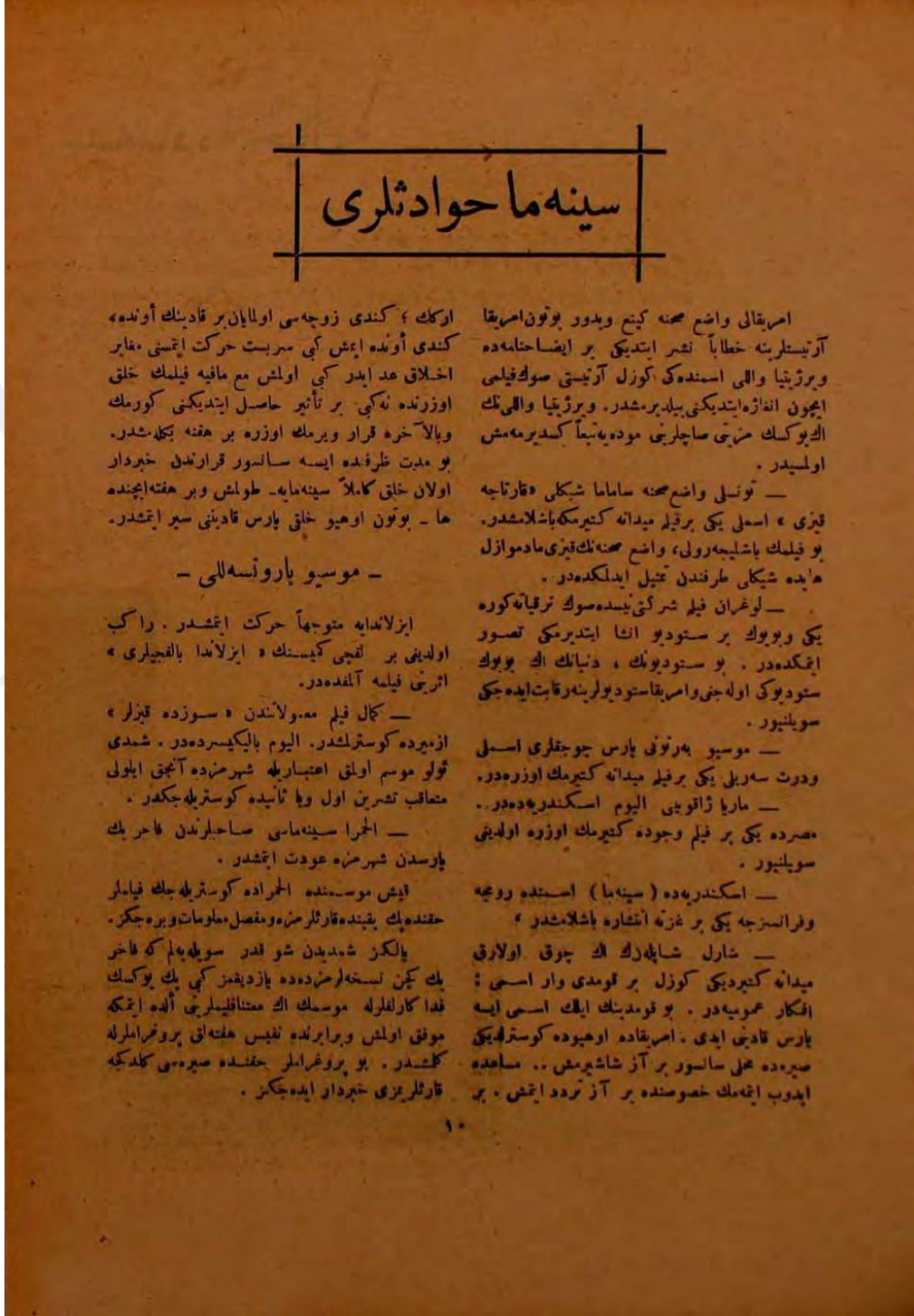
- 1- Talihin Hayali (Aynes Ayres ve Edward Erel)
- 2- Arzın Hudutları Wwindam Standing)
- 3- Ruhların Kıyamı (Mary Mil Minti)
- 4- Milton'un Esrarı
- 5- Hayali Araba Filminde Victor Jostorm
- 6- Tehditkâr Bir Hayal

(Numaralar, soldan itibaren resimlere aittir.)

Metnin Yorumlaması:

Sinema Yıldızı'nın dördüncü sayısının sekizinci sayfasında, sinema hilelerinden biri olan hayal meselesi işlenmiştir. Aktörlerin zaman zaman karşılıklarına çıkan hayallerin ya da daha çok korku filmlerinde görülen ruhların ne şekilde yapıldığı, okuyucuya aktarılmıştır. Halk ilgisinin bu tür filmlere daha yüksek olduğunun vurgulandığı metinde, bu doğrultuda yurtiçinde ve yurtdışında yeni tekniklerin geliştirildiğinden de söz edilmektedir.

Dokuzuncu sayfada ise bir önceki sayfada bahsedilen hayal meselesine dair örnekler yer almaktadır. Hayalli film olarak adlandırılan bu türü kapsayan sinema filmleri ve bunlara ait resimler okuyucu ile paylaşılmıştır.

Resim 56. Sinema Yıldızı'nın 31 Temmuz 1924 Tarihli Dördüncü Sayısının Onuncu Sayfası.

Sinema Havadisleri

- Amerikalı vaz sahne King Wetor bütün Amerika artistlerine hitaben neşrettiği bir izahat namede Verjitiya Walli ismindeki güzel artisti son filmi için angaje ettiğini bildirmiştir. Werjittiya Wallinin en yüksek meziyeti saçlarını modaya tebaan kestirmemiş olmasıdır.
- Tunuslu vaz sahne Samama Şikli Kartaca Kızı isimli yeni bir film meydana getirmeye başlamıştır. Bu filimin başlıca rolü, vaz sahnenin kızı matmazel Haide Şikli tarafından temsil edilmektedir.
- Logran film şirketi Niste son terakkiyata göre yeni ve büyük bir Stüdyo inşa ettirmeyi tasavvur etmektedir. Bu stüdyonun, dünyanın en büyük stüdyo ki olacağı ve Amerika Stüdyolarına rekabet edeceği söyleniyor.
- Mösyö Bertuni Paris çocukları isimli ve dört serili yeni bir film meydana getirmek üzeredir.
- Maria Jakwi elyevm İskenderiye'dedir. Mısır'da yeni bir film vücuda getirmek üzere olduğu söyleniyor.
- İskenderiye'de (sinema) isminde Rumca ve Fransızca yeni bir gazete intişara başlamıştır.
- Charlie Chaplin'in en çok olarak meydana getirdiği güzel bir komedi var ismi: Efkar-i Umumiye'dir. Bu komidinin ilk ismi ise Paris kadını idi. Amerika'da Ohio'da gösterildiği sırada mahalli sansür biraz şaşırmış. Müsaade edip etmemek hususunda biraz tereddüt etmiş. Bir erkeğin, kendi zevcesi olmayan bir kadının evinde kendi evindeymiş gibi serbest hareket etmesini mugayir-i ahlak addeder gibi olmuş mamafih filmin halk üzerinde ne gibi bir tesir hasıl ettiğini görmek ve bilahare karar vermek üzere bir hafta beklemiştir. Bu müddet zarfında ise sansür kararından haberdar olan halk kamilen sinemaya dolmuş ve bir hafta içinde ha- bütün Ohio halkı Paris kadını seyretmiştir.
- Mösyö Baritseli İzlandaya müteveccihen hareket etmiştir. Rakib olduğu bir balıkçı kimsenin İzlanda Balıkçıları eserini filme almaktadır.

- Kemal film mamulatından Söзде Kızlar İzmir’de gösterilmiştir. Elyevm Balıkesir’dedir. Şimdi ölü mevsim olmak itibari ile şehrimizde ancak eylül müteakip teşrini evvel veya sanide gösterilecektir.

- El-Hamra sineması sahiplerinden Fahir Bey Paris’ten şehrimize avdet etmiştir.

- Kış mevsiminde El-Hamra’da gösterilecek filmler hakkında pek yakında karilerimize ve mufassal malumat vereceğiz yalnız şimdiden o kadar söyleyelim ki Fahir Bey geçen nüshalarımızda da yazdığımız gibi pek yüksek fedakarlarla mevsimin en mutena filmlerini elde etmeye muvaffak olmuş ve beraberinde nefis haftalık programlarla gelmiştir. Bu programlar hakkında sırası geldikçe karilerimizi haberdar edeceğiz.

İzahat: Açıklamalar.

Tebaan: Uyruk.

Terakkiyat: Yükselişler. İlerlemeler.

Elyevm: Bugün.

Efkar-i Umumiye: kamunun oyu.

Mugayir: Aykırı. Uymaz.

Addetmek: Saymak.

Kamilen: Tamâmen, tam olarak, noksansız.

Teşrini Evvel: Ekim.

Teşrini Sani: Kasım Ayı.

Avdet etmek: Dönmek.

Mutena: Özen gösterilmiş, özenilmiş, özenli

Metnin Yorumlaması:

Diğer sayılarda da yer alan ve dergi geleneği haline gelen sinema havadisleri, bu sayıda onuncu sayfada bulunmaktadır. Dünyanın farklı bölgelerinden, sinemaya dair gelişmelerin aktarıldığı bu kısımda bir kez daha yurtdışı takip olanağının gücü görülmektedir.

عشق والهام

— کین نسخه دن مایه تفرقه —

قارلوتا... میلیودبیازی کوره چکی اونک صنعتکار دهاسنه شاهد اوله جنی سه ونجی ایله سواقده عادنا قوشارق کیده یوردی ، افشامک چوکش قراکلی آراسنده بر تراموا به آتلادی . طرغری مساحره سالونته کیندی . سالون طولکدی . بوتون موسیقی ویدعیات سراقلیلری چوقا برکندن کلهرک موقعلرینه اوطور مشلردی . قارلوتا ، اک اوک صدقه اخذ موقع اشدی . حاضر نوک مدید آقیشلری آراسنده صحنه به میلیودبیاز چفدی . باقیقیقل ، کبار کینمش ، متواضع برکیندی . جانلی نظر لرنده صاحبی اولدینی قدرتی و صنعتکار ذکاک له لری یارلا یوردی . بیانونک باشنه کچدی ... یارمقری عادنا اوچبور کبی حرکت اید یوردی . قوجه سالون سرایا قولاق کسيلمشدی .. (به توفن) ک بوتون ارلرینک اک یوکسک پارچه لری قدرتی صنعتکارک - حمار یارمقری اوچنده عادنا جانلاندی . قارلوتا ، کندینسی بشقه بر عالمده ... شمدی به قدر محرومت و نزوا ایله کچمش ، یالکزلتی حیانتدن غیری بر عالمده حس ابدی . پیلکی ، روسی ، حسلری ، بام بشقه بر مجرا به طوغری آقیوردی .

(میلیودبیاز) ، کنج قیزک بو علاقه سنی صحنه دن کورمش وغرور لاشدی . مساحره بی متعاقب ، دعوتلیلر سالونی ترک ایدرکن قارلوتا نسل اولدینسی کندیده بیله دن ... صنعتکاره ، یاقلاشدی و بوتون حرارت روسی ایله تبریک ابدی . میلیودبیاز ، کوزل و کنج قیزک تقدیر لری اوکنده آکیلدی و :

— مادموازل ، دیدی . سزک توجه کنیم ایچون اک بو یوک بر شرف وغرور تشکیل ایدر . بیانوی چالارکن سزک تقدیر هیجان ایچنده اولدینکیزی

کوردیم . امین اولیکز بکا بوکون صنعتکارک قونلی الهامی سز و بر دیکز ، اصل تشکری سزه بن ایتم . معمایه ، مادام که موسیقی ایله بو قدر روسی پر علاقه کن وار ، بیانوی سزه ... یالکز اولارق و یالکز سزه دیکتمک بن ایچون امید ایله دک بر بر شرف و مادت اولاجقدر . قبول ایدر سه کنز اپارتنامه قدر کیدم . بو افشامکی کچر دیککن لذت دقیقه لره مسعود بر قاج دقیقه ده علاوه ایدیکز ، ده وقتده یک اوقدر کچ ذکل .. قارلوتا جانلاندن جواب وبره مدی . قیب قیرحیزی کسيلمشدی . اوده یان سوله به رک آلدانینی خالاسنی دوشوندی . یچاره قانین کندینسی شمدی ته تل ایله برابر برابر ییلیوردی . خیر ، خیر ... بردرلو جسارت ایدمه ییکدی .

— عفو ایدر سکنز ، دیدی . کچ قالم ... سزک یوکک دهاکزه برکره ده شاهد اولتی تم ایچون بولوغاز بر سعادت تشکیل ایده جکسه ده اوده اختیار خالم وار ، سراق ایدر .

— فقط سوبلی مادموازل ، ده ساعت اون بر .. اون ایکی به قدر بر ساعتز وار . مساحره تخمیندن چوق اول ختام بولندی ، ناه علیه اویکزه کچ کینمش اولر سکنز اساساً وقتکیزی پوش کچر جک دکلسکنز ، مساحره تک مایه بی ایشیده . جکسکنز بن ایسه ، صنعتله یقیتدن علاقه دار بر کیمسه خدمت ایش ، ذوقی تطمین ایش اولقله بو یوک بر سعادت حس ایده جکم . رجا ایدرم ، بی قیرمایکیز .

توبله نیازکار نظر لرله باقیوردی که قارلوتا تردد ابدی .

— مایه دی وار —

Aşk ve İlham

-Geçen Nüşadan Mabad-i Tefrika-

Karlotta, Emiliyo Diyaz'ı göreceği onun sanatkâr dehasına şahit olacağı sevinci ile sokakta adeta koşarak gidiyordu, akşamın çökmüş karanlığı arasında bir tramvaya atladı. Doğru müsamere salonuna gitti. Salon dolmuştu. Bütün musiki ve bediiyat meraklıları çok erkenden gelerek mevkilerine oturmuşlardı. Karlotta, en ön safta ahz-ı mevki etti. Hâzırûnun medit alkışlar arasında sahneye Emílio Diyaz çıktı. Yakışıklı, kibar giyinmiş, mütevazi bir gençti. Canlı nazarlarında sahibi olduğu kudretli ve sanatkâr zekanın lemaları parlıyordu. Piyanonun başına geçti... Parmakları adeta uçuyor gibi hareket ediyordu. Koca salon saraya kulak kesilmişti. Beethoven'in bütün eserlerinin en yüksek parçaları kudretli sanatkârın sahhâr parmakları ucunda adeta canlandı. Karlotta kendisini başka bir alemde... Şimdiye kadar mahrum et ve inziva ile geçmiş, yalnızlık hayatından gayri bir alemde hissetti bileği, ruhu, hisleri, bambaşka bir mecraya doğru akıyordu.

Emilio Diyaz, genç kızın bu alakasını sahneden görmüş ve gururlanmıştı. Müsamereyi müteakip davetliler salonu terk ederken Karlotta nasıl olduğunu kendi de bilmeden... Sanatkara, yaklaştı ve bütün hararet-i ruhu ile tebrik etti. Emilio Diyaz güzel ve genç kızın takdirleri önünde eğildi ve:

- Matmazel, dedi. Sizin teveccühünüz benim için en büyük bir şeref ve gurur teşkil eder. Piyanoyu çalarken sizin ne kadar heyecan içinde olduğunuzu gördüm. Emin olunuz bana bugün sanatımın en kuvvetli ilhamını siz verdiniz, asıl teşekkürü size benimliyorum... Mamafih mademki musiki ile bu kadar ruhu bir alakanız var, piyanomu size, yalnız olarak ve yalnız size dinletmek benim için ümit edilmeden bir, bir şeref ve saadet olacaktır. Kabul ederseniz apartmanıma kadar gidelim. Bu akşamki geçirdiğiniz leziz dakikalara mesut birkaç dakika daha ilave ediniz, daha vakitte pek o kadar geç değil.

Karlotta hicabından cevap veremedi. Kıpırmızı kesilmişti. Oda yalan söyleyerek aldattığı halasını düşündü. Biçare kadın kendisini şimdi Ethel ile beraber biliyordu. Hayır, hayır... Bir türlü cesaret edemeyecekti.

- Affedersiniz dedi, geç kaldım... Sizin yüksek dahanıza bir kere daha şahit olmak benim için bulunmaz bir saadet teşkil edecekse de evde ihtiyar halam var merak eder.

- Fakat sevimli matmazel, daha saat on bir. On ikiye kadar bir saatimiz var. Müsamere tahminimden çok evvel hitam bulundu, binaenaleyh evinize geç gitmiş olmazsınız esasen vaktinizi boşa geçirecek değilsiniz, müsamerenin mabaadini işiteceksiniz, ben ise, sanatımla yakından alakadar bir kimseye hizmet etmiş, zevkini tatmin etmiş olmakla büyük bir saadet hissedeceğim. Rica ederim, beni kırmayınız. Öyle niyazkar nazarlarla bakıyordu ki Karlotta tereddüt etti. -Mabadi var-

Ahz-ı mevki: Yer edinme, makam kazanma.

Hâzırûn: Meydanda olanlar, gözönünde olanlar. Mevcut ve hazır olanlar.

Medit: Uzun, uzun süren.

Lema: Parlayış.

Sahhâr: Büyücü.

Mahrum: Yoksun.

Müsamere: Okullarda öğrencilerce yapılan, izlencesinde şiir, oyun, şarkı gibi şeylerin yer aldığı gösteri.

Leziz: damakta hoş tat bırakan, tadı güzel, lezzetli.

Hicab: Utanma. Kendini kusurlu bilip insanlar arasından çekilmek.

Mabat: (gazetede yayımlanmakta olan bir yazının, romanın bitmediğini, süreceğini belirtmek üzere kullanılırdı) arka, devam, sonra, süreklilik.

Niyazkar: Yalvarıp yakaran. Dua eden. İhtiyacı olan.

Metnin Yorumlaması:

Derginin bu sayısının on birinci sayfasında, önceki sayıda yarım bırakılmış olan “Aşk ve İlham” adlı roman dizisinin devamı yer almaktadır. Karlotta’nın serüveninin devam ettiği bu sayıdan sonra da romanın devam edeceği belirtilmektedir.

فرانس ده ليا

سلطان عشق ، علوی قلب ، لاغارسون ، کیراتی اوتل فیلملری مئله سی کوزل آریست فرانس ده لیا ، اوپرا تورینک فارشوسنده یکی تمیل ایده چی بر ائرده پوز آلیور . بو اثر (فاستون روندهس) کچن سنه الحرا سینه ماسنده موقیتله کوسترین (توقله - پولینه للا) اسملی فیلمدر .

ریشار بارتهلس

آمریکا قادینلرینک پک خوشنه کیدن بو کوزل دلیقانی ، سینما عالی ایچنده بارلاق بر موقع قازانمش طالعی بر آریستدر . معروف سینما ماضع صحنه سی (غریبیت) کچن مان بو تون اثرلرنده مهم روللری ، الحاحه عاتق وظیفه لرین هب (ریشار بارتهلس) ایضا ایتمشدر . شهرتی سوک زمانده مرانه به ده پابلش ، هله « سولفون زانباک » ، « عشق چیچی » « فورطنه ایچنده » فیلملرنده کوستردیکی موقیتلر ، بو شهرتی برقات ده ائیرمشدر .

(ریشار بارتهلس) پرستشکارلرین پک مهم بر نقطه دوشوندیرمکده ایدی . هجا بو کنج و کوزل دلیقانی نه ویلی ، بکاری ؟

ریشار بارتهلس سینما مای چوق سور . رول باعدی زمانلر ک صیقیتیلر رمانلریدر . کندیسنه یازیلان مکتوبلره بالداث جواب ویرر .

Resim 59. Sinema Yıldızı'nın 31 Temmuz 1924 Tarihli Dördüncü Sayısının On Üçüncü Sayfası.

France Dalia

Sultan-ı Aşk, Ulvi Kalp, La Garson ve Kiralık Otel filmleri mümessilesi güzel artist France Dalia, operatörünün karşısında yeni temsil edeceği bir eserde poz alıyor. Bu eser Gaston Rounds'un geçen sene El-Hamra sinemasında muvaffakiyetle gösterilen Kukla-Polçiniyella isimli filmidir.

Richard Barthelmess

Amerika kadınlarının pek hoşuna giden bu güzel delikanlı, sinema alemi için de parlak bir mevki kazanmış talihli bir artisttir. Maruf sinema vaz sahnesi Griffith'in hemen hemen bütün eserlerinde mühim rolleri, bilhassa aşık vazifelerini hep Richard Barthelmess ifa etmiştir. Şöhreti son zamanda Fransa'ya da yayılmış, hele Solgun Zambak, Aşk Çiçeği ve Fırtına İçinde filmlerinde gösterdiği muvaffakiyetler, bu şöhreti bir kat daha arttırmıştır.

Richard Barthelmess perestişkarlarını pek mühim bir nokta düşündürmekte idi. Acaba bu genç ve güzel delikanlı evli mi, bekar mı? Barthelmess her gün kendisini bu sualı mektupla woran binlerce kişiyi cevapsız bırakmakta idi. Nihayet Avrupa gazetecilerinden birisi Amerika'da doğrudan doğruya Artiste müracaat ederek şifahen evli olup olmadığını sorar. Barthelmess de bu gazete muharrine cebinden birçok fotoğraf çıkararak verir ve bir tanesinin üzerine sadece şu kelimeyi yazar: Zevcem Mary Hay! Bu suretledir ki sevimli artistin evli olduğu anlaşılır. Richard Barthelmess sinemayı çok sever. Rol yapmadığı zamanlar en sıkıntılı zamanlardır. Kendisine yazılan mektuplara bizzat cevap verir. Richard Barthelmess, zevcesi Mary Hay ile beraber Mesut ve zengin bir hayat sürmektedir. Cihan'ın en sevimli John Promiye'lerinden madûd olan bu artist hakkındaki tafsilat mukabil sayfada mevcuttur.

Metnin Yorumlaması:

Derginin on ikinci sayfasında, iki farklı sinema aktörünün tanıtımına yer verilmiştir. İlk olarak Fransız sinema yıldızı France Dalia'dan söz edilmiştir. Rol aldığı filmlerle birlikte tanıtılan bu aktörün yeni bir film çektiği de okuyucu ile paylaşılmaktadır. Sayfanın ikinci kısmında ise Richard Barthelmess adındaki Amerikalı bir erkek aktöre alan açılmıştır. Yakışıklılığı ile ön plana çıkarılan ve Amerikalı kadınların hayranlık duydukları ifade edilen bu aktörün sinemaya olan tutkusu da metinde göze çarpmaktadır.

طشردده سینه ما :

از میرده سینه ما تریا کیلکی

مخابر محصوسمزدن :

زق اوقسن ... الخ کی معروف بر آریتست اسی
اعلان ایتمیان سینه ما به التفات ایدلر .

از میرده آریتستیک دراملردن زیاده آواشوریه
آسریقان سه ریلری بیوک رغبت قازانیر . آریتستیک
درام کچیره ن پالاس ، سقاریه و ملی سینه مالری بیله
جمه ، جمه ابرتسی و بازار کونلری بر آسریقان سه ریسینه
پروغراملری تقویه ایتمکک مجبوردر . عکس تقدیرده
سینه ما سی ایچون ضرر محققدر .

بوسه اک زیاده رغبت قازانان آواشور فیلملری
« علی یوسف پهلوان » ابله « اورمانلر پریسی » اولدی .
علی یوسف برنجی و بزبون « پالاس » ایکنجی و بزبون
« ابرغاد بازار تورک » سینه ما سنده ؛ « اورمانلر
پریسی » برنجی و بزبون « پالاس » ایکنجی « ملی سینه »
ده اراده ایدلش و هرابیکی و بزبونلر نده ده فوق المعتاد
ایش کوروشدر . آریتستیک فیلملردن اک زیاده رغبت
کورن شولردر : « صامصون دالیلا » برنجی و بزبون
پالاس ، ایکنجی ملی سینه ما ؛ « بحران دملری »
برنجی پالاس ایکنجی ملی ، (شیخ احمد) برنجی
پالاس ، ایکنجی ملی ، (حرب) برنجی سقاریه
ایکنجی « ابرغاد بازار » سینه مالری ...

موسم حسینه سینه ما ایشلری اولدجه صار صیلشدر .
کچن هفته « ایکنجی مادام طانگورای » فیلمی برنجی
و بزبون کچیرن پالاس سینه ما سی دیکر لرینه نسبة
بر آرز جاشمش ایسه ده فیل لایق اولدنی رغبتیه
نائل دکادر . بوبله اولقله برابر بازن هیچ بر سینه ما
تعطیل فعالیت ایتمز . موزیک ، رقلام و فیلیم صرقلر ندن
امکان راده سنده تصرف ایدرک سه زونه قدر منتظماً
ایشلر . بو یاز سینه ما پیاسه سنده دورغونلق کچن
یازدن قشله در . بوکاسب اقتصادی بحراندر . تعبیر
صحیحله از میرده ، حال حاضرده پاره سزاق واردر .

از میر اهل بیتده سینه ما به فارشی خاطر سی ساییلیر
برایتلا محسوسدر . از میرک - بوکون حال فعالیتده
بولان - اون بر سینه ما سی هر کون منتظماً ایشلر .
پایرام جمه کونلری سینه مالر صاحبک سکزند فعالینه
باشلار و بو ساعتده مشتری بولور . بالخاصه قیش
موسمده جمه کونلری سینه مالر آقشامه قدر پروغره
املری بش دفعه دور ایدر و لا اقلده ایکی سواره
پایار و هر سه آتنده سینه ما سالونده اوطور یله جق
بر قانایه بولونیه جق درجه ده از دخام اکثریشله
واقعدر ؛ حتی بر چوق سینه ما صراقلیری بیلیرم که
عادتاً - تعبیر جائزه - سینه ما تریا کیسی اولشلردر .
بوللر بر جمه کونی مثلا ساعت سکزده ابرغاد
بازار ، لاله ، اون ایکیده ملی ، ایکیده پالاس
ودرنده سقاریه - سینه مالرینه کیدرک اکثریشله سه ریل
اولان بش پروغرای بردن تعقیب ایدرلر . بوکاده
سبب از میرده بشقه اکتنبه محل بولنامسی در . جمه
کونی ایشلر اولان خلق - بالخاصه - قیشین - یا
سینه ما به کیده جک و یا خود قهوه ده اوطوره جقدر .

از میرده هر شیک حدندن فضله بهالی اولیشنه
نظراً سینه ما دخولیه لر ی غایت اوجوزدر . مثلا بر
کیلو اکتی فرونده بکری دوت غروشه آلان ،
لوقظه لرده اکتی مرق غروشدن « ا » بیهن و عین
زمانده ده سینه ما تریا کیسی بولان بر کیمسه سینه ما به
کانبه نهایت اویوز غروش و بره بیلیر . بوراده سینه ما
فیشارلری اعظمی ۳۵ ، اسفری ۱۰ غروشدر ؛
همده اوله ، بوبله فیلیم کچیرن سینه ما سی به ده اکت
پوندر . بالخاصه رواجده اولان آسریقان دراملرنده
تدی بولور ، ویلیام دونغان ، پهل وایت ، هوجوق .

Taşrada Sinema

İzmir’de Sinema Tiryakiliği

Muhabir Mahsusumuzdan

İzmir ahalesinde sinemaya karşı hatırı sayılır bir iptila mahsustur. İzmir’in bugün hala faaliyette bulunan on bir sineması her gün muntazaman işler. Bayram cuma günleri sinemalar sabahın sekizinde faaliyete başlar ve bu saatte müşteri bulur. Bilhassa kış mevsiminde cuma günleri sinemalar akşama kadar programlarını beş defa devreder ve laakal da iki suare yapar ve herkese erişirler. Sinema salonunda oturulacak bir kanepede bulunmayacak derecede izdiham ekseriyetle vakidir, hatta birçok sinema meraklıları bilir ki adeta tabiri caizse sinema tiryakisi olmuşlardır. Bunlar bir cuma günü mesela saat sekizde Ergad Pazar Lale, on ikide milli, ikide Palas ve dörtte Sakarya sinemalarına giderek ekseriyetle serili olan beş programı birden takip ederler. Buna da sebep İzmir’de başka eğlence mahalli bulunmamasıdır. Cuma günü işsiz olan halk bilhassa kışın ya sinemaya gidecek veyahut kahvede oturacaktır.

İzmir’de her şeyin haddinden fazla pahalı oluşuna nazaran sinema duhuliyeleri gayet ucuzdur. Mesela bir kilo ekmeği fırında yirmi dört kuruşa alan, lokantalarda ekmeği kırk kuruştan(!) yiyen ve aynı zamanda da sinema tiryakisi bulunan bir kimse sinemaya gelince nihayet otuz kuruş verebilir. Burada sinema fiyatları azami 35 asgari 10 kuruştur, hem de Öyle, böyle film geçiren sinemacıya da ekmeğe yoktur. Bilhassa revaçta olan Amerikan dramaların da Edy Polo, William Donkan, Perel Waith, Hojok Jaks Ox vs gibi maruf bir artist ismi ilan etmeyen sinemaya iltifat edilmez.

İzmir’de artistin dramlardan ziyade avantüriye Amerikan serileri büyük rağbet kazanır. Artistin dram geçiren palas, Sakarya ve milli sinemaları bile cuma, cumartesi ve pazar günleri bir Amerikan serisi ile programlarını takviye etmeye mecburdur. Aksi taktirde sinemacı için zarar muhakkaktır.

Bu sene en ziyade rağbet kazanan avantüriyer filmleri Ali Yusuf Pehlivan ile Ormanlar Perisi oldu. Ali Yusuf birinci vizyon Palas, ikinci vizyon Ergad Pazartürk sinemasında; Ormanlar Perisi birinci vizyon Palas, ikinci milli sinema’da irae edilmiş ve her iki vizyonlarında da fevkalade iş görmüştür. Artistin filmlerden en ziyade rağbet

gören şunlardır: Samsun Dalı birinci vizyon Palas, ikinci Milli Sinema; Buhran Damları birinci Palas, ikinci Milli Harp birinci Sakarya, ikinci Ergat Pazar sinemaları...

Mevsim hesabıyla sinema işleri oldukça sarsılmıştır. Geçen hafta (ikinci madam Danguru) filmi birinci vizyon geçiren Palas sineması diğerlerine nispeten biraz çalışmış ise de film layık olduğu rağbete nail değildir. Böyle olmakla beraber yazın hiçbir sinema tatil faaliyet etmez. Müziğin, reklam ve film masraflarından imkân iradesinde tasarruf ederek sezona kadar muntazaman işler. Bu yaz sinema piyasasında durgunluk geçen yazdan fazladır. Buna sebep iktisadi buhrandır. Tabiri sahihiyle İzmir’de, hali hazırda parasızlık vardır.

Geçen sene mahsulundan müstahsiller zarar görmüştür. İktisadi teşkilatsızlığımız yüzünden mahsul pek dun-i fiyatla satılmıştır. Bu durgunluk Ağustos’a yani yeni mahsul idrak edilinceye kadar devam edecek ve şüphesiz sinema piyasasına icrai tesir eleyecektir. İkinci bir sebep de İzmir’in maruf sıcakları oluyor. İzmir’de henüz devamlı sıcaklar başlamamıştır. Böyle olmakla beraber, geçen haftaki İstanbul gazetelerinin şikâyet ettikleri 30-33 dereceyi hararet burada aranılıp da bulunmayan serin havalardır. Mîzân-ül Harâre daha şimdiden kırktan aşağı düşmüyor, kırk beşi aştığı günler de oluyor. Bir ay sonraki hararetin derecesini bile hatırlamak istemiyorum. Bu şerait dahilinde on bir sinemanın muntazaman işleyebilmesi için İzmir’in muhtarım ahali ne kadar sinema tiryakisi olmalıdır.

Müzher Necati

Laakal: En azından, hiç olmazsa.

İzdiham: Aşırı kalabalık, yığılma.

Duhuliye: Girişlik, giriş ücreti.

Revaç: Geçerli ve değerli olma, herkesçe istenme.

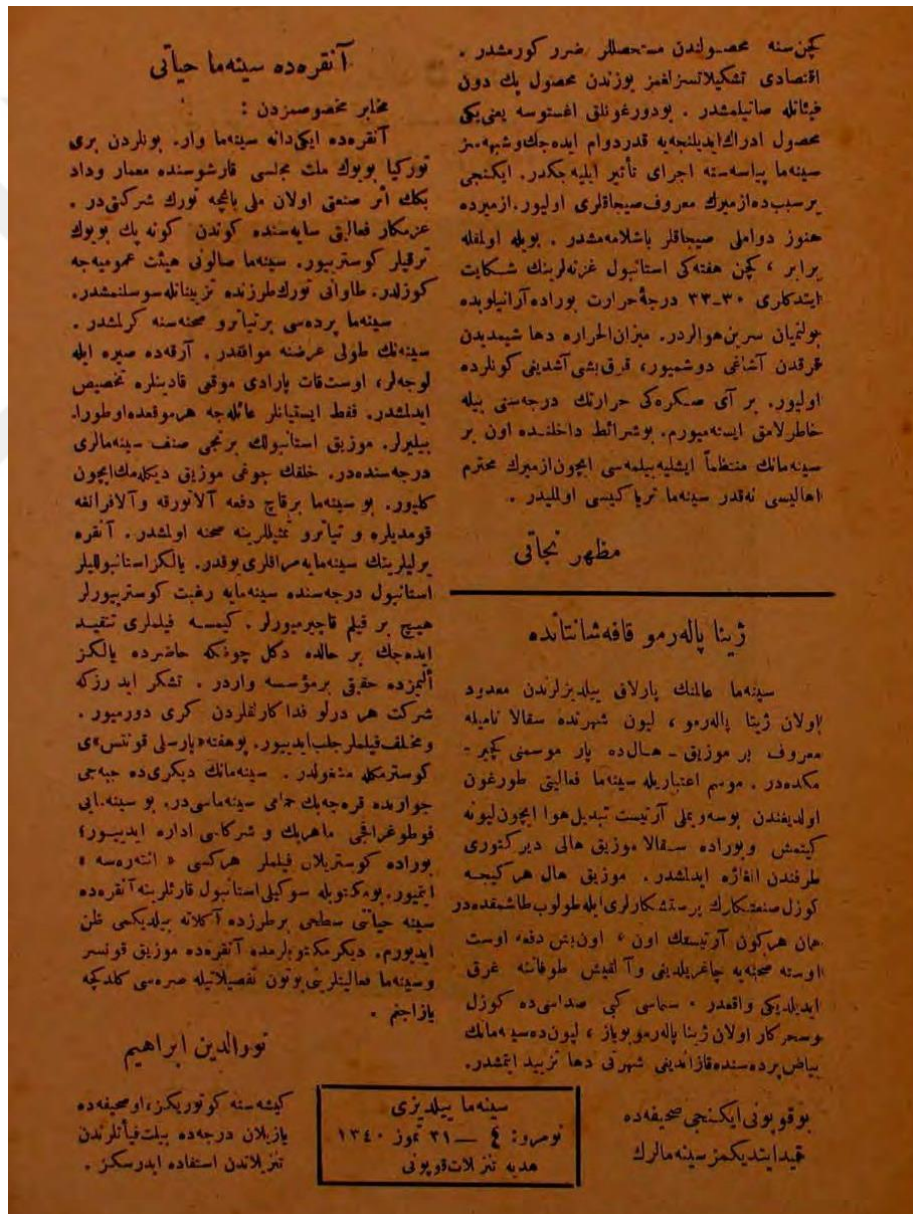
Avantüriyer: Maceracı.

İrae: Göstermek, göstererek öğretmek.

Mîzân-ül Harâre: Sıcaklığı, soğukluğu ölçen âlet. Termometre. (Mikyas-ul hararet de denir.)

Metnin Yorumlaması:

Dördüncü sayının on dördüncü sayfasında, önceki sayılardan da adı bilinen Muzhir Necati imzasını taşıyan bir metin yer almaktadır. Dergideki diğer metinlere kıyasla biraz daha uzun olan bu metinde, İzmir halkının sinemaya bağımlılık düzeyindeki düşkünlüğü anlatılmaktadır. Bayram günlerinde, tatillerde, sabah, akşam ve her an sinema salonlarının ağzına kadar dolduğu aktarılmaktadır. Ayrıca İzmir’de en çok seyredilen sinema filmleri ile bunların hangi salonlarda gösterildiği bilgisi de okurlarla paylaşılmaktadır.

Resim 61. Sinema Yıldızı'nın 31 Temmuz 1924 Tarihli Dördüncü Sayısının On Beşinci Sayfası.

Ankara'da Sinema Hayatı

Muhabir Mahsusumuzdan

Ankara'da iki tane sinema var. Bunlardan biri Türkiye büyük Millet meclisi karşısında mimar Vedat beyin eser sanatı olan milli bahçe Türk şirketidir. Azimkar faaliyeti sayesinde günden güne pek büyük terakkiler gösteriyor. Sinema salonu heyet-i umumiyece güzeldir. Tavanı Türk tarzında tezyinat ile süslenmiştir. Sinema perdesi bir tiyatro sahnesi gerilmiştir. Sinemanın tulu arzına muvafıktır. Arkada sıra ile localar, üst kat paradi mevki mevki kadınlara tahsis edilmiştir. Fakat isteyenler ailece her mevkide oturabilirler. Müzik İstanbulun birinci sınıf sinemaları derecesindedir. Halkın çoğu müzik dinlemek için geliyor. Bu sinema birkaç defa alaturka ve alafranga komedilere ve tiyatro temsillerine sahne olmuştur. Ankara yerlilerinin sinemaya merakları yoktur. Yalnız İstanbullular, İstanbul derecesinde sinemaya rağbet gösteriyorlar hiçbir film kaçırmıyorlar. Kimse filmleri tenkit edecek bir halde değil çünkü hazırda yalnız elimizde hakiki bir müessese vardır. Teşekkür ederiz ki şirket her türlü fedakarlıklardan geri durmuyor. Ve muhtelif filmler celp ediyor bu hafta Parisli Kontes'i göstermekle meşguldür. Sinemanın diğeri de Cebeci civarında Karacabey Hamamı sinemasıdır. Bu sinemayı fotoğrafçı Mahir ve şürekası idare ediyor, burada gösterilen filmler herkesi enterese etmiyor. Bu mektupla sevgili İstanbul karilerine Ankara'da sine hayatını sathi bir tarzda anlatabildiğimi zannediyorum. Diğer mektuplarımda Ankara'da müzik konser ve sinema faaliyetlerini bütün tafsilatla sırası geldikçe yazacağım.

Nurettin İbrahim

Bu kopunu ikinci sayfada

Sinema Yıldızı

Yazılan derecede

Kaydettiğimiz sinemaların

Numara: 4-31 Temmuz
1340

bilet fiyatlarından

gişesine götürünüz, o
sayfada

Hediye tenzilat kuponu

tenzilattan istifade
edersiniz

Heyet-i umumiye: Genel yapı, bütün.

Tezyinat: Süslemeler.

Tenkit: Eleştiri.

Celp: Çekme.

Alaturka: Eski Türk gelenek, görenek, töre ve hayatına uygun.

Alafranga: Frenk tarzında olan, Fransız usulü. Batı tarzında.

Şüreka: Ortaklar.

Enterese: İlgilendirmek, alâkadar etmek

Sathi: Sığ, yüzeysel.

Metnin Yorumlaması:

Dördüncü sayının son sayfası olan on beşinci sayfada Nureddin İbrahim adlı bir muhabirden gelen mektup bulunmaktadır. Ankara'da sinema hayatının nasıl olduğuna dair malumatların yer aldığı metinde, Ankara izleyicisinin de en az İstanbullular kadar sinema ile alakalı olduğu vurgulanmaktadır. Ankara sinemalarında kadınlar için ayrı yerlerin tahsis edildiği de bu mektubun dikkat çeken satırlarındandır. Metinden sonra ise piyango çekilişine ait bilgiler yer almaktadır.

SONUÇ

Yapılan bu çalışmada Sinema Yıldızı Dergisi'nin mevcut olan dört sayısı Osmanlı Türkçesinden, günümüz Türkçesine çevrilmiş ve daha sonra da yorumlanmıştır. Böylelikle derginin neden dönemin sinema dergileri arasında ayrıcalıklı bir konuma yerleştirilmesi gerektiği daha iyi anlaşılmıştır. Derginin tüm sayılarında göze çarpan en önemli husus, yurtdışındaki önemli merkezlerde muhabir bulundurması ve bu muhabirler aracılığı ile Türkiye'deki sinema okurlarına o ülkelerdeki güncel sinema gelişmelerini aktarmasıdır. Dönemin şartları düşünüldüğü zaman pek çok derginin yerel gelişmeleri bile tam anlamıyla takip edemediği görülmektedir. Sinema Yıldızı'nın geniş muhabir ağı, bu dergiye yönelen okuyucu ilgisinin de ana nedenlerinden biridir.

Sinema Yıldızı'nın öne çıkan özelliklerinden bir diğeri ise okuyucu etkileşimine ve feedbacklere yer vermiş olmasıdır. Tüm sayılarda okuyuculardan gelen soruların incelendiği ve bunlara bir sonraki sayıda yanıt verildiği görülmektedir. Bu şekilde hem okuyucu ilgisinin canlı tutulması sağlanmakta hem de okuyucuların merakları giderilmektedir.

Sinema Yıldızı'nın yalnızca yurtdışındaki sinema gelişmeleri ile ilgilenmediği, Anadolu'daki sinema faaliyetlerine de ilgi duyduğu anlaşılmaktadır. Anadolu'da bulunan okuyucuları ile etkileşime girmeye çalışması ve onlardan bölgelerindeki sinemalara dair havadis talep etmesi bu ilginin bir ispattır. Ayrıca İstanbul dışında Ankara ve İzmir'de bulunan sinemaları listelemesi ve bu sinemalarda hangi filmlerinin gösterildiğini okurları ile paylaşması da Sinema Yıldızı'nın yurt içinde de güçlü bir varlığa sahip olduğunu göstermektedir.

Sinema Yıldızı'nın reklamcılıkta da başarılı bir dergi olduğu görülmektedir. Özellikle ilk sayıdan sonraki sayılarda görülen haber görünümlü reklamlar, derginin ayakta durması adına önemlidir. Bununla birlikte restoran ve çeşitli işletmelerle karşılıklı olarak yapılan anlaşmalar sayesinde, Sinema Yıldızı okurlarının daha düşük ücretlerle bu mekanlardan faydalanabilmelerinin sağlanması da dergi için iyi bir reklamdır.

Giriş kısmında da ifade edildiği gibi, bir sinema dergisinin başarısını anlayabilmek için, dönemin şartlarının da göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Sinema Yıldızı da bu doğrultuda incelendiği zaman, o günün şartlarına göre oldukça başarılıdır. İletişim olanaklarının kısıtlı, mesafelerin fazla olduğu ilk cumhuriyet

yıllarında hem Anadolu'nun farklı köşelerinden hem de dünyanın önde gelen ülkelerinden bilgi akışı sağlamak ve bunu okuyucularla buluşturabilmek, bunun en büyük delilidir. Üstelik dönemin sinema dergileri ya da halka hitap eden diğer dergileri ile kıyaslandığı zaman, okuyucu görüşlerine yer veren ve onlarla etkileşim içerisinde yayın hayatını sürdüren birkaç dergiden biri olması da Sinema Yıldızı'nın farkını ortaya koymaktadır.

KAYNAKÇA

- Casus, (t.y.). <https://www.tsa.org.tr/tr/film/filmgoster/5319/casus>
- Çakır, H. (1997). “Osmanlıca Olarak Çıkan Sinema Dergileri”, *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 5, 35-48.
- Çimen, Ü., Alanka, Ö. ve Değirmenci, F. (2022). “Osmanlıca Sinema Süretilerinin Tespiti, Arşiv Araştırması ve Dijitalizasyonu”. *Kesit Akademi Dergisi*, 8 (30), 528-542.
- Demir, K. (2016). “Osmanlı’da Dergiciliğin Doğuşu ve Gelişimi (1849-1923)”. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9, 71-112.
- Evren, B. (1993). *Sinema Dergileri*. Korsan Yayınları.
- Karaca, Ö. “Osmanlı Devleti’nde Sinema”, Tarih Yok, http://www.kameraarkasi.org/makaleler/makaleler/osmanlidevletindesinema_ozkankaraca.pdf
- Odabaşı, İ.A. (2019). “Osmanlı’da Sinema Yayıncılığı ve Bilinen İlk Türkçe Sinema Gazetesi: Türk Sineması”. *Journal of Universal History Studies (JUHS)*, 2(2), 320-320. <https://doi.org/10.38000/juhis.649673>
- Opere-Sine (Opere-Cine), (t.y.) <https://www.tsa.org.tr/tr/dergi/dergigoster/6/opera-sine--opera-cine->
- Osmanlı’da Sinema Tarihi (t.y.). <https://www.fikriyat.com/galeri/sinema/osmanlida-sinema-tarihi/9>
- Özön, N. (2010). *Türk Sineması Tarihi*. İstanbul: Doruk Yayınevi,.
- Özuyar, A. (2008). *Sinemanın Osmanlıca Serüveni*, Ankara: De Ki Yayınevi.
- Pençe, (t.y.). <https://www.tsa.org.tr/tr/film/filmgoster/5318/pence>
- Sarı, L. “Yeşilçam’da Ermeniler Tonton, Rumlar İffetsiz”, 2013, <https://www.agos.com.tr/tr/yazi/5602/yesilcamda-ermeniler-tonton-rumlar-iffetsiz>

Şadi Fikret Karagözoğlu, (t.y.). <https://www.tsa.org.tr/tr/kisi/kisigoster/9/sadi-fikret-karagozogu>

Şener, E. (1979). “İlk Filmlerimiz”. *Kurgu Dergisi*, 1 (1), 1979, 80-87.

Temel, M. (2013). *Başlangıçtan 1928’e Türkiye’de Sinema ve Sinema Dergileri*. (Yüksek Lisans Tezi), Kayseri: Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Toprak, O. (2010). *James Bond Film Jeneriklerinin İncelenmesi ve Örnek Bir Jenerik Uygulaması*. (Sanatta Yeterlilik Tezi), Ankara: Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü.

Yılmaz, A. (2021). “Bir Erken Dönem Sinema Süreli Yayınları Retrospektifi”. *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, 19(37), 308-320.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler	
Adı Soyadı	Ahmet İstanbullu
Doğum Yeri ve Tarihi	
Eğitim Durumu	
Lisans Öğrenimi	
Y. Lisans Öğrenimi	
Bildiği Yabancı Diller	
Bilimsel Faaliyetleri	
İş Deneyimi	
Stajlar	
Projeler	
Çalıştığı Kurumlar	
İletişim	
E-Posta Adresi	
Tarih	12\01\2023